ALEXANDRU GHEORGHE
IONEL MĂȚAN
EMIL PÂRVULESCU
MUZA MAFTEI
CRISTEA GHEORGHE
ANGHEL PETRESCU
TUDOR DEACONU
GRIGORE CATANĂ
SILVIA ROTARU

DIRIGENȚIA ŞI CONSILIEREA

LUCRARE DE SPECIALITATE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR ÎN ACTIVITATEA EDUCATIVĂ

CUPRINDE:

- Aspecte metodologice ale implementării ariei curriculare: “Consiliere şi orientare”;
- Conținutul activităților de Consiliere şi orientare;
- Mijloace de realizare a obiectivelor ariei curriculare “Consiliere şi orientare”;
- Opțiunea elevului pentru carieră - relația consiliere şi orientare cu alte discipline şcolare;
- Evaluarea activităților din cadrul orelor de Consiliere şi orientare;
- Parteneriat în activitatea de Consiliere şi orientare;
- Introducere în activitatea dirigintelui: proiectarea educațională la toate clasele gimnaziale şi liceu;
- Tematica orelor de dirigenție propusă de programa curriculară a Ministerului învățământului şi alte propuneri; colaborarea cu familia, cu alți factori educativi; fişa psihopedagogică a elevului; diagrama educativ atitudinală a elevului; despre caietul de observații zilnice asupra elevilor şi a caietului dirigintelui aprobat de Ministerul învățământului;
- Proiecte de lecții la dirigenție la diferite clase etc.

CUI I SE ADRESEAZĂ LUCRAREA?

- Elevilor şcolilor normale, colegiilor şi facultăților, educatoarelor, învățătorilor şi tuturor profesorilor din gimnaziu şi liceu.

EDITURA “GHEORGHE ALEXANDRU” - CRAIOVA

- 2004 -

Mulţumim inspectorilor şcolari care au trimis materiale, cu sugestii metodice, tipuri de planuri de lecţii, chestionare şi teste de evaluare etc.:

Constantin Marcu insp. S.J.Dolj, Amelia Baciu insp. S.J. Baia Mare, Marin Curculescu insp. S.J. Târgovişte, Daniela Gherghescu insp. S.J. Alexandria, Mihaela Done insp. S.J. Alexandria, Elena Simionică insp. S.J. Vaslui, Ecaterina Popescu ISJ Ialomiţa, Elena Mândru ISJ Miercurea Ciuc, Cecilia Macii ISJ Constanţa, Marius Arbănaş ISJ Mehedinţi, Visan Mihai ISJ Caraş Severin, E. Băjenaru - Călăraşi, Prof. Felicia Mureşan - Liceul Pedagogic Arad, Prof. Pavelea Tudor Daniel - Dir. Colegiul "George Coşbuc" - Năsăud, Prof. I. Sârbu - Şc. Norm. Craiova, Prof. Rodica Voiculescu - Se. Norm. Craiova, Măria Năpruiu - Şc. Norm. Craiova, Melania Sârbu - Şc. Norm. Craiova, Aurelia Istrate - Şc. 24 Craiova, Ursan Dorina CCD Călăraşi, Marieta Marancea - Cilieni Olt, Mandache Radu - Lic. de Artă Baia Mare, Prof. Albu Gabriela - Lic. Pedagogic Sibiu, Molnăr Elena - Baia Mare, Prof. Brad Măria - Colegiul Pedagogic Blaj, Prof. Dobrescu Aneta - Rm. Vâlcea, Tatiana Popa - Târgovişte, Ana Măria Petrescu -Târgovişte, Prof. Pavelescu Marilena - Târgovişte, Prof. Băltăreţu F. - Şc. Normală Craiova, Alexandru Mitraiche - Se. Normală Craiova, Marcela Mihaela Pârvulescu - Rm. Vâlcea, Mihaela Daniela Săseanu - Craiova, Nicu Marcu - Director Şc. 31 Craiova, Franţ Ioan - Lugoj, Anastasia Ghera - Caransebeş, Radu Monica - Târgovişte, Nedelcu Dan - Târgovişte, Câlţea Doru - Târgovişte.

Refent ştiinţific: Prof. Univer. Dr. Marin Stoica
Consilier literar al editurii: Prof. Dr. Radu Scorojitu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Dirigenţia şi consilierea: lucrare de specialitate pentru învăţământul preuniversitar / Alexandru Gheorghe Miza Maftei, Ionel Maţan - Craiova: Editura Gheorghe Alexandru, 2004
Bibilogr.
ISBN 973-8040-15-9
I. Gheorghe, Alexandru II. Maftei, Miza
III. Maţan, Ionel IV. Emil Pârvulescu
V. Cristea Gheorghe VI. Anghel
Petrescu VII. Tudor Deaconu VIII. Grigore Catană
IX. Silvia Rotaru
371.213.2

CUPRINSUL

Cuvântul autorilor.....7
CAPITOLUL 1.....7
1.1. Introducere în activitatea dirigintelui.....7
1.2. Proiectarea educaţională.....9
1.3. Model conceptual al finalităţilor educaţiei.....9
1.4. Se poate planifica activitatea educativă?.....10
1.5. Idealul şi componentele activităţii educative.....11
1.6. Intenţia prezentului ghid este:..... 11
1.7. Ce cuprinde dirigenţia?.....12
1.8. Documentele şi sarcinile muncii dirigintelui.....12
1.9. Precizări cu privire la documentele aflate în atenţia dirigintelui.....13
1.10. Un model al caietului dirigintelui.....13
1.11. Planificarea activităţii educative.....14
1.12. Colaborarea cu familia.....15
1.13. Fişele psihopedagogice ale elevilor.....16
1.14. Colaborări ale dirigintelui.....18

A. Colaborarea dirigintelui cu consiliul de administrație al școlii.....18
B. Colaborarea dirigintelui cu profesorii clasei.....19
C. Colaborarea dirigintelui cu familia elevului.....19
1. Comitetul cetățenesc de părinți.....19
2. Adunările cu părinții.....19
3. Lectoratele cu părinții.....20
4. Vizitele la domiciliu.....20
5. Când și cum facem aceste vizite?.....21
6. Consultațiile pedagogice acordate părinților.....20
7. Corespondența cu părinții.....21
8. Colaborarea cu alți factori.....21
CAPITOLUL II
VARIANTE ÎN CONCEPEREA UNOR SCENARII EDUCATIVE.....21
2.1. Proiectul orei de dirigenție.....21
2.2. Componenta educațională.....22
2.3. Scenariul propriu-zis al activității..... 23
2.4. Cunoașterea de sine = condiție a succesului.....24
2.5. A. Componenta - Educația pentru sănătate.....25
2.6. B. Componenta - Educația prin și pentru cultură.....26
2.7. Clasa a X-a - Pregătind vacanța de Crăciun - scenariu propriu-zis.....27
2.8. C. Componenta - Educația bunului cetățean.....28
2.9. Activitățile extrașcolare.....29
2.10. Proiect de animație 1.....31
2.11. Proiect de animație 2.....32
CAPITOLUL III
ANEXE.....32
Anexa 1
3.1. Criterii în evaluarea activității dirigintelui.....32
Anexa 2
3.2. Fișa psihopedagogică a elevului.....34
Anexa 3
3.3. Fișa psihopedagogică a elevului.....36
Anexa 4.....39
Anexa 5.....39
3.4. O posibilă planificare a orelor de dirigenție pe un semestru.....39
3.5. în loc de încheiere pentru dumneavoastră dragi editori.....41
Anexa 6
3.6. Sugestii practice pentru asigurarea succesului în munca educațională cu școlarul.....43
3.7. “Caietul de observații zilnice asupra elevilor”.....43
3.8. Metode, procedee și tehnici de instruire pentru realizarea obiectivelor pedagogice.....45
3.9. Fișa de caracterizare psihopedagogică a elevului (Elena Joița).....45
3.10. Diagrama educativ-atitudinală a elevului.....49
3.11. Testarea elevului de clasa I la început de an școlar.....52
3.12. Chestionar pentru părinți nr.1.....52
3.13. Chestionarul nr. 2 - Cum îndrumă familia lectura elevilor?.....53
3.14. în atenția domnului învățător (regimul zilnic al elevului în familie).....54
3.15. Sfaturi pedagogice pentru învățători și părinți.....55
Anexa 7
3.16. Proiect didactic la dirigenție clasa a IX-a.....56
3.17. Proiect didactic la dirigenție clasa a XII-a.....57
3.18. Proiect didactic la dirigenție clasa a IX-a.....58
3.19. Maxime și cugetări despre educatori.....60
3.20. Și acum sunteți un posibil “Bun diriginte”?.....61
3.21. Câteva activități ale dirigintelui.....61
PARTEA A DOUA
CAPITOLUL IV
IDEALUL EDUCAȚIONAL.....61
4.1. Importanța educativă.....61
4.2. Principii (principiile activității educative).....62

4.3. Principiile programei şi aplicării ei.....62
4.4. Componentele educației şi repartiția anuală a orelor de dirigenție.....63
4.5. Obiectivele generale pentru fiecare componentă a educației.....63
A. Managementul grupului educat.....63
B. Educația pentru sănătate.....63
C. Educația bunului cetățean.....64
D. Educația prin şi pentru cultură şi civilizație.....64
E. Educația pentru timpul liber.....64
F. Educația pentru viața de familie.....65
G. Cunoaşterea psihopedagogică, autocunoaşterea în vederea dezvoltări carierei.....65
CAPITOLUL V
Obiective particulare pentru fiecare componentă educativă pe nivele de învățământ.....65
5.1. Managementul grupului educat.....65
5.2. Educația pentru sănătate.....66
5.3. Educația bunului cetățean.....68
5.4. Educația prin şi pentru cultură şi civilizație.....69
5.5. Educația pentru timpul liber.....70
5.6. Educația pentru viața de familie.....71
5.7. Cunoaşterea psihopedagogică, autocunoaşterea în vederea dezvoltări carierei.....71
5.8. Ore la dispoziția educatorului.....73
CAPITOLUL VI
Propuneri de teme şi obiective pe clase pentru fiecare componentă educativă.....73
6.1. A. Managementul grupului educat - clasa a V-a.....,.....73
B. Clasa a VI-a “Îmi plac colegii mei, am nevoie de ei!”.....73
C. Clasa a VII-a “Suntem uniți. De ce? Când?”.....74
D. Clasa a VIII-a “Colegii mei mi se potrivesc?”.....74
E. Clasa a IX-a Organizarea colectivului clasei, distribuirea sarcinilor.....75
F. Clasa a X-a Dirigintele, colegul nostru.....75
G. Clasa a XI-a Ce ne uneşte? Ce ne desparte?.....75
H. Clasa a XII-a Conflicte în grup.....76
6.2. A. Educația pentru sănătate - Clasa a V-a Sănătatea şi igiena individuală.....76
B. Clasa a VI-a: Boli infecțioase şi contagioase.....77
C. Clasa a VII-a: Am mai crescut? (Pubertatea - temă diferențiată pentru fete şi băieți).....78
D. Clasa a VIII-a: Sănătatea mea şi a grupului.....79
E. Clasa a IX-a: Regimul de viață şi activitate al elevului de liceu.....80
F. Clasa a X-a: Igiena muncii intelectuale.....80
G. Clasa a XI-a: întâlnirile băieți - fete. Prietenia şi iubirea.....81
H. Clasa a XII-a: Cum mă pregătesc pentru viața de familie?.....82
6.3. A. Educația bunului cetățean; clasa a V-a; Drepturile şi îndatoririle elevului.....83
B. Clasa a VI-a: Buna cuviință sau arta conviețuirii.....84
C. Clasa a VII-a: Părinții şi profesorii prietenii noştri.....84
D. Clasa a VIII-a: Manifestări pe care le acceptăm şi manifestări pe care le respingem.....85
E. Clasa a IX-a: Drepturile şi îndatoririle de liceu.....86
F. Clasa a X-a: Legile şi democrația.....87
G. Clasa a XI-a: Tineretul şi lumea contemporană.....88
H. Clasa a XII-a: ONU şi drepturile omului.....88
6.4. A. Clasa a V-a: Educația prin şi pentru cultură: Frumosul în fiecare zi lângă noi, prin noi.... 89
B. Clasa a VI-a: Tradiții locale.....90
C. Clasa a VII-a: Sunt cu cărțile nu sunt singur.....91
D. Clasa a VIII-a: Zestrea spirituală a familiei mele.....92
E. Clasa a IX-a: Oraşe şi sate (zestrea lor peste ani).....92
F. Clasa a X-a: Călătoria şi descoperirea marilor frumuseți.....93
G. Clasa a XI-a: Universități celebre.....93
H. Clasa a XII-a: Pe marile drumuri ale lumii şi vieții.....94
6.5. A. Educația pentru timpul liber, Clasa a V-a: Regimul zilnic al elevului.....95
B. Clasa a VI-a: Ce este timpul liber şi cum îl folosim?.....95
C. Clasa a VII-a: Timpul liber în natură..... 95
D. Clasa a VIII-a: Atenție la detalii..... 96
E. Clasa a IX-a: Gimnastica în timpul liber.....96

F. Clasa a X-a: Timpul prieten sau duşman?.....97
G. Clasa a XI-a: Timpul mai preţios ca aurul.....98
H. Clasa a XII-a: Loisirul, element al stilului de viaţă.....98
6.6. A. Educaţia pentru viaţa de familie, Clasa a V-a: Familia mea.....98
B. Clasa a VI-a: Istoricul familiei.....98
C: Clasa a VII-a: Activităţi casnice.....98
D. Clasa a VIII-a: Vârste şi sexe în familie.....99
E. Clasa a IX-a: Microgrupul familiei.....99
F. Clasa a X-a: Problemele mele şi problemele familiei.....100
G. Clasa a XI-a: Cum mi-aş construi o casă?.....100
H. Clasa a XII-a: Cauze şi perioade de criză în familie.....100
6.7. A. Cunoaşterea psihopedagogică, autocunoaşterea în vederea dez. carierei, Clasa a V-a:
Eu cine sunt, cum sunt?.....101
B. Clasa a VI-a: îmi place, nu-mi place.....101
C. Clasa a VII-a: De ce învăţ eu?.....102
D. Clasa a VIII-a: Eu cred că sunt.....103
E. Clasa a IX-a: Timpul şi energia mea. Cum le valorific?.....103
F. Clasa a X-a: Unde şi cum aş vrea să trăiesc?.....104
G. Clasa a XI-a: Linia vieţii mele.....104
H. Clasa a XII-a: Valoarea mea.....105
6.8. ore la dispoziţia educatorului.....106
CAPITOLUL VII
ACTIVITĂŢI EDUCATIVE EXTRAŞCOLARE ŞI ÎN AFARĂ DE CLASĂ.....106
7.1. Timpul liber al elevului.....106
7.2. Cercuri cu caracter artistic.....107
CAPITOLUL VIII
Colaborarea cu alţi factori educaţionali.....108
CAPITOLUL IX
Alte forme ale activităţii dirigintelui.....109
9.1. Colaborarea cu consiliul de administraţie al şcolii.....109
9.2. Colaborarea cu familia.....109
PARTEA A TREIA
Niveluri ale consilierii
CAPITOLUL X
CONSILIEREA.....110
10.1. Consilierea.....110
10.2. Caracteristicile relaţiei de consiliere.....110
10.3. Chestionar: “Cât de bine îmi organizez timpul”.....111
10.4. Rezolvarea conflictelor.....111
10.5. Definirea şi clasificarea problemei.....112
10.6. Lărgirea perspectivei.....112
10.7. Formularea scopurilor generale şi intermediare.....112
10.8. Elaborarea unui plan de acţiune şi programarea lui.....113
10.9. Modalităţi noi de a gândi planul vieţii.....113
10.10. Evaluare şi revizuire.....113
10.11. Chestionar de evaluare.....116
10.12. Abilităţi de comunicare.....116
10.13. Activitate.....117
10.14. Chestionar practic: “Învaţă să priveşti mai departe”.....118
10.15. Chestionar practic: “Construieşte-ţi încrederea în tine însuţi”.....119
10.16. Chestionar practic: “Cum cred că sunt şi cum mă văd alţii”.....119
10.17. Chestionar practic: “Eu acasă, la şcoală, pe stradă”.....120
10.18. Chestionar practic: “Ce înseamnă a fi politicos?”.....120
10.19. Chestionar practic: “Cum mi-ar plăcea să fiu?”.....121
10.20. Chestionar practic: “Cum mă văd colegii?”.....121
10.21. Chestionar practic: “Cât de bine mă cunosc?”.....123
10.22. Chestionar practic: “Care sunt calităţile şi defectele mele?”.....123
10.23. Chestionar practic: “Tot despre băieţi şi fete”.....124
10.24. Chestionar practic: “Gânduri despre noi”.....124

10.25. Chestionar practic: “Stilul de viață”.....125
Fişe de muncă independentă.....126
- Fişa 15 - Fumatul şi dependența de nicotină.....127
- Fişa 16 - Consiliere educațională: “Careul”.....127
- Fişa 17 - Consecințe.....127
- Fişa 18 - Alcoolul şi dependența de alcool.....127
- Fişa 19 - Drogurile şi dependența de droguri.....127
PARTEA A PATRA
CAPITOLUL XI
CÂTEVA ASPECTE GENERALE PRIVIND CONSILIEREA ŞI ORIENTAREA.....130
CAPITOLUL XII
ASPECTE METODOLOGICE ALE IMPLEMENTĂRII ARIEI CURRICULARE - Consiliere şi Orientare.....131
CAPITOLUL XIII
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII DE CONSILIERE ŞI ORIENTARE.....134
CAPITOLUL XIV
MIJLOACE DE REALIZARE A OBIECTIVELOR ARIEI CURRICULARE – „Consilierea şi Orientarea”.....135
CAPITOLUL XV
RELAȚIA CONSILIERII ŞI ORIENTĂRII CU ALTE DISCIPLINE ŞCOLARE.....136
CAPITOLUL XVI
EVALUAREA ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL ORELOR DE CONSILIERE ŞI ORIENTARE 137
CAPITOLUL XVII
AUTOCUNOAŞTEREA.....139
CAPITOLUL XVIII
PARTENERIAT ÎN ACTIVITATEA DE CONSILIERE SI ORIENTARE.....139
Anexa 8
a) Proiect de activitate didactică Consiliere şi Orientare clasa a VI-a: Alcoolul şi tutunul dăunează grav sănătății.....140
b) Proiect de activitate didactică clasa a X-a: Adolescență fără drog!.....143
- Fişa nr.2, Cazul nr.1 şi Cazul nr. 2.....145
c) Proiect de activitate didactică clasa a X-a: Traficul de ființe umane.....145
d) Proiect de activitate didactică clasa a VI-a: Conflicte ce sunt şi cum le putem preveni.....147
e) Proiect de activitate didactică clasa a IV-a: Valori care-mi ghidează viața.....149
CAPITOLUL XIX
Repere metodice pentru aria curriculară.....150
Consiliere şi orientare în gimnaziu şi liceu.....150
Învățământul gimnazial.....150
Tematică 1. Lumea în care trăim.....150
2. Metode şi tehnici de învățare eficientă.....151
3. Comunicarea.....152
4. Autocunoaşterea.....152
5. Rezolvarea conflictelor.....152
6. Socializarea.....153
7. Alimentația.....153
Învățământul liceal.....154
1. Autocunoaşterea - intercunoaşterea..... 154
2. Comunicarea..... 154
3. Educarea copiilor.....155
4. Alimentația..... 155
5. Comportamente indezirabile.....156
6. Elemente de educație antreprenorială.....156
7. Piața muncii.....156
8. Rezolvarea conflictelor.....157
9. Metode şi tehnici de învățare eficientă.....157
10. Gospodărirea clasei.....158
11. Orientarea carierei.....158
12. Autoorganizarea activității.....159
13. Utilizarea surselor de informație.....159

Anexa 8
a) Planificări ale activității educative anuale şi semestriale.....160
b) Plan managerial - Comisia diriguiților clasa a IX-a.....163
c) Planificarea calendaristică la dirigenție clasa a IX-a.....165
Bibliografie.....167

Cuvântul autorilor

Lucrarea "Dirigenția şi Consilierea" o considerăm ca fiind necesară la data actuală în învățământul preuniversitar, întrucât domeniul educației mai ales după Revoluția din decembrie 1989, se află într-o criză, ce se manifestă printre altele şi prin confuzii şi dificultăți principiale, organizatorice şi chiar metodice.

Lipsa unor obiective clare şi a unor conținuturi adecvate etapei, precum şi penuria tematică în proiectarea programelor educative cu clasa de elevi, impune o încercare de clarificări, de rigurozitate şi orientare mai fermă spre formarea tinerei generații în acord cu imperativele sociale actuale şi de perspectivă.

Imprecizia conceptelor şi a obiectivelor cere o claritate a acestora şi asigurarea unei mai bune informări asupra intențiilor educative, întrucât este necesar să se ştie încotro se îndreaptă acest proces de educare.

Ministerul învățământului încă din 1994, a elaborat o nouă programă curriculară a activității educative în învățământul preuniversitar, care reprezintă cadrul de realizare a întregii activități educative cu obiective generale şi particulare, cu o tematică precisă pentru diriginte şi consilierul şcolar.

De aceea, autorii prezentei lucrări au respectat aceste documente oficiale ale Ministerului învățământului care au fost trimise în şcoli şi pe marginea acestor documente, noi am amplificat acțiunile programei curriculare cu o planificare model în activitatea educativă, dar mai ales în activitatea consilierului şcolar, care are sarcina de orientare şcolară şi profesională a viitorului cetățean al României.

Am elaborat scenarii didactice la diferite clase, atât în cadrul orelor de dirigenție, chestionare pentru elevi şi părinți, am anexat două fişe psihopedagogice elaborate de specialiştii din domeniul pedagogiei (Ion Holban şi Elena Joița); am indicat în atenția dirigintelui cum să folosească mai întâi "Caietul de observații zilnice" asupra elevului şi a "Caietului Dirigintelui" inițiat de Ministerul învățământului; a fost elaborată diagrama educativ-educațională a elevului pe care trebuie s-o completeze dirigintele iar în anexă am expus mai multe documente necesare atât dirigintelui, cât şi Consilierului şcolar.

Prin publicarea acestei lucrări dedicată tuturor cadrelor didactice care îşi desfăşoară activitatea în învățământul preuniversitar, oferta educativă va câştiga prin rigurozitate şi operativitate, tinzând spre formarea personalității libere, capabilă să se integreze fără dificultăți prea mari într-o societate aflată în profunde şi rapide transformări economice, politice, sociale şi culturale.

Lucrarea este interesantă nu numai pentru cadrele didactice care lucrează la catedră, dar şi elevilor colegiilor pedagogice şi studenților din facultăți, viitoare cadre didactice.

Autorii

CAPITOLUL I
1.1. INTRODUCERE ÎN ACTIVITATEA DIRIGINTELUI

Paginile ce conțin aceste contribuții se doresc un sprijin concret pentru toți dascălii care caută soluții mai bune în munca de conducător al unei clase, adresându-se în egală măsură:

- celor cu mai puțină experiență, pentru a se orienta mai repede şi mai uşor în complexitatea muncii educative;
- celor care au întrerupt sau au neglijat o perioadă această activitate;
- celor care au o bună experiență, pentru a face comparații şi pentru a-i incita la găsirea unor soluții noi.

Dacă cele prezentate vă satisfac, e bine: aţi găsit un sprijin sau poate o confirmare a propriei munci. Dacă nu vă satisfac, veţi analiza , veţi judeca, veţi respinge şi poate veţi veni cu ameliorări.

Argumente pentru un ghid al dirigintelui.

Ca reacţie pozitivă la un conservatorism de neînţeles şi la o recesiune păgubitoare în planul muncii dirigintelui, au început să apară atât la nivel central cât şi în judeţe, numeroase materiale teoretice şi practice, care, pornind de la o valoroasă bibliografie română şi mondială, încearcă să relanseze şi să revigoreze un subsistem esenţial: EDUCAŢIA, ca tip particular de acţiune socială. Din păcate, aceste materiale ajung foarte greu sau nu ajung deloc în mâna celor care au nevoie de ele.

Preocupările pentru formarea şi devenirea individului spre esenţa condiţiei umane au reprezentat întotdeauna un efort special al societăţii. Interesul pentru instrucţie şi educaţie a fost prezent în toate timpurile şi societăţile, ca o necesitate de rangul întâi; afirmaţia o putem susţine şi prin câteva opinii consacrate:

" Dacă omul n-a primit decât o educaţie
defectuoasă sau rea, el devine cel mai
îngrozitor animal pe care l-a produs
pământul. De aceea legiuitorul trebuie
să facă din educaţia copiilor prima şi
cea mai serioasă din preocupările sale."
Platon
"Peste tot unde educaţia a fost neglijată, statul
a primit o lovitură funestă".
Aristotel
"Pe drumul spre anul 2000, educaţia este mai
urgentă decât însăşi hrana"
Mircea Maliţa

Educând , ne propunem formarea unor oameni cu virtuţi caracteristice perioadei istorice, căci a *educa* "... înseamnă a conduce, deci a îndruma pentru un scop" .... iar "acţiunea de a *conduce* şi noţiunea de *nicăieri* (s.n.) se exclud reciproc. A conduce undeva nu e de ajuns: destinaţia educaţiei este prin definiţie pozitivă. Educăm ţinând spre *adevăr*, spre *bine*, spre *frumos* - şi nu spre *neadevăr*, spre *rău*, spre *urât"* (V. de Landsheere, 27, p.7).

Este un truism afirmaţia că actul educativ, privit sub aspectul importanţei, al implicaţiilor şi perspectivelor este deosebit de dificil şi complicat, în care nu se pot impune şabloane, reguli şi norme *rigide* (reguli şi norme dar nu rigide). O astfel de părere implică, în aparenţă, o contradicţie de conţinut, ades formulată şi dezbătută:

- deşi nu se pot impune "constrângeri" de programare, planificare şi operaţionalizare, specialiştii (teoreticieni şi practicieni), propun recomandări, orientări şi chiar soluţii...;

- dacă actul educativ este dificil de cuantificat şi evaluat, există totuşi prea multă reticenţă şi rezistenţă în abordarea concretă a diverselor posibilităţi şi soluţii, măcar ca ghid orientativ ce ar putea fi preluat creativ (nu limitat);

- dacă o "planificare" dintr-o zonă a ţării nu se "potriveşte" în altă zonă, comportamentul şi virtuţile aşteptate la un moment dat de societate, ar trebui să se potrivească oriunde...

ŞI DACĂ suntem de acord cu cele formulate mai sus, atunci nu ne rămâne decât să-i dăm dreptate lui G. de Landsheere ca "a lăsa pe profesori să lupte absolut singuri cu dificultăţile sub cuvânt că le respectăm independenţa şi creativitatea, înseamnă a dovedi lipsă de realism (27 p. 266).

Şi într-adevăr, socotim (poate şi dumneavoastră sunteţi de acord) că nu ni se subminează şi nu ni se ştirbeşte autonomia **dacă:**

- la întocmirea planificării semestriale ni se oferă o listă orientativă cu teme adecvate pentru fiecare nivel de clasă şi pentru fiecare obiectiv (pentru că am intrat în "criza" şi ne-am repetat fiind autoconstrâns de lipsa momentană de imaginaţie , de faptul că nu ne-am consultat cu elevii clasei, etc.)

- am avea la dispoziţie seturi de scenarii sau conţinuturi după care să ne putem orienta şi cu care să ne putem compara.

- am dispune de materiale ca studiul de caz sau roll-play;

- am putea consulta (prin cabinetul metodic al şcolii) o bibliografie corespunzătoare conţinuturilor informaţionale propuse de temele ce urmează să le realizăm;

Din sondajele efectuate într-un mare număr de şcoli ale unor judeţe, reiese că o parte dintre diriginţi nu prezintă interes pentru perfecţionarea teoretică în domeniul educativ, iar o altă parte renunţă cu uşurinţă chiar la propria experienţă acumulată în planul practicii, ajungând la concluzia demolatoarea a gratuităţii şi inutilităţii unui program coerent de educaţie (la nivel de judeţ, şcoală, clasă). Aceştia *se prefac* a căuta noutăţi şi soluţii într-o libertate lipsită de orice obligaţii, fără însă a le găsi.

Categoria - evident majoritară - de diriginţi care *a ars* înainte *de '89*, ard şi acum în creuzetul în care se distilează valorile umane, duce o sisifică, dar conştientă şi acceptată "povară" în perimetrul dificultăţilor de autoperfecţionare, găsind soluţii, care însă nu o mulţumesc. Şi caută în continuare...

1.2. PROIECTAREA EDUCAŢIONALĂ

E. Planchard defineşte *educaţia* drept o acţiune sistematică exercitată de adulţi asupra copiilor şi adolescenţilor cu scopul de a-i pregăti pentru viaţa pe care vor trebui şi vor putea să o trăiască într-un mediu dat.

Etimologic, cuvântul provine din latinescul educare, cu sensul de a creşte, a îngriji, a conduce de la o stare la alta.

Această definiţie demonstrează ca *educaţia vizează o finalitate.* Sunt **apoi** selecţionate valorile ce urmează a fi transmise, sunt alese metodele şi mijloacele cele mai potrivite, se asigură o organizare corespunzătoare a activităţii, procedându-se în conformitate cu o anumită comandă socială şi respectându-se anumite principii şi norme cunoscute într-o măsură mai mică sau mai mare (şi aplicate cu un anumit grad de relativitate).

Unii autori (8, 34, 27) sintetizează finalităţile acţiunii educaţionale ca fiind:

a) - **ideal educaţional,** concretizat în tipul de personalitate solicitat de condiţiile sociale ale unei etape;

b) - **scopul,** ca o anticipare pe plan mintal a desfăşurării şi a rezultatelor ce urmează a fi dobândite; el vizează finalitatea unui complex de acţiuni educaţionale determinate; (ex. formarea sentimentelor de respect faţă de alţii şi faţă de sine, respectul faţă de muncă, formarea deprinderilor şi obişnuinţelor igienico-sanitare etc.);

c) - **obiectiv educaţional,** care este o reflectare anticipată a rezultatului învăţării (actului educativ), ce se produce în cadrul unei secvenţe educaţionale, concentrându-se asupra rezultatului la care va trebui să se ajungă şi care va putea fi detectat, măsurat şi evaluat.

Orice experienţă educativă ne va conduce spre aceeaşi concluzie formulată de Ion Nicola (32, pag. 72), că "numai anticipând în cele mai mici detalii obiectivele unei acţiuni educaţionale vom reuşi să precizăm căile ce vor trebui urmate pentru a le realiza".

în ultimul timp definirea obiectivelor operaţionale devine o problemă cotidiană şi deosebit de necesară pentru toate disciplinele de învăţământ, constituind un reper şi pentru orele de dirigenţie.

E drept că nu totul poate fi direct observabil şi măsurabil, şi deci eficienţa în această zonă se sustrage posibilităţilor de cuantificare imediată, explicită şi implicită, ceea ce nu trebuie să descurajeze eforturile de căutare/găsire a modalităţilor ştiinţifice de evaluare.

1.3. MODELUL CONCEPTUAL AL FINALITĂŢILOR EDUCAŢIEI

1. La nivelul sistemului educaţional

a. Ideal pedagogic;

b. Scopuri pedagogice;

c. Obiective pedagogice generale;

2. La nivelul procesului de învăţământ

a. Obiectiv pedagogic general (reflectă obiectivele generale ale sistemului de învăţământ)

b. Obiective pedagogice specifice (intermediare);

- pe laturi ale educaţiei;

- pe niveluri, trepte, cicluri de şcolarizare;

- pe discipline (module interdisciplinare) de învățământ;

c. Obiective pedagogice concrete (operaționale);

- pe capitole (în cadrul activității didactice, lecției etc.)

- pe activități didactice.

În activitatea concretă pornim de la cunoașterea idealului și scopurilor pedagogice, dar identificăm și formulăm obiectivele cu cel mai scăzut grad de generalitate, obiectivele operaționale.

În funcție de aceste obiective operaționale derulăm formularea unui scenariu de desfășurare a orei și selectăm conținuturi informaționale adecvate.

Pornind de la aceste considerente, se sintetizează ideea că **proiectarea educațională** presupune trei parametri fundamentali:

a) - precizarea finalităților ce vor fi urmărite la nivelul sistemului de învățământ, al unei verigi a acestuia sau a unei activități educative concrete; deci: *ideal, scopuri, obiective.* Astfel educația rămâne sub semnul improvizației și spontaneității. **(CE VREM SĂ REALIZĂM?)**

b) - elaborarea tehnologiei de realizare a obiectivelor stabilite, ca rezultat al analizei multiplelor variante posibile (și nu prin descurcare la fața locului), ceea ce presupune un plan (orientativ) **(CUM PUTEM REALIZA?)**

c) - stabilirea instrumentelor de evaluare a eficienței (ca "proces de apreciere a calității sistemului educativ sau a unei părți") **(CU CE EVALUEZ?)**

Așadar, *proiectarea* presupune: *stabilirea obiectivelor, a temelor, a modalităților și resurselor sub formă de proiect,* toate activitățile încadrându-se în sistemul curriculum-ului. Totodată se are în vedere organizarea, desfășurarea și evaluarea orei de dirigenție prin prefigurarea demersului în funcție de rezultatele finale așteptate. Este vorba despre discutata planificare, împotriva căreia s-au auzit și se mai aud unele voci.

1.4. SE POATE PLANIFICA ACTIVITATEA EDUCATIVĂ?

Este o întrebare (voit retorică) ce se dorește un semnal ca "în esența ei planificarea nu include numai ideea unei ordonări sistematice și a unei selecții de priorități, ci și ideea desfășurării în timp a unui proces" (14. pag. 65)

Referindu-se la întregul proces de formulare a personalității, planificarea educației este nu numai *posibilă,* dar și *necesară,* fiind un șir de acțiuni izolate, ci un sistem unitar și cu perspectivă, reclamând serioase și profunde cunoștințe specializate. Poate tocmai lipsa acestor cunoștințe și abilități generează o anumită respingere față de caiete, planuri, fișe, caracterizări, care - dacă sunt făcute superficial și neprofesionist - sunt *denumite scriptologie și birocrație* fără eficiență și deci inutile. Să mai socotim și unele modele, foarte complicate, produse de o parte dintre specialiști și practicieni, modele care descurajează pe cea mai mare parte a diriginților, în principal pe cei care nu au beneficiat de o pregătire corespunzătoare.

Herbart spunea:

"Există o pregătire a **artei** prin **știință;** o pregătire a inteligenței și inimii, care preced practica educativă. Și numai grație acestei pregătiri *experiența* - ce ne-o putem dobândi numai *în cursul activității practice,* devine instructivă pentru noi. Numai prin acțiune, prin practică, învățăm *arta* și dobândim *tactul, talentul...*

Dar în practică, învață arta numai acela care a pătruns mai înainte știința, care și-a asimilat-o și care astfel a determinat dinainte impresiile viitoare, pe care experiența le va face asupra lui"

Deci sunteți diriginte. Sunteți adeptul ideii că activitatea educativă este un act irepetabil, spontan, creativ și deci orice anticipare, programare, planificare ar afecta specificul ei? Și că imaginația, improvizația, inspirația, talentul ar fi suficiente pentru a asigura reușita unei activități educative? Dacă da, atunci mai citiți odată paragraful introductiv și nu uitați: enunțul aparține pedagogului Herbart și a fost scris cu mult înaintea apariției termenilor de "tehnologie didactică", "design instrucțional", "proiectare", "curriculum".

Fără a fetișiza rolul proiectării (așa cum adesea s-a întâmplat) trebuie să-i precizăm locul în contextul general al activității dirigintelui ca *demers prospectiv-anticipativ,* continuat firesc prin realizarea propriu-zisă a activității și finalizat prin autoevaluarea dirigintelui.

1.5. IDEALUL ŞI COMPONENTELE ACTIVITĂȚII EDUCATIVE

Scopul şi idealul educațional a cunoscut o mare varietate de identificări de-a lungul timpului. Astfel, Platon atribuia drept scop educației capacitatea de a da sufletul şi corpului întreaga frumusețe şi perfecțiune de care sunt susceptibile. Pentru I. Kant, educația urmărea realizarea întregii perfecțiuni de care natura omului este capabilă. J. Dewey aprecia că educația nu trebuie să fie o pregătire pentru viață ci educația este viața însăşi, iar Montaigne susține că a educa însemnă a forma oameni, nu specialişti. La rândul său, Durkheim defineşte drept scop al educației, trezirea şi dezvoltarea la copil a unor stări fizice, intelectuale şi morale impuse de societatea politică şi mediul social.

Idealul educațional al şcolii româneşti este întemeiat pe tradițiile umaniste, pe valorile democrației şi pe aspirațiile societății româneşti şi contribuie la păstrarea identității naționale. Idealul educațional al şcolii româneşti constă în dezvoltarea liberă, integrală şi armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome şi creative.

În vederea atingerii acestui ideal,educația este concepută ca o rezultantă a acțiunii sistemice, interdisciplinară, în sensul:

a) managementului grupului;

b) educația pentru sănătate (sănătatea ca stare de "bine");

c) educația bunului cetățean;

d) educația prin şi pentru cultură şi civilizație;

e) educația pentru timpul liber;

f) educația pentru viața de familie;

g) cunoaşterea psihopedagogică, autocunoaşterea în vederea dezvoltării carierei.

în conformitate cu principiile "Convenției cu privire la drepturile omului", educația trebuie să dezvolte:

- Respectul față de semeni ca valoare interiorizată, solid ancorată în structura personalității;
- Respectul şi stima față de sine;
- Planificarea existenței personale;
- Convingerea că orice comportament îşi are consecințele sale;
- Rezistența la presiunile sociale.

Personalitatea matură, eficientă trebuie să dovedească:

- extensia simțului Eu-lui, printr-o participare activă la toate domeniile vieții (economic, social, politic, distractiv, etc.);
- depăşirea egocentrismului, capacitatea de a dovedi toleranță, compasiune;
- echilibru emoțional, autocontrol, toleranță la frustrare, autoacceptare;
- perceperea, gândirea şi acționarea în conformitate cu realitatea externă;
- capacitatea de a fi ea însăşi, de a dovedi simțul umanului, intuiție, autoobiectivitate;
- trăirea în armonie cu o filosofie de viață unificatoare, o concepție clară, un ideal.

1.6. INTENȚIA PREZENTULUI GHID ESTE:

1. să faciliteze realizarea unei proiectări adecvate în plan educațional;
2. să sprijine **diriginții** în operațiunea de încadrare a orelor de dirigenție pe obiective educative în planul anual şi de perspectivă:
3. să suplimenteze nevoia de informații a dirigintelui privind cunoaşterea obiectivă a elevilor în primul rând şi chiar a oricărui individ cu care intră în contact;
4. să stârnească dorința de a stăpâni metodele cunoaşterii şi autocunoaşterii, precum şi cele de modelare a personalității umane;
5. să cultive dorința diriguiților de a avea atitudine critică şi de a depăşi sugestiile şi soluțiile oferite, propunând variante îmbunătățite;
6. să prezinte proiecte model pentru o posibilă structură şi desfăşurare a orelor de dirigenție;
7. să aducă, în atenția diriginților o bibliografie selectivă de un real sprijin în perfecționare;

8. să convingă despre necesitatea unui **Caiet al dirigintelui,** simplu, , operațional, eficient şi util.

1.7. CE CUPRINDE DIRIGENȚIA?

Realizarea activității dirigintelui presupune cunoaşterea problemelor legate de:
- organizarea, conducerea şi realizarea sintalității colectivului de elevi;
- metodele de cunoaştere şi studiere a personalității copilului;
- metodele de stimulare şi intervenție modelatoare a personalității;
- design instrucțional;
- noțiuni clare de morală;
- cunoştințe de sociologie;
- bun-simț şi integritate caracterială;
- metode şi procedee de organizare şi realizare a orelor educative şi extraşcolare;
- imagine clară asupra componentelor educației şi a interdisciplinarității în realizarea lor;
- cunoştințe privind particularitățile psiho-anatomico-fiziologie ale copilului şi adolescentului.

Fără a intra în detalii, se recunoaşte că este vorba despre o activitate dificilă, complexă şi din păcate insuficient cunoscută şi ca atare prea adesea organizată într-un mod neprofesional. Dirigenția se constituie într-un "subsistem al activității educative în ansamblu şi se desfăşoară sub conducerea dirigintelui cu aportul elevilor unei clase şi al factorilor educativi - familie, instituții de educație extraşcolară, de stat şi particulare, de cultură şi sociale de la nivelul localității" (11,).

Activitatea dirigintelui nu se poate reduce doar la o oră de dirigenție (stabilită prin planul de învățământ), ci cuprinde totalitatea acțiunilor şi operațiunilor care vizează obiective şi sarcini precise.

În sinteză, **dirigenția trebuie să cuprindă:**

a. organizarea clasei şi a colectivului de elevi ca microgrup cu particularități distincte;

b. organizarea estetică a clasei, pregătirea, menținerea ordinei şi curățeniei;

c. organizarea comitetului de părinți, atragerea acestora spre a sprijini activitatea clasei şi a şcolii;

d. acțiuni educative directe în planificarea, organizarea şi desfăşurarea unor teme şi activități specifice;

e. îndrumarea părinților şi elevilor în cazuri de: criză de personalitate, afecțiuni diverse, abandon şcolar, insucces şcolar, abateri grave, stări conflictuale etc.

f. armonizarea influențelor educative la nivelul colectivului pedagogic al clasei, părinților şi altor factori educativi.

g. cunoaşterea personalității fiecărui elev şi întocmirea fişei psihopedagogice, la sfârşit de ciclu elaborând pe această bază caracterizarea finală.

h. asigurarea unității relației elevi-părinți-diriginte.

1.8. DOCUMENTELE ŞI SARCINILE MUNCII DIRIGINTELUI

A. **Documentele ce trebuie completate** de diriginte sunt:
- catalogul clasei;
- fişa psihopedagogică a fiecărui elev;
- caracterizarea finală;
- caietul dirigintelui;

B. **Documentele ce trebuie consultate** de diriginte:
Legea învățământului;
Statutul cadrelor didactice;
Regulamentul şcolar;
Convenția cu privire la drepturile omului / Convenția cu privire la drepturile copilului.

C. **Sarcinile dirigintelui** (selectiv):

- organizează, conduce şi desfăşoară activităţi educative cu clasa la care a fost numit de către directorul şcolii (consiliul de administraţie);

- se preocupă de cunoaşterea elevilor şi a microgrupului pentru realizarea sintalităţii;

- urmăreşte cum se asigură ordinea, curăţenia şi atmosfera generală în sala de clasă ce i s-a repartizat;

- ţine legătura cu profesorii care predau la clasă, în scopul armonizării şi optimizării eforturilor acestora;

- realizează evaluarea comportamentală, acordă notele şi stabileşte mediile la purtare; când e cazul, supune situaţia disciplinară dezbaterii consiliului pedagogic;

- întocmeşte mediile generale ale elevilor, ţine legătura cu familia prin vizite, şedinţe, lectorate, invitaţii la şcoală;

- propune la nevoie soluţii asigurând consultanţă psihopedagogică, în calitatea sa de specialist în domeniul educaţiei;

- organizează diverse acţiuni cu clasa de elevi, în funcţie de necesităţi, posibilităţi, solicitări (sărbătorirea unor evenimente din viaţa elevilor, excursii, vizite, programe artistice, acţiuni publice şi/sau umanitare etc.);

- sprijină orientarea şcolară, încurajează şi stimulează participarea elevilor la cercuri, concursuri, olimpiade, întreceri etc.

- comunică familiei periodic situaţia disciplinară a elevilor (adeseori confidenţial). Orice diriginte care se respectă, ar trebui ca la începutul fiecărui an şcolar să aibă în atenţie următoarele:

a. starea, dotarea şi organizarea sălii de clasă, ce îşi propune să realizeze în sala respectivă în anul şcolar pe care îl începe, folosindu-se de bugetul şcolii, comitetul de părinţi, îndemânarea şi simţul gospodăresc al clasei, sponsori, alte ajutoare.

b. ce îşi propune pe linie educativă, metodică, psihopedagogică pentru îmbunătăţirea activităţii sale ca diriginte: (ameliorarea situaţiei la învăţătură, performanţele şi starea disciplinară, cercetări psihopedagogice, sondaje, chestionare, comunicări, programe artistice, sondaje, vizite, excursii, lecţii deschise, publicaţii, cercuri, simpozioane etc.).

1.9. PRECIZĂRI CU PRIVIRE LA DOCUMENTELE AFLATE ÎN ATENŢIA DIRIGINTELUI

a) CATALOGUL este un document oficial, tipizat, ce se completează la începutul anului şcolar conform instrucţiunilor de pe prima pagină. La aceste instrucţiuni mai trebuie adăugate următoarele îndatoriri ale dirigintelui:

- păstrarea şi completarea în condiţii grafice, estetice şi igienice corespunzătoare;

- completarea situaţiei statistice la sfârşitul fiecărui semestru şi la sfârşitul anului şcolar;

- calcularea mediilor generale ale fiecărui elev;

- completarea mediilor după examenele de corigente;

- legarea, şnuruirea şi parafarea; pe ultima pagină se lipeşte un triunghi de hârtie pe care se scrie: prezentul catalog al clasei ... pentru anul şcolar... conţine un număr de ... file şi un număr de ... elevi. Data şi semnăturile directorului şi ale dirigintelui după încheierea anului şcolar şi completarea corectă a catalogului;

- urmăreşte scrierea mediilor în Registrul matricol, atât la sfârşitul anului şcolar cât şi după examenele de corigentă.

b) REGISTRUL MATRICOL este un alt document oficial în care sunt înscrise mediile elevilor pe discipline şi clase. El se completează de către secretarul şcolii, sau un cadru didactic împuternicit. Numărul matricol al fiecărui elev trebuie să corespundă cu numărul din catalog.

c) FIŞA PSIHOPEDAGOGICA a fiecărui elev este un instrument sistematic de cunoaştere a elevului. Se completează la sfârşitul unui ciclu şcolar, la transferul elevului sau în alte cazuri când e solicitată.

d) CAIETUL DIRIGINTELUI este instrument - pivot al activităţii dirigintelui. Caietul trebuie întocmit la începutul unui ciclu şcolar, completat constant şi în mod expres, transmis de la un diriginte la altul atunci când continuitatea activităţii educative a unui profesor nu poate fi respectată.

1.10. UN MODEL AL CAIETULUI DIRIGINTELUI

Caietul dirigintelui poate avea următoarea structură:

I. Date generale despre colectivul de elevi:

1. Catalogul clasei

Cap tabel:

Nr. crt.	Nume prenume	Data naşterii	Locul naşterii	Numele părinților	Ocupația loc de muncă	Adresa	Obsv.
1.							
2.							

2. Orarul clasei (pt. un ciclu şcolar V-VIII sau IX-XII)

3. Catalogul profesorilor clasei

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiect	Numele profesorilor				Obsv.
		Cls. V IX	Cls. VI X	Cls. VII XI	Cls. VIII XII	
1.						
2.						

4. Responsabilitățile elevilor în colectiv

Cap tabel:

Nr. crt	Responsabilitatea	Numele elevului				Obsv.
		Cls. V	Cls. VI	Cls. VII	Cls. VIII	
1.						
2.						

5. Caracterizarea psihosocială a clasei.

1.11. PLANIFICAREA ACTIVITĂȚII EDUCATIVE

1. *Planul general* al activității educative - va cuprinde obiectivele generale ale activității educative propuse la clasa respectivă pentru un ciclu şcolar (vezi planificarea activității educative în anexă).

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiective propuse	Perioada de timp	Măsuri/Acțiuni propuse	Obsv.
1.				
2.				

O variantă detaliată a aceluiaşi plan general poate cuprinde activități raportate la obiectivele propuse:

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiectiv propus	Tip de activitate educativă propusă	ORA de dirigenție	Colaborări	Activități extraşcolare	Obsv.

1.						
2.						

Obiectivele fundamentale propuse în planul general trebuie identificate printre componentele activității educative prevăzute în programă (ex: educația bunului cetățean, educația pentru sănătate, etc.).

Dacă din analiza situației clasei rezultă obiective imperative care nu-şi găsesc corespondența printre cele prevăzute de programa, se poate apela la orele la dispoziția profesorului.

2. *Planul anual* al activității educative conține caracterizarea clasei sub aspectul schimbărilor survenite în anul şcolar precedent şi obiectivele specifice ce decurg din situația existentă.

Cap tabel:

Nr. crt.	Obiectiv propus	Repartiția orelor de dirigenție		Alte activități educative	Colaborări	Obsv.
		Semestrul I	Semestrul II			
1.						
2.						

3. Planul semestrial al orelor de dirigenție

Cap tabel:

Nr. crt.	Tema propusă	Data	Obsv.
1.			
2.			

1.12. COLABORAREA CU FAMILIA

1. Comitetul de părinți de clasă;
2. Graficul vizitelor la domiciliul elevilor;
3. Graficul şedințelor, lectoratelor cu părinții, evidența întâlnirilor cu părinții.

IV. Colaborarea cu alți factori

1. Colaborarea cu conducerea şcolii;
2. Colaborarea cu profesorii clasei;
3. Graficul asistentelor la orele clasei;
4. Colaborarea cu persoane şi instituții din afara şcolii.

V. Alte date despre elevi

1. Situația la învățătură

Cap tabel:

Clasa	Total elevi	Promovați	Amânați	Corigenți			REPETENȚI/ TOTAL
				ob.	ob.	ob.	
a V-a							
a VI-a							
a VII-a							
a VIII-a							

2. Evidența elevilor cu probleme speciale
3. Situația absențelor

Cap tabel:

Clasa	Total elevi	Total absențe	Absențe motivate	Absențe nemotivate	Media abs./elev	Obsv.
a V-a						
a VI-a						
a VII-a						
a VIII-a						

1.13. FIŞELE PSIHOPEDAGOGICE ALE ELEVILOR

VI. Însemnări

3. Cunoaşterea psihopedagogică a elevilor

"Nu poți să-i înveți pe alții ceea ce nu știi.
Nu ajunge să știi bine ceva pentru a-i învăța pe alții
Trebuie să știi CUI te adresezi și CUM să o faci"
(P. Klapper)

Din perspectiva elementelor fundamentale ale instruirii (elevul, sarcinile de lucru, strategiile de învățare etc.), cunoaşterea elevilor nu reprezintă un scop în sine, ci o premisă a desfăşurării eficiente a activității diferențiate de instruire-educare. Particularitățile individuale ale elevilor determină diferențieri în: modalitățile de acțiune, cerințele şi rezultatele obținute.

Principiile cunoaşterii psihopedagogice a elevilor sunt:

- educatorul cunoaşte elevul educându-l, îl educă cunoscându-l;
- cunoaşterea elevului are ca finalitate o corectă orientare şcolară şi profesională ca indicator al împlinirii personale;
- activitatea de cunoaştere este un continuum pe tot parcursul vieții şcolare a elevului.

Ea presupune două etape:

a) etapa de observare, de documentare şi *explorare;*

b) etapa de discriminare a informațiilor culese, de interpretare, de comparare.

Metodele cunoaşterii psihopedagogice a elevilor

Dintre **metodele empirice** de cunoaştere a individualității umane atragem atenția asupra celor mai uzuale:

a) **fiziognomia** sau cunoaşterea bazată pe extrapolarea unor trăsături de personalitate din trăsăturile fizionomiei persoanei inspectate. S-a constatat experimental că există anumite concordanțe între aspectele fizionomice şi anumite particularități psihice, dar nu putem vorbi despre ele la vârsta copilăriei când atât constituția fizionomică cât şi personalitatea sunt în plină formare, cristalizare.

b) **grafologia** sau cunoaşterea psihologică prin analiza producțiilor grafice. Acestea pot fi relevante în diagnoza personalității, dar prezenta metodă presupune o pregătire suplimentară, de specialitate în domeniu, Putem recomanda extrapolarea prin analiza producțiilor grafice a unor trăsături cum ar fi: simțul ordinii, conformismul, disciplina intelectuală, dar cu multă prudență la vârsta şcolară întrucât şi scrisul este în plin proces de căutare a stilului personal.

Metodele ştiințifice de cunoaştere psihopedagogică a elevilor cunosc o mare varietate şi diversitate. Recomandăm utilizarea: observației, experimentului, a testelor şi a anchetelor, a studiului de caz.

A. OBSERVAȚIA - constă în surprinderea manifestărilor tipice, constante, definitorii ale comportamentului, utilizarea observației ca metodă de cunoaştere psihopedagogică presupune respectarea unor condiții:

- observația să fie programată;
- datele constante să fie consemnate imediat;
- observația să surprindă situații cât mai variate;

- să se apeleze la tehnici suplimentare de înregistrare (foto, audio, video,e te.)
- datele consemnate să fie corect interpretate psihopedagogie;

Observația poate fi spontană: axată pe o temă, directă, asistată, participantă (observatorul se integrează temporar situației, grupului). în ciuda unor neajunsuri, observația rămâne metoda predilectă de colectare a informațiilor despre elevi, în activitatea curentă instructiv - educativă. Recomandăm consemnarea imediată a informațiilor obținute prin observație deoarece, pe de o parte, memoria ne poate juca feste privind fidelitatea păstrării informațiilor, iar, pe de altă parte, uitarea poate estompa fapte semnificative. De asemenea, știință și prudență în interpretarea datelor.

B. EXPERIMENTUL - îl definim ca o provocare intenționată a manifestării fenomenelor, concomitent cu varietatea condițiilor de manifestare, sau drept "metoda prin care verificăm o ipoteză"

Experimentul constă în producerea unor situații în care factori relevanți sunt pe rând verificați, în timp ce ceilalți factori rămân constanți. El se poate desfășura în două forme: natural (în condiții obișnuite pentru subiecți) și de laborator (în condiții artificiale). Organizarea unui experiment presupune constituirea unor grupe de control și una sau mai multe grupe experimentale.

C. ANCHETA - prin această metodă se culeg date de tipul întrebare - răspuns. Specificul metodelor de tip anchetă constă în posibilitatea de cunoaștere a copilului cu ajutorul lui însuși și exprimarea cantitativă a opiniilor, atitudinilor și impresiilor. Ancheta poate să ia forma: convorbirii, interviului sau chestionarului, analiza biografică (anamneză), analiza produselor activității.

D. TESTELE PSIHOLOGICE - sunt probe standardizate ce implică o sarcină de îndeplinit, identică pentru toți subiecții examinați și o tehnică precisă pentru evaluarea rezultatelor.

Testele psihologice se clasifică în funcție de procesele și funcțiile psihice vizate: de inteligență, de memorie, de interese, de aptitudini etc. Ele pot fi individuale sau colective, testele au un caracter constatativ, iar pentru un diagnostic complex, specialiștii folosesc o grupare de teste denumită "baterie de teste". Este o metodă de cunoaștere care necesită cunoștințe de specialitate și de aceea este un instrument al specialistului (psiholog).

E. STUDIUL DE CAZ - reprezintă o metodă de cunoaștere complexă, interdisciplinară (apelează la informații medicale, pedagogice, psihologice, sociologice) și se utilizează în analiza elevilor problemă. Numim elevi problemă atât elevii care prezintă diferite forme de inadaptare școlară cât și elevii supradotați. în cazul primilor, studiul de caz se folosește în scopul identificării domeniului, cauzelor care au indus situația de inadaptare. Pentru elevii supradotați, metoda urmărește identificarea adevăratelor potențiale care solicită atenția suplimentară a educatorului precum și investigarea eventualelor piedici, facilități în calea performanței, în vederea acționării adecvate.

Prin această metodă comportamentul individual este cercetat în ansamblul cadrului general (socio - psiho - medico - pedagogic) cu accent pe analiza informațiilor. Se utilizează în acest scop: documente oficiale și personale, chestionare, teste psihologice, interviuri, observații, etc.

În continuare, un astfel de model, după R. Mucchielli:

Nr. crt.	PREZENT	TRECUT	VIITOR
1.	Problema: motivul pentru care este un caz	Istoricul problemei	Proiect educativ preconizat
2.	Starea pedagogică	Istoricul situației școlare	Prevederea nivelului maxim atins
3.	Starea intelectuală	Istoricul dezvoltării intelectuală	Prognoza nivelului maxim atins
4.	Starea fizică, sănătatea	Istoricul dezvoltării fizice, sănătății	Prevederea sănătății

5.	Nivelul de maturizare (independența, autonomia)	Istoricul dezvoltării ontogenetice	Prognoza dezvoltării ontogenetice
6.	Personalitatea (temperament, fire şi caracter)	Istoricul dezvoltării personalității	Prognoza dezvoltării personalității
7.	Relațiile sociale (grup de apartenență, poziție în grup)	Istoricul condițiilor sociale, relațiilor	Prognoza dezvoltării relațiilor sociale
8.	Ocupații extraşcolare	Istoricul vocației	Planuri profesionale
9.	Relațiile familiale	Istoria familiei	Prognoza relațiilor familiale

Notă: În anexa 2 şi 3 vă prezentăm două modele de fişe pedagogice, oferindu-vă posibilitatea alegerii modelului adecvat stilului dvs.

1.14. COLABORĂRI ALE DIRIGINTELUI

A. **Colaborarea dirigintelui cu consiliul de administrație al şcolii**

Dirigintele dispune de un întreg evantai de forme şi posibilități pentru realizarea sarcinilor educative ce-i revin. Ora de dirigenție este numai una dintre ele. procesul complex de formare a tânărului nu se poate realiza însă exclusiv prin munca dirigintelui. El este "obligat" să colaboreze cu ceilalți factori educativi. în această activitate de colaborare, dirigintele urmăreşte: unitatea obiectivelor educative, claritatea şi ierarhizarea lor (în funcție de vârsta elevilor, realitatea şcolară) etc. în acest sens înțelegem colaborarea cu Consiliul de administrație al şcolii, care îl poate sprijini pe diriginte în probleme ca: şcolarizarea unor elevi, rezolvarea unor abateri grave de la disciplina şcolară, probleme ale delicventei juvenile etc.

B. Colaborarea dirigintelui cu profesorii clasei

Profesorul - diriginte nu este singurul educator şi unicul responsabil de creşterea şi educarea elevilor dintr-o clasă întrucât asupra lor se exercită atât influența familiei cât şi a tuturor profesorilor clasei. Contribuția şi influența acestora trebuie corelată şi orientată pentru realizarea obiectivelor educaționale comune; deci raporturi de strânsă colaborare între diriginte, profesorii clasei şi familia elevului. Realizatorul acestor raporturi este dirigintele.

La nivelul şcolii, dirigintele realizează o strânsa cooperare între toți profesorii care predau la clasa respectivă. El stabileşte contacte, dialog continuu cu aceştia; el este animatorul şi coordonatorul activităților lor educative.

Modalitățile şi cadrul realizării acestor raporturi sunt: schimbul de impresii realizat în pauze, dezbaterile în cadrul comisiei diriguților, discuțiile cu prilejul asistentelor făcute de către diriginte la profesorii clasei etc. în aceste situații se realizează informarea reciprocă asupra situației clasei, găsirea unor soluții concrete pentru anumite probleme, explicații pentru anumite situații ale clasei, ale unui elev, nivelul de pregătire la diferitele obiecte de studiu, înclinații, preferințe, comportare la lecții etc.

Dirigintele discută cu ceilalți profesori:

- probleme legate de învățătură şi frecvența elevilor: notele primite, ritmicitatea notării, nivelul de pregătire într-un anumit moment, gradul de pregătire la un anumit obiect, olimpiadele şcolare, absențele, cauzele acestora etc.;
- probleme organizatorice şi educative: ținuta elevilor, respectarea unor măsuri stabilite de diriginte, măsuri luate pentru disciplina clasei etc.;
- probleme legate de activitățile extraşcolare: serbări, excursii, competiții sportive, vizite, discotecă etc.;

Ce probleme soluționează?

- cunoaşterea temeinică a clasei şi a fiecărui elev de către toți profesorii;
- stabilirea obiectivelor activității educative şi evaluarea - periodică - a muncii educative;

- cunoaşterea modului în care elevii participă la lecţii, îşi formează deprinderi de munca intelectuală;

- tratarea unitară a elevilor de către toţi profesorii clasei (frontul comun!).

C. **Colaborarea dirigintelui cu familia elevului**

"Familia este prima instituţie socială care se ocupă de educarea copiilor şi tinerilor, iar de calitatea acestei educaţii depinde deseori întreaga evoluţie interioară a tânărului". (Dicţionar de pedagogie, E.D.P. Bucureşti 1979).

Funcţia educativă a familiei constă în formarea primelor deprinderi de viaţă, transmiterea primelor cunoştinţe, sentimente sociale, a primelor virtuţi. Alături de şcoală familia, exercită cea mai mare influenţă asupra copilului. în acţiunea comună a acestor doi factori, rolul conducător revine şcolii. Scopul acţiunilor lor este însă unitar.

Formele de colaborare ale dirigintelui cu familia

1. Comitetul cetăţenesc de părinţi - se constituie la nivelul fiecărei clase. Comitetul este format din 3-5 membri (e bine să se rotească) dintre care unul este dirigintele. Membrii comitetului îşi atribuie sarcini şi responsabilităţi: preşedinte, vicepreşedinte, casier etc.

Atribuţiile comitetului:

- asigură unitatea de influenţe educative;

- sprijină informarea şi pregătirea pedagogică şi psihologică a părinţilor pentru participarea lor eficientă la activitatea de educaţie;

- antrenează părinţii la soluţionarea unor probleme ale clasei: vizitarea unor elevi şcolarizaţi, soluţionarea unor probleme administrativ-gospodăreşti, sponsorizarea unor activităţi organizate de clasa sau şcoala etc.

Dirigintele stimulează activitatea comitetului de părinţi şi cointeresează pe toţi părinţii în realizarea obiectivelor educative ale clasei precum şi a celor social-gospodăreşti şi cultural distractive. El trebuie sa dovedească principialitate, demnitate, corectitudine şi tact pedagogic.

2. **Adunările cu părinţii** - prin ele se asigură legătura cu părinţii elevilor pe parcursul anului şcolar, schimbul de experienţă, confruntarea opiniilor şi căutarea soluţiilor pentru activităţile educative. Astfel se realizează unitatea atitudinilor şi acţiunilor educative ale părinţilor, relaţiile de colaborare între ei şi influenţa educativă asupra copiilor.

Adunările au o tematică precisă, fixată la începutul anului şcolar. Tematica poate viza;

- analiza activităţii instructiv-educative a clasei, evoluţia fiecărui elev;

- depistarea cauzelor care determină rezultatele la învăţătură;

- probleme legate de frecvenţa elevilor, aspecte ale comportării acestora, ţinuta etc.;

- iniţierea părinţilor în stimularea dezvoltării personalităţii copiilor lor. La începutul anului şcolar, întrunirea cu părinţii realizează;

- analiza activităţii comitetului de părinţi pentru anul şcolar precedent, alegerea comitetului de părinţi şi desemnarea reprezentanţilor în comitetul de părinţi al solii,

- precizări privind activitatea pentru întregul an solar.

De regulă, întrunirile au loc o data pe semestru (sau de câte ori e nevoie). La adunarea curentă se anunţă tema pentru adunarea viitoare. Se pot programa adunări comune la care sa participe părinţi şi copii.

întrunirile cu părinţii contribuie la ridicarea nivelului pedagogic al părinţilor, la îmbunătăţirea condiţiilor de activitate educativă în scoală şi în familie.

3. **Lectoratele cu părinţii** - în cadrul lor se dezbat probleme de educaţie a copilului în familie şi în şcoală.

Lectoratele se organizează o dată pe semestru cu părinţii elevilor dintr-un ciclu de învăţământ. Ele sunt conduse de unul dintre directori, de un cadru didactic desemnat de consiliul de administraţie al şcolii, sau de responsabilul comisiei diriginţilor.

Lectoratul îşi poate alege un comitet format din: un responsabil cu problemele organizatorice, unul cu probleme de secretariat şi unul cu probleme financiare.

în cadrul lectoratelor cu părinţii se prezintă, se dezbat tematici pedagogice şi de educaţie. Ele pot fi urmate de programe artistice, culturale, sportive.

Teme pentru lectorate:

- Copilul meu, o necunoscută;

- O zi din viața copilului meu (program de activitate);
- Căldura familiei - garanția stabilității emoționale a copilului;
- Ce-mi doresc pentru copilul meu;
- Sănătatea psihică, morală şi fizică a familiei;
- Examenele şi copiii noştri;
- Limbajul copilului - oglinda familiei;
- Cei şapte ani de acasă;
- Educație - religie - morală;
- Părinții - model pozitiv pentru copii;
- Cine şi cum trebuie să organizeze timpul liber al copiilor noştri;
- Şcoală şi familia - concurență sau complementaritate;
- Respectul pentru casă (blocul), oraşul (satul - cartierul) - țara mea;
- Norma - libertate şi prejudecată în educație;
- Cariera copilului;
- Conviețuirea generațiilor - mod de viață românesc;

4. **Vizitele la domiciliu** - constituie o formă specifică de colaborare. Prin ele se realizează contactul nemijlocit al dirigintelui cu condițiile concrete de viață şi educație ale copilului în cadrul familiei. Astfel dirigintele poate cunoaşte:

- modul de organizare şi petrecere a timpului de activitate şi recreere;
- atmosfera din familie;
- date importante din viața copilului;
- nivelul material şi cultural al familiei;
- concepția părinților despre instrucție şi educație;
- influența (felul şi măsura) educativă exercitată asupra copilului de către părinți, bunici, frați mai mari, rude, prieteni.

Pe lângă aceste date (consemnate în caietul dirigintelui) se pot lua măsurile necesare pentru a asigura copilului un climat educativ propice dezvoltării personalității sale. în urma acestor vizite, dirigintele îşi poate cunoaşte mai bine elevii, poate înțelege multe din aspectele comportamentului lor, rezultatele la învățătură, unele manifestări comportamentale şi poate lua măsurile potrivite, adecvate pentru dezvoltarea armonioasă a personalității copiilor.

5. **Când si cum facem aceste vizite?**

Vizitele pot fi spontane sau planificate. Este important ca dirigintele să se pregătească pentru ele. în situații speciale pot fi antrenați unu-doi membri din consiliul de administrație al şcolii sau din comitetul de părinți.

Este potrivit ca:

- frecvența vizitelor să fie mai mare la începutul anului şcolar pentru o primă cunoaştere a familiei şi a condițiilor de viață;
- dirigintele vizitează toți elevii (mai devreme sau mai târziu în funcție de problemele ce le pun);
- dirigintele urmează să nu discute de fiecare dată aceleaşi probleme;
- în efectuarea vizitelor ține seama de programul părinților şi al elevilor;
- el poate anunța vizita sau poate merge neanunțat.

6. **Consultațiile pedagogice acordate părinților** - se pot desfăşura la şcoală, în familie, sau de către psihopedagogul şcolar.

Situațiile în care se acordă consultații:

- la solicitarea părinților;
- la domiciliul elevului;
- părinții sunt chemați la şcoală pentru a rezolva anumite probleme.

Consultațiile pot fi individuale sau în grup. Ele se rezuma de obicei la o singura problemă. Aceasta poate fi: situația la învățătură a copilului, cercetarea cauzelor ce au determinat o anumită situație şi căutarea măsurilor adecvate pentru îndreptarea ei, comportamentul elevului, manifestări neaşteptate, o situație specială apărută în familie sau într-un grup de elevi, probleme biologice sau psihologice specifice vârstei etc.

Dirigintele trebuie sa se pregătească pentru aceste consultații, să studieze situația concretă care va fi discutată, sa studieze materiale de pedagogie şi psihologie. în realizarea consultației trebuie să dovedească o atitudine plină de tact, înțelegere, stimă, respect şi interes față de problemă, părinți şi copii. Pentru documentare şi realizare efectivă dirigintele poate consulta specialişti.

7. **Corespondența cu părinții** - se recurge la aceasta modalitate în cazul părinților ce domiciliază la distanță mare de şcoală, iar elevii locuiesc în internat sau în gazda sau să suplinească vizitele la domiciliu şi consultațiile (în condiții speciale).

Dirigintele poate comunica părinților:

- rezultatele la învățătură şi comportare (la fine de semestru sau an şcolar);
- invită părinții la şcoală pentru şedința cu părinții sau pentru o situație specială;
- îi felicită pentru rezultatele deosebite obținute de elev la învățătură, olimpiade şcolare, etc.

Mijloace de corespondență cu părinții mai sunt:

- însemnările înscrise în carnetul de elev;
- observațiile făcute pe lucrările sau caietele elevilor. Corespondența cu părinții nu substituie colaborarea directă cu aceştia.

8. Colaborarea cu alți factori

Din momentul în care a preluat clasa (grupul) - dirigintele (educatorul, învățătorul) îşi concepe legăturile cu:

- alte şcoli din țări şi din alte țari;
- cu biserica (sau alte confesiuni);
- instituții din localitate sau județ (primărie, armată, tribunal, presă, radio, televiziune, inspectorat silvic, centre de librării, biblioteci, muzee, teatru, operă, inspectorate de cultură;
- dirigintele aduce spre clasa lui personalități, reprezentanți ai diferitelor instituții, părinți care să ajute la deschiderea elevilor spre tot ceea ce-i poate ajuta la setea de cunoaştere, la dragostea pentru tot ce e în jurul nostru ce s-a făurit şi trebuie păstrat, îngrijit, dezvoltat;
- sensibil la dorințele copiilor (serbări, excursii, cercuri etc.) dirigintele îi inițiază în tainele vieții ajutat de cei mai diverşi factori (artişti, părinți, oameni din stat sau din oraş pasionați şi talentați).

CAPITOLUL II
VARIANTE ÎN CONCEPEREA UNOR SCENARII EDUCATIVE

Teme sugerate în conformitate cu componentele activității educative prevăzute de programă

2.1. PROIECTUL OREI DE DIRIGENȚIE

1. *Pregătirea anterioară a temei:* cunoaşterea temei de către elevi, documentare, distribuirea de sarcini elevilor, procurarea mijloacelor necesare.

2. Desfăşurarea propriu zisă: organizarea clasei şi asigurarea atmosferei afectiv atitudinale: - inductiv (de la particular), deductiv (de la general), analogic (de la cazuri similare sau antitetice).

3. *încheiere:* - formularea concluziilor şi anunțarea temei viitoare.

Pentru orice modalitate, ora de dirigenție ar putea avea un pretext: un film, o operă literară, un text, un caz cunoscut, un proverb, o caricatură etc.

Analizând şi comparând diferite variante şi modalități ale proiectului orei educative, am ajuns la o formă care aplicată cu discernământ ar putea constitui un ghid valabil, putând avea următoarea structură:

Clasa:...

Componenta educativă: ...

Tema:...

I. Obiective operaționale:

II. Resurse: - materiale:

- mijloace tehnice necesare:

III. Metode

IV. Scenariul didactic

1. Captarea şi orientarea atenției

2. Legătura cu tema şi motivaţia
3. Anunţarea temei şi a obiectivelor operaţionale
4. Conducerea şi desfăşurarea activităţii
5. Asigurarea feed-beck-lui şi evaluarea
6. Concluzii:

Alte modalităţi de desfăşurare a orei de dirigenţie:

a) vizite la muzeu, casă memorială, grădina botanică, acasă la un sculptor, pictor, compozitor, scriitor, etc.

b) invitarea unor specialişti, personalităţi (medici, arhitecţi, pictori etc.)

c) organizarea unei serbări, a unui medalion literar, activităţi cultural artistice (8 martie, concert de colinde etc.)

d) dezbateri

A. Componenţa educaţională:

2.2. CUNOAŞTERE - AUTOCUNOAŞTERE

Tema: *Autocunoaşterea*

OBIECTIVUL GENERAL: cunoaşterea psihopedagogică în vederea autocunoaşterii.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- stabilirea propriei identităţi;
- obiectivarea imaginii despre sine - identificarea calităţilor, defectelor şi a modalităţilor de echilibrare a personalităţii.

Clasa a V-a

OBIECTIVE OPERAŢIONALE:

- să fie capabil să-şi definească propria-i identitate (nume, prenume, vârstă, roluri, statusuri);
- să-şi cunoască calităţile personale şi să le poată "exploata";
- să-şi identifice stilul de munca. TEMA: **Eu, cine sunt, cum sunt?** Obiective pe tema:
- stabilirea propriei identităţi;
- cunoaşterea trăsăturilor de caracter;
- stabilirea stilului de muncă;
- identificarea relaţiilor cu cei din jur. Clasa a VII-a

OBIECTIVE OPERAŢIONALE:

- să-şi conştientizeze calităţile şi defectele, talentele şi inabilităţile;
- să înţeleagă echilibrul dintre defecte şi calităţi;
- să-şi promoveze calităţile, talentele. TEMA: **Talentele, calităţile, defectele mele!** Obiective pe temă:
- să-şi identifice talentele, calităţile, defectele;
- să înţeleagă îmbinarea compensatorie a calităţilor şi defectelor;
- să-şi promoveze talentele, calităţile. Clasa a VIII-a

OBIECTIVE OPERAŢIONALE:

- să-şi obiectiveze autoaprecierea;
- să-şi conştientizeze "atuu"- rile personale. TEMA: **Eu cred că sunt**...

Obiective pe temă:

- să realizeze autoaprecierea, observarea
- să-şi conştientizeze calităţile, defectele, statutul, imaginea de sine

2.3. SCENARIUL PROPRIU-ZIS AL ACTIVITĂŢII

Clasa a V-a

1. Dirigintele cere fiecărui elev să-şi scrie un autoportret pe care ar urma să-l trimită la o asociaţie (club, organizaţii) şi din care să i se poată deduce un portret fizic şi moral. Se cere elevilor să nu-şi semneze cu numele real "autocaracterizarea" ci cu un pseudonim pe care să-l ţină minte. Li se precizează sa-şi schiţeze un portret fizic, psiho-moral (calităţi specifice, defecte majore) şi social (roluri sociale - statutul în colectivul clasei şi în familie, în cartier) astfel marcat, să poată fi mai uşor recunoscut.

2. Se adună toate autoportretele şi se redistribuie elevilor într-o ordine aleatoare. Se cere fiecărui elev să citească atent "portretul" pe care l-a primit şi să încerce să-l identifice.

3. Prin sondaj, se citesc câteva portrete cu posibilele identificări exprimate şi se cere elevilor să se autorecunoască.

4. Se precizează "modelul" cel mai potrivit al unei autocaracterizări, cu indicarea reperelor;

- portret fizic: înălțime, greutate, culoarea ochilor, părului, alte particularități - portret psiho-moral: calități intelectuale, senzoriale, deprinderi bine însuşite, talente, aptitudini, calități morale recunoscute, defecte ale comportamentului, ale caracterului;

- poziția în familie (față de frați, părinți, bunici, alte rude) în clasă - raportat la prieteni, adversari, la colectiv în general; poziția în microgrupul din cartier - vecini, prieteni.

5. Se recomandă drept "tema de reflexie" autoportretul

Clasa a VII-a

Se precizează conceptele calitate-defect, talent;

1. Se cere elevilor să-şi precizeze trei calități şi trei defecte pe care şi le apreciază. Notița pe care se scrie se ascunde într-un buzunar.

2. Se montează pe spatele fiecărui elev o coală de hârtie (cu câte un ac de gămălie) împărțiți în două jumătăți: în jumătatea de sus se pune semnul plus pentru calități şi semnul minus pentru defecte. Elevii se împart în două grupe şi se dispun în două cercuri concentrice în fața clasei. Cei din cercul exterior se vor perinda pe la fiecare coleg şi-i vor scrie câte un defect şi o calitate pe foaia de pe spate. Când rotația s-a epuizat, se schimbă poziția celor două cercuri. Atunci când fiecare a scris pe spatele celuilalt, jocul se întrerupe.

3. Se trece la loc în bancă şi se confruntă lista "de la spate" cu lista întocmită de fiecare. Din confruntare se poate deduce gradul de obiectivitate al autocunoaşterii, adevăratul portret compus din calități şi defecte evidente.

4. Se subliniază (eventual cu exemple din literatură, filme) că nu există om doar cu defecte sau doar cu calități. Important este să ne autocunoaştem pentru a ne cultiva calitățile, sa le compensăm adecvat vârstei.

Clasa a VIII-a

1. Dirigintele oferă (multiplicat sau scris pe tabla) şase întrebări pentru a răspunde fiecare la ele:

A. Cred că cei din jurul meu, cred despre mine că am.....ani.

B. în proprii mei ochi, eu mă văd ca fiind de.....ani.

C. Cred că gândurile şi interesele mele sunt la fel cu cele ale cuiva de.....ani.

D. Poziția mea în societate este ca şi a persoanei de.....ani.

E. Sincer, aş prefera să fiu de.....ani.

2. În interpretarea răspunsurilor se subliniază următoarele aspecte: Vârsta este un indicator al persoanei, al statutului social. în general, în preadolescenta şi adolescența se manifestă dorința de a avea mai mulți ani decât vârsta reală. Odată cu trecerea anilor apare tendința de a "te simți" mai tânăr. De asemenea, la preadolescenți şi adolescenți domină ideea că sunt subevaluați de cei din jur şi că adulții nu le oferă importanța cuvenită.

Prima întrebare trebuie apreciată prin raportare la cea de-a doua deoarece sunt puse față-n față imaginea autoperceputâ şi imaginea pe care credem ca o au alții despre ceea ce aşteptăm şi ceea ce ni se oferă din partea celor din jur. întrebarea C şi D relevă proiecția subiectivă a imaginii despre sine. Ultima, imaginea reală despre sine.

Chestionarul oferă un prilej de reflexie asupra statutului dorit şi perceput de fiecare, măsurat prin vârstă.

3. În concluzie, se poate sublinia necesitatea stabilirii unui acord între vârsta cronologică şi vârsta afectivă, având în vedere ireversibilitatea timpului şi nevoia de a trăi deplin fiecare etapă din viața omului. Se poate discuta şi despre împărțirea stadială a vieții.

Hipocrate - împărțea în patru etape de vârstă:

- **COPILĂRIA** - caldă şi umedă;
- **TINEREȚEA** - caldă şi uscată;
- **MATURITATEA** - rece şi umedă;
- **BĂTRÂNEȚEA** - rece şi uscată; Aristotel - consideră:
- **TINEREȚEA** - plină de speranță, viitorul este lung, trecutul este scurt = dimineața vieții curajoşi, nestăpâniți

- **MATURITATEA** - judecă după realitate: temperați, curajoşi - ziua vieții

- **BĂTRÂNEȚEA** - puțin înclinați spre speranță; trăiesc din amintiri, trecutul este lung, viitorul scurt = amurgul vieții:

STADII Clasificarea general acceptată este: **CRIZE PSIHOLOGICE**

0-1 an = SUGAR.....ÎNCREDERE/NEÎNCREDERE
1-3 ani = PRIMA COPILĂRIE.....AUTONOMIE/RUŞINE
4-5 ani = VÂRSTA JOCULUI.....INIȚIATIVA/VINOVĂȚIE
6-11 ani = VÂRSTA ŞCOLII.....SÂRGUINȚA/INFERIORITATE
12-14 ani = PREADOLESCEȚA.....IDENTITATEA EU-lui/ CONFUZIA ROLURILOR
14-18 ani = ADOLESCEȚA.....IDENTITATEA EU-lui/ CONFUZIA ROLURILOR
18-35 ani = TÂNĂR ADULT.....INTIMITATE/IZOLARE
35-60 ani = MATURITATE.....ALTRUISM/EGOCENTRISM
PESTE 60 ani = BĂTRÂNEȚE.....REALIZARE/DISPERARE

* Prin raportarea răspunsurilor la acest tabel rezultă diferențe de ani înregistrate la întrebările date ce reflectă semnificația socială şi afectivă diferită acordată vârstei.

2.4. CUNOAŞTEREA DE SINE = CONDIȚIE A SUCCESULUI

RESURSE	La nivel individual	În interacțiune cu mediul
COGNITIVE	- percepție de sine - imagine de sine - conceptul de sine - conştiința de sine	- perceperea situației celorlalți - înțelegerea sensurilor semnificațiilor - concepția socială
AFECTIVE	- încrederea în sine - stima pentru sine - interesul pentru sine - motivația de autorealizare - sentimentul demnității personale	- încrederea în alții - respect pentru alții - dragoste pentru alții - motivații de : cooperare progres, solidaritate
ACTIVE	- organizarea conduitei - selecția mijloacelor de acțiune - exprimarea de sine - utilizarea mecanismelor de adaptare adecvate situațiilor - rezolvarea conflictelor - valorificarea activității	- comunicarea cu ceilalți - cooperarea activă - solidaritatea - echilibrarea - valorificarea activității prin scopuri comune
SUCCESUL ESTE CONDIȚIONAT DE:	- identificarea de sine = **CINE SUNT EU?** - consistența şi menținerea sinelui = **CUM SUNT EU?** - sănătatea psihică = **ECHILIBRU**	- obținerea unei valori - crearea unei valori - recunoaşterea unei valori

Cunoaşterea de sine presupune antrenarea resurselor cognitive, afective şi active, care se concretizează în plan individual şi în interacțiune cu mediul.

A. Componenta:

2.5. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

Clasa: a V-a
Tema: Curățenia, cartea mea de vizită!
Scopul: Să cunoască şi aprecieze importanța curățeniei oglindită în aspectul exterior.
Metode didactice: exemplificarea, dialogul, prelegerea.

Curățenia devine un imperativ major în măsura în care o situăm în prim plan al activităților desfăşurate pentru întreținerea stării de sănătate şi în măsura în care sănătatea va deveni componenta numărul unu, interesul pentru om. Putem vorbi despre curățenie referindu-ne la diferite aspecte precum:

- curățenia spiritului, sufletului;
- curățenia corporală;
- curățenia vestimentara;
- curățenia mediului ambiant (clasă, camera de locuit, strada, cartier, oraş, etc.).

Aceste aspecte la care raportăm curățenia, pot deveni puncte de reper în apreciere, în a ne formula o impresie, o imagine despre una sau mai multe persoane.

Cu alte cuvinte, curățenia nu este numai o condiție, un factor care asigură starea de sănătate, constituie şi un mod de exprimare al educației atitudinale față de cei din jur, față de sine, sau de mediul ambiant. Prin modelele însuşite privind întreținerea curățeniei prin atitudinile exprimate, completăm imaginea de sine cu funcția estetică, morală, pedagogică. Avem tendința deseori când întâlnim o persoană să observam şi să analizăm:

- modul cum este îmbrăcată;
- ce aspect au hainele şi cât sunt de îngrijite;
- dacă părul, fața, mâinile sunt îngrijite;
- dacă în totalitate omul emana prospețime;
- ordinea generală pe care ți-o exprimă persoana.

Există persoane care manifestă un spirit deosebit pentru întreținerea curățeniei în mediul intim (casă, familia), neglijând preocuparea față de propria persoană. Exista elevi care acasă îşi însuşesc normele de curățenie, le respectă, uitând de ele la şcoala, pe stradă etc. Acest lucru semnifică o educație deficitară, care-şi pune amprenta asupra judecăților ce se emit vis-a-vis de acel elev.

Sunt alții care pun un preț deosebit pe aspectul propriei persoane fie în totalitate fie parțial - îngrijesc curățenia corpului său numai pe cea vestimentară (ceea ce se vede). Aceştia pot fi văzuți în mediul familiei său al clasei cu comportamente surprinzătoare, adesea cu indiferență față de ceea ce este în jurul lor. Să nu uităm ca prin curățenie:

- păstrăm echilibrul minții noastre, împiedicând apariția diferitelor boli, infecții, precum şi dezvoltarea mediului favorizant lor;
- prin curățenie ne creăm un mediu ambiant plăcut, confortabil, păstrându-ne un tonus optim pentru activitatea ce o desfăşurăm;
- întreținem o stare psiho-afectivă, suport al generării stării de “bine” general - realizăm prima prezentare a propriei ființe spre lume - prin impresia creată, inducem celor din jur atitudini de respect, apreciere, plăcerea de a fi cu noi;

Aspectul neîngrijit, murdar, mirosurile neplăcute, ca urmare a lipsei de igienă corporală atrag din partea colegilor, prietenilor refuzul de a colabora, dezvolta repulsie şi chiar disprețul pentru calitatea de a fi om. Să nu uităm că la prima vedere când ne întâlnim cu o persoană, înainte de a purta o convorbire care ne poate ajuta să emitem o apreciere privind preocupările, nivelul intelectual, cultural, social, etc., înainte de toate ne prezentăm ca persoană fizică, întindem mâna. Putem fi purtători de valori esențiale, dar care se vor descoperi în urma formării primei imagini care ne-o dă aspectul îngrijit sau nu, curat său murdar. Şi tot ceea ce este valoros în noi prinde un gust amar dacă prima imagine a fost defavorabilă.

Clasa: a VI-a
Tema: Relațiile mele cu colegii, familia şi cei din jur sunt corecte?

Scopul: Dezvoltarea capacității de apreciere şi autoapreciere; consolidarea relațiilor colegiale bazate pe existență şi principialitate.

Metode didactice: conversația, lectura, chestionarul.

Bibliografie:

1)1. Dama, 1. Drăgan şi M. Iliescu, "Dirigenția în sistemul muncii şcolare", îndrumător metodic, EDP, Bucureşti 1983.

2) St. Năstăsescu, "Mijloace educative folosite la orele de dirigenție în scopul îndrumării procesului de autoeducație la elevi", Rev. de pedagogie nr. 10/1963.

3) T. Kulcsar, "Factorii psihologici ai reuşitei şcolare", EDP, Bucureşti, 1978.

Pregătirea prealabilă a elevilor.

Elevii cunosc din timp tema şi scopul vizat. Dirigintele le cere să întocmească, fiecare elev, caracterizarea colegului de bancă sau a unui prieten din clasă.

Elevii vor alcătui lucrările după un *chestionar-ghid* (compuneri sau răspunsuri la întrebări) şi se recomandă să fie obiectivi, sinceri în caracterizarea colegului, dar să nu jignească.

Chestionar - ghid pentru *Portretul colegului meu*

1) Ce calități are colegul tău? (privitoare la muncă, învățătură, comportare, clasă, şcoala şi în afara ei). De unde ştii?

2) Ce defecte are colegul tău? De unde ştii?

3) Ce-ți place mai mult la el?

4) Ce nu-ți place?

5) La ce obiecte de învățământ este mai bun?

6) Ce aptitudini are?

7) Ce recomandări ai dori sa-i faci?

B. Componenta:

2.6. EDUCAȚIA PRIN ŞI PENTRU CULTURĂ

(latura estetică)

Clasa: a V-a

Tema: Frumusețea costumului popular

I. Obiective operaționale: La sfârşitul activității, elevii:

- vor cunoaşte alcătuirea costumului popular local şi denumirea componentelor sale; - vor remarca modele, aranjamente, culori;

- vor prețui arta locală autentică putând să sesizeze abaterile de la autenticitate; vor înțelege ca acceptarea şi modernizarea fără discernământ a unor modele străine este dăunătoare şi denaturează;

- vor valorifica şi păstra specificul local în costumul popular.

II. Resurse:

1. Materiale necesare: costume populare vechi din localitate sau din zona, costume noi, poze, casete video etc.

2. Mijloace tehnice necesare: retroproiector, epistar, diascol (după materialele avute la dispoziție).

III. Metode: explicația, convorbirea, observația

IV. Scenariul didactic

1. *Captarea atenției* - se poate porni de la comentariul scurt al unei poze înfățişând persoane în costume populare locale sau din alte zone; Sau de la poza unui cântăreț de muzică populară etc.

2. *Legătura cu tema şi motivația.* Se arată preocupările foarte vechi ale femeilor de a confecționa costume frumoase, din materiale locale. Tradiția nu trebuie uitată, ceea ce impune discutarea ei ca temă la dirigenție.

3. *Enunțarea obiectivelor operaționale*

4. *Desfăşurarea şi dirijarea activității*

Folosindu-ne de materialele pregătite, vom avea ca suport informațional textul de mai jos.

Privind portul nostru popular din orice zonă, resimțim o agreabilă senzație de frumos și admirație. O adevărată lume a frumuseții artizanale se perindă prin fața ochilor, mai ales în lumea satului: la biserica, la programe artistice locale, la nunți etc. în cele mai multe pagini ale țării oamenii au rămas statornici în a purta măcar la sărbători, un costum popular scump și cu atât mai valoros. Din Maramureș, de pe Valea Someșului și Valea Bârgăului, din zona Sibiului și a Banatului, Moldova, din Argeș și Muntenia și până în Dobrogea te întâmpină un port popular de o neasemuită frumusețe, o adevărată opera de artă, o "construcție" materială și de spirit care din timpuri foarte îndepărtate a sintetizat prinosul de imaginație și de creație, îmbinând armonios utilul cu plăcutul.

Simbolizat până la perfecțiune, actul creator al țesăturii și cusăturii populare, demonstrează ca producerea de bunuri pentru îmbrăcat nu este numai un meșteșug, ci și o artă: arta populară a costumului popular.

Concretizarea specificului unui tip de costum popular pentru fiecare zonă folclorică a evoluat conform unui gust estetic particular al grupului ca un deziderat al raportului necesitate-eleganță.

Competițiile folclorice zonale, interzonale și naționale evidențiază un gust estetic rafinat și stilizarea motivelor florale, zoomorfe sau geometrice, demonstrează diversitatea preferințelor pentru individualizare.

Aplicația 1

Priviți cu atenție un costum popular din zonă sau o poză reprezentativă (proiectate). Desprindeți elementele componente ale costumului bărbătesc și femeiesc. Analizați forma, motivele și culorile.

Evoluția economică, apariția unor produse industriale sintetice și mai ieftine a determinat și o modificare la nivelul artei costumului popular apelându-se la fel de fel de înlocuitori sau la "podoabe" țipătoare și fără valoare estetică. Astfel unii creatori populari încep să se abată de la tradiție, de la specific, de la spiritul dominant, atât prin introducerea înlocuitorilor cât și imitarea artei moderne sau a altor zone. Această abatere este în fapt o poluare a gustului tradițional care în loc să înfrumusețeze, deformează și urâțește.

În programele școlare cu conținut folcloric este bine și găsim și să îmbrăcăm numai costumele populare autentice, fără paraziți proveniți din: centuri suplimentare, broșe sclipicioase, cusături cu fire sclipitoare și intens colorate, străine modelului original.

În manifestările internaționale, formațiile folclorice românești au cucerit lumea printre altele și prin minunata frumusețe a costumului popular românesc. Alături de cântec și dans, costumul popular constituie o adevărată mândrie a creatorilor români de frumos. Și alte popoare își etalează în diferite împrejurări costumul local, mândrindu-se cu el. Fiecare are specificul său, frumusețea sa și dezvoltă mândria firească pentru valorile autentice.

Aplicația 2

Căutați în localitatea natală persoanele care lucrează cele mai frumoase costume populare. Interesați-vă de această artă. Dacă aveți costum popular, comparați-1 cu altele. Dacă nu aveți, împrumutați și faceți-vă poze. Vor fi amintiri foarte plăcute.

5. Asigurarea feed back-ului și evaluarea sa. Printr-un exercițiu comparativ cu un costum popular din altă zonă, se va asigura că obiectivele au fost realizate.

6. Concluzii:

Portul nostru local ne individualizează și exprimă durabilitatea ființei umane. Trebuie păstrat, respectat, prețuit și cultivat.

Clasa: a X-a

2.7. TEMA: PREGĂTIND ACTIVITATEA DE CRĂCIUN

Obiective:

- Să cunoască semnificațiile Sărbătorii Crăciunului și Anului Nou până la Bobotează;
- Să-și îmbogățească viața sufletească cunoscând tradiții, obiceiuri din toate zonele fără și să le ducă în familia lui;
- Să înțeleagă viața oamenilor care au reușit să păstreze asemenea obiceiuri prin cunoașterea directă a manifestărilor de Crăciun pe valea Marei și Izei;
- Să îndrăgească și să dorească să apere comorile făurite de înaintași.

Scenariul propriu-zis:

- elevii aduc reviste vechi, almanahuri - însemnări despre obiceiuri de Crăciun în lume, în țările învecinate şi apoi în diferite județe ale țării noastre;

- se oferă la epidiascop sau simplu, în bănci ilustrate cu obiceiuri de Crăciun;

- putem invita un preot, un om din sat său un părinte al unui elev care cunoaşte temeinic semnificația Sărbătorii Crăciunului şi expune despre aceasta copiilor;

- dacă există condiții - se poate oferi un film didactic despre acest eveniment;

Elevii ascultă colinde - la casetofon sau pick-up - apoi învață cu dirigintele (sau alt profesor) una sau mai multe colinde.

Dacă ei cunosc colinde - le repetă acum în clasă.

împreună cu dirigintele fixează problemele organizatorice pentru excursia într-o localitate apropiată:

1. - Ținuta şi îmbrăcămintea, alimentele pentru excursie;
2. - trusă sanitara;
3. - ținuta, comportarea;
4. - relația cu şoferul, curățenia în autocar;
5. - popasul în oraşele prin care trec cu autocarul;
6. - comportarea, ținuta (responsabilitățile) - în hotel şi la restaurant;
7. - cunoaşterea oraşului vizitat;
8. - seara de colinde de pe valea Izei - culegerea de material folcloric (filmări, înregistrări) - Pomul de Crăciun;
9. - participarea la slujba de Crăciun;
10. - pregătirea mesei de Crăciun;
11. - vizite la Ieud, Dragomiresti, Bogdan-Vodă documentare istorică;
12. - participare la spectacolul cu Irozii;
13. - vizita la Valea Stejarului;
14. - sculptura şi arta sculpturală pe Valea Marei şi ceramica din Sălişte-Săcel;
15. - popas între maramureşeni - defilarea şi ziua obiceiurilor de iarnă de la Sighet;
16. - vizitarea mănăstirii Rohia şi popas în lumea lui Nicolae Steinhardt;
17. - popas în Clujul cultural - o seară la Opera din Cluj;
18. - colindăm şi cântăm în autocar cântece ardeleneşti;
19. - popas la Râmeți - vechea şi noua mănăstire;
20. - la Alba Iulia - vechi centru cultural şi istoric;
21. - popas la Deva, apoi la Casa muzicienilor din Lugoj;

În plan organizatoric fiecare participant are cel puțin o sarcină de îndeplinit pentru întregul grup în fiecare moment important al excursiei.

C. Componenta:

2.8. EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

Clasa: a VII-a

Tema: Politețea nu costă bani, dar cumpăra totul

"Florii i se cere parfum şi omului politețe!"

Zilnic se vorbeşte despre politețe ca despre o nevoie a frumuseții vieții. Politețea nu este numai o virtute morală, însemnând comportarea în conformitate cu un anumit ansamblu de reguli obligatorii pentru toată lumea, ci este şi o virtute estetică, o trăsătura a frumosului cotidian. Unii spun ca politețea este baremul estetic al relațiilor dintre oameni. întrucât în fapte ce par mărunte şi neimportante se oglindeşte felul de a fi al unui om.

Filosoful englez Fr. Bacon spunea: "Politețea sporeşte mult reputația unui om şi a avea purtări alese este ca şi cum ai avea scrisori de recomandare permanente. A lăsa cu totul deoparte politețea, înseamnă a-i învăța pe alții să se poarte la fel cu tine şi deci a micşora respectul lor față de tine". Aşadar punctul de pornire al politeții se află într-un firesc sentiment de respect fapt de cei din jur şi față de tine însuți. Nu putem cere numai altora să fie politicoşi, ci şi noi trebuie să dovedim politețe, exprimată prin gesturi, vorbe, atitudini, a ceea ce este mai bun şi mai frumos în noi.

Mereu auzim spunându-se: Fii politicos!

Cine poate fi denumit politicos? (se poate sintetiza cu elevii)

* cine salută frumos şi respectuos;
* cine oferă locul său unuia mai în vârstă sau unui bolnav;
* cine dă sprijin celor în nevoie;
* cine face loc altora, permiţând întâietatea la trecere;
* cine vorbeşte atent şi respectuos;
* cine dă cu plăcere informaţiile ce-i sunt cerute; etc. etc.

John Locke sintetizează că "politeţea nu constă în felul cum se scoate pălăria de pe cap sau modul cum se face un compliment, ci în stăpânirea corectă a limbajului, a privirilor, a mişcărilor, atitudinea, ţinuta corpului etc., după persoane şi împrejurări, lucru ce nu poate fi învăţat decât prin exerciţii şi deprindere".

Aşadar, politeţea se învaţă şi se exersează. Deprinderile de politeţe se transmit prin învăţare în familie, în şcoala şi prin imitarea celor care ne pot fi modele plăcute.

Poate ca Edmondo de Amicis (autorul volumului Cuore) exagerează când afirmă că "văzând grosolănii pe stradă eşti sigur că le vei găsi şi în casă", dar este sigur ca "educaţia unui popor se judecă după ţinuta de pe stradă" (acelaşi E. de Amicis).

Ca datorie elementară, politeţea este o dibăcie iar nepolitetea o prostie. E posibil să mai greşim, Să fim în anumite împrejurări nepoliticoşi, dar aceasta trebuie autoobservată. Omul de bun simţ, educat şi politicos se jeneză şi se ruşinează atunci când îşi dă seama de nepolitetea lui. Numai insensibilul, îngâmfatul, obraznicul nu simte jena şi ruşine când încalcă regulile de politeţe.

Si-apoi, politeţea nu se cumpără, nu costă nimic, dar ne face mai plăcuţi, mai înţelegători, mai buni. Cu politeţea oricine ne primeşte în casă; cu obrăznicia şi nepolitetea ne dă afară.

Aplicaţie 1. Amintiţi-vă o împrejurare în care n-aţi fost politicos. Cum au reacţionat cei din jur? Ai simţit un sentiment de ruşine pentru fapta făcuta? Cum s-a exteriorizat acest sentiment?

2.9. ACTIVITĂŢILE EXTRAŞCOLARE

Copilul râde:
"Înţelepciunea şi iubirea mea e jocul!"
Tânărul cântă:
"Jocul şi-nţelepciunea mea-i iubirea!"
Bătrânul tace:
"Iubirea şi jocul meu e-nţelepciunea!"

Lucian Blaga

Activităţile în afara de clasă şi extraşcolare constituie modalitatea neinstituţionalizată de realizare a educaţiei. Grija faţă de timpul liber al copilului, atitudinea de cunoaştere a dorinţelor copiilor şi de respectare a acestora trebuie să fie dominanţi preocupării pentru activităţile în afara de clasă şi extraşcolare.

îndrumătorul (diriginte, profesor, învăţător, animator, formator) trebuie să creadă în ceea ce afirma Oscar Wilde "Cea mai bună metodă de a-i face pe copii buni - este să-i faci fericiţi" ("The best was to make the children good is to make them happy").

Timpul liber, desemnat uneori şi prin termenul "loisir" se caracterizează prin:

1. alegerea liberă şi eliberarea de obligaţiile instituţionale;
2. caracterul dezinteresat al activităţilor;
3. caracterul hedonist (generează satisfacţie);
4. caracterul personal (încurajează virtuţile dezinteresate).

Sociologul francez Joffre Dumazedier distinge trei funcţii fundamentale ale timpului liber:

- de odihnă (destindere);
- de distracţie (divertisment);
- de dezvoltare a personalităţii.

Iar sociologul englez Stanley Parker introduce în discutarea conceptului de timp liber noțiunile de:

- schimbare
- flexibilitate
- spontaneitate
- autodeterminare

Funcția de relaxare (destindere) constă în posibilitatea de refacere a organismului după activitatea de bază.

Funcția de distracție se realizează prin delectare şi amuzament creând un tonus optimist.

Funcția de dezvoltare (educativă) se concretizează în: îmbogățirea vieții spirituale şi dezvoltarea personalității, formarea capacității de autoorganizare a unui stil de viață elevat, stimularea capacităților creatoare şi a stilului participativ.

Timpul liber poate fi organizat în activități care au ca scop atingerea performanței într-un domeniu sau altul sau în ideea animației.

În organizarea *activităților extraşcolare există o serie de dificultăți şi facilități. Dificultăți:*

- materiale - absența bazelor adecvate (săli de sport, de club);
- absența competențelor în inițierea şi desfăşurarea activităților extraşcolare;
- învingerea reticenței față de petrecerea timpului liber într-o formă organizată (atât la elevi cât şi la părinți);
- absența motivației cadrelor didactice pentru acest tip de activitate (lipsă încrederii în sine a copiilor şi a cadrelor didactice).

Facilități'.

- disponibilitatea copiilor pentru activități în grup;
- capacitatea dezvoltată a copiilor de a comunica spontan şi liber;
- posibilitatea de cunoaştere a copiilor.

Forumul metodologic coordonator al activităților extraşcolare îl constituie Palatul Național al Copiilor din Bucureşti, care cuprinde următoarele cercuri şi cu care puteți ține permanent legătura, împreună cu rețeaua județeană de palate şi cluburi ale copiilor.

Activități tehnico-ştiințifice: electronică, tehnică de calcul, aparatură electrocasnică, radiocomunicații energetică, creație confecții, design, creație jocuri jucării, mecanică fină şi modelism feroviar, cibernetică, informatică, matematică aplicată, astronomie, UNICEF, acvaristică, ecologie, biochimie, fizică aplicată, colecționari, geografie, cartografie, stenodactilografie, cultura şi civilizație spaniolă, cultură şi civilizație franceză, engleză, drepturile omului, carturi, radioamatorism.

Activități cultural-artistice: pictură, sculptură, ceramică, redacție de presă, balet clasic, foto, balet contemporan, dans popular, estrada, orchestre de muzică uşoară, populară, de suflat, pian, teatru, teatru de păpuşi.

Club sportiv şcolar, atletism, fotbal, gimnastică (sportivă, ritmică), tenis, tir, badminton, orientare turistică, arte marțiale, patinaj artistic, tenis (de câmp, de masă), şah, navomodelism, aeromodelism.

Activitățile extraşcolare pot fi organizate în diferite forme:

a) jocuri (de mişcare) - activități sportive, gimnastică, balet, badminton, jocuri cu mingea (fotbal, volei, basket, handball), sporturi de iarnă (Săniuş, patinaj, ski, bob etc.), jocuri pe plajă.

b) ateliere - cercuri tehnico ştiințifice - artistice-culturale, pe domenii de preferințe: informatică, electronică, electrotehnică, automatică, mecanică, telegrafie, foto, radio, carturi, filatelie, protecția mediului, floricultură, prelucrarea lemnului, invenției, design, Sanitarii pricepuți, istorie, geografie, turism, cultură şi civilizație, teatru, cerc literar, limbi modeme, limbi clasice, etnografie, folclor, îngrijire şi înfrumusețare (a monumentelor, parcurilor), animatori de cartier, cercul de limba română, de creație, dramatic, desen, sculptură, pictură, muzică.

c) activități de finalizare: serate (literare, artistice, de distracție), spectacole, audiții, medalioane, simpozioane, sesiuni ştiințifice, întâlniri, concursuri, mijloace mass-media, carnavaluri, excursii, tabere, expoziții.

Un loc aparte în cadrul activităților extraşcolare, de timp liber şi de vacanță îl ocupă activitățile de animație, realizate de animatori atestați, care lucrează pe bază de voluntariat.

Animatorii au o pregătire polivalentă şi organizează activităţile sub forma unor ateliere cu caracter deschis, la care pot participa toate categoriile de copii, periodic, înscrierea la oricare activitate având un caracter opţional. Animatorul este un educator specializat în organizarea şi însufleţirea activităţilor de loisir, un factor complementar şcolii şi familiei în munca de educare şi formare a copiilor şi tinerilor şi poate activa în şcoală, în perimetrul şcolii, în cartiere, în tabere sau în zona în care locuiesc copiii (animaţia de cartier).

Pe baza principiilor educaţiei active, a interrelaţiilor de cooperare între educator şi educat, a tehnicilor specifice muncii de animaţie, a pedagogiei reuşitei, animatorul asigură o mai bună dinamizare a activităţilor, o motivaţie şi o implicare reală a participanţilor, sporindu-le rolul formativ-educativ.

Activitatea de animaţie, prin larga sferă de cuprindere a copiilor vizează socializarea, integrarea şi adaptarea copilului sau tânărului la mediul său de viaţă, având, în acelaşi timp, o funcţie de educaţie permanentă, o funcţie ludică recreativă, culturală şi de reglare socială, realizând apropierea diverselor categorii sociale.

Activităţile de animaţie sunt complementare activităţilor cu caracter permanent care au loc în şcoală (cercuri pe obiecte, formaţii artistice, sportive etc.) sau activităţilor din cadrul cluburilor şi palatelor copiilor care, prin numărul restrâns de locuri în cercuri, nu pot cuprinde numărul mare de copii care ar dori să-si petreacă timpul liber într-un mod plăcut şi util.

Caracteristici ale activităţilor de animaţie:

- activitatea se derulează pe baza proiectelor de animaţie (a se vedea proiectul de animaţie);
- se organizează sub forma unor ateliere cu caracter deschis care permit participarea oricărui copil la aceste activităţi;
- înscrierea copiilor este opţională şi permite aceluiaşi copil să frecventeze, pe rând, mai multe ateliere în funcţie de cerinţele, înclinaţiile., nevoile sale;
- în cadrul activităţilor se cultivă *munca în echipă,* crearea unor reguli de comportament responsabil, a unor relaţii de colaborare, de împărţire a sarcinilor în funcţie de posibilităţile fiecăruia pentru a scoate din izolare pe cei timizi;
- activităţile propuse răspund *nevoilor şi dorinţelor* copiilor de a petrece *împreună* timpul liber;
- folosesc cu precădere metodele de lucru active, participative care implică copilul în propria lui formare, acesta devenind actorul propriei sale schimbări (autoformare, autoeducaţie);
- permit libertatea de mişcare, de gândire şi de exprimare a individului, respectând ritmul propriu de dezvoltare a fiecărui copil;
- evită eşecul şi efectele sale negative asupra copilului preconizând *pedagogia reuşitei;*
- stabilirea la nivelul grupei noi tipuri de relaţii între copii, pe de-o parte, iar pe de altă parte, între copii şi animatori: relaţii de colaborare, de prietenie, un climat de încredere şi căldura sufletească care favorizează comunicarea, o bună socializare şi integrare în colectivitate şi în viaţa socială.

Având în vedere faptul ca proiectele de animaţie trebuie să răspundă aşteptărilor şi cerinţelor copiilor, înainte de propunerea lor este necesară o investigare amplă, prin observaţii, anchete, interviuri, dialoguri, documentare atenta asupra situaţiei de la care se pleacă, urmărind apoi, etapa *proiectării* şi realizării activităţilor alese.

2.10. PROIECT DE ANIMAŢIE 1

Locul: Tabăra “Albatros” - Năvodari

Tema: **ATELIER DE EXPRESIE**

Subiectul: “Afişe pentru atragerea copiilor spre activitatea de animaţie”

Obiective: Stimularea imaginaţiei, fanteziei, dezvoltarea puterii de creaţie, atât plastică cât şi literară care să ilustreze emoţii, atitudini, manifestată faţă de anumite situaţii.

Unde: în clubul “Albatros”.

Când: după ora 18,30.

Cu cine: Copiii care îndrăgesc aceste situaţii de creaţie plastică şi literară.

Cu ce: Hârtie - diverse mărimi, acuarele, ceracolor, carioca, creioane, foarfecă, lipici, deşeuri de hârtie.

Desfăşurare:

Sensibilizare: Discuții în cantină, mici creații spontane

Naştere: S-au pregătit materialele, s-a creat cadrul afectiv creației.

Socializarea: Se conturează ideea de a crea versuri într-o scurtă prezentare de o strofă, însoțită de elemente grafice care să ilustreze starea afectivă legată de serviciile la cantină, condiții de odihnă, masă, de distracție.

Construire: Se ajută copiii la realizarea grafică, se conturează ortografia, se mai ajustează până la forma finală, se hotărăşte numărul afişelor şi câți copii se fac din fiecare exemplar.

Naşterea de noi interese: Să fie apreciate, să creeze amuzamentul celor ce le citesc şi să se apropie cât mai mult de înțelepciunea activităților de animație în centrele de vacanță.

2.11. PROIECT DE ANIMAȚIE 2

Locul: Tabăra "Albatros" - Năvodari

Tema: **"GRAȚIE, RITM, ARMONIE"**

Subiect: Orientarea copiilor spre unul din atelierele **GRAȚIE** - Atelier de coafuri şi confecție vestimentară **RITM** - Atelier de dans **ARMONIE** - Finalizarea celor doi în **"CONCURSUL DE DANS SPORTIV"**

Obiective: Petrecerea zilnică a perioadei 17-18,30 şi 19-20,30 într-un mod plăcut dar şi util vârstei lor. Prezentarea condițiilor în care se desfăşoară aceste ateliere, atmosfera şi finalitățile lor. Susținerea ideii ca în acest mod ei au posibilitatea să se prezinte pe scenă şi acest lucru pentru unii reprezintă o performanță. Stimularea înțelegerii corecte a noțiunii de emulație, învățarea unor elemente necesare în dobândirea acestor calități necesare vârstei lor: **GRATIE, RITM, ARMONIE.**

Unde: în clubul Animatorilor.

Când: Zilnic, orele 17,00-18,30 şi 19,00-20,30.

Cu cine: Grupele de copii din Bucureşti, Sibiu, Basarabia, Argeş.

Cu ce: Casetofon, magnetofon, ritm de rap, vals, tango, disco.

Desfăşurare:

Sensibilizare: Atragerea copiilor prin afişe lipite în cantină pe geamul Clubului Animatorilor şi pe calea undelor la Radio - Vacanța - Năvodari.

Naştere: în club, muzică, atmosferă plăcută, se discută pe micro-grupuri, individual cam ce acțiune i-ar interesa.

Socializarea: Cu un grup, Gabriela execută mişcări pe un ritm de RAP. Ritmul se schimbă, apare tangoul şi se produc reacții total controversate.

Construire: Aici intervine rolul maxim al animatorului de a găsi fiecăruia atelierul pentru care are atracție mai mare, mai puternică, chiar dacă nu cunoaşte mişcarea sau nu are înclinații. Copilul care a optat pentru a frecventa un Atelier trebuie să găsească o posibilitate să învețe, să fie încurajat, să se simtă bun, să cunoască dezinvoltura până când va descoperi că a realizat singur un progres.

CAPITOLUL III
Anexe

ANEXA 1

3.1. CRITERII DE EVALUAREA ACTIVITĂȚII DIRIGINTELUI

I. PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIRIGINTELUI.

1. *Prezentarea documentelor de proiectare* (conform caietului dirigintelui):
- caracterizarea psihologică a clasei;
- planul activității educative pentru un ciclu de învățământ;
- planul anual al activității;
- tematica orelor de dirigenție;

2. *Concordanțe:*

- conținuturile proiectate cu programa;
- strategiilor (măsurilor, activităților) cu obiective propuse;
3. *Feed-backul activității:*
- modalități de evaluare;
- instrumente utilizate;
4. *Proiecte ale orelor de dirigenție.*
5. *Completarea la zi adecvată a rubricilor funcționale.*
6. *Aspecte deosebite* (creativitate, originalitate).

II. CUNOAŞTEREA ELEVILOR.

1. *Completarea corectă şi la zi a documentelor:*
- catalogul clasei;
- caietul dirigintelui (date personale fişierul de observație);
2. *Comunicarea diriginte*
- elevi (individualizarea comunicării, recuperarea, stimularea; egalitatea relațiilor).
3. *Realizarea planului de şcolarizare şi situația frecvențelor la clasă.*

III. AMBIANTA SI CLIMATUL CLASEI.

1. Preocuparea pentru aspectul mobilierului şi sălii de clasă.
2. Preocupări pentru curățenia clasei.
3. Aspectul estetic al clasei.
4. Ținuta elevilor.

VI. ACTIVITĂȚI EXTRAŞCOLARE.

1. Concordante dintre activitatea proiectată şi cea realizată.
2. Modalități deosebite de realizare.
3. Efecte ale activităților desfăşurate.

V. COLABORAREA CU FAMILIA.

1. Respectarea activităților proiectate.
2. Conținutul activităților desfăşurate.
3. Asigurarea legăturii cu familia elevului (vizite, corespondență, consultații, ş.a.).

VI. ACTIVITATEA DE PERFECȚIONARE METODICA si ŞTIINȚIFICĂ.

1. În cadrul comisiei metodice din şcoala:
- participarea la activități;
- activități realizate;
- materiale realizate;
2. În consiliile profesorale.
3. La lectoratele cu părinții.
4. La simpozioane locale, naționale, internaționale.
5. Articole, publicații, cărți.

VII. COLABORAREA CU ALȚI FACTORI.

1. Conducerea şcolii:
- răspuns corect la sarcini;
- comunicarea privind problemele clasei;
2. Cu profesorii şcolii:
- solicită participarea şi răspunde la cererile colegilor;
- asigurarea unității de cerințe şi opinii privind clasa;
3. Cu comitetul de părinți.

VIII. CARACTERISTICI PERSONALE RAPORTATE LA ATRIBUTELE DIRIGINTELUI MODEL:

1. cunoştințele psihopedagogice şi metodice;
2. capacitatea de relaționare socială;
3. capacitatea de a comunica;
4. capacități organizatorice;
5. capacitatea de decizie;
6. capacitatea de delegare;
7. nevoia de autoperfecționare;

8. disponibilităţi ludice;
9. calităţi morale;
ANEXA 2
Şcoala.....
Localitatea.....

3.2. FIŞA PSIHOPEDAGOGICĂ

Numele şi prenumele elevului ..... născut în anul .....luna.....ziua.....în localitatea.....
Domiciliul părinţilor:.....
Aparţine şcolii noastre din clasa.....
A absolvit clasele anterioare la şcolile:.....

I. Date asupra mediului familial

1. *Familia:*

Cap tabel:

Numele	Data naşterii	Pregătirea şcolară	Profesiunea	Venituri	Starea sănătăţii	Obs.

2. *Atmosfera în familie*
a) relaţii în familie: - înţelegere;
- conflicte mici;
- dezacord marcat;
- familie dezorganizată.
b) regim şi climat educativ
3. *Condiţiile de muncă, activitatea de învăţare a elevului.*
4. *Proiectele părinţilor privind viitorul copiilor.*

II. Date medicale semnificative

1. Antecedente personale (boli ale copilăriei, alte tulburări organice şi funcţionale semnificative).
2. Starea generală a sănătăţii (forte bună, bună, în general bolnăvicios, sensibil - cu enumerarea datelor mai semnificative)

III. Date asupra şcolarităţii

1. Situaţia şcolară:

Cap tabel

REZULTATE pe materii	foarte bune	bune	slabe	corigenţe	repetenţie

pe clase: a V-a; a VI-a; a VII-a; a VIII-a; a IX-a; a X-a; a XI-a; a XII-a;
2. *Succese deosebite la concursuri*
3. *Manifestări în timpul lecţiei (atenţie, receptivitate, participare la discuţii)*
4. *Modul de pregătire a lecţiilor (cu regularitate, din proprie iniţiativă, prin efort propriu etc.)*
5. Factorii explicativi ai succesului sau insuccesului (aptitudini, sârguinţă, interes, deprinderi de muncă, lacune în pregătirea şcolară, aspiraţi profesionale, stare de sănătate, condiţii de mediu).

IV. Integrarea socială a elevului

1. Conduita în familie:
a) față de părinți (ascultare, ataşament, cooperare, independență, nesupunere, etc.)
b) relațiile cu frații (ocrotire, înțelegere, dominare, supunere etc.)
c) participare la activitatea familiei (autoservire, ajutorare, etc.)
2. Conduita în şcoală:
a) relațiile elev-profesor (disciplinat, politicos, cooperant, docil, rezervat, impertinent, încăpățânat etc.)
b) relațiile cu colegii (solidaritate, colegialitate, prietenie, rezervă, tendință de dominare sau supunere, egoism, apreciere, influența elevului asupra colectivului etc.)
3. conduita între prieteni (natura prieteniilor, tipul de relații existente, rolul în grup, influența grupului asupra elevului etc.)

V. Caracteristicile personalității

1. *Procese intelectuale* (nivelul de dezvoltare intelectuală, atenție, memorie, gândire, imaginație, creativitate, limbaj şi tipul predominant specific fiecărei atitudini)
2. *Trăsături ale afectivității* (reacții față de succes şi eşec, sensibilitate, timiditate, echilibru emotiv, trăirile emoționale specifice unor situații importante din viața elevului)
3. *Trăsături de temperament:*
a) energie (capacitate de efort, rezistență la oboseală), mobilitate (ritm de activitate, adaptare la situații noi), echilibru psihic (stăpânire de sine, explozivitate, impulsivitate); tip temperament: 1. sangvinic, 2. coleric, 3. melancolic, 4. flegmatic
b) introversiune (închis, retras, puțin cooperant); extroversiune (deschis, sociabil, exploziv, cooperant etc.) mixt
4. *Aptitudini, interese*, aspirații evidențiate prin activitățile şcolare şi preocupările din timpul liber.
5. Trăsături de voință şi caracter

Pozitive:
a) caracteristici generale (tărie de caracter, principialitate, consecvență, ambiție etc.);
b) atitudine față de muncă (conştiinciozitate, sârguință, disciplină, inițiativă, perseverență, etc.);
c) atitudine față de societate şi oameni (comportare civilizată, solicitudine, solidaritate, ataşament față de colectiv, onestitate, etc.);
d) atitudine față de sine (demnitate, modestie, spirit autocritic, etc.);

Negative:
egoism, încăpățânare, impertinență, obrăznicie, lene, minciună, etc.

VI. Aprecieri de ansamblu

1. Pregătirea elevului raportată la atitudini, starea de sănătate şi condițiile de muncă (foarte bună, bună, satisfăcătoare, nesatisfăcătoare).
2. Gradul de maturizare psihică (intelectuală, afectivă, temperamentală, comportamental atitudinală):
a) normal vârstei;
b) depăşeşte specificul vârstei;
c) sub limitele vârstei.

VII. Recomandări psihopedagogice

1. Acțiuni în școală pentru corectarea unor aspecte deficitare (completarea volumului de cunoștințe, disciplina gândirii, echilibrarea emotivă, corectarea unor aspecte, trăsături de caracter, etc.)

Cap tabel:

Acțiunea	Data	Cine a realizat

2. Acțiuni de colaborare cu familia (îndrumări speciale date părinților, reglementarea regimului de viață al elevului, plasarea elevului în internat sau alte instituții cu caracter educativ şi de ocrotire).

3. Acțiuni pregătitoare în vederea orientării (cercuri de elevi, cultivarea talentelor deosebite, orientarea lecturii, cultivarea anumitor interese, stimularea atenției la unele materii etc.).

4. Recomandări pentru orientarea şcolară şi profesională în funcție de:

- aspirațiile, dorințele şi posibilitățile elevului;
- dorințele şi posibilitățile părinților. (Fişa elaborată după modelul lui Ion Holban)

ANEXA 3

Şcoala.....

Localitatea.....

3.3. FIŞA PSIHOPEDAGOGICĂ

Numele şi prenumele elevului ..... născut în anul .....luna.....ziua.....în localitatea.....

Domiciliul părinților:.....

Aparține şcolii noastre din clasa.....

A absolvit clasele anterioare la şcolile:

I. Date asupra mediului familial

1. *Familia:*

Cap tabel:

Numele	Data naşterii	Pregătirea şcolară	Profesiunea	Venituri	Starea sănătății	Obs.

2. *Atmosfera în familie*

a) relații în familie:
- înțelegere;
- conflicte mici;
- dezacord marcat;
- familie dezorganizată.

b) regim şi climat educativ

3. Condițiile de muncă, activitatea de învățare a elevului.

4. Proiectele părinților privind viitorul copiilor.

II. Date medicale semnificative

1. Antecedente personale (boli ale copilăriei, alte tulburări organice şi funcționale semnificative).

2. Starea generală a sănătății (forte bună, bună, în general bolnăvicios, sensibil - cu enumerarea datelor mai semnificative)

III. Date asupra şcolarității

1. *Situația şcolară:* **Cap tabel**

REZULTATE pe materii	foarte bune	bune	slabe	corigențe	repetenție

pe clase: a V-a; a VI-a; a VII-a; a VIII-a; a IX-a; a X-a; a XI-a; a XII-a;
2. Succese deosebite la concursuri:

IV. Profilul psihologic:
Tabel:

Nr. crt.	Procese psihice	foarte bun	bun	mediu	slab	Obsv.
1.	Inteligența					
2.	Gândirea					se precizează tipul de operații care predomină concret, abstract, etc.
3.	Limbajul - scris - oral (monologat, dialogat) - bogat în semnificații - sărac în semnificații					
4.	Memoria - mecanică - logică - de lungă durată - de scurtă durată - prin recunoaştere - prin reproducere					
5.	Imaginația - creatoare - reproductivă - artistică - literară - tehnică - ştiințifică					
6.	Atenția - distributivă - concentrată - voluntară - involuntară - flexibilă					
7.	Deprinderi - verbale - de gândire - senzorial perceptive - motrice					

8.	Voința - perseverență - independență - promptitudine - decizie - hotărâre - răbdare					
9.	Motivația - ca o nevoie interioară - orientare din exterior					
10.	Interese - literare - artistice - tehnice - ştiinţifice - istorie etc.					
11.	Afectivitate - dispoziții afective pozitive - dispoziții afective negative - sentimente - pasiuni - echilibru					
12.	Caracter - pozitiv - negativ - atitudinea față de învățătură - atitudinea față de sine - atitudinea față de cei din jur - combativitate - hotărâre - spirit de grup - spirit de cooperare etc.					
13.	Echilibrul sistemului nervos - fire, temperament - rezistența la monotonie - rezistența la stres - rezistența la efort intelectual susținut - adaptabilitate - introvert - extrovert - mixt - coleric - sangvinic - flegmatic - melancolic					

Notă:

- Fiecare funcție psihică se notează cu o steluță în dreptul calificativului (aprecieri emise de diriginte).
- Se unesc steluțele, obținându-se profilul psihologic al elevului pentru fiecare an şcolar.
- Pentru o imagine finală privind evoluția structurală a personalității elevului se pot realiza profile psihologice pe aceeaşi fişă psihologică, dar prin folosire de culori diferite pentru evidențiere.
- Rubrica obsv. se adresează în mod special pozițiilor 11, 12, 13. (Fişă elaborată de prof. univ. dr. Elena Joița)

ANEXA 4

Reuşita şcolară;

Frecvent, cazurile de insucces şcolar sunt interpretate ca un efect al acțiunii a doi factori: influența educativă a familiei şi / sau nivelul intelectual al copilului.

De aici rezultă că, de fapt, reuşita sau succesul şcolar este o rezultatntă a interacțiunii unui complex de factori. Elevul, alături de profesor, de factorii sociali şi de cei pedagogici sunt egal răspunzători de succesul sau eşecul şcolar.

ANEXA 5

3.4. O POSIBILĂ PLANIFICARE A ORELOR DE DIRIGENȚIE PE UN SEMESTRU

Clasa a V-a

Cap tabel:

Nr. crt.	TEMA	DATA	OBS.

1. Organizarea clasei şi distribuirea responsabilităților în grup
2. Drepturile şi îndatoririle elevilor gimnazişti
3. Igiena individuală
4. Regimul zilnic al elevului
5. Un cântec străbate lumea
6. Cum circulăm?
7. Familia mea
8. Eu, cine sunt? Cum sunt?
9. Un salut politicos
10. Cum învățăm
11. Vine, vine Moş Crăciun!
12. Cântă la Stupca o vioară...
13. Jocurile preferate
14. Bilanțul muncii noastre

Clasa a VI-a

1. Organizarea clasei pentru un nou an şcolar
2. Sună telefonul!
3. Mens sana in corpore sano
4. Programul unei zile de şcoală şi a sfârşitului de săptămână
5. Opinia mea, opinia tuturor
6. Cum mâncăm?
7. Ceramica românească

8. TV - este stăpânul meu?
9. Banii familiei
10. Eu şi prietenii mei
11. Cum îmi organizez timpul azi?
12. Coloana infinitului
13. Colinde de Crăciun
14. Bilanțul muncii noastre

Clasa a VII-a
1. Organizarea clasei pentru un nou an şcolar
2. Ambianța şi sănătatea mea
3. Muzeele României
4. Suntem uniți. Când? De ce?
5. În vizită
6. Cântece patriotice româneşti peste hotare
7. Timpul în mijlocul naturii
8. Fumatul este un semn al maturității?
9. La Agapia cu Nicolae Grigorescu
10. Prietenia dintre băieți şi fete
11. Spunem cu cine te însoțeşti ca să-ți spun cine eşti!
12. O duminică în familie
13. Vine vacanța!
14. Bilanțul muncii noastre

Clasa a VIII-a
1. Organizarea clasei pentru noul an şcolar
2. Cum îmi organizez o zi de activitate. Dar weekend-ul?
3. Prin marile muzee ale lumii
4. Un posibil model uman
5. La telefon!
6. învățăm să ne distrăm împreună
7. Alimentația şi sănătatea mea
8. Ce vreau să fiu?
9. Moda, bat-o vina!
10. Acum fiecare minut e prețios
11. Bugetul familiei
12. Icoane pe sticlă
13. Unul pentru toți şi *toți* pentru unul.
14. Bilanțul unui semestru de activitate

Clasa a IX-a
1. Organizarea clasei. Stabilirea temelor pentru orele de dirigenție.
2. Drepturile şi îndatoririle elevilor de liceu
3. Colectivul clasei noastre - o mică familie într-o şcoală mare
4. Familia tradițională în România
5. Ştim ce învățăm?
6. Care îmi este programul zilnic? Dar săptămânal?
7. Comentarii la stema țării
8. Motive superioare, motive inferioare ale colaborării în grupul meu
9. Cafea, tutun, alcool - factori de autodistrugere
10. Dragostea de patrie de la Burebista până aici
11. în pragul tezelor
12. Despre noi şi vârsta noastră
13. Pot eu să fiu primul?

14. Rezultatele semestrului întâi - oglinda muncii mele şi a tuturor.

Clasa a X-a
1. Organizarea clasei. Stabilirea tematicii orelor de dirigenție.
2. Legile şi democrația
3. Personalități ale muzicii româneşti - George Enescu
4. Dirigintele, colegul meu
5. Igiena muncii intelectuale
6. Ce faci sâmbătă?
7. Familia mea în comunitate
8. Cum sa înțelegem arhitectura
9. Mica "afacere" a clasei noastre
10. Mâncăm pentru a trăi sau trăim pentru a mânca?
11. Ce este dragostea de patrie şi cum se poate exprima
12. Spunem ce-ți doreşti cel mai mult
13. Semnificația sărbătorilor de iarnă
14. Bilanțul semestrului întâi - cartea mea de vizită

Clasa a XI-a
1. Organizarea clasei. Fixarea tematicii orelor de dirigenție
2. Ce ne uneşte, ce ne desparte?
3. Stres şi relaxare
4. Pardon, scuzați!
5. Prin marile muzee ale lumii
6. Timpul - mai prețios ca aurul!
7. Există o rețetă a succesului în viață?
8. "Acasă" la Constantin Brâncuşi
9. Politețea românească şi a altor popoare
10. Avem oaspeți!
11. Nedeea (ruga, hram) - obiceiuri şi tradiții româneşti
12. Cum să-mi construiesc o casă!
13. Despre demnitate
14. Bilanțul unui semestru

Clasa a XII-a
1. Organizarea clasei. Stabilirea temelor pentru orele de dirigenție
2. ONU şi drepturile omului
3. Grupul meu; poziția mea în grup
4. Ce ştim despre viața de familie?
5. Icoane pe sticlă
6. Bugetul familiei mele
7. Nu trăim pe o insula pustie!
8. Adevăruri eterne în arta de a ne comporta
9. Omul şi societatea secolului XX
10. La Milano cu Leonardo da Vinci
11. Cum îți "organizezi" timpul liber?
12. Cum va fi familia mea?
13. Bucuriile vieții mele
14. Bilanțul semestrului I - o frumoasă carte de vizită

3.5. ÎN LOC DE ÎNCHEIERE, PENTRU DUMNEAVOSTRĂ DRAGI CITITORI:

Motto: "Aş scrie cu pensula mare pe pereţii odăii tale o poruncă: iubeşte-ţi meseria".

Tudor Arghezi

Activitatea educatorului trebuie să treacă dincolo de memorie, dincolo de inteligența - "în regiunea sufletului în care se formează principiile care dau naştere voinței şi acțiunii".

În aceşti ani - grei - în care - LIPSA de EDUCAȚIE - este principalul reproş ce se aduce oamenilor, colectivităților umane din țara noastră în activități sociale, politice, culturale, economice, fiecare educator va lucra cu răbdare, *permanent* în fiecare an şcolar - urmărind formarea deprinderilor de *comportare - limbaj civilizat* în *fiecare* situație ce se iveşte în contactul cu oamenii:

1. - în familie - cu părinții, bunicii, rudele, vecinii, frații
2. - în bloc şi în jurul blocului
3. - la şcoală - în clasă, pe coridoare, în curte, în laboratoare
4. - pe stradă
5. - în instituțiile publice
6. - în magazine
7. - la spectacole, la biserici
8. - ca oaspeți, ca gazde
9. - folosirea unui limbaj potrivit

Salutul ca expresie a OMENIEI, a bunului simț pe stradă

10. Ținuta adecvată în toate situațiile: la şcoală, pe stradă, la serviciu, la spectacole, acasă. Dragostea pentru - îndeplinirea datoriei, cultul onoarei, respectul de sine însuşi,

indulgența şi mila pentru cei slabi, dreptatea pentru toți, comportarea civilizată, cuvântul simplu şi calm - formează componente ale unui înalt ideal care îi va învața pe tineri să depăşească grelele încercări, să nu se înşele asupra *valorii* lucrurilor şi îi va susține la înălțimea marilor datorii şi a sacrificiilor necesare.

Puterea poporului stă în "muncă, curaj, credință" (E. Zola).

Educatorul adevărat urmăreşte clipă de clipă puterile copilului (tânărului) ce se deşteaptă neîncetat - rânduindu-le, mărindu-le spre închegarea unui adevărat *caracter.*

Un *bun lucrător* (tânărul, copilul) "se foloseşte de uneltele lăsate de părinți, nu încetează de a le adapta mai bine nevoilor, pentru a câştiga timp şi pentru a face lucrări mai bune şi mai frumoase". Gândirea conduce lumea. Ideile de ieri conduc obiceiurile de mâine - supunând legile omeneşti, făcând viața mai bogată, mai variată, ducând la armonia cu condițiile trebuincioase vieții şi gândirii "ştiința trebuie să elaboreze o morala. Construcțiile intelectuale se traduc în construcții sociale". (Ed. Perisot)

Educatorii (învățătorul şi dirigintele mai ales) - alături de familie, biserica, armata - constituie de-a lungul anilor factorii principali care formează şi educa în spiritul respectării normelor de conduită morală în societate, a cultivării unor trăsături morale pozitive - a ideilor de:

- demnitate umană
- egalitate
- toleranță
- respect reciproc
- responsabilitate față de actele personale
- libertate
- pace şi înțelegere între oameni.

Considerăm aşadar ca educatorul trebuie să acorde neîncetat importanța educației *civice* (juridice, ecologice, rutiere, religioase, etc.) pentru conviețuirea civilizată cu ceilalți oameni, pentru progresul continuu al fiecăruia şi al celor din jur. Brutalitatea, trivialitatea, duritatea, - trebuiesc înlăturate din primii ani de şcoală şi până în ultimii.

Educația cuprinde formarea unui stil de viață civilizat prin programe complementare de stimulare a comportamentului creativ în domeniul tehnico-ştiințific, literar, sportiv, artistic, turistic. Educația pentru viața de familie determină înțelegerea responsabilităților şi a necesității armoniei în microgrup. De la viața în familie la cea în şcoala sau în cetate (sat, oraş) dirigintele (educator, conducător de grup, animator, formator) se va ocupa de educație - pentru înlăturarea delicventei juvenile şi a violenței. Educația pentru timpul liber urmăreşte identificarea şi cultivarea corespondențelor optime dintre interese, aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat. Descoperirea frumosului dorința de a fi păstrător al valorilor culturii, de a deveni factori civilizatori ai

lumii, creează atitudini optimiste de viață şi îi pregătește pe tineri pentru viitor. Formarea capacității de cunoaştere şi autocunostere duce la dorința autoperfecționarii şi alegerii potrivite a profesiei. Toate acestea vor izvorî dintr-o imensă dragoste de copii, din dorința ca ei să cunoască şi să înfrumusețeze lumea. De la mica celulă a familiei, la viața "cetății" - de la țara în care trăiește la civilizația omenirii - copilului trebuie să-i fie sădiți dorința de a şti, de a cunoaşte, de a înțelege oamenii, viața, natura - având cultivată în el legea *dreptății - a cinstei, a dragostei pentru locurile natale.*

Popor puternic este poporul care lucrează şi "numai munca da curajul şi credința". La temelia unei înalte educații morale trebuie o *credință* un *ideal;* creând *caractere, inteligente* - învățământul devine instituția de temelie a prezentului şi viitorului.

Obiectivele tradiționale ale muncii educative (educația estetică, intelectuală, civică, etc.) se regăsesc în programa, ghid (şi celelalte instrumente de lucru) din perspectiva interdisciplinară şi sistemică în noile componente ale educației. De la primele jocuri - de la primele rugăciuni şi cuvinte - îi vom învăța virtuțile poporului nostru, dragostea de oameni - de viața, bunătatea şi dreapta cugetare. O programă, un ghid şi un caiet al dirigintelui - pot deveni nuclee şi coloane de susținere ale unui imens lăcaş făurit cu trudă, perseverență, consecvență - din care să pornească spre viața omul format de noi. Cum este învățământul aşa este țara. De noi depind toate sectoarele economiei, culturii, jurisprudenței, apărării. De aceea trebuie să întărim în toate instituțiile, în fiecare loc *EDUCAȚIA.*

(Aceasta este ghidul pentru activitatea educativă publicat în 1995, în conformitate cu programa activității educative a Ministerului învățământului, nr. 10768/1994 având ca autori: Riana Calotă, Titus Hagiu, Adriana Rotaru, Dorina Mărginenţu, Ileana Daraban, Mariana Corin, Virginia Ghergu).

ANEXA 6

3.6. SUGESTII PRACTICE PENTRU ASIGURAREA SUCCESULUI ÎN MUNCA EDUCATIVĂ CU ŞCOLARUL

1. Cunoaşteți copilul şi apropiați-vă cu afecțiune de el!

2. Antrenați copiii în adoptarea deciziilor pentru probleme organizatorice, de disciplină internă, de îmbunătățire a vieții cotidiene în colectivele şcolare!

3. Satisfaceți necesitatea de mişcare a copilului, prin:

a) organizarea participării active la efortul de învățare, observare, experimentare, aplicare a cunoştințelor, în timpul lecțiilor şi, mai ales, al activităților în natură, la muzee etc.

b) supravegherea relațiilor, în vederea prevenirii şi eliminării violenței şi agresivității.

4. Permiteți copilului să exploreze universul din jur, să înfrunte riscul fără a se pune în pericol.

Adoptați soluția optimă între interdicție şi vigilență, pentru educarea libertății şi autonomiei, pentru asigurarea securității individuale şi colective.

5. Supuneți atenției copiilor "probleme" şi testați capacitatea lor de subgestionare, în calitate de parteneri la procesul de instruire şi educare!

6. Acordați atenție funcției emoționale a limbajului şi urmăriți efectele produse în conştiința elevului de comportamentul verbal şi nonverbal (gesturi, expresia feței, tonul vocii etc.)

7. Aplicați obiectiv şi rațional sistemul de recompense şi pedepse.

8. Colaborați cu familia elevului pentru cunoaşterea, evoluția, evaluarea şi adoptarea celor mai bune decizii.

9. Educați capacitatea de autonomie a copiilor, stimulându-le încrederea în forțele proprii, antrenând intelectul, afectivitatea şi voința lor de acțiune.

10. Oferiți exemplul personal impecabil pentru copilul care vă imită şi vă păstrează în suflet toată viața.

3.7. CAIETUL DE OBSERVAȚII ZILNICE

Ministerul învățământului a editat "Caietul dirigintelui" în conformitate cu Progarma Activităților Educative nr. 10768 din 1994, considerându-1 şi noi ca un util instrument de lucru al dirigintelui. Dar, întrebarea se pune, de unde ştie dirigintele ce-a făcut fiecare elev din clasa a V-a, când i s-a repartizat că va răspunde ca diriginte de acest colectiv?

Noi propunem ca din timpul activității încă de la grădiniță, copilul să fie urmărit de educatoare în manifestările lui zilnice şi notat pe "Caietul de observații zilnice", atât în dezvoltarea intelectuală a copilului, cât şi în manifestările lui temperamentele. Acest caiet să fie dat mai departe învățătorului, care îi va fi de un real folos în activitatea de instruire şi educare, a fiecărui elev din colectivul clasei respective, iar învățătorul îl va preda după terminarea ciclului primar, dirigintelui de clasa a V-a.

Dar să vedem de ce este necesar să aibă educatorii acest caiet?

Practica pedagogică dovedeşte că este nevoie ca fiecare cadru didactic să consemneze într-un document observațiile pozitive şi negative asupra elevilor săi. După opinia noastră, acest caiet este, înainte de toate oglinda vie de cunoaştere a elevului. Este, am putea spune, jurnalul de bord al activității didactice în care se consemnează şi se oglindeşte activitatea instructiv-educativă şi extraşcolară pe perioada anilor de studiu.

La ce ajută consemnarea observațiilor zilnice?

Ştiindu-se observați şi notați în fiecare zi, elevii se corijează în manifestările lor negative, îi determinăm să-şi autodirijeze faptele şi comportările bune. Prin această notare, urmărim îndeaproape rezultatele şcolare obținute de elevi pe parcursul semestrelor, înclinațiile şi aptitudinilor lor de-a lungul celor patru şi opt ani de studiu, notații care vor duce cu uşurință la orientarea lor profesională. De asemenea, prin aceste observații cotidiene urmărim dezvoltarea normală a fizicului şi intelectului elevilor, în cadrul colectivului pe care-1 conducem. Ajungem, deci, să cunoaştem cauzele reale de rămânere în urmă la învățătură, prin depistarea lor la timp, să luăm imediat măsurile necesare în ridicarea nivelului de pregătire al fiecărui elev.

Consemnările zilnice constituie o evidență clară a activităților extradidactice care duc, în final, la descoperirea unor copii cu înclinații în domeniul ştiinței, tehnicii, artei, şi fireşte la stimularea şi îndrumarea acestora pentru educarea aptitudinilor de către şcoală şi părinții acestora.

Un asemenea "Caiet de observații zilnice" ne ajută să completăm cât mai corect "Caietul Dirigintelui" introdus ca document oficial de Ministerul nostru şi de aici, să completăm cât mai fidel fişa psihopedagogică a elevului.

Prin aceste succinte observații notate zilnic cu fidelitate pe caietul de observații zilnice, ajungem să-1 studiem pe elev în mod sistematic. Urmărind atenți modul lui de viață, sesizăm problemele care frământă colectivul clasei şi facilităm luarea celor mai potrivite măsuri de corectare şi îndreptare a acestora.

Necesitatea obiectivă a cercetării elevului de către cadrele didactice, ce nu se rezumă însă doar la o simplă caracterizare sau la munca formală de a completa fişa psiho-pedagogică, ci această testare trebuie să oglindească cât mai pregnant personalitatea elevului. Deci, nu poate fi vorba de organizare, îndrumare şi supraveghere a procesului educativ, fără o notare obiectivă a tuturor manifestărilor elevilor, atât în şcoală, pe stradă, în familie, în societate, în general.

înainte de a completa fişa psiho-pedagogică a elevului, se pune următoarea întrebare: pe ce şi cum l-am urmărit pe elev în dezvoltarea lui fizică şi intelectuală în cei 4, 8 şi 12 ani de studii?

Ca să-1 cunoşti bine pe elev trebuie să-1 studiez din toate punctele de vedere. Studiul se bazează mai întâi pe o observație atentă. Apoi investigații în rândul familiei, al colectivului în care învață, al anturajului de prieteni, a manifestărilor lui. De aceea, pentru a înlesni completarea fişei psiho-pedagogice a elevului este necesară notarea manifestărilor elevului începând chiar din clasa întâi şi bine ar fi, chiar din grădiniță!

Depistarea de către învățător şi apoi de către diriginte a manifestărilor negative în rândul elevilor şi găsirea metodelor de eliminare a lor, cât şi sesizarea părților pozitive pentru a le valorifica şi dezvolta, sunt condiții optime de cunoaştere a elevului din toate punctele de vedere. Fiindcă "Elevul nu este o noțiune abstractă - susține Alexandru Roşea, într-o lucrare a sa - ci o realitate vie"; el vine la şcoală nu numai cu inteligența sa ci cu întreaga sa personalitate, cu emoțiile sale, sentimentele sale, interesele sale etc.

Scopul studierii elevilor este acela de a găsi cele mai potrivite mijloace pentru a-i ajuta să-şi dezvolte în cât mai mare măsură aptitudinile şi înclinațiile, puterea de asimilare şi însuşire a cunoştințelor teoretice şi practice etc. Cunoaşterea elevului nu este un scop în sine, ci un mijloc pus în slujba educării sale. în acest sens, mai întâi învățătorul şi apoi dirigintele în colaborare cu toți factorii din şcoală şi din afara şcolii, îşi vor canaliza eforturile în vederea cunoaşterii particularităților fizice şi psihice ale personalității elevului.

Din experimentele întreprinse în anii anteriori, s-a dovedit că folosirea acestui document didactic - Caietul de observații zilnice - asupra notării elevilor, a îndreptat atitudinea nefastă a multor elevi, i-a corijat de unele manifestări negative, s-au descoperit noi talente în diferite îndeletniciri şi înclinații, s-a ținut o strânsă legătură cu familia contribuind alături de şcoală la educarea si instruirea elevilor noştri.

3.8. METODE, PROCEDEE ŞI TEHNICI DE INSTRUIRE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR PEDAGOGICE

- Expunerea
- Conversația şi dialogul
- Demonstrația ilustrativă
- Demonstrația aplicativă (practica)
- Observarea dirijată
- Observarea nedirijată - liberă
- Experiențe (încercări) în clasă şi continuate acasă
- Algoritmitizare
- Modelare
- Experimentare
- Activități practice
- Învățarea prin descoperire (descoperirea dirijată)
- Instruirea programată
- Exerciții
- Aplicații prin repetiția succesivă: Spune tu! spune şi tu!
- Informare independentă
- Informare de conexiune inversă
- Munca cu manualul
- Citirea în gând
- Citirea cu voce tare
- Citirea selectivă
- Citirea pe roluri
- Dramatizare
- Memorizare
- Jocul distractiv (didactic)
- Autodictarea
- Autoevaluarea
- Concurs de ghicitori, proverbe, zicători şi alte concursuri
- Dezlegări de rebusuri
- Metoda grafică
- Metoda descriptivă
- Completarea răspunsurilor de pe fişele activității independente
- Ilustrarea conținutului unor texte de proză prin desen
- Activități de destindere

Iată un model de fişă psihiopedagogică:

3.9. FIŞA DE CARACTERIZARE PSIHO-PEDAGOGICĂ A ELEVULUI

I. Date personale
1. Numele şi prenumele.....
2. Locul şi data naşterii.....
3. Domiciliul.....
4. Scoală si clasa în care învață.....
II. Date familiale

1. Ocupația şi locul de muncă al părinților
tatăl .....
mama.....
2. Structura şi componența familiei
a) tipul familiei
□ normală
□ tatăl (mama) decedat/ă
□ părinți decedați
□ părinți vitregi
b) Frați (surori) mai mici, mai mari

Nr. Crt.	Vârsta	Ocupația	Nr. Crt.	Vârsta	Ocupația

Alte situații.....
Alte persoane (rude).....,
3. Atmosfera şi climatul educativ
□ raporturi armonioase de înțelegere între părinți şi copii
□ raporturi punctate de conflicte mici şi trecătoare
□ dezacorduri puternice în familie, conflicte frecvente
□ familie destrămată sau pe cale de destrămare
4. Condiții de viață şi de muncă a elevului
□ foarte precare LI la limită
□ accesibile
□ bune
□ foarte bune
5. Influențe din afara familiei (vecini, prieteni, colegi)
□ reduse D ample
□ frecvente
□ întâmplătoare
III. Dezvoltarea fizică şi starea sănătății
1. Caracteristici ale dezvoltării fizice
.....
.....

2. îmbolnăviri
a) anterioare intrării în şcoală
b) pe parcursul şcolarizării

3. Deficiențe, handicapuri (senzoriale, motorii)
.....
.....

IV. Particularități ale debutului şcolarizării
1. Pregătirea copilului pentru a deveni şcolar
a) dezvoltarea motivelor şi intereselor de cunoaştere
.....
.....

b) capacitatea de a efectua acțiuni practice şi mentale
.....
.....

c) capacitatea verbalizării reprezentărilor
.....

.....

d) gradul de independență al proceselor intelectuale

.....

.....

2. Simptomatologii ale conduitei

□ pozitivă, adecvată începerii şcolarității

□ negativă, neadecvată începerii şcolarității

3. Inserția în fluxul solicitării şcolare

a) Caracteristici favorabile de integrare a copilului în activitatea şcolară

.....

.....

b) Caracteristici nefavorabile de integrare a copilului în activitatea şcolară

.....

.....

V. Rezultate obținute de elevi

I. Rezultate la învățătură grafic global (pe clase):

Mediile	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
10 9 8 7 6 5 4				
Calificat n/N				
Clasa:				

2. Cercuri frecventate de elevi

Clasa.....

Cercul.....

Rezultate.....

3. Participarea la concursuri şcolare şi extraşcolare

Clasa .....

Cercul.....

Rezultate

4. Activitatea independentă a elevului:

□ citește suplimentar din manual;

□ citește şi alte cărți

□ rezolvă probleme în plus

□ alte ocupații (plastice, muzicale, sportive, coregrafice)

VI. Procesele cognitive şi stilul de muncă intelectual

I. Caracteristici ale funcției

predomină mobilitate vizuală de recepție a informației

predomină mobilitatea auditivă de recepție a informației recepție difuză superficială a materialului de învățare percepție complexă, spirit de observație

2. Nivelul de inteligență

Inteligență f. bună	Inteligență bună	Inteligență medie	Inteligență scăzută	Inteligență sub limită

3. Memoria

f. bună	bună	medie	scăzută	sub limită

4. Imaginația
□ săracă
□ reproductivă
□ ptr. activ, tehnică
□ bogată
□ reproductiv-creativă pentru activ, literar artistice

5. Limbajul

Vocabular bogat exprimare frumoasă şi corectă	Exprimare uşoară şi corectă	Vocabular redus exprimare greoaie	Vocabular f. greoi exprimare incorectă

6. Stilul de muncă:
a) Cum lucrează:
□ Sistematic, ritmic, organizat;
□ inegal cu fluctuații în salturi;
□ neglijent, copiază lecțiile de la alții;
□ aşteaptă să i le facă părinții;
□ mari lacune în cunoaştere, rămâneri în urma la învățătură şi alte acțiuni
□ alte mențiuni.

7. Sârguință

f. sârguincios de obicei	sârguincios	puțin sârguincios	nesârguincios

VII. Autonomie, creativitate
□ inventiv cu manifestări de creativitate
□ manifestă uneori inițiativă, independență;
□ se conformează de regulă modelului, procedează rutinier D nesigur, dependent, fără inițiativă
□ alte caracteristici

VIII. Conduita elevului la lecție şi în clasă
1. Conduita la lecție:
□ atent, participă activ
□ atenția şi interesul inegale, fluctuante
□ pasiv, aşteaptă să fie solicitat
□ prezent fizic cu frecvente distrageri
2. Purtarea în general
□ exemplară, ireproşabilă
□ corectă, cuviincioasă, bună
□ cu abateri de comportament frecvente, dar nu grave
□ abateri comportamentale grave, deviantă

IX. Conduita în grup, integrarea socială a elevului
1. Participă la viața de grup:
□ mai mult retras, rezervat, izolat, puțin comunicativ
□ participă la activități de grup numai dacă este solicitat
□ este în contact cu grupul, se integrează, dar preferă sarcinile executive

□ caută contactul cu grupul, sociabil, comunicativ, stabil, relații, vine cu idei şi propuneri
□ activ, sociabil, comunicativ, cu inițiativă, bun organizator şi animator al grupului
2. Cum este văzut de colegi?
□ bun coleg, serviabil, te înțelegi şi te împrieteneşti uşor cu el
□ bun coleg, săritor la nevoie, te poți bizui pe el
□ preocupat mai mult de sine, individualist, egoist
3. Colegii îl apreciază pentru: D rezultatele la învățătură
□ performanțele extraşcolare
□ pentru că este prietenos, apropiat
X. Trăsături de personalitate 1, Temperamentul:
□ puternic exteriorizat, impulsiv, nestăpânit, inegal, iritabil, uneori agresiv, activ rezistent la solicitări, cu tendințe de dominare a altora
□ exteriorizat, energic, vioi, mobil, echilibrat, uşor adaptabil, vorbăreț, guraliv, nestatornic;
□ calm, controlat, reținut, lent, uneori nepăsător, mai greu adaptabil, rezervat la solicitările repetate
□ hipersensibil, interiorizat, retras, nesigur, anxios;
□ tip combinat;
2. Emotivitate
□ foarte emotiv, excesiv de timid, emoțiile îi perturbă activitatea
□ emotiv, fără reacții dezaptative
□ neemotiv, îndrăzneț
3. Dispoziție afectivă predominantă:
□ vesel, optimist
□ mai mult trist, deprimat
4. Însuşiri aptitudinale
□ lucrează repede, rezolvă uşor şi corect sarcinile de învățătură
□ rezolvă corect, dar consumă mai mult timp şi investeşte mai multă energie;
□ lucrează greoi, cu erori, nu se încadrează
5. Trăsături de caracter în revedere
a) Atitudini față de muncă
□ pozitive
□ negative
b) atitudini față de alții
□ pozitive n negative
c) atitudini față de sine
□ pozitive
□ negative
Coordonator ştiințific dr. în pedagogie ELENA JOIȚA la Universitatea din Craiova.
ŞCOALA.....
JUDEȚUL.....

3.10. DIAGRAMA EDUCATIV-ATITUDINALĂ

A ELEVULUI.....DIN CLASA.....
ANULSCOLAR.....

OBIECTIVE FORMATIVE

Manifestări specifice temperamentului SANGUINIC:

Este neliniştit?
Este vioi, mobil?
Se adaptează la orice împrejurare?
Este bine dispus?
Stabileşte cu uşurință contacte cu alte persoane?
Nu are sentimente stabile?
Se poate stăpâni cu uşurință?

Manifestări specifice temperamentului FLEGMATIC:

Este calm în manifestări?
Reacționează vioi?
Are reacții emoționale?
Pare deseori indiferent?
Se impresionează mai greu?
Este înclinat spre sentimente stabile?
Se concentrează puternic?

Manifestări specifice temperamentului COLERIC:
Este impetuos?
Uneori impulsiv?
Este neliniştit?
Îşi iese repede din fire?
Este înclinat spre explozii afective
Are sentimente puternice şi durabile?
Este inegal în manifestări?
Manifestă stări de alarmă sau furie?
Are stări de oboseală şi indispoziție?
Poate să treacă la suprasolicitatre?
Manifestări specifice temperamentului MALNCOLIC:
Este închis - interiorizat?
Are reacții afective?
Prezintă încordare în acțiune?
Este obosit când este suprasolicitat?
Are răbdare în acțiune?
Manifestă finețe în tot ce face?
Manifestă detaliu în activitate?

EDUCAȚIA INTELECTUALĂ
Este inteligent?
Cu intelect la limită?
Sub limită cu intelectul?
Are imaginație bogată?
Memorează uşor?
Judecă si argumentează?
Are spirit de observație?
Are vocabular bogat?
Are cursivitate în vorbire?
Vorbeşte cu deficiente?
Manifestă interes de cunoaştere?
Creează cu uşurință compuneri?
Rezolvă cu uşurință probleme de matematică?
Are inițiativă?
Manifestă sensibilitate motorie?
Manifestă aptitudini practice?
Este ordonat?

EDUCAȚIA ESTETICĂ
Este neglijent cu el?
Dar cu lucrurile şcolare?
Are gust estetic?
Ocrotește mediul înconjurător?
Este stimulat de mediul ambiant?
Corelează eticul cu esteticul?
Cooperează la formarea estetică proprie?
Iubește florile?
Îi place muzica?
Ştie să danseze?
Îi place să citească?

Este curat, se îmbracă cu gust?
Aplică frumosul în viață?

EDUCAȚIA FIZICĂ
Îi place sportul?
Influențează asupra dezvoltării sale psihice?
Sportul pe care îl face, coordonează dezvoltarea motricitatii?
Corelează cu dezvoltarea capacității cognitive?
Corelează cu dezvoltarea capacităților morale?
Corelează cu formarea deprinderii pentru muncă?

EDUCAȚIA SANITARĂ
Îi place curățenia?
Vine curat la şcoală?
Are formate deprinderi igienico-sanitare?
Respectă ritmul de muncă?
Are formată deprindere nutrițională?
Menține curățenia acasă?
Îşi îngrijeşte rechizitele, manualele?

FORMAREA EDUCAȚIEI MORAL-PATRIOTICE
Este sociabil?
Este invidios?
Este agreabil?
Este agresiv?
Se integrează în grup?
Formulează opinie personală?
Are formată deprinderea de muncă?
Este atent la lecții?
Este indiferent?
Este disciplinat la scoală?
Pe stradă?
Acasă?
Fură?
Minte?
Jigneşte colegii?
Se manifestă agresiv?
Are tendințe dominante?
Este ferm în acțiune?
Are spirit organizatoric?
Este ordonat?
Este punctual?
Are inițiativă?
Afirmare independentă?
Are spirit creator?
Iubeşte limba română?
Iubeşte folclorul?
Înțelege momentele istorice?
Apreciază frumusețile naturii?
Dovedeşte ataşamentul pentru familie şi comunitate?
Iubeşte munca, este harnic?
Manifestă interes la învățătură?
Ştie să-şi organizeze timpul liber?
Îşi asumă răspunderea îndeplinirii unei sarcini?
Dovedeşte perseverentă în acțiune?
Manifestă deprinderi practice?
Are demnitate?
Manifestă respect față de părinți bunici, învățător?
Apreciază dreptatea?

Iubeşte animalele?
Are prieteni?
Este critic obiectiv?
Este autocritic?
Apreciază acțiunile celorlalți corect?
Este sensibil, față de cei suferinzi?
Manifestă vreo credință moral - religioasă?

3.11. TESTAREA ELEVULUI
DE CLASA I LA ÎNCEPUT DE AN ŞCOLAR

(Răspunsul la itemuri se va completa cu “da” şi “nu”)

1. A fost la grădiniță?
2. Prezintă defecte de vorbire?
3. Vorbeşte frumos când este întrebat?
4. Ştie să răspundă corect la întrebările învățătorului?
5. Este respectuos cu cei în vârstă?
6. Respectă pe colegi?
7. Este agresiv?
8. Este melancolic?
9. Are tendințe maniacale?
10. este comunicativ?
11. Este lăudăros?
12. Exagerează uneori, minte?
13. Spune tot timpul adevărul?
14. Este sensibil, plânge când este dojenit?
15. Este reținut în porniri nefaste?
16. Are vocabularul dezvoltat?
17. Prezintă cursivitate în vorbire?
18. Cunoaşte literele alfabetului?
19. Ştie să le scrie?
20. Cunoaşte cifrele?
21. Ştie să numere până unde?
22. Ştie să le scrie?
23. Ştie să povestească o întâmplare, o poveste audiată?
24. Ştie să recite o poezie şi cum o recită?
25. Înțelege sensul unor cuvinte şi expresii din poezie?
26. Ştie să danseze după o temă impusă de învățător?
27. Dar după natură?
28. Ştie să modeleze un obiect din plastilină?
29. Ştie să cânte un cântec?

CHESTIONARE PENTRU PĂRINȚI
3.12. CHESTIONARUL nr.1

(Acest chestionar se dă părinților în prima şedință cu aceştia spre completare sau acasă şi este adus la şcoală după ce se completează cu toate cerințele itemurilor).

Învățătorul îl păstrează în dosarul clasei şi are prilejul să facă o cercetare psihopedagogică concretă asupra ajutorului ce-1 dau părinții copiilor în ceea ce priveşte aportul acestora la realizarea sarcinilor şcolare.

1. Controlați zilnic activitatea elevului de pregătire şcolară în familie?
2. Care dintre părinți se ocupă mai mult de instruirea acestuia?
3. Cât timp afectați acestei sarcini?
4. Care este cea mai prielnică perioadă de pregătire a lecțiilor în familie?

5. Elevul (a) vă ascultă ?
6. Vă reproşează implicarea dumneavoastră în rezolvarea unor sarcini?
7. Aveţi un program organizat al timpului liber al elevului?
8. Aţi verificat dacă-1 respectă?
9. Ce măsuri aţi luat pentru nerespectarea programului organizat de dumneavoastră?
10. La ce oră se culcă elevul?
11. Aţi citit elevului vreo carte? Ce carte?
12. Comentaţi cu el cărţile citite?
13. Mergeţi cu el la teatru?
14. Elevul citeşte lectură în familie?
15. Cine-1 controlează ce citeşte şi cum citeşte?
16. îi place muzica şi ce fel de muzică îi place?
17. Vă ajută în treburile casnice, la cumpărături?
18. E ascultător? Vă reproşează?
19. În familie e vesel? E trist?
20. Are prieteni şi ce fel de prieteni?
21. A întârziat vreodată, fără să anunţe acasă?
22. Îi place să se joace şi cât timp afectează jocului?
23. Îi place sportul şi ce ramură sportivă îndrăgeşte mai mult?
24. Învaţă poezii cu uşurinţă?
25. L-aţi pus vreodată să recite vreo poezie?
26. Ce obiect de studiu îi place mai mult?
27. Cum aţi stimulat acesta plăcere a lui?
28. Îi plac florile? Le îngrijeşte?
29. Se îmbracă cu gust? îi place să fie elegant?
30. Vă cere bani? Şi pentru ce vă cere bani?
31. Când îşi manifestă iubirea faţă de dumneavoastră mai mult?
32. L-aţi bătut vreodată? De ce?
33. Respectă pe bunici, pe părinţi, pe fraţii mai mari?
34. V-aţi certat vreodată cu soţul în prezenţa copiilor?
35. Cum a reacţionat copilul?
36. Îi plac distracţiile?
37. Practică jocuri de noroc?
38. A suferit vreo operaţie? Ce anume?
39. Îi verificaţi periodic starea sănătăţii, prin consultarea medicului?
40. Vă imită meseria, pasiunea profesională, înclinaţiile?
41. E vrednic acasă, sau delăsător în acţiune?
42. E leneş câteodată şi când?
43. E sensibil, plânge când îl certaţi?
44. Îi place să creeze? În ce domenii?

3.13. CHESTIONARUL nr.2

(tema “Cum îndrumă familia lectura elevilor?”)

1. Dacă aveţi bibliotecă şi cu câte volume?
2. Dacă elevul are un raft al lui în cadrul bibliotecii?
3. Cu ce ocazie aţi cumpărat cărţile?
4. Cum aţi organizat şi amenajat cărţile în bibliotecă, după ce criterii?
5. Ce cărţi predomină în biblioteca dumneavoastră?
6. Ultima carte cumpărată de dumneavoastră, titlul şi autorul ei?
7. Ce gen de carte preferaţi?
8. I-aţi citit vreodată seara o carte (povestire)?
9. Aţi discutat cu copilul vreo carte (povestire)?
10. Îi plac poeziile?

11. Cum l-ați determinat pe copil să îndrăgească poezia?
12.I-ați stimulat dorința de a învăța vreo poezie? Când? De cine este scrisă?
13. A învățat-o cu ușurință?
14. Are un poet (scriitor) îndrăgit?
15. Cât timp efectuează copilul lecturii în familie?
16. Care este timpul preferat de el pentru lecturarea cărților?
17. L-ați pus să citească cu voce tare vreodată?
18. Ați cronometrat câte cuvinte citește pe minut copilul dumneavoastră?
19. Cum apreciați calitatea citirii formate de copil?
20. Cum ați procedat în formarea unei deprinderi de citire expresive la copil?
21. Indicați cinci scriitori recomandați de programa școlară pentru a fi studiați de elevi?
22. Aveți în bibliotecă lecturile recomandate de programa școlară elevilor?
23. Dacă nu le aveți cum procedați să le procurați?
24. Îi plac copilului dumneavoastră cărțile de aventuri?
25. Îi plac cărțile de știință? Scrieți două titluri de asemenea cărți dacă le aveți în bibliotecă?
26. Îi place teatrul? Ce piesă ați văzut împreună?
27. Ce ați întreprins pentru cultivarea griji pentru carte?
28. Cum ați trezit curiozitatea pentru lectură la copil?

3.14. ÎN ATENȚIA DOMNULUI ÎNVĂȚĂTOR!

În prima ședință cu părinții elevilor de clasa I se vor prezenta:

- "Regimul zilnic al elevului în familie" - aprobat de Ministerul Sănătății și Ministerul învățământului.
- "Drepturile și îndatoririle elevului"
- "Regulamentul de ordine interioară al școlii"

Regimul zilnic al elevului în familie

Ministerul învățământului în colaborare cu Ministerul Sănătății se preocupă pentru organizarea eficientă a regimului zilnic de viață al copilului în familie și în special, pentru școlarul care este determinat să se încadreze într-un program de instruire și educație, dirijat de cadrele didactice cu sprijinul familiei.

Sarcina principală a școlii este de a populariza în rândul familiei regulamentul de ordine interioară cu privire la ocrotire și creșterea copilului, în perioada școlarității și de a sugera și antrena la aplicarea unor măsuri eficiente.

Încă din prima zi de școală, învățătorul este dator de a prezenta părinților regimul de muncă și odihnă care trebuie aplicat organizat, îndrumat și controlat în primul rând de familie, în organizarea și desfășurarea procesului de învățământ: pentru realizarea cu ușurință a sarcinilor școlare; pentru ocrotirea sănătății micului școlar în vederea programării la ore fixe a timpului de lucru, a odihnei obligatorii, a plimbărilor și a jocului în aer liber, a împletirii activităților casnice cu lectura și cu alte activități distractiv-recreative.

Unele familii nu țin legătura cu școala și neglijează complet oportunitatea unui program care trebuie să jaloneze munca și odihna copilului. Cadrele didactice care au conceput un regim al elevului în familie și au antrenat părinții în aplicarea lui au resimțit consecințele benefice în activitatea de predare învățare.

a) Regimul zilnic al elevului (program asumat de copil, urmărit și controlat de părinți)

1. Deșteptarea la ora 7.00;
2. Înviorarea (gimnastica de dimineață), igiena corporală;
3. Îmbrăcatul și revizuirea ghiozdanului;
4. Servirea micului dejun;
5. Traseul către școală;
6. Programul școlar 4-5 ore de curs;

7. Înapoierea către casă;
8. Dezbrăcatul şi spălatul pe mâini;
9. Servirea mesei de prânz;
10. Program de odihnă 2 ore;
11. Pregătirea lecţiilor - până la orele 17.00
12. Activităţi libere (lectură, vizionare de programe T.V., joc în aer liber)
13. Servirea cinei - orele 20.00
14. Pregătirea ghiozdanului;
15. Igiena corporală de seară;
16. Lectura - cel puţin un sfert de oră;
17. Odihna de noapte, începând cu orele 21.00

3.15. SFATURI PEDAGOGICE PENTRU ÎNVĂŢĂTORI SI PĂRINŢI

- să examinaţi cum aţi putea prezenta noul concept în momentul cel mai simplu;
- să prevedeţi interpretările eronate pe care le-ar putea face copilul;
- să-1 dirijaţi evitând impulsurile;
- să corectaţi imediat eroarea, făcându-1 să înţeleagă ce demers propriu a adoptata care îl conduce la eroare;
- să pretindeţi răspunsurile concrete, care corespund unei exigenţe practice, prin care se fixează reguli: (exemplu câte zile are săptămâna? “Săptămâna are şapte zile”. Nu se admite răspunsul eliptic: şapte).
- să cereţi copilului numărul cel mai mare de răspunsuri posibile, profitând de avantajele instruirii individuale.
- să evitaţi şocurile emoţionale în procesul învăţării, prin prevenirea răspunsurilor incorecte prin corectarea celor greşite, introducând cât mai puţine elemente traumatizante posibile. Cuvintele care caracterizează eşecul (Nu-ul!) încetinesc învăţarea, crescând tensiunea emoţională? Folosiţi-le cât mai puţin posibil!
- să terminaţi “lecţia” pe un ton plăcut, nu morocănos sau certăreţ, deoarece ultima parte a lecţiei lasă cea mai puternică impresie asupra copilului. Imprimaţi-i senzaţia că a fost la înălţime prin efortul depus:
- să permiteţi copilului să înveţe la toate nivelurile de abstractizare. Explicaţiile introductive concise sunt mai uşor urmărite de începători.
- să-1 învăţaţi pe copil reguli eficace pentru relaţiile interpersonale din cadrul familiei şi din afara acesteia şi să se cunoască pe sine.
- să fiţi consecvenţi, dar umani în educaţia propriului copil;
- nu-1 minţiţi pe copil, iar când pune întrebări şirul DE CE-urilor”, străduiţi-vă să-i arătaţi că absolut totul în lume poate fi pus în discuţie, dar că există limite chiar şi în acţiunea de a întreba, atunci când acesta devine sâcâitor sau când întrerupe conversaţia persoanelor adulte.
- să nu vă predaţi şiretlicurilor copilului, care prin întrebări repetate vă determină la crize de autoritate paternă şi la ameninţări.
- nu vă temeţi să vă arătaţi ignoranţa prin unele răspunsuri negative sau prin căutarea lămuririlor necesare în enciclopedii, în dicţionare chiar în prezenţa copilului.
- acordaţi-i copilului mult timp liber! dacă interpretaţi afirmaţia că mediul activ este favorizat învăţării ca pe o axiomă şi tutelaţi excesiv copilul, mai ales mamele, reduceţi dimensiunile mediului înconjurător la un mediu schematic, artificial, limitat de aspectul singular mamă-copil! Lăsaţi-1 să înveţe pornind de la jucării, de la jocurile cu copii, de la observaţiile spontane asupra gâzelor, plantelor, animalelor, din certurile şi împăcările cu copii din grupul lui de egali. Lecţiile sau discuţiile propriu-zise n-ar trebui să depăşească o oră şi jumătate două pe zi. Restul timpului, copilul trebuie lăsat să gândească, să se joace, să simtă că este copil.
- ajutaţi copilul să-şi formeze o părere pozitivă, dar realistă, despre sine însuşi! Daţi copilului întotdeauna impresia că este inteligent şi poate mai bine şi mai mult. Nu-i spuneţi niciodată că este

prost şi nu admiteţi nici fraţilor să sugereze acest lucru. Nu comparaţi propriul copil cu alţii, deoarece fiecare copil constituie o identitate.

- ajutaţi copilul să fie sociabil, modelaţi-i personalitatea şi modul său de a se apropia în lume. Părinţii care se gândesc să-şi scutească copilul de suferinţă permiţându-i să necăjească el anturajul prin îmbufnare şi obiceiuri urâte, greşesc, deoarece în afara familiei aceste atitudini nu sunt rentabile.

- încurajaţi perseverenţa! îndemnuri de genul: "Tu eşti insistent. Continuă la fel, vei reuşi în tot ceea ce întreprinzi!" N-au drept consecinţe îndeplinirea cu succes a unei sarcini, efort care trebuie răsplătit cu laude bine meritate. Perseverenţa este poate achiziţia intelectuală cea mai importantă pe care o poate poseda o fiinţă umană, recompensaţi, de asemenea, umorul, delicateţea, toleranţa şi orice altă caracteristică ce-1 face sociabil pe copilul dumneavoastră!

- ajutaţi copilul să se dezvolte pe planul fizic, ca şi pe cel intelectual! Dacă un copil nu este la înălţime din punct de vedere al capacităţilor fizice, nu se va asocia celorlalţi, se va retrage în sine. Cu cât se va retrage mai mult, va fi mai în întârziere, faţă de ceilalţi copii. Cu cât va fi mai în întârziere, cu atât va fi mai greu acceptat de egalii săi. Aptitudinile fizice îl ajută să fie acceptat şi de aceea ele trebuie cultivate printr-un program echilibrat.

- recunoaşteţi-vă propriile limite! Arătaţi solidaritate faţă de copil dar nu vă identificaţi cu acesta sufocându-1, şi nici nu-1 trataţi ca pe un duşman, încercând să-1 stăpâniţi. Dacă îl mustraţi adeseori şi îl pedepsiţi pentru orice greşeală, copilul va deveni nesigur pe sine şi un nefericit.

ANEXA 7

3.16. PROIECT DIDACTIC

Clasa: a IX-a
Locui. Colegiul Naţional "Ctin. Cantacuzino" Târgovişte
Obiectul: Dirigenţie
Tema: Adevăr, bine şi frumos în literatura noastră populară
Scopul: De a descoperi trăsăturile neamului nostru!
Directive - educaţia morală prin cunoaşterea valorilor morale aşa cum sunt exprimate la literatura populară românească;

- înţelegerea valorilor morale specifice românilor : înţelepciunea, omenia, dreptatea;
- trezirea sentimentului de respect pentru acesta;
- convingerea asupra justeţei concepţiei etice a folclorului şi transpunerea în comportamente şi atitudini;

Metode: dezvoltarea, comentariul pe text, explicaţia
Bibliografie: Antologia de proverbe româneşti realizată de Gheorghe Munteanu
Desfăşurarea orei:

Elevii au avut sarcina de a recapitula tot ceea ce au făcut despre basm. legende şi au selectat proverbe.

Se va explica conceptul de "literatură populară". Voi apela la cunoştinţele dobândite anterior de elevi apoi voi face completări. Literatura populară cuprinde: proverbe, zicători, snoave, basme, balade, legende etc.

Aceasta exprimă modul de a gândi a simţi şi acţiona al poporului. Când se face referire la raporturile dintre oameni, aceste producţii literare au semnificaţia unor norme de comportare, a unor îndreptare morale, a unui cod de legi nescrise. Valori morale exprimate de proverbe şi zicători:

- înţelepciunea - este conceptul ce exprimă culmea gândirii şi atitudinea faţă de viaţă a poporului nostru. Acesta însuşire apare în proverbe:
- Frâul conduce calul, iar înţelepciunea omul

Elevii vor prezenta şi alte proverbe pe care le-au găsit.

Se concluzionează: trăsăturile omului înţelept:

"Omul cu înţelepciune face numai fapte bune"

Elevii au sarcina de a mai da exemple care să evidenţieze această trăsătură

Se dau trăsăturile înţelepciunii (notate pe o planşă)

Acestea sunt: bunătatea, prevederea, spiritul concesiv, cumpătarea, reţinerea, relaţiile cu semenii

- O altă trăsătură este omenia:

“Omu-i dat să fie om, pomu-i dat să fie pom”

Completarea o vor face elevii cu alte proverbe.

Găsim şi proverbe care arată ce nu este omenia:

“Omul fără omenie, e ca o casă pustie”

Elevii spun alte proverbe

Se vor descoperi virtuți ce reflectă relații de muncă (hărnicie, răbdare, cinste dar şi reversul lor)

Se descoperă relațiile interumane (sinceritate, respect, recunoştință)

- virtuți general umane: binele, adevărul ,dreptatea

- “adevărul luminează ca soarele” “adevărul umblă cu capul spart”

Completările vin şi din partea elevilor cu alte proverbe

Demonstrez elevilor că dreptatea este o noțiune morală cu implicații în sufletul poporului nostru

“Cine dreptate nu are acela țipă mai tare”

Acest proverb exprimă o realitate istorică şi socială

“Dreptatea nu moare niciodată” - este o dreptate cu caracter permanent

Găsim proverbe care exprimă necesitatea educației, acestea invită la acțiunea de îndreptare

“Scoală face omul om / şi altoiul pomul pom”

Legat de învățătură se poate spune că acest om are aceeaşi eficiență la toate vârstele

“Omul în copilărie/învață orice să fie”

În copilărie educația se face mai uşor:

“Ce înveți la tinerețe, aia ştii la bătrânețe”

Pe parcursul acestei secvențe a lecției se precizează rând pe rând împreună cu elevii valorile morale ale literaturii populare. Elevii vin cu completări, comentează pe scurt, iar dirigintele face dacă este cazul anumite completări.

În basme este conturat modelul uman aşa cum 1-a văzut poporul nostru. Eroul tipic este Făt - Frumos acesta apare în foarte multe ipostaze.

Basmul oglindeşte concepția despre om, formarea lui ce trebuie să fie şi care este rostul lui în lume.

Cu ajutorul basmului facem schema generală a basmului anumite momente şi situații, desprindem şi semnificația etică a acestora.

- Care este semnificația constatărilor şi peripețiilor eroului - a înfăptuit binele şi dreptatea

- Obstacolele trecute de elevi arată concepția poporului nostru, care spun că nimic nu obținem fără efort, fără sacrificiu.

- Făt frumos este bun şi generos şi este epitet de col, corb, zgripțuroaică, deoarece: Protagonistul basmului este cel mai mic dintre frați. El învinge prin omenie, curaj generozitate.

- Eroul, înfruntă forțele răului Eroul trebuie să asculte de sfaturile părinților. Finalul basmului: binele învinge răul. Este pedepsită răutatea, lăcomia, invidia, indiferența față de semeni.

Este evidențiată încrederea poporului nostru în valorile morale şi în triumful acestora.

Elevii au ca sarcină pentru ora următoare să comenteze trei proverbe şi să caracterizeze un personaj dintr-un basm.

3.17. PROIECT DIDACTIC

Clasa: a XII-a

Locul: Colegiul Național “Ctin. Cantacuzino”

Obiectul: Dirigenție

Tema: Proba de autocunoaştere prin intermediul colegilor

Scopul: posibilitatea de cunoaştere şi autocunoaştere

Desfăşurarea orei:

T1. Dirigintele explică elevilor ce cuprinde proba. Prezintă o listă cu mai multe trăsături personalizate pozitive şi negative, care pot caracteriza orice tânăr. Lista va fi scrisă pe un carton, afişată pe tablă. Elevii vor trece în caiete:

- prietenos - dușmănos;

- inteligent - mediocru;
- vesel - trist;
- politicos - nepoliticos;
- glumeț - sobru;
- harnic - leneș;
- apropiat - retras;
- atrăgător - respingător;
- talentat - netalentat;
- discret - iscoditor;
- celebru - obscur;
- distins - grosolan;
- blând - aspru;
- fericit - nefericit;

T2. Fiecare elev trebuie să-şi aleagă trei trăsături pozitive şi trei negative care consideră că i se potriveşte. Acestea vor fi notate în caiet.

T3. Dirigintele trece apoi şi citeşte catalogul, elevii clasei notează pe un bilet câte trei trăsături pozitive şi trei negative care consideră că i se potrivesc cel mai bine colegului. Biletele sunt anonime.

T4. După ce au fost strânse biletele de fiecare elev, trece la totalizarea atributelor de la cele cu frecvență mare la cele cu frecvență redusă, le ierarhizează. Părerile care reprezintă majoritatea vor fi considerate semnificative apoi se compară cu lista pe care a făcut-o elevul (elevul a făcut-o la început). Fiecare elev are posibilitatea să constate concordanța sau discordanța dintre părerea lui şi aprecierile colegilor (Observație) - dacă o oră nu ajunge se poate continua şi în altă oră.

Deliberarea trebuie făcută bine nu presați de timp. Elevii trebuie să fie serioşi când fac aprecierile. în cazul în care nu pot realiza un lucru corect mai bine nu scriu nimic pe bilet. De la început se cere seriozitate li se explică elevilor că nu este o glumă, este un lucru serios.

T5. Dirigintele va comenta câteva situații care pot apărea şi spune elevilor că proba nu s-a încheiat aici, ea conduce spre interpretări şi autoanalize mai profunde din partea fiecărui elev. Fiecare elev îşi va analiza aprecierile lui şi ale colegilor, iar dacă discordanța este prea mare el trebuie să-şi pună întrebarea: mă cunosc suficient, este cazul să țină cont şi de părerile colegilor şi să se autoanalizeze mai mult. Elevul trebuie să-şi analizeze comportamentul pe care 1-a avut până în acel moment şi să-şi dea seama când şi unde a greşit.

Dacă se obțin prea multe bilețele necompletate, elevul în cauză trebuie să-şi pună întrebarea dacă nu cumva este o fire prea închisă, nu s-a lăsat cunoscut, înțeles suficient de colegi. Trebuie să-şi ia măsurile de rigoare.

T6. în final dirigintele le poate cere elevilor, pentru a verifica notabilitatea probei, dar şi capacitatea de auto şi intercunoaştere a elevilor, să ridice mâna cel care a fost în concordanță cu colegii şi care nu.

Concluzia va fi: elevii se cunosc ori nu se cunosc suficient.

Dirigintele va purta discuții cu elevii şi vor mai face astfel de ore în care elevii să demonstreze că se cunosc pe sine, dar şi pe alții.

3.18. PROIECT DIDACTIC

Clasa: a IX-a
Locul: Colegiul Național “Ctin. Cantacuzino” Târgoviște
Obiectul: Dirigenție
Tema: Cum reuşim să evităm o situație dificilă?
Scopul: Formarea şi sudarea colectivului de elevi
Obiective:
- cunoaşterea şi respectarea normelor morale, a legilor conviețuirii interumane
- cultivarea respectului şi a responsabilității față de sine şi față de ceilalți
- pregătirea tinerilor pentru viață şi integrarea socială, cu păstrarea individualității fiecăruia

- elevii au trebuit: să cunoască principalele valori morale să aibă posibilitatea de a le aplica în toate întreprinderile;
- să dezvoltăm sensibilitatea pentru adevăr frumos, bine;
- fiecare să-şi manifeste simțul datoriei, al ordinei să conştientizeze că sunt răspunzători pentru munca lor, pentru faptele lor, iar când fac abateri vor fi pedepsiți;
- să ştie să respecte munca lor a altora şi toate valorile create prin muncă.

Material didactic: seturi de fişe, fragmente literare, citate, maxime, cugetări, proverbe

Discuții preliminare: Elevii au fost anunțați de tema pe care o supunem dezbaterii, titlul este trecut pe tablă. Pentru a realiza un cadru propice desfăşurării orei s-a stabilit de comun acord cu elevii câteva principii esențiale ale dialogului:

- respectul reciproc
- dorința de a lucra împreună
- posibilitatea de a nu fi de acord cu opinia altcuiva, fără a leza acea persoană
- dorința de a participa activ la oră

Desfăşurarea orei: S-a urmărit construirea împreună cu toți elevii, a anumitor strategii pentru a evita situațiile dificile în care pot fi puşi în anumite reprezentări care le pot aduce necazuri. S-a căutat pe tot parcursul orei să existe modalitatea de a refuza sau de a ieşi din situații dificile. Pentru ca discuțiile să se poată desfăşura s-a explicat sintagma "situație dificilă" ajungându-se la concluzia că ea exprimă tot ceea ce poate cauza probleme, neplăceri, dureri, necazuri. Exemplele date de elevi au fost deteriorarea bunurilor, chiulul, fumatul, inhalarea de substanțe diurice, vizite la necunoscuți. Aceste situații sunt generatoare de stres, conduc la disconfort sufletesc şi declanşează o serie de sentimente: frica, nemulțumirea, supărarea, revolta, neîncrederea, dezgustul, disprețul, ignoranța, ura, încordarea, culpabilitatea. Elevilor li s-au distribuit fişe, cuprinzând etapele destinate ale activității 1.Adresați întrebări: posibile ar fi: Ce vrei să faci? Unde vrei să te duci? De ce? Află ce vrea prietenul tău.

2. Dați necazurilor "nume" legale sau reale!

(Spunând prietenului, colegului, colegei denumirea legală sau adevărată a situațiilor dificile îl poate determina pe acesta să nu le mai provoace)

3. Găseşte lucruri amuzante pe care să la faci! (Există situații când cel de lângă tine chiar are nevoie de o sugestie în ceea ce priveşte posibilele activități distractive pe care el poate desfăşura)

4. Feriți-vă de situațiile dificile! (Cum procedăm?)

5. Să avem curajul să privim în ochi persoana cu care comunicăm şi în cazul în care se spun lucruri adevărate dar care nu ar deranja

6. Este cazul să primeze numai părerea ta?

Dirigintele va asculta răspunsurile date de câțiva elevi şi le va comenta cu clasa. întrebările vor fi adresate de elevi punându-şi interlocutorul în diverse ipostaze.

Elevii vor fi rugați să definească faptele reprobabile ca: furt, huliganism, tâlhărie, agresivitate, uz de fals, fals, vandalism.

Angajarea în astfel de situații creează consecințe neplăcute pentru cel implicat. Elevii au semnalat o suită întreagă de efecte: interdicția de a se mai sta cu prietenii, controlul riguros din partea părinților, excluderea din grupul prietenilor.

Elevii au fost solicitați să găsească o alternativă pozitivă pentru a-şi corija amicul (a) aşa s-a văzut cum petrece timpul liber plăcut care generează sentimente pozitive. Când se găseşte trebuie făcut totul pentru a corecta pe cel ce alunecă pe o pantă greşită.

Dirigintele concluzionează: în viață trebuie să învățăm de la toți şi de la toate, deoarece oamenii sunt semenii noştri. Se citeşte poezia lui R Kepling "Învață"

Se porneşte de la portretul scris pe tablă care a fost motoul lecției "Prieten adevărat îți este cel care te sfătuieşte la bine, nu cel care îți laudă nebuniile" Anton Pann. Elevii au sarcina să mai . spună alte proverbe, maxime, cugetări, pe tema dezvoltată.

Evaluarea s-a făcut printr-o probă practică.

S-au împărțit fişe din care, elevii trebuie să-şi spună părerea despre colectiv, viață în comun, prietenul adevărat, omogenizarea clasei.

Registrul metodologic a fost notat, s-a folosit: conversația, descoperirea, simularea, jocul de rol, problematizarea, demonstrația, brainstorming-ul.

Au fost antrenați toți elevii, aceştia au avut posibilitatea să-şi spună punctele de vedere.

Am încheiat ora cu ceea ce spunea Balzac: “a fi simplu, dar cinstit,e mai preţios decât a fi genial, dar necinstit”

3.19. MAXIME ŞI CUGETĂRI DESPRE EDUCATOR

CONTINUAŢI A VĂ CULTIVA.....

Puţin importă ce studii preferaţi, principalul este că sufletul vostru să fie alimentat.

Înaintea clasei să aveţi mintea în activitate, dacă voiţi să vă faceţi datoria în timpul clasei.

NU ÎNCHIDEŢI OPERA DE EDUCAŢIE ÎN CLASĂ

“Opera noastră se prelungeşte după clasă. Obligaţia de a continua educaţia în afara clasei, sunteţi liberi a o primi sau a respinge.... Dar, şi spre cinstea voastră, conştiinţa va vorbi mai tare şi mai poruncitor decât regulamentele şi legile, şi deci veţi adăuga şi următoarele articole decalogului dumneavoastră”

FORMAŢI CONŞTIINŢE LIBERE...

“Nu e de ajuns a le îndopa memoria cu sfaturi de bună purtare, care nu au nici o legătură. Noi nu am făcut nimic dacă aceste sfaturi nu sunt primite de inteligenţa lor, dacă nu înflăcărează inima lor, dacă nu devin regula obişnuită a voinţei lor...”

FORMAŢI MINŢI ACTIVE ŞI CHIBZUITE

“Trebuie să-i exercitaţi a gândi liber şi a exprima cu claritate idei juste. Să nu uităm, domnilor, că avem de preparat cetăţeni liberi, nu oameni supuşi.”

FIŢI SĂNĂTOŞI!

“Să nu vă închipuiţi că sănătatea este numai un dar al norocului, unul din acele lucruri pe care norocul ni-1 dă; norocul ni-1 ia; în realitate, ea atârnă de noi, dacă nu în întregime, cel puţin în cea mai mare parte.”

FORMAŢI BUNI CETĂŢENI!

“Cultivaţi dragostea chibzuită de libertate şi de egalitate, respectul demnităţii persoanei omeneşti. Aceasta îi va împiedica a se înjosi, a-şi înstrăina libertatea.... Vor păstra cu dragoste tot ce alcătuieşte patria.... Vor avea cultul gloriilor noastre, fără excepţie şi iubind ţara cu o dragoste nețărmurită, vor şti să o respecte...”

DESĂVÂRŞIŢI LA ADULT DEZVOLTAREA INTELECTUALĂ ÎNCEPUTĂ LA COPII...

“Poate aţi şi creat în cea mai mare parte din şcolile voastre cursuri culturale, specificând bucuroşi clipele de răgaz datoriei ce v-aţi impus, de a răspândi împrejurul vostru mai multă lumină şi fericire.”

CONTINUAŢI EDUCAŢIA CETĂŢENEASCĂ A CONSĂTENILOR!

“În conferinţele populare veţi trata una din acele chestiuni care nu aparţin politicii militante, dar pe care trebuie s-o cunoască toţi membrii societăţii... Veţi arăta că sunt legi fixe de care omul se poate servi şi nu le poate încălca. Prin exemplele şi vorbele voastre, prin atitudinea şi învăţământul vostru, veţi predica toleranţa. Fără a abdica de la niciuna din convingerile altora.”

3.20. SI ACUM, SUNTEŢI UN POSIBIL “BUN DIRIGINTE”?

Răspundeţi la următoarele întrebări şi din analiza răspunsurilor veţi ajunge la concluzia ...

1. Care este motivul dumneavoastră pentru a lucra cu copiii?
2. Credeţi că a lucra cu copiii este dificil sau nu?
3. Care sunt elementele ce vă atrag să lucraţi cu copiii?

4. Sunteți de acord că un educator trebuie să-şi sacrifice timpul liber pentru a rezolva situațiile deosebite ivite?

5. Faceți câteva observații asupra felului în care ați fost educat în şcoală şi în familie.

6. Ce condiții ați dori să asigurați copiilor dumneavoastră proprii (pe care îi aveți sau îi veți avea)?

7. Enumerați câteva dintre calitățile pe care considerați că trebuie să le aibă un educator.

8. Considerați că pe lângă aptitudini, unui educator îi este necesară şi o formație profesională specială/generală?

9. Ce aptitudini şi talente credeți că aveți dumneavoastră?

10. Ce experiență de viață credeți că a avut importanță covârşitoare asupra dezvoltării personalității dumneavoastră?

3.21. CÂTEVA ACTIVITĂȚI ALE DIRIGINTELUI

- Respectați şi încurajați demnitatea umană!
- Luați copiii în serios, investiți afectivitate, dovediți moralitate!
- Fiți atenți cu aspectul dumneavoastră estetic!
- Fiți capabili de contacte umane, dovediți răbdare cu ceilalți!
- Bazați-vă pe disciplină, dar stimulați imaginația şi entuziasmul.
- Admonestați, dar nu uitați să încurajați.
- Respectați înțelegerile făcute!
- Dovediți că ştiți că sunteți un model reproductibil pe scară socială de către generații întregi.
- Nu asociați corectarea cu pedepsirea!
- Tonul vocii, expresia feței, gestica să nu aibă caracter punitiv.
- Accentuați comportamentele pozitive!
- Apreciați favorabil o realizare cât mai mică.
- Asigurați şanse de succes fiecăruia.

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL IV
IDEALUL EDUCAȚIONAL

"Oamenilor, fiți umani!
Aceasta este prima voastră datorie"
J. J. Rousseau

4.1. IMPORTANȚA EDUCATIVĂ

Învățământul urmăreşte realizarea idealului educațional derivat din tradițiile umaniste, din valorile democrației şi aspirațiile societății româneşti şi contribuie la păstrarea identității naționale.

Idealul educațional al şcolii româneşti vizează dezvoltarea liberă, integrală şi armonioasă a individualității umane, formarea personalității autonome şi creative.

Finalități:

a) formarea personalității prin însuşirea valorilor culturii naționale şi universale.

b) educarea în spiritul respectării drepturilor şi libertăților fundamentele ale omului, al demnității şi toleranței.

c) cultivarea sensibilității față de problematica umană şi de valorile morale şi civice.

d) formarea capacității intelectuale, a disponibilităților afective şi a abilităților practice prin asimilarea de cunoştințe umaniste, ştiințifice, tehnice şi estetice.

e) asimilarea tehnicilor de muncă intelectuală, necesare autoinstruirii pe parcursul întregii vieți.

f) dezvoltarea armonioasă prin educație fizică, educație igienico-sanitară şi practicarea sportului.

învățământul asigură cultivarea dragostei față de țară, de trecutul istoric şi tradițiile poporului român.

Finalitatea şcolii româneşti se realizează prin strategii şi tehnici moderne de instruire şi educare susținute de ştiințele educației şi practica şcolară, conform obiectivelor fiecărui nivel de învățământ.

4.2. PRINCIPII

PRINCIPIILE ACTIVITĂȚII EDUCATIVE

În activitatea educativă se cer respectate următoarele principii:

1. educația să pregătească copilul pentru a înțelege complexitățile vieții sociale şi economice ale timpului nostru şi să apere libertatea de discuție prin dezvoltarea spiritului ştiințific.
2. educația să ajute copilul să se adapteze exigențelor sociale, înlocuind disciplina întemeiată pe teamă cu dezvoltarea inițiativei personale, a simțului propriei personalități.
3. să primeze formarea, dezvoltarea personalității copiilor şi tinerilor prin prevenirea comportamentelor indezirabile şi nu în ultimul rând combaterea acestora;
4. dezvoltarea motivației conduitei bazate pe valori umane general valabile înscrisă în ordinea universală a drepturilor omului;
5. procesul educativ trebuie conceput astfel încât să răspundă exigențelor intelectuale şi afective ale unor copii cu temperamente variate, să le dea prilejul de a se exprima după caracteristicile lor personale;
6. procesul educativ să pregătească copilul ca să prețuiască propria moştenire națională, să primească contribuțiile originale ale oricărei națiuni la civilizația modernă.
7. înlocuirea principiului activității educatorului cu principiul democratic bazat pe colaborare şi respect față de cel educat;
8. exersarea comportamentelor sociale şi practicarea moralei în locul teoretizării şi verbalizării moralizatoare;
9. imprimarea prioritară a caracterului participativ activ pentru interiorizarea valorilor.
10. acțiunile educative nu trebuie să egalizeze, ci să individualizeze personalitățile;
11. educația trebuie să asigure şanse egale de a pătrunde într-un cadru social dinamic, să favorizeze colaborarea dintre toți membrii colectivului şcolar, pregătind profesorii şi elevii să înțeleagă valoarea diversității caracterelor şi a independenței de spirit;
12. acțiunile realizate trebuie să aibă la bază interdisciplinaritatea cognitivă şi interacțiunea între componentele educației;
13. creşterea statutului şi valorii educatorului pe baza amplificării competenței sale morale şi profesionale;
14. programarea şi urmărirea progresivă a acțiunilor conform spiralei obiectivelor;
15. principiul corelării acțiunilor factorilor educativi: şcoală, familie, biserică, instituții extraşcolare.

4.3. PRINCIPIILE PROGRAMEI ŞI ALE APLICĂRII EI

În alcătuirea programei şi pentru succesul aplicării ei se are în vedere:

1. continuitatea demersului educativ;
2. principiul perfectibilității obiectivelor, tematicilor şi conținuturilor;
3. identificarea domeniilor care se pretează abordării interdisciplinare;
4. alegerea temelor adecvate rezolvării activ participative, interactiv;
5. principiul normativității minimale față de educator şi a creativității maximale în organizarea activității de către aceasta;
6. determinarea unor nivele minimale specifice ciclurilor de vârstă sub forma obiectivelor particulare;

7. aplicarea programei trebuie să asigure suplețe, spontaneitate şi independență în procesul educativ;

8. conceperea programei asigură rigurozitate şi consecvență în munca educativă şi pretinde realizarea optimă şi integrală a obiectivelor generale şi particulare stabilite;

9. programa reflectă obiectivele unor discipline de învățământ (Cultura civică, Religia, Desenul, Muzica, Educația fizică) fără să se suprapună cu acestea şi preia obiectivele specifice prevăzute în documentele normative al învățământului preşcolar şi primar;

10. conținutul programei este racordat la cerințele UNESCO şi experiența europeană în problemele educației la sfârşitul mileniului II şi începutul mileniului III.

4.4. COMPONENTELE EDUCAȚIEI ŞI REPARTIȚIA ANUALĂ A ORELOR DE DIRIGENȚIE

Ind. Crt.	Componenta	CLASA								Total	Obs.
		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
A.	Managementul gropului educat	4	3	3	3	4	2	2	2	23	
B.	Educația pentru sănătate	4	6	6	4	4	5	5	6	40	
C.	Educația bunului cetățean	6	6	6	6	6	5	5	5	45	
D.	Educația prin şi pentru cultură	6	6	6	6	6	6	6	6	48	
E.	Educația pentru timpul liber	3	3	3	2	3	3	3	2	22	
F.	Educația pentru viața de familie	2	2	2	2	2	3	3	3	20	
G.	Cunoaşterea psihopedagogică autocunoaşterea pentru dezvoltarea carierei	6	6	6	**9**	**6**	7	7	7	54	
H.	Ore la dispoziția dirigintelui	3	2	2	2	2	3	3	3	20	
TOTAL		34	34	34	34	34	34	34	34	272	

4.5. OBIECTIVELE GENERALE PENTRU FIECARE COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI

A. MANAGEMENTUL GRUPULUI EDUCAT

1) cunoaşterea, înțelegerea şi acceptarea semnificațiilor sociale ale conviețuirii colective;

2) cunoaşterea şi dezvoltarea capacităților şi posibilităților personale prin raportarea la elemente componente şi normele grupului;

3) dezvoltarea capacității de percepție socială;

4) dezvoltarea abilităților specifice de orientare, cooperare, competiție şi solidaritate;

5) identificarea şi dezvoltarea sentimentului de "nevoie de" şi de "apartenență la" grup;

6) acceptarea şi aplicarea normelor de organizare a grupului şi a mediului ambiant specific;

7) creşterea potențialului creativ şi competitiv prin cunoaşterea de sine raportată la cunoaşterea şi activitatea grupului.

B. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

1) însuşirea unor cunoştinţe, norme de comportare specifice asigurării echilibrului dintre sănătatea individului - sănătatea societăţii şi a mediului;

2) cunoaşterea noţiunilor legate de sănătate şi boală în vederea asigurării dezvoltării armonioase a personalităţii;

3) formarea şi cultivarea interesului pentru problematica sănătăţii, pentru cunoaşterea organismului uman, a funcţiilor sale vitale;

4) cunoaşterea obiceiurilor, tradiţiilor locale şi naţionale existente în vederea folosirii lor şi pentru a înţelege importanţa sănătăţii unui popor;

5) cunoaşterea posibilităţilor de ocrotire şi conservare a naturii, a mediului, în vederea cultivării atitudinilor responsabile şi implicate în protejarea mediului;

6) cultivarea interesului pentru promovarea stării de sănătate a mediului (a clasei, a şcolii, a internetului, a locuinţei, a comunităţii);

7) dezvoltarea premiselor pentru adresabilitate şi accesibilitate informaţională în probleme de sănătate;

8) optimizarea modelului de cultură fizică şi psihică şi cultivarea necesităţii de practicare a exerciţiilor de menţinere a stării de sănătate;

9) formarea şi consolidarea deprinderilor de igienă a muncii, de alimentaţie raţională, de odihnă şi recreere.

C. EDUCAŢIA BUNULUI CETĂŢEAN

1) cunoaşterea şi respectarea normelor morale, a legilor convieţuirii interumane;

2) identificarea drepturilor şi responsabilităţilor individuale prevăzute de convenţiile şi legile societăţii umane în vederea aplicării şi respectării lor;

3) cunoaşterea problemelor lumii contemporane, a problemelor tineretului şi cultivarea înţelepciunii şi colaborării pentru dezvoltare şi pace;

4) însuşirea normelor de protecţie a muncii, a regulilor de circulaţie, a normelor de prevenire a incendiilor şi formarea obişnuinţei de a le respecta în scopul apărării vieţii şi sănătăţii proprii şi a celorlalţi;

5) cultivarea respectului şi responsabilităţii faţă de sine şi faţă de ceilalţi;

6) cultivarea respectului faţă de valorile umane în general şi faţă de muncă în special;

7) Dezvoltarea ataşamentului, dragostei şi spiritului de sacrificiu faţă de patrie;

8) pregătirea tinerilor pentru viaţă şi înţelegere socială cu păstrarea individualităţii;

9) formarea tinerilor în spiritul respectului faţă de libertate, democraţie, instituţiile sociale şi valorile sale, a unor buni cetăţeni capabili să-şi îndeplinească îndatoririle civice.

D. EDUCAŢIA PRIN ŞI PENTRU CULTURĂ ŞI CIVILIZAŢIE

1) descoperirea frumosului în viaţă, natură, creaţia umană şi statornicirea lui în lume;

2) înţelegerea frumosului, binelui şi adevărului ca probleme esenţiale ale devenirii omului;

3) formarea şi îmbogăţirea proceselor de cunoaştere prin educarea în spiritul găsirii factorului civilizator din societate;

4) descoperirea artei ca păstrătoare a celor mai înalte valori morale (hărnicie, dragoste de ţară, eroism, vitejie, bunătate, prietenie, modestie);

5) dorinţa de a făuri oameni păstrători ai valorilor civilizaţiei şi culturii omenirii;

6) formarea capacităţii de a simţi şi înţelege factorul civilizator şi estetic în natură şi societate;

7) dezvoltarea deprinderi de a percepe şi contempla obiectul estetic, întărirea fondului aperceptiv pentru îmbogăţirea percepţiei estetice, determinarea trăirii emoţiei estetice;

8) întărirea hotărârii de a deveni înşişi factori civilizatori ai lumii.

E. EDUCAŢIA PENTRU TIMPUL LIBER

1) cunoaşterea şi însuşirea modalităţilor diverse de organizare şi petrecere a timpului liber;

2) identificarea şi cultivarea corespondenţelor optime dintre interese, aptitudini talente şi posibilităţi de exersare şi dezvoltare a lor;

3) iniţierea, susţinerea şi dezvoltarea comportamentului ludic;

4) cunoaşterea unor modele şi tehnici de planificare a vieţii personale, în vederea dezvoltării sentimentului de "satisfacţie a trăiri timpului";

5) formarea unui stil de viaţă civilizat;

6) cunoaşterea specificului naţional privind petrecerea timpului liber în vederea valorizării tradiţiilor şi obiceiurilor naţionale;

7) identificarea surselor de stres şi a modalităţilor de evitare a lor şi de relaxare;

8) cultivarea unei atitudini optimiste faţă de viaţă.

F. EDUCAŢIA PENTRU VIAŢA DE FAMILIE

1) cunoaşterea aspectelor specifice organizării şi trăirii vieţii de familie;

2) asigurarea dobândirii informaţiilor necesare bunei organizări şi funcţionări a vieţii de familie;

3) identificarea bugetului de timp şi specificului rolurilor în familie;

4) cunoaşterea elementelor componente ale bugetului financiar al familiei şi a modalităţilor optime de administrare;

5) identificarea principalelor funcţii ale familiei şi importanţa ei în viaţa socială;

6) determinarea înţelegerii şi asumării de roluri, responsabilităţi în viaţa de familie;

7) înţelegerea necesităţii respectării fiecărui membru al familiei în condiţiile convieţuirii în microgrup.

G. CUNOAŞTEREA PSIHOPEDAGOGICĂ, AUTOCUNOAŞTEREA ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII CARIEREI

1) cunoaşterea psihopedagogică a elevului în vederea formării şi susţinerii capacităţii de autocunoaştere;

2) cunoaşterea informaţiilor despre lumea profesiilor şi universul şcolilor şi a modalităţilor optime de dobândire a lor;

3) trezirea şi dezvoltarea intereselor şi aspiraţiilor elevilor în vederea structurării corespunzătoare a motivaţiei sociale specifice lumii muncii;

4) formarea sistemului de atitudini realiste şi valori adecvate faţă de lumea profesiilor;

5) dezvoltarea capacităţii de evaluare corectă a personalităţilor evenimentelor şi situaţiilor;

6) dezvoltarea capacităţii decizionale;

7) cultivarea sentimentului responsabilităţii faţă de sine şi faţă de societate în legătură cu cariera;

8) cultivarea nevoii de succes şi a toleranţei faţă de frustrare;

9) stimularea interesului pentru afirmarea şi valorizarea personală în vederea reciclării, policalificării şi autoperfecţionării continue;

10) stimularea necesităţi proiectării şi adaptării unui ideal de viaţă.

CAPITOLUL V
OBIECTIVE PARTICULARE PENTRU FIECARE COMPONENTĂ EDUCATIVĂ PE NIVELE DE ÎNVĂŢĂMÂNT

5.1. MANAGEMENTUL GRUPULUI EDUCAT

PREŞCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să fie conştient de locul său în grupurile de copii înţelegând sarcinile şi drepturile pe care le are;

- să înțeleagă şi să respecte regulile grupului în contactele cu copiii, în situații zilnice şi în jocuri;
- să înțeleagă efectele actelor sale asupra altora;
- să-şi dezvolte comportamentele adecvate diverselor situații de interacțiune zilnică cu ceilalți copii;
- să demonstreze o atitudine colegială față de noii veniți în grup;
- să exprime nevoia de a lucra şi a se juca în grup;
- să sesizeze situațiile şi să ofere ajutor, să fie capabil de cooperare cu întregul grup;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*
- să aprecieze, prin criterii obiective, conduita proprie şi a celorlalți;
- să practice comportamente adecvate în raport cu grupul de apartenență;
- să-şi adapteze comportamentul propriu față de alții în împrejurări, locuri şi situații variate;
- să manifeste grijă, interes, să participe activ la amenajarea şi protejarea mediului ambiant;
- să-şi dezvolte interesul pentru activitatea în grup pe baza nevoii de colaborare şi cooperare;
- să-şi recunoască greşelile şi să accepte critica celorlalți;
- să-şi obiectiveze criteriile de apartenență la un grup;

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*
- să cunoască importanța calității şi aspectului mediului ambiant - o condiție de formare şi păstrare a grupului;
- să-şi asume roluri şi să se implice în viața grupului;
- să dezvolte spiritul de grup să-şi cultive exprimarea opiniei colective;
- să permită raportarea imaginii despre sine la profilul structural al unui lider;
- să conştientizeze importanța apartenenței la grup şi poziția personală în ierarhia grupului;
- să înțeleagă "cooperarea în competiție";

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*
- să cunoască şi să înțeleagă regulile de conviețuire socială;
- să dovedească comportamente de implicare atât din necesitate personală cât şi la nevoile grupului;
- să înțeleagă şi să-şi asume responsabilitatea întreținerii unui climat psiho-social armonios în grup;
- să identifice şi să evalueze corect stările conflictuale şi efectele lor, în vederea reducerii şi evitării acestora;
- să cunoască efectele de grup asupra stării afectiv - emoționale a membrilor grupului, să accepte efectele deciziei în grup;
- să opereze cu criterii obiective în evaluarea interpersonală;

5.2. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

PREŞCOLAR - *copilul trebuie ajutat*:
- să cunoască şi să reprezinte grafic schema corporală proprie;
- să cunoască regulile de igiena şi conduita sănătoasă;
- să le folosească uzual;
- să denumească şi să utilizeze corect obiectele de igiena de uz personal;
- să cunoască alimentele de baza din hrana omului, să le diferențieze după însuşirile caracteristice;
- să manifeste curiozitate față de mediul înconjurător;
- să-şi dezvolte nevoia de a avea şi menține o ambianța plăcută, sănătoasă;
- să dovedească prin comportament, atitudini favorabile ocrotirii mediului;
- să prevină şi să combată atitudinile negative de distrugere, de dezordine, de neglijență;
- să practice exerciții fizice de călire a organismului şi de sporire a capacității de efort şi să diferențieze aspectele caracteristice sexelor;
- să înțeleagă şi să respecte igiena programului zilnic (somn, joc, activitate, etc.);

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să cunoască noțiunile fundamentale igienico-sanitare şi de prim ajutor;
- să cunoască elementele de bază ale igienei muncii în general şi ale muncii intelectuale în special;
- să-şi dezvolte responsabilitatea pentru sănătatea proprie şi a celor din jur,
- să-şi consolideze deprinderile de igiena individuală (a pielii, a părului, a gurii, a ochilor, a nasului, a urechilor, a îmbrăcămintei, a încălțămintei);
- să cunoască consecințele nerespectării normelor de igiena şi curățenie;
- să identifice principalele semne de boală (febra, tuşea, etc.);
- să-şi însuşească unele noțiuni elementare de microbiologic epidemiologie (microbi, viruşi, căi de transmitere, etc.) şi intoxicații;
- să cunoască şi să respecte normele de igiena în familie, în microgrup;
- să cunoască şi să evite posibilitățile de accident (acasă, pe stradă, la şcoală);
- să-şi formeze deprinderi de ocrotire a mediului (îngrijirea parcurilor, grădinilor, pomilor, etc.);
- să manifeste intransigența față de actele de distrugere a mediului;
- să cunoască şi să respecte normele de igiena a străzii;
- să identifice modalitățile specifice de informare ca surse competente în probleme de sănătate;

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască normele de întreținere a stării de sănătate psihică şi fizică;
- să cunoască modificările anatomo-fiziologice specifice diferitelor vârste şi efectele lor asupra stării de sănătate;
- să dovedească însuşirea unui comportament igienic conştient;
- să fie capabil să acorde ajutor în caz de accidente;
- să înțeleagă importanța igienei (fizice, morale) în păstrarea sănătății;
- să-şi însuşească principiile alimentației raționale şi normele de igiena alimentării;
- să-şi cultive şi dezvolte spiritul de întrajutorare umană;
- să înțeleagă efectele dăunătoare ale alcoolului şi tutunului, drogurilor;
- să respecte un regim zilnic de viață sănătoasă;
- să identifice specificul problemelor de igiena în mediul rural (folosirea surselor de apă, igiena gospodăriei, igiena creşterii animalelor);
- să-si cultive atitudinea de ocrotire şi conservare a naturii şi mediului;
- să dovedească preocupări constante de protejare a mediului acasă, în comunitate, în vacanță;
- să identifice şi să înțeleagă problemele vieții sexuale, prevenind tulburările specifice;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să înțeleagă conceptele ştiințifice implicate în starea de sănătate şi de boală;
- să respecte regimul rațional de viață şi normele de igienă personală;
- să cunoască şi să folosească - sursele şi modalitățile de informare ştiințifică în probleme de sănătate;
- să înțeleagă raportul dintre igiena corporală şi vestimentară şi starea de sănătate, în contextul diferitelor curente din modă;
- să înțeleagă efectul stării de sănătate a mediului (social şi fizic);
- să cunoască principalele boli contagioase (transmisibile) prevenirea şi profilaxia lor;
- să înțeleagă şi să prevină efectele toxicomaniilor uzuale (tutun, alcool, cafea etc.);
- să folosească factorii naturali ai mediului pentru călirea organismului;
- să-şi formeze un stil de viață corespunzător normelor igienei mintale;
- să cunoască problemele legate de viața sexuală şi igiena raporturilor sexuale;
- să respecte principiile etice ale vieții sexuale;
- să înțeleagă importanța zestrei ereditare în actul procreării;
- să-şi asume responsabilitatea propriei stări de sănătate şi a sănătății mediului (social, fizic);
- să dovedească şi să pretindă celor din jur atitudini şi comportamente de protecție a mediului înconjurător;

5.3. EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

PREŞCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să cunoască principalele noțiuni morale pozitive şi conținutul lor (bine, adevăr, frumos, disciplinat, corect),
- să cunoască şi să aplice reguli elementare de comportament individual:
- să asculte şi să respecte cerințele părinților şi ale educatorului;
- să folosească formulele de politețe: "va rog", "mulțumesc", "cu plăcere" să salute frumos;
- să poată folosi obiectele proprii, iar ale altora numai după ce şi-au cerut voie;
- să ofere ajutor celor mai slabi sau celor care au nevoie;
- să aplice regulile de comportament în microgrup:
- să asculte când vorbesc cei mai mari sau / şi colegii;
- să folosească un ton potrivit când vorbeşte;
- să aibă răbdare, să poată amâna satisfacerea unor dorințe;
- să participe la diferite activități: repartizarea jucăriilor, strângerea lor, curățenia în clasă şi în curte, etc.;
- să spună adevărul;
- să înțeleagă sensul pozitiv şi negativ al actelor sale de comportament asupra sa şi asupra celorlalți;
- să-i respecte pe părinți, pe educatoare şi pe toți semenii;
- să cunoască, să respecte şi să manifeste dragoste față de casa proprie, grădinița, şcoala, localitate în care trăieşte;
- să cunoască şi să respecte regulile referitoare la circulația pietonilor şi la normele de prevenire a oricăror accidente;
- să dovedească buna cuviință în toate împrejurările: familie, grădiniță, pe stradă, în parc, la cofetărie, în autobuz, etc.;
- să deosebească între "trebuie" şi "nu trebuie", "e voie" şi "nu e voie", între "se poate" şi "nu se poate";

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să cunoască şi să înțeleagă sensul şi semnificația valorilor şi normelor morale care conduc viața oamenilor în comunitate;
- să înțeleagă necesitatea respectării acestora; să se deprindă a le respecta;
- să poată analiza fapte şi întâmplări din viață (reale sau posibile) pentru a aprecia corect conduita proprie şi a celorlalți;
- să aprobe faptele şi acțiunile care sunt în concordanță cu normele morale cunoscute şi general acceptate;
- să cunoască principalele aspecte ale organizării politice şi sociale a țării precum şi principalele drepturi şi îndatoriri ale cetățenilor;
- să dezaprobe şi să respingă faptele şi acțiunile ce dovedesc necinste, lipsă de respect, dezordine, lene etc.;
- să manifeste sentimente de dragoste față de părinți, învățători şi profesori, față de şcoala, localitate şi față de patrie;
- să poată presta dialog civilizat cu cei din jur, respectând şi apreciind corect opiniile lor;
- să fie prevăzător față de propria persoană şi față de ceilalți prin cunoaşterea şi respectarea regulilor de circulație, de prevenire a incendiilor şi de protecția muncii;
- să-şi formeze şi să exerseze deprinderi şi obişnuințe morale pe care să le resimtă ca trebuințe (să salute, şi fie punctual, cinstit, cuviincios etc.);

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască principalele valori morale şi să le poată utiliza în toate împrejurările;
- să-şi însuşească şi să-şi consolideze principalele deprinderi şi comportamente sociale: salutul, punctualitatea, respectul față de semeni, politețea, corectitudinea, respectarea cuvântului dat, etc.;
- să respecte munca proprie, munca altora şi valorile create prin muncă;
- să manifeste sensibilitate pentru *adevăr, bine, frumos;*
- să cunoască şi să respecte valorile şi poruncile creştine, ca sursă şi suport a dreptății;

- să înțeleagă corect drepturile, dar şi obligațiile sale în postura de personalitate unică şi liberă;
- să manifeste respect față de societate, față de regulile şi legile ei, precum şi pentru responsabilitatea exercitării drepturilor democratice;
- să aibă simțul datoriei şi al ordinei, înțelegând că e răspunzător de faptele sale, de munca să ştie că poate fi pedepsit când săvârşeşte abateri;
- să exprime, prin conduită, o atitudine dezirabilă față de propria persoană şi față de ceilalți (demnitate, modestie, încredere în forțele proprii, toleranță, ruşine când e cazul, etc.);
- să manifeste compasiune şi solidaritate cu toți cei aflați în nevoie şi suferință;
- să admire şi să se mândrească cu gloria trecută a patriei şi să simtă nevoia de a o continua;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască şi să aplice normele morale fundamentale şi regulile prin care individul se poate integra în viața socială;
- să înțeleagă că aspirația spre *autonomie şi independență* pe de o parte şi *manifestarea libertății* pe de altă parte, trebuie asociate cu *sentimentul recunoştinței* şi *responsabilității* față de cei ce l-au ajutat şi continuă să-1 ajute;
- să se poată integra în societate ca personalitate distinctă, capabilă, de opinie proprie, dialog şi comunicare comportamentală;
- să-şi poată asuma roluri şi să manifeste capacitate de analiză şi apreciere obiectivă a comportamentului propriu şi a celor din jur;
- să gândească liber, creativ şi să poată accepta ideile corecte ale altora;
- să poată susține dialog şi comunicare interumană civilizată, evitând şi respingând manifestările de violență şi agresiune;
- să manifeste spirit de echipă şi de parteneriat;
- să respecte democrația şi valorile sale;
- să înțeleagă că pentru încălcarea normelor de comportare civilizată şi pentru fapte antisociale, societatea şi legile îl sancționează pentru aceasta trebuie să resimtă ruşine şi dezonoare;
- să înțeleagă demnitatea persoanei umane şi respectul ce i se cuvine;
- să dezaprobe şi să nu accepte prejudecăți de familie, de partid, de biserică, de etnie, de naționalitate;
- să manifeste explicit respect şi dragoste față de patrie şi față de valorile sale geografice, materiale şi umane;
- să cunoască şi să înțeleagă problemele tineretului şi ale lumii contemporane, asimilând sentimente de solidaritate şi înțelegere globală, de dezvoltare, colaborare şi pace;
- să se poată integra şi să poată contribui, în calitate de cetățean informat şi responsabil, la rezolvarea problemelor sociale, economice, politice, ale comunității sale şi ale țării;
- să posede simțul socialului;

5.4. EDUCAȚIA PRIN ŞI PENTRU CULTURĂ ŞI CIVILIZAȚIE

PREŞCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să fie conştient de locul sau în grupul de copii şi să-şi păstreze hăinuțele, încălțămintea, mâinile, fața şi părul curate, dorind să fie ordonat, curat, frumos;
- să apere obiectele din jur de murdărie - obiectele cu care mănâncă, lenjeria în care se culcă, camera, covorul, dorind să fie curate şi frumoase;
- să manifeste dorința de frumos alegând obiectele din jur în funcție de armonia de culori, formându-şi gustul pentru muzică, dans, culoare;
- să poată aprecia producțiile artistice ale colegilor;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să-şi construiască conceptele fundamentale în timp;
- să se obişnuiască să apere frumosul: în casă, pe stradă, la şcoală, în cartier, sat sau oraş, în mijloacele de transport;
- să-şi lărgească aria de interese pentru viața socio-culturală: la şcoală, la biserică, instituțiile de artă, localuri (cofetării);

- să trăiască sentimentul apartenenței la o colectivitate care respectă cultura prin: comportare, ținută, limbaj, țeluri;

- să manifeste dorința de a produce frumosul;

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască noțiunile de *cultură* şi *dezvoltare pentru cultură* şi *civilizație;*

- să-şi formeze capacitatea de a apăra civilizația prin tot ce întreprinde;

- să-şi susțină gesturile, comportamentul, limbajul printr-o atitudine de împletire armonioasă şi fermă;

- să dorească să dobândească, să-şi extindă cunoştințele în domeniile vieții publice pentru a le putea apăra şi înfrumusețea;

- să-şi cultive aptitudinile şi talentele;

- să perceapă şi să caute frumosul şi armonia în sine şi în jurul sau;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască modalitățile de apropiere şi înțelegere a culturii şi civilizației;

- să-şi formeze un stil de viață civilizat şi să fie un propagator prin exemplul propriu al acestui stil;

- să-şi educe spiritul spre o sete neîncetată de cunoaştere a culturii şi civilizației umane;

- să făurească prin truda lui lucruri, obiecte, opere - expresie a dragostei de frumos;

- să fie capabil de emoții artistice;

- să dorească să valorifice şi să prețuiască patrimoniul cultural național şi universal.

5.5. EDUCAȚIA PENTRU TIMPUL LIBER

PREŞCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să înțeleagă acțiunile ca orientare şi cu succesiune în timp;

- să-şi dezvolte simțul timpului în asociație cu activitatea obişnuită;

- să achiziționeze elemente ale unor jocuri de mişcare, sportive şi ale dansului, dovedind ca înțelege şi respectă regulile jocului şi ale unei competiții;

- să capete abilitatea de a intra în relație cu cei din jur, să se adapteze la diferite contexte sociale;

- să-şi satisfacă nevoia de mişcare şi manifestarea afectivității;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să-şi construiască concepte fundamentale de timp;

- să se obişnuiască cu îndeplinirea regimului zilnic, ca mod de ordonare şi economisire a timpului;

- să se antreneze în diferite forme de odihnă activă, recreativă, în aer liber,

- să-şi lărgească aria şi volumul de interese pentru lectura, pentru natură, pentru jocuri şi sport, pentru viața artistică şi socială; să-şi însuşească valorile de *participare* şi *responsabilitate;*

- să trăiască sentimentul *apartenenței* şi *bucuriei.*

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască noțiunea de timp liber, de hoby, de loisir,

- să dobândească informații despre modalitățile de petrecere a timpului liber,

- să-şi formeze capacitatea de autoorganizare - a timpului liber,

- să-şi stimuleze activitatea, inițiativa, originalitatea;

- să trezească sentimentul de satisfacție a trăirii timpului;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască modalitățile diverse de organizare şi petrecere a timpului liber,

- să-şi consolideze deprinderile de utilizare rațională a timpului liber

- să-şi formeze un stil de viață civilizat, elevat;

- să-şi educe spiritul participativ, competitiv şi cooperant;

- să-şi cultive sentimentul responsabilității față de sine;

- să identifice unele surse de stres şi modalitățile de relaxare;

- să-şi asigure un tonus afectiv optimist.

5.6. EDUCAȚIA PENTRU VIAȚA DE FAMILIE

PREŞCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să-şi cunoască componența familiei;
- să-şi identifice locul şi rolul său în familie (față de, părinți, frați, bunici, alte persoane);
- să dovedească însuşirea deprinderilor elementare specifice activității casnice - ex: curățirea, spălarea legumelor, fructelor, aranjarea mesei etc.;
- să se comporte civilizat, respectuos în familie
- să aibă încredere în membrii familiei lui;
- să dorească să participe activ la viața familiei;

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să cunoască structura familiei, locurile şi ocupațiile de bază ale membrilor familiei;
- să diferențieze activitățile curente din viața de familie şi să le evalueze corect;
- să dovedească respect pentru munca fiecărui membru din familie;
- să participe activ la viața familiei;
- să exprime respectul şi cuviința ceruta față de adulții din familie;
- să manifeste solidaritate față de toți membrii familiei;
- să cunoască evenimentele de bază din viața familiei (nunta, botez, înmormântare, zile de naştere, aniversări);

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să cunoască ierarhizarea rolurilor în familie;
- să cunoască istoricul instituției sociale - familia;
- să-şi asume obligații şi sarcini concrete în viața de familie (ex. aprovizionarea cu pâine, ducerea gunoiului, etc.);
- să-şi cultive respectul pentru toți membrii familiei indiferent de vârstă şi sex;
- să accepte existența individuală şi colectivă în cadrul familiei;
- să se implice activ în problemă familiei;
- să sesizeze locul familiei lui în comunitate;

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască funcțiile familiei;
- să cunoască şi să respecte tradițiile familiei;
- să identifice şi să înțeleagă crizele din familie;
- să fie conştient de limitele dependenței şi independenței membrilor dintr-o familie;
- să protejeze şi să-şi dorească integritatea familiei;
- să participe activ la problemele familiei, să inițieze soluții de rezolvare a crizelor;
- să cunoască criteriile de evaluare socială a familiei în comunitate;
- să dorească să fie un factor de unitate al familiei.

5.7. CUNOAŞTEREA PSIHOPEDAGOGICĂ, AUTOCUNOAŞTEREA ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII CARIEREI

PREŞCOLAR - *copilul trebuie ajutat:*

- să-şi cunoască şi să-şi reprezinte propriul corp;
- să dovedească însuşirea deprinderilor fundamentale de autonomie personală, ex: hrănire, îmbrăcare, încălțare, control sfincterian etc.
- să dovedească constanța în reacții emoționale ca expresie a echilibrului emoțional;
- să aibă sentimentul securității personale (de protecție şi apartenența);
- să cunoască profesiile şi locurile de muncă ale părinților;
- să identifice conținutul şi formele activităților din viața de familie (gătit, spălat, curățenie, grădinărit, etc.);
- să dovedească însuşirea unor deprinderi de muncă fizică şi intelectuală elementare (să coloreze, să coase, să deseneze, etc.);

- să respecte munca şi rezultatele muncii altora.

PRIMAR - *copilul trebuie îndrumat:*

- să-şi cunoască propria identitate (nume, adresa, vârstă) şi rolurile pe care le deţine (şcolar, frate, copil, nepot);
- să dovedească prin comportament perfecţionarea autonomiei personale (independenţa, autocontrol);
- să-şi identifice dorinţele şi posibilităţile reale;
- să-şi exprime un ideal moral sub forma: "Cu cine vreau să fiu la fel?";
- să cunoască aspecte din munca oamenilor adulţi din jurul lui - locuri de muncă, profesii, conţinutul muncii;
- să sesizeze specificul zonal al activităţii oamenilor (domenii de interes în zonă: minerit, agricultură, comerţ, etc.);
- să dovedească consolidarea deprinderilor implicate în activităţi practic-aplicative şi intelectuale;
- să-şi conştientizeze raportul dintre aspiraţii şi posibilităţi reale.

GIMNAZIAL - *preadolescentul trebuie format:*

- să se cunoască pe sine atât în urma autoevaluării cât şi prin raportarea la ceilalţi (prin comparaţie);
- să cunoască cât mai variate modele de personalităţi propuse drept ideale;
- să fie conştient de rolul pe care îl deţine;
- să descopere modelele şi mijloacele adecvate exprimării de sine (prin comportament, prin vestimentaţie, prin limbaj);
- să utilizeze flexibil mecanisme variate de adaptare la situaţii concrete, autocontrolul emoţional;
- să-şi depăşească egocentrismul, dovedind toleranţă şi compasiune;
- să cunoască şi să descrie specificul zonal al activităţii oamenilor (instituţii, profesii, tradiţii, obiceiuri);
- să-şi însuşească deprinderi generale tehnico-aplicative (conform programei analitice la disciplinele tehnologice) şi deprinderi fundamentale ale muncii intelectuale;
- să cunoască posibilităţile judeţene, zonale şi naţionale de şcolarizare şi profesionalizare;
- să-şi dobândească autonomia personală sub aspect decizional;
- să-şi identifice aptitudinile şi deficienţele;
- să-şi recunoască domeniile de interes şi să acţioneze în sensul cultivării lor;
- să-şi dezvolte capacitatea de autocontrol, de auto-evaluare şi evaluare obiectivă. Notă:
- Obiectivele decurg din structura sistemului şcolar naţional, sistem în care elevii au obligaţia deciziei şcolare şi profesionale la absolvirea gimnaziului.

LICEAL - *adolescentul trebuie călăuzit:*

- să cunoască complexitatea realităţii social-economice locale şi naţionale;
- să cunoască dinamica şi specificul lumii profesiilor;
- să dobândească abilităţi proprii de informare;
- să-şi perfecţioneze deprinderile de muncă fizică şi intelectuală;
- să-şi identifice domeniile de interese stabile;
- să poată opera o ierarhizare a motivelor determinante în decizia existenţială;
- să-şi conştientizeze statusurile şi rolurile;
- să înţeleagă şi să interpreteze corect realitatea;
- să exprime în conduită motive de autorealizare;
- să dovedească sentimentul demnităţii personale (respect faţă de sine, faţă de alţii, faţă de omenire în ansamblu);
- să-şi identifice obiectiv şi realist propria personalitate;
- să fie capabil să-şi rezolve conflictele personale şi să adopte decizii adecvate situaţiilor;
- să-şi aleagă şi să fie capabil să susţină e concepţie de viaţă;
- să-şi stabilizeze idealul de viaţă.

5.8. ORE LA DISPOZIȚIA EDUCATORULUI

Dirigintele are latitudinea să stabilească unele teme, activități (propuse de elevi sau gândite de el) precum şi forma de desfăşurare.

Realizând armonios toate laturile educației, dirigintele va urmări problemele care preocupă pe educatorii din toate țările Europei cum sunt:

- dimensiunea europeană a culturii şi identitatea națională,
- lupta împotriva violenței,
- toleranța interumană,
- UNESCO şi problemele educației,
- educatorul, animator şi formator,
- lupta împotriva delincventei juvenile,
- analiza diverselor sectoare de activitate ale clasei.

CAPITOLUL VI
PROPUNERI DE TEME ŞI OBIECTIVE PE CLASE PENTRU FIECARE COMPONENTĂ EDUCATIVĂ

6.1. MANAGEMENTUL GRUPULUI EDUCAT

A. Clasa a V-a

1. *Organizarea şi distribuirea responsabilităților în grup:*

- să realizeze rolul şi locul pe care îl ocupă clasă din care face parte în ierarhia organizațională a şcolii;
- să se asigure o repartiție corectă şi adecvată a responsabilităților în grup şi o implicare prin cooperare;
- să se determine implicarea conştientă a fiecărui membru la viața clasei potrivit capacităților psiho-fiziologice şi a aptitudinilor existente;

2. *Organizarea ambientului clasei:*

- să-şi însuşească normele ştiințifice de organizare ambientală;
- să conştientizeze nevoia respectării acestor norme potrivit specificului activității de învățare;
- să sporească motivația respectării normelor ambientale cunoscând efectele psiho-fiziologice asupra stării generale a organismului;
- să-şi exprime instructiv opiniile privind calitatea şi organizarea mediului;
- să urmărească influența factorilor de mediu asupra stării de echilibru a întregului grup;

3. *Cum ți-ai dori să fie, ce crezi că ar trebui să facă grupul tău şcolar?*

- să identifice “grupul ideal”;
- să perceapă corect realitatea vieții grupului de apartenență;
- să distingă diferența dintre grupul real şi grupul ideal:
- să-şi formeze un echilibru între aşteptare şi ofertă;

4. *Grupul tău ti se potriveşte?* - Tu îi corespunzi?

- să se raporteze adecvat la grupul de apartenență;
- să se acomodeze normelor impuse de grup;
- să se realizeze şi să se păstreze permanent un echilibru optim al relației EU-GRUP, GRUP-EU.

B. Clasa a VI-a

1. *Îmi plac colegii mei, am nevoie de ei!* - să perceapă corect colegii (calitățile şi defectele acestora);

- să fie capabil să-şi exprime o atitudine față de grup;
- să poată aprecia expansivitatea colegilor față de problemele personale şi să primească ajutorul lor;
- să-şi formuleze cu claritate elementele, trăsăturile comune personale şi ale membrilor de grup;

2. *Cooperare în competiție:*

- să se definească realizând înțelegerea celor două noțiuni;
- să-şi dezvolte nevoia cooperării, solidarizării în competiție;
- să-şi poată aprecia potențialul competitiv, limitele acestuia;

3. *Mă orientez: prefer sau resping obiectiv?*

- să-şi asume responsabilitatea exprimării opiniei;
- să-şi formuleze criterii corecte de referință prin care preferă sau respinge;
- să-şi lămurească dacă expansivitatea personală este o nevoie internă sau rezultat al unor interese;

4. *Opinia mea, opinia noastră, opinia tuturor.*

- să cunoască importanța formulării unei opinii reale corecte;
- să cunoască importanța integrării în opinia colectivă şi momentele de necesitate ale acesteia;
- să-şi dezvolte maleabilitatea față de opinii noi individuale sau de grup şi să folosească constructiv elementele comune;
- să determine trăirea sentimentului de comuniune de opinii;
- să înțeleagă şi să accepte legea majorității - opinia colecția de grup.

C. Clasa a VII-a

1. *Suntem uniți. De ce? Când?*

- să poată realiza importanța spiritului de echipă;
- să-şi dezvolte capacitatea de a discerne nevoia coeziunii de grup (pe situații şi probleme) şi coeziunea printr-un scop;
- să-şi dezvolte nevoia de orientare spre grup prin solidaritate;

2. *Acum, îmi ajut colegii - colegul;*

- să perceapă rapid şi corect nevoia celor din jurul lui;
- să fie capabil să ofere ajutor fără condiționări;
- să conştientizeze când, în ce situații să intervină;

3. *Pot fi eu lider?*

- să se definească şi să înțeleagă corect noțiunea de lider şi atributele ce-i revin acestei noțiuni;
- să accepte nevoia necesității unui lider de grup spre care să tindă toți membri;
- să poată aprecia corect calitățile colegilor ca viitori potențiali lideri;

4. *Definiția clasei noastre:*

- să recunoască personalitatea clasei;
- să realizeze prin conştientizare statutul clasei în sistemul şcolar din care face parte şi să-şi identifice apartenența la clasă;
- să conştientizeze elementele definitorii specifice clasei care conferă o notă distinctă, personală.

D. Clasa a VIII-a

1. *Colegii mei mi se potrivesc?*

- să-şi dezvolte capacitatea de apreciere corectă a colegilor;
- să-şi dezvolte capacitatea de autocunoaştere raportându-se realist la colegi şi să descopere aspirații comune;
- să perceapă corect poziția colegilor față de propria persoană şi să o accepte;

2. *Învățăm, ne distrăm împreună!*

- să-şi dezvolte nevoia de a fi împreună în afara clasei;
- să descopere activitățile care îi unesc;
- să descopere activități de interes comun în scopul formativ al propriei personalități;

3. *Spiritul de solidaritate, suport al încrederii în mine;*

- să înțeleagă sintagma “unde-s doi puterea crește”;
- să identifice nevoia grupului în autoformare;
- să știe să intervină cu discernământ în situații dificile sau decizionale;

4. *Nevoia de a fi împreună mai departe;*

- să aprecieze rolul pe care 1-a avut grupul în formarea şi dezvoltarea personală şi să evalueze şansele de păstrare a realităților formate;

- să realizeze punctele de uniune care s-au format între ei;
- să conştientizeze afectivitatea de grup ca suport al prieteniei.

E. Clasa a IX-a

1. *Organizarea colectivului clasei, distribuirea sarcinilor:*
- să cunoască responsabilităţile în cadrul grupului;
- să asigure funcţionarea dinamică a acestora;
- să-şi exprime fiecare disponibilitatea asumării unor responsabilităţi să mobilizeze potenţialul creativ-organizatoric;

2. *Organizarea ambianţei clasei:*
- să perceapă rolul mediului ambiant asupra vieţii şi activităţii grupului;
- să-şi însuşească noţiunile necesare organizării ambientale optime;
- să contribuie activ şi cu soluţii concrete la asigurarea unei ambianţe plăcute, stimulatoare;

3. *Grupul - generator de emoţii şi sentimente puternice:*
- să identifice stările afective pe care le generează grupul;
- să evalueze corect potenţialul afectiv al grupului;
- să poată discerne emoţiile şi sentimentele cu încărcătura pozitivă de cele negative;

4. *Motive superioare, motive inferioare ale colaborării de grup*
- să recunoască piramida motivaţională a grupului;
- să identifice care sunt motivele care îl determina să colaboreze sau să refuze colaborarea în grup;
- să-şi formuleze direcţii de centrare pe motivele superioară ale grupului din nevoia colaborării.

F. Clasa a X-a

1. *Dirigintele, colegul nostru:*
- să aprecieze obiectiv deschis statutul dirigintelui;
- să deschidă calea optimă în vederea unei comunicări reale diriginte - elev;
- să-şi dezvolte nevoia de comunicare cu dirigintele considerindu-1 un bun prieten;
- să aibă curajul exprimării opiniei privind conduita relaţională a dirigintelui;

2. *Personalitatea clasei noastre:*
- să realizeze imaginea individualităţii clasei în raport cu alte clase;
- să fie stimulat sentimentul “mândriei clasei”;
- să creeze nevoia formării imaginii despre personalitatea clasei - competitiv superioară - (model) în ierarhia sistemului şcolar;

3. *Decizia - obligaţie exterioară sau nevoie interioară?*
- să înţeleagă rolul, importanţa, deciziei;
- să distingă între deciziile interioare şi cele impuse de realitatea exterioară;
- să conştientizeze situaţiile în care este nevoie ca decizia interioară să interfereze cu decizia exterioară;

4. *Mica “afacere” pe care o poate întreprinde clasa noastră:*
- să se descopere surse de obţinere a unor venituri colective;
- să se iniţieze “afaceri” care să contribuie la coeziunea şi stabilitatea clasei;
- să dezvolte nevoia implicării active în realizarea unui fond personal al clasei.

G. Clasa a XI-a

1. *Ce ne uneşte? Ce ne desparte?*
- să distingă elementele care creează şi întreţin armonia în grup de cele care pot produce disensiuni;
- să conştientizeze nevoia solidarităţii de grup;
- să perceapă corect relaţii, atitudini, comportamente care conduc la coeziunea grupului;

2. *Sacrificiul de grup - "complicitatea" grupului:*

- să înțeleagă corect noțiunea de sacrificiu şi limitele acestei noțiuni diferența între solidaritate şi complicitate;
- să conştientizeze riscurile sacrificiului neadecvat;
- să-şi formuleze cu "claritate" efectele actului de complicitate la nivelul grupului;
- să-şi definească puterea de a fi complice al grupului - când şi în ce situații;

3. *Minciuna colectivă - efectele ei asupra grupului:*

- să înțeleagă "valoarea" morală a minciunii;
- să-şi însuşească informații privitoare la efectele minciunii colective şi efectele culpei asupra personalității;
- să identifice cu discernământ situațiile în care grupul se face parte la miciuna colectivă;
- să-şi formeze capacități de anticipare a efectelor minciunii colective şi de a discerne şi extrage pe cele pozitive;

4. *Imitația: normă şi modalitate de însuşire a modelelor de grup:*

- să conştientizeze rolul şi efectele imitației asupra comportamentului pe valoarea şi limitele imitației în învățare;
- să identifice şi să delimiteze situațiile; elementele tentante de a fi imitate;
- să diferențieze conştientizând nevoia internă de a imita, de provocările sociale ale imitației;
- să discearnă caracteristicile, elementele cu efect pozitiv ale vieții grupului care pot fi însuşite prin imitație.

H. Clasa a XII-a

1. *Conflicte în grup:*

- să definească noțiunea de conflict;
- să identifice situațiile, factorii generatori de conflicte;
- să elimine elementele de confuzie cu privire la conflict, stare conflictuală, stare tensională, incident banal;
- să discearnă efectele pozitive de cele negative ale conflictului de grup şi să intervină în ameliorarea conflictului;
- să cunoască care pot fi consecințele negative ale conflictului din interiorul grupului asupra elevului;

2. *Locul, poziția mea în grupul meu:*

- să-şi perceapă poziția reală în grup;
- să-şi formuleze criterii de estimare stabilă a preferințelor;
- să-şi delimiteze poziția formală de cea informală a grupului;

3. *"Gaudeamus!"*

- să reactualizeze, să aprecieze, existența în comun în timpul liceului;
- să dezvolte nevoia de a se căuta şi a se retrage în situații de excepție la colegii, prietenii din liceu;
- să planifice organizarea şi modul de desfăşurare a sărbătorii de despărțire şi a reîntâlnirilor viitoare;
- să formuleze nevoia căutării în sine a imaginii dirigintelui.

6.2. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

A. Clasa a V-a

1. *Sănătatea şi igiena individuală:*

- să înțeleagă noțiunile de igienă, sănătate şi importanța lor în viața omului;
- să-şi însuşească un sistem de cunoştințe privind igiena personală ca fundament în formarea deprinderilor adecvate;
- să cunoască consecințele nerespectării normelor de igienă şi curățenie;

2. *Trusa de igienă personală:*

- să cunoască obiectele de uz personal ce formează trusa intimă, trusa care îi aparține în exclusivitate;

- să cunoască care sunt deprinderile elementare de igiena personală;

- să-i trezim interesul pentru utilizarea zilnică şi corectă a trusei personale;

- să cunoască efectele negative asupra sănătății ca urmare a absenței trusei şi a nefolosirii corecte;

3. *Nu vreau să fiu bolnav!*

- să identifice situațiile care determină anumite semne externe de boală,

- să cunoască deosebirea între boală şi sănătate;

- să recunoască expresiile emoționale specifice stării de boala şi sănătate;

- să poată corela rezultatele randamentului şcolar cu stările de disconfort psiho-fiziologic;

4. Mă odihnesc, mă joc, mănânc;

- să înțeleagă necesitatea îmbinării armonioase a diferitelor tipuri de activitate şi să-şi formeze deprinderile de igienă la masă, la joacă, în odihnă;

- să conştientizeze efectul activităților amintite asupra stării de "bine" şi asupra sporirii eficienței activității şcolare;

- să cunoască alimentele de bază şi efectul lor asupra organismului.

5. *Handicap, handicapați:*

- să cunoască noțiunile de "handicap", "persoană handicapată";

- să-şi formuleze posibilități proprii de depăşire a consecințelor handicapului;

- să dorească să ajute, după posibilități şi împrejurări, persoanele handicapate;

- să cunoască viața şi activitatea unor personalități care au reuşit să-şi depăşească prin efort, minim, creație, handicapul (ex. Beethoven);

- să fie conştient ei handicapul nu este un factor care să împiedice o activitate profesională şi nici integrarea socială.

6. *Grădina mea cu flori:*

- să învețe să iubească florile, să-şi dezvolte nevoia de a le avea în preajmă, pe masa de lucru;

- să înțeleagă frumusețea obiceiului de a cultiva şi îngriji flori;

- să-şi însuşească informații cu privire la efectul psiho-fiziologic - prin cromatică - pe care o oferă florile şi aranjamentul floral.

7. *Curățenia - cartea mea de vizită:*

- să înțeleagă importanța curățeniei în păstrarea sănătății;

- să cunoască modul de-apreciere a unei persoane după aspectul igienic exterior şi al obiectelor personale (îmbrăcăminte, încălțăminte, ghiozdan, rechizite etc.)

- să realizeze "curățenia" ca o oglindă, ca un punct de pornire în aprecierile pe care le realizează cei din preajmă vis-a-vis de propria persoană.

8. *Plantele medicinale şi sănătatea:*

- să cunoască principalele plante medicinale şi utilizarea lor la păstrarea sănătății;

- să înțeleagă necesitatea cultivării şi colectării plantelor medicinale.

B. Clasa a VI-a

1. *Boli infecțioase şi contagioase:*

- să cunoască principalele boli contagioase şi infecțioase;

- să identifice sursele şi căile de transmitere a aeestor boli;

- să înțeleagă importanța regulilor de igienă pentru prevenirea şi protejarea de aceste boli şi să cunoască mijloacele de intervenție în caz de îmbolnăviri.

2. *"Mens sana în corpore sano":*

- să înțeleagă raportul dintre sănătatea fizică şi psihică;

- să adopte o conduita de viața corectă pentru a-şi asigura un tonus optim;

- să înțeleagă necesitatea unui program organizat pentru evitarea supraîncărcării, surmenajului şi a activității în salturi.

3. *Relațiile mele cu familia şi cu colegii:*

- să înțeleagă necesitatea promovării unei atmosfere sănătoase, armonioase acasă şi la şcoală;

- să adopte o atitudine civilizată în mediile cu cei din jur bazată pe înțelegere, respect, bunăvoință, întrajutorare.

4. *Igiena şi protecţia mediului în drumeţii şi excursii:*

- să cunoască principalele reguli de igienă în drumeții şi excursii;
- şi conştientizeze consecințele nerespectării acestor reguli;
- să prețuiască şi să protejeze natura.

5. *Frica - de cine şi de ce?*

- să identifice sursele şi mecanismele de declanşare a fricii;
- să cunoască modalități de dominare a fricii în vederea bunei adaptări;
- să-şi cunoască şi să-şi conştientizeze resursele psiho-fiziologice şi posibilitatea de antrenare a acestora în situații generatoare de frică.

6. *Sunt un fricos?*

- să-şi cunoască posibilitățile de "alimentare" şi "neutralizare" a stării de frică;
- să poată anticipa situațiile generatoare de frică pornind de la cunoaşterea propriului potențial psiho-fiziologic;
- să înțeleagă starea de echilibru emoțional;
- să cunoască efectele negative ale stării de frică.

7. *Sănătatea şi frumusețea:*

- să cunoască efectele benefice ale stării de sănătate fizică şi psihică;
- să înțeleagă raportul dintre sănătate intimă, personală şi aspectul de frumos;
- să înțeleagă ca sănătatea psihică poate fi generatoare de frumusețe.

C. Clasa a VII-a

1. *Am mai crescut?* (Pubertatea - tema diferențiată pentru fete şi băieți)

- să cunoască principalele transformări anatomo-fiziologice specifice vârstei şi sexului şi şi înțeleagă noțiunea de pubertate;
- să cunoască caracteristicile modificărilor psihice specifice acestei vârste;
- să ştie, să înțeleagă, să accepte şi să depăşească modificările care apar sexului opus cu care intră în contact.

2. *Igiena intimă:* (Tema diferențiată pentru fete şi băieți)

- să cunoască regulile elementare de igienă intimă;
- să înțeleagă importanța respectării acestor norme pentru sănătatea personală şi a celor din jur;
- să conştientizeze riscurile nerespectării normelor de igienă;
- să asocieze noțiunea de igiena personală cu cea de respect pentru sine şi pentru cei din jur.

3. *Sănătate fizică şi mentală - cerință a vieții:*

- să deosebească cele două stări şi să perceapă raportul dintre ele;
- să înțeleagă necesitatea păstrării echilibrului între cele două stări;
- să asocieze starea de sănătate cu noțiunea de "bine" de "viață".

4. *Cui mă adresez în probleme de sănătate?*

- să cunoască sursele autorizate în probleme de sănătate;
- să recunoască nevoia informațiilor ştiințifice şi autorizate în probleme de sănătate;
- să depăşească sentimentul de jenă şi teama în solicitarea şi adresabilitatea către sursa autorizată.

5. *Munca fizică - generatoare de sănătate:*

- să realizeze rolul activității fizice în menținerea stării de sănătate;
- să înțeleagă rolul deprinderilor şi obişnuințelor de practicare a activității fizice în dezvoltarea armonioasă a personalității;
- să înțeleagă şi să cunoască posibilitățile de punere în acord a activității fizice cu resursele individuale specifice.

6. *Fumatul - iluzia maturității:*

- să realizeze efectul fumatului ca toxic uzual prin repercutarea asupra sănătății;
- şi identifice elementele care creează asocierea fumatului - statutului de adult;
- să înțeleagă necesitatea evitării şi eliminării fumatului ca un factor important de igienă;

- să anuleze imaginea falsă despre fumat ea fenomen sau suport al anumitor stări.

7. *Ambianța şi sănătatea mea:*

- să cunoască semnificația igienică şi psihologică a ambianței;
- să realizeze necesitatea formării unor deprinderi de asigurare şi păstrare a unei ambianțe optime;
- să-şi însuşească şi să identifice principalele elemente, norme, de realizare a unei ambianțe plăcute cu efect stimulator adecvat atât acasă cât, şi la şcoală.

D. Clasa a VIII-a

1. *Sănătatea mea şi a grupului meu:*

- să înțeleagă importanța respectării normelor de comportament igienic individual şi efectele asupra grupului;
- să-şi propună şi să dorească protejarea grupului în sensul evitării contactelor în caz de boală;
- să accepte dependența reciprocă între sănătatea grupului şi sănătatea individuală.

2. *Roşesc, transpir, tremur. Când şi de ce?*

- să recunoască semnele specifice tulburărilor emoționale;
- să înțeleagă relația dintre manifestările emoționale şi tulburările neuro-vegetative;
- să perceapă mecanismele declanşării şi autoreglării acestor tulburări;
- să conştientizeze necesitatea exprimării adecvate a stărilor emoționale.

3. *Alimentația şi sănătatea mea:*

- să cunoască noțiunea de alimentație rațională;
- să-şi însuşească informațiile necesare alimentației adecvate pentru vârsta şi efortul pe care-1 depune;
- să înțeleagă raportul dintre alimentație şi sănătate;
- să ştie să depăşească nevoia de alimentație ca o retragere a tensiunilor şi stresului psihic.

4. *Agresivitatea, un răspuns de neadaptare:*

- să identifice formele de agresivitate verbală şi comportamentală şi să identifice sursele generatoare ale agresivității;
- să diferențieze agresivitatea verbală şi comportamentală ca accident, ca excepție, de agresivitatea generată de instabilitatea emoțională;
- să înțeleagă şi să depăşească stările de tensiune, de stres, stările conflictuale;
- să realizeze particularitățile dezvoltării psihice la preadolescenți;
- să cunoască posibilitatea autoreglajului în ideea înlăturării agresivității ca atitudine comportamentală patologică.

5. *Organizarea timpului în condiții de examen, concurs, competiție:*

- să înțeleagă importanța organizării raționale a timpului de odihna şi muncă, a constanței şi ritmicității;
- să se formeze preocuparea de a-şi cunoaşte limitele fiziologice şi psihice la efort susținut complex;

6. *Şansele şi riscurile competiției:*

- să înțeleagă sensul corect al noțiunii de competiție;
- să aibă posibilitatea de autoreglaj a întregului potențial şi comportament în situații competitive;
- să-şi dezvolte mobilitatea capacității de a accepta succesul şi insuccesul cu aceeaşi demnitate, eliminând eventualele efecte negative.

7. *Emoții şi timiditate. Succes şi eşec.*

- să dezvolte capacitatea de înțelegere a limitelor până la care emoțiile nu sunt dăunătoare;
- să realizeze efectul antrenant, stimulator al emoțiilor în anumite situații;
- să-şi însuşească noțiunile necesare pentru înțelegerea diferenței noțiunii de timiditate şi intimidare;
- să-şi poată formula o imagine adecvată despre relația timiditate-emoție şi despre efectul nociv asupra stabilității psihice;

- să realizeze o cunoaştere de sine corectă oferindu-şi posibilitatea autoreglării emoționale.

E. Clasa a IX-a

1. *Regimul de viață şi activitate al elevului de liceu:*
- să cunoască importanța organizării raționale a timpului;
- să înțeleagă modificările specifice vârstei, raportate la cerințele activității.
2. *Primul ajutor în caz de accidente; S.O.S.!*
- să-şi cunoască posibilitățile de "alimentare" şi "neutralizare" a stării de frică;
- să poată anticipa situațiile generatoare de frică pornind de la cunoaşterea propriului potențial psiho-fiziologic;
- să înțeleagă starea de echilibru emoțional;
- să cunoască conținutul noțiunii de prim ajutor;
- să înțeleagă diferența dintre prim ajutor şi ajutor propriu-zis;
- să-i determinăm comportament de solidaritate.
3. *Cafea, tutun, alcool -factori de autodistrugere:*
- să cunoască consecințele grave ale consumului de cafea, tutun, alcool, etc.;
- să realizeze riscurile dependenței de aceşti factori;
- să înțeleagă diferența dintre "îmi place", "am nevoie", "vreau", "îmi face bine";
- să identifice elementele care determină consumul de cafea, alcool, tutun, pentru a le evita;
- să promoveze o atitudine atentă față de aceşti factori;
4. *Sentimentul de pericol şi efectele lui:*
- să înțeleagă noțiunile de "pericol" şi "teamă";
- să cunoască influența factorilor generatori de teama şi pericol asupra randamentului şcolar şi în general asupra unui tonus psiho-afectiv optim;
- să poată diferenția sursele subiective de cele obiective în dezvoltarea sentimentului de pericol şi teamă;
- să posede elementele necesare de autoreglaj pentru depăşirea sentimentului de teama şi pericol.
5. *Adolescența, vârsta marilor contradicții:*
- să cunoască problemele legate de diferențele de ritm ale dezvoltării fizice, psihice, sociale specifice adolescenței;
- să identifice intersecțiile vârstelor adult-adolescent;
- să dovedească toleranță şi înțelegere față de adulți;
- să-şi formeze capacitatea de a identifica sursele obiective ale frământărilor şi contradicțiilor.

F. Clasa a X-a

1. *Igiena muncii intelectuale:*
- să înțeleagă specificul noțiunii de "igiena muncii intelectuale";
- să accepte necesitatea igienei muncii intelectuale;
- să cunoască motivația ştiințifică a igienei muncii intelectuale;
- să-şi definească un regim propriu de muncă intelectuală în raport au nevoile şi posibilitățile proprii.
2. *Tulburări psihice la adolescentul normal:*
- să i se ofere posibilitatea de a diferenția tulburările specifice vârstei de adolescent de factura tulburărilor psihiatrice;
- să li se ofere informații în sensul formării posibilităților de intervenție şi autoreglaj;
- să-şi propună şi să-şi însuşească modele demne de conduită.
3. *Mâncăm pentru a trăi sau trăim pentru a mânca?*
- să cunoască importanța alimentației pentru o dezvoltare armonioasă a organismului;
- să perceapă importanța alimentației ca suport psiho-energetic al activității;

- să conştientizeze efectele alimentaţiei asupra aspectului exterior;
- să realizeze efectele supra-alimentaţiei şi ale carenţei de alimentaţie asupra stării de sănătate organică, fiziologică şi psihică.

4. *Aer, lumină, culoare în viaţa mea!*

- să cunoască parametrii necesari - optimi - de a fi respectaţi în ambianţa personală şi înconjurătoare;
- să conştientizeze efectul psiho-fiziologic al respectării optime a acestor parametri;
- să perceapă necesitatea de a ajunge la o bună stare de sănătate individuală prin promovarea sănătăţii mediului;
- să cunoască normele de igiena mediului.

5. *Moda şi sănătatea:*

- să stabilească un raport optim între "moda" ca fenomen social, pe de o parte, şi "sănătatea individuală" şi a colectivităţii pe de altă parte;
- să fie conştienţi de efectele nocive ale unor obiecte vestimentare la modă: materiale sintetice, purtarea bocancilor vara, etc.;
- să ştie, să realizeze şi să înţeleagă necesitatea evitării bravurii şi snobismului în modă;
- să-şi realizeze modele de ţinuta vestimentara proprie, determinaţi de contextul social ţinând seama de particularităţile individuale şi de nevoia de sănătate.

6. *Activitatea suport sau bariera a stării de sănătate?*

- să identifice rolul stresant sau benefic al emoţiilor puternice sau prelungite;
- să aibă posibilitatea dirijării efectelor şi sentimentelor spre scopuri şi motivaţii pozitive;
- să cunoască modalităţi de autoreglaj a afectivităţii;
- să aibă posibilitatea înţelegerii şi diferenţierii elementelor afective potrivit structurii întregii personalităţi proprii sau a celor din preajmă.

G. Clasa a XI-a

1. *întâlnirile băieţi-fete. Prietenia si iubirea:*

- să ştie, să diferenţieze conţinuturile celor două noţiuni "prietenie" - "iubire";
- să înţeleagă şi să accepte elementele comune şi stimulative pentru cele două noţiuni;
- să înţeleagă raportul dintre "prietenie" şi "iubire";
- să privească prietenia ca una dintre cele mai puternice şi stabile trăsături de caracter şi ca unele elemente pot genera iubirea;
- să înveţe să înţeleagă că aşteptările sunt formulate potrivit propriei nevoi şi structuri fără să condiţioneze partenerul care poate avea o altă structură şi alte posibilităţi de a oferi.

2. *Stres şi relaxare:*

- să poată diferenţia "starea de stres", de tensiune permanenţă, de stresul şi tensiunea provocată de factori de moment;
- să fie capabil şi înţeleagă şi să depisteze momentul de intervenţie prin relaxare;
- să cunoască efectele negative ale stresului de durată;
- să dobândească puterea şi cunoştinţele necesare pentru a depăşi stresul.

3. *Sănătatea - factor de cultură:*

- să înţeleagă raportul "sănătate"-"nivel cultural";
- să conştientizeze importanţa culturii în păstrarea stării de sănătate;
- să realizeze faptul ca fiecare civilizaţie implică un anumit tip specific de cultura a sănătăţii;
- să realizeze o integrare conştienta a noţiunii de sănătate în patrimoniul cultural individual şi social;
- să considere sănătatea spirituală drept ideal de cultivare a spiritului.

4. *Reclamele:*

- să identifice "reclama" ca mijloc de informare în masă în scop comercial ţinând seama de efectele pe care le poate avea asupra stării de sănătate;
- să-şi dezvolte puterea de discernământ faţă de reclamele care sunt tentante, dar pot atentă la starea de sănătate;

- să-şi dezvolte capacităţi de selectare potrivit nevoilor personale urmărind totodată o realitate benefică a acestora.

5. *Sănătatea şi viaţa mea de familie:*

- să înţeleagă importanţa sănătăţii personale a fiecărui membru în întreţinerea stării de sănătate familială;
- să înţeleagă efectele stării de sănătate generală a familiei asupra fiecărui membru;
- să perceapă şi să accepte boala unui membru din familie cu modificările comportamentale specifice;
- să conştientizeze necesitatea pregătirii pentru viaţa de familie, oferind modele optime personale pentru starea de sănătate şi echilibru.

6. *Partenerul ideal:*

- să identifice şi să-şi formuleze imaginea partenerului ideal;
- să realizeze cu responsabilitate propria imagine;
- să-şi dezvolte capacităţi de acomodare a imaginii personale la partener precum şi de ajustare a imaginii formulate despre partener nevoilor sale;
- să fie capabil să înţeleagă că într-o relaţie durabilă şi stabilă (prietenie, căsătorie), imaginea partenerului "ideal" poate suferi modificări.

7. *Sănătatea comunicării interumane:*

- să recunoască modelul optim de comunicare interumană;
- să cunoască efectul diferitelor tipuri de comunicare şi relaţii interumane;
- să realizeze raportul dintre "vorba" şi "fapta" - ca element al imaginii de sine;
- să cunoască efectele pozitive şi negative ale diferitelor modalităţi de comunicare în grup asupra stării de echilibru şi sănătate.

8. *Medicina tradiţională şi practici alternative:*

- să obţină informaţii corecte despre "practicile alternative";
- să accepte contribuţia şi limitele medicinii tradiţionale.

H. Clasa a XII-a

1. *Cum mă pregătesc pentru viaţa de familie?*

- să cunoască funcţiile familiei;
- să fie pregătit pentru schimbarea de roluri decizionale;
- să-şi poată clarifica atributele ca membru al familiei;
- să înţeleagă rolul familiei în sănătatea comunităţii.

2. Zestrea ereditară cu care intru în viaţă:

- să cunoască noţiunea de "zestre ereditară";
- să conştientizeze intervenţia factorilor de risc asupra zestrei ereditare;
- să cunoască ansamblul de factori care acţionează şi modelează produsul zestrei ereditare;
- să cultive responsabilitatea faţă de zestrea ereditară pe care o deţine şi o transmite:
- să accepte necesitatea, cunoaşterea, zestrei genetice şi decizia de procreare,

3. *Tulburări ale comportamentului sexual:*

- să-şi însuşească şi să deţină cunoştinţe corecte ştiinţifice despre sexualitate;
- să cunoască noţiunea de "comportament sexual normal"
- să-şi însuşească câteva elemente necesare sesizării eventualelor tulburări de sexualitate;
- să conştientizeze factorii care pot genera anumite tulburări de sexualitate;
- să li se dezvolte curajul de a apela rapid la mijloacele şi terapeutice de specialitate;
- să-şi formuleze o imagine clară despre sexualitate în raport cu moralitatea sexualităţii şi cu eventualele consecinţe.

4. *Echilibrul naturii, echilibrul meu:*

- să accepte reciprocitatea natură-om;
- să înţeleagă influenta factorilor de mediu asupra omului şi a omului asupra mediutui;
- să dezvolte responsabilitatea faţă de mediu şi protecţia de sine în raport cu acesta.

5. *Pasul următor:*

- să conştientizeze atributele ce-i revin intrând într-o nouă comunitate;

- să identifice necesitatea pregătirii pentru viață şi a resurselor personale;
- sa-şi asume responsabilitatea unui echilibru al situațiilor de cuplu oferind propriul model;
- să privească cu responsabilitate implicarea în viața intimă a "cuplului" ca mijloc de sănătate pentru viitorul partener.

6. *Responsabilitatea procreării:*

- să cunoască şi să-şi însuşească complexul de fenomene, atitudini şi practici care concura la apariția unui nou individ;
- să-şi impună controlul conştient asupra factorilor cu şansele cele mai ridicate
- pozitive privind produsul procreării;
- să-şi formuleze o imagine clară asupra responsabilității ca viitor părinte;
- să se înarmeze cu conduite pozitive în cazul unui rezultat-eşec al actului de procreație;
- să accepte procreația drept posibilitate suprema de autorealizare. 7. *Sănătatea - o valoare pentru individ şi societate:*
- să realizeze şi să dezvolte nevoia de participare activă la asigurarea stării de sănătate socială;
- să fie capabil să discearnă între binele "social" şi "individual" subordonându-1 pe acesta din urmă.

6.3. EDUCAȚIA BUNULUI CETĂȚEAN

A. Clasa a V-a

1. *Drepturile şi îndatoririle elevului:*

- să cunoască şi să-şi însuşească *articolele Regulamentului şcoală şi ale Regulamentului de ordine interioară;*
- să înțeleagă necesitatea respectării acestora;
- să dezvolte capacitatea de a solicita respectarea drepturilor prevăzute, dar şi de a observa şi respinge abaterile.

2. *Respectul față de părinți şi dascăli:*

- să înțeleagă corect noțiunea de "respect";
- să cunoască modalitățile de exprimare a respectului;
- să manifeste respect față de părinți şi profesori, dar şi față de toți cei apropiați şi față de cei pe care îi întâlneşte;
- să dezaprobe atitudinile lipsite de respect.

3. *"Te rog", "mulțumesc" şi... "cu plăcere":*

- să se obişnuiască cu folosirea acestor formule;
- să învețe a le folosi cu sinceritate;
- să cunoască efectele folosirii sau nefolosirii acestor formule.

4. *Salutul - semn al omului educat:*

- să cunoască aspecte ale istoricului şi semnificației salutului;
- să ştie care sunt principalele formule de salut şi condițiile exprimării.

5. *Cum ne exprimăm respectul față de şcoala şi localitatea în care învățăm şi trăim?*

- să afle informații utile despre şcoala şi localitate;
- să manifeste sentimente de mândrie față de şcoală şi localitate;
- să dorească să le facă cinste.

6. *De ce să învățăm?*

- să înțeleagă că de învățătură depinde calitatea umană a ființei;
- să sesizeze specificul învățăturii față de alte activități;
- să-şi organizeze cât mai rațional şi eficient activitatea de învățare;
- să manifeste ordine, perseverență şi ambiție de progres.

7. *Punctualitatea - stăpâna timpului:*

- să înțeleagă necesitatea unui program zilnic al elevului, părinților, agenților economici, instituțiilor;
- să-şi însuşească abilitatea de încadrare în program şi de respectare a orelor stabilite;
- să se convingă că punctualitatea este o dovadă a respectului față de sine şi față de ceilalți.

8. *Focul - prieten şi duşman:*
- să cunoască rolul focului în viața omului;
- să manifeste mare grijă pentru a controla şi stăpâni focul provenit de la chibrituri, sobe, aragaze, etc.

9. *Regulile de circulație ne protejează viața:*
- să cunoască pericolele posibile pentru pietoni;
- să cunoască regulile de prevenire a accidentelor;
- să respecte agenții de circulație şi munca lor;
- să participe, când e nevoie, la sprijinirea dirijării circulației.

B. Clasa a VI-a

1. *Buna-cuviință sau arta conviețuirii:*
- să cunoască înțelesul noțiunilor "conviețuire" şi "bună-cuviință";
- să consimtă la un comportament bazat pe buna-cuviință;
- să dezaprobe comportamentul necuviincios.

2. *Munca stăruitoare învinge toate greutățile:*
- să înțeleagă rolul muncii în satisfacerea trebuințelor individuale;
- să crească interesul pentru hărnicie, sârguință, răbdare;
- să respecte munca şi bunurile create prin muncă.

3. *CISICO: cinste, sinceritate, corectitudine:*
- să poată aprecia calitățile din titlu; să recunoască necinstea, nesinceritatea şi incorectitudinea şi să le dezaprobe, indiferent de vârsta sau poziția socială a celor ce o manifestă.

4. *Cum ne adresăm celor din jur?*
- să cunoască formule, reguli şi modalități de adresare;
- să se obişnuiască cu o adresare politicoasă, respectuoasă, în funcție de loc, timp şi context.

5. *Colegialitate şi prietenie:*
- să sesizeze asemănările şi deosebirile între coleg şi prieten; - să stabilească criterii valorice de alegere a prietenilor;
- să manifeste solidaritate şi sprijin față de colegi;
- să deosebească adevărata de falsa prietenie.

6. *Să respectăm bunurile publice;* sau:
Al meu, al tău, al nostru - al nimănui?
- să înțeleagă rolul şi valoarea bunurilor publice;
- să se obişnuiască a le păstra şi îngriji;
- şi dezaprobe pe cei care le distrug;
- să contribuie prin munca lor la realizarea unor bunuri comune (în clasă, şcoală, parcuri etc.).

7. *în vizită:*
- să ştie când, cui, unde facem vizite;
- să cunoască reguli minimale de comportare în vizită conform împrejurărilor;
- să ştie ce cadouri se pot duce;
- să aibă simțul timpului în vizită.

8. *Ce e demn de vizitat în România?*
- să cunoască unele frumuseți din zonă sau mai îndepărtate, locuri interesante care merită să fie vizitate;
- să simtă mândrie pentru toate frumusețile şi creațiile umane de pe teritoriul țării;
- să cunoască şi să respecte regulile de comportare în excursii;

9. *Prevenirea accidentelor de circulație:*
- să ştie care sunt principalele cauze care produc accidente; să poată da primul ajutor.

C. Clasa a VII-a

1. *Părinți şi profesori, prietenii noştri:*
- să înțeleagă rolul părinților şi profesorilor în viața copiilor;

- să manifeste încredere față de bunele lor servicii şi intenții;
- să se destăinuie şi să le ceară sprijinul când au nevoie;
- să dovedească dragoste şi respect față de părinți şi profesori;

2. "Politețea nu costă bani, dar cumpără totul"

- să se poată exprima politicos, pe un ton adecvat, în orice împrejurare;
- să dezaprobe atitudinile nepoliticoase;
- să înțeleagă de ce trebuie să fie politicoşi;

3. *Cum facem cunoştință?*

- să cunoască modalitățile şi regulile de a face cunoştință în raport cu vârsta, sexul, ierarhia, locul;
- să ştie cine, pe cine şi cum prezintă;
- să respecte şi să fie politicoşi cu noii cunoscuți;

4. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului

- să cunoască preocupările internaționale pentru drepturile copilului;
- să înțeleagă rolul ONU şi al Convenției cu privire la drepturile copilului;
- să respingă orice informație şi materiale care dăunează sau vătămează în vreun fel starea lui fizică sau morală;

5. *Ce înseamnă a fi tolerant?*

- să cunoască sensul noțiunilor "toleranță" şi "demnitate";
- să înțeleagă ce înseamnă "şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum noi iertă greşiților noştri";
- să delimiteze ce fapte pot fi şi ce fapte nu pot fi tolerate;
- să manifeste sentimente de iertare şi îngăduință față de cei din jur indiferent de limbă, religie, vârstă, orientare politică;
- să dezaprobe manifestările celor care au comportament intolerant;

6. *A.B.C-ul comportării civilizate:*

- să cunoască, să recunoască şi să folosească principalele reguli de comportare civilizată în următoarele situații: la telefon, în locuri publice, la dans, pentru salut, în vizită etc.;
- să dezaprobe gesturile cuvintele nepoliticoase
- să manifeste comportare civilizată.

7. *Animatorii şi activitatea de cartier*

- să conştientizeze că în cartier, în sat, în bloc, organizarea civilizată a timpului liber conduce la împlinirea ființei.

8. *"Sunt român", cetățean al planetei "Pământ"!*

- să fie capabil să-şi exprime sentimentul de apartenență națională, de mândrie patriotică;
- să înțeleagă necesitatea cultivării specificului național ca o contribuție unică la zestrea omenirii.

D. Clasa a VIII-a

1. *Manifestări pe care le acceptăm şi manifestări pe care le respingem:*

- să sintetizeze principalele noțiuni şi norme morale;
- să înțeleagă polaritatea acestora;
- să accepte norme general valabile, ca valori umane superioare;
- să poată analiza comparativ valorile religioase şi valorile laice.

2. *Ce înseamnă om educat?*

- să înțeleagă şi să poată explica noțiunile: "educație" şi "om educat";
- să găsească exemple din literatură, film şi viața cotidiană;
- să manifeste trebuința şi dorința de autodepăşire morală şi culturală.

3. *Despre modestie şi infatuare:*

- să înțeleagă corect noțiunile;
- să poată realiza analiza comparativă a celor două tipuri de manifestare;
- să poată depăşi egoismul individual.

4. *Prietenia şi marea prietenie:*

- să stabilească juste criterii pentru alegerea prietenilor;
- să înțeleagă de ce nu durează unele prietenii
- să sesizeze deosebirile dintre prieteniile adevărate şi cele bazate pe interes;
- să-şi propună realizarea de prietenii sincere, durabile.

5. *Respectă pe aproapele tău şi pe tine însuți:*
- să înțeleagă ce înseamnă "aproapele";
- să dobândească sentimentele de înțelegere, respect față de toți oamenii, indiferent de poziție socială, limbă, orientare politică etc.

6. *Munca - sursă de afirmare, de plăcere sau de oboseală?*
- să recunoască faptul că nu există munci demne şi nedemne, ci oameni care ştiu şi oameni care nu ştiu să prețuiască munca şi semenii;
- să cunoască semnificația muncii în istoria devenirii umane;
- să-şi perfecționeze activitatea de învățare;
- să înțeleagă că numai prin muncă omul se poate afirma

7. *Violența şi agresivitatea - semne de primitivism:*
- să descurajeze şi să respingă manifestările de agresivitate fizică şi verbală;
- să combată orice formă de xenofobie;
- să dovedească un comportament atent, tolerant civilizat; 9. *Valori româneşti în lume:*
- să fie informat despre: personalități, activități, produse româneşti cunoscute în lume;
- să se mândrească cu ele;
- să aibă sentimentul demnității naționale şi al legalității calităților umane.

E. Clasa a IX-a

1. *Drepturile şi îndatoririle elevului de liceu:*
- să cunoască şi să-şi însuşească, prin dezvoltare *Regulamentul şcolar şi de ordine interioară;*
- să înțeleagă necesitatea acceptării şi respectării acestuia;
- să învețe să uzeze de drepturile prevăzute;

2. *Pledoarie pentru respect:*
- să sesizeze plurivalenta termenului;
- să dovedească prin comportament, respect față de sine, față de alții, față de muncă, față de valori, ca semn al maturității şi socializării individului;

3. *Societatea civilă şi democrația:*
- să cunoască şi să poată explica termenii;
- să cunoască principalele drepturi şi îndatoriri ale cetățenilor într-un stat democratic;
- să-şi exprime deschis păreri;
- să manifeste respect față de instituțiile statului;

4. *Foşti elevi ai liceului, cu care ne mândrim:*
- să cunoască personalitățile şi tradițiile şcolii;
- să se mândrească cu şcoala, dascălii ei şi foştii ei elevi;
- să manifeste interes pentru continuarea tradițiilor şi menținerea (sau crearea) prestigiului şcolii;

5. *Manierele la dans:*
- să cunoască rolul dansului în societate;
- să cunoască şi să aprecieze dansul popular romanesc;
- să cunoască dansurile modeme de societate;
- să înțeleagă ca e nevoie de maniere la dans;
- să accepte şi să manifeste comportare decentă la dans;

6. *Despre extremism şi xenofobie:*
- să înțeleagă noțiunile şi domeniile de manifestare ale extremismului, xenofobiei, ca forme ale intoleranței;
- să înțeleagă necesitatea dialogului şi înțelegerii între oameni;
- să manifeste respect şi toleranță față de toți oamenii, indiferent de rasă, neam, etnie, religie...

7. *Cum este şi cum trebuie cunoscută România în lume:*

- să cunoască principalele frumuseţi şi valori ale României;
- să poată recunoaşte şi evidenţia trăsăturile majorităţii cetăţenilor români (ospitalitate, inteligenţă...);
- să se comporte demn ca turist în ţară şi în străinătate;
- să exprime păreri şi să se manifeste faţă de denigrarea României şi a valorilor sale;
- să exprime şi să manifeste sentimente patriotice;
8. *Respectul pentru regulile de circulaţie, respect pentru viaţă:*
- să cunoască regulile şi semnele de circulaţie pentru pietoni şi biciclişti;
- să le respecte în mod conştient.

F. Clasa a X-a

1. *Legile şi democraţia:*
- să înţeleagă rolul legilor în societatea civilă;
- să înţeleagă raportul legi-democraţie;
- să accepte că fără legi nu poate exista democraţie;
- să dezaprobe dezordinea, haosul şi încălcarea legilor;
- să înţeleagă că nerespectarea legilor trebuie pedepsită;
2. *Arta dialogului:*
- să cunoască modalităţile de relaţionare interumană prin dialog, colocviu, seminar;
- să poată formula argumente logice în susţinerea opiniilor;
- să-şi poată controla intervenţiile;
- să accepte dreptul la alte opinii, chiar opinii opuse;
- să exerseze dialogul în clasă, familie, acţiuni publice;
3. *Dependenţa şi independenţa in viaţă adolescentului:*
- să înţeleagă statutul social, economic şi cultural al adolescentului-elev;
- să aspire spre independenţa, fără a neglija respectul faţă de părinţi şi profesori;
- să aspire la formarea propriei identităţi şi a independenţei în raport cu condiţionările materiale şi financiare ale familiei şi cu propriile posibilităţi;
4. *Altruism şi egoism:*
- să înţeleagă corect noţiunile;
- să deosebească “altruismul egoist” de “altruismul dezinteresat”;
- să poată compara “altruismul laic” cu “altruismul creştin”;
- să manifeste respect şi ajutor, solidaritate cu semenii;
5. *Duplicitatea în viaţă:*
- să manifeste corectitudine în relaţiile interpersonale;
- să repudieze falsitatea şi atitudinea duplicitară;
- să poată exemplifica şi recunoaşte duplicitatea;
6. *Punctualitatea, trăsătura a omului modern şi civilizat:*
- să înţeleagă rolul punctualităţii şi al respectării cuvântului dat;
- să respecte timpul în cadrul programului propriu şi al celorlalţi;
- să manifeste punctualitate în toate împrejurările;
- să-şi revizuiască programul zilnic (dacă e nevoie).
7. *Valori morale (laice şi religioase):*
- să sistematizeze “tabloul” valorilor morale;
- să înţeleagă compatibilitatea dintre laic şi religios;
- să respecte sistemul valorilor general-umane de conduită;
- să manifeste dorinţa de autodepăşire morală;
8. *Ce este şi cum se exprimă dragostea de patrie:*
- să poată defini noţiunile de “patrie” şi “patriotism”;
- să poată exemplifica şi argumenta nevoia patriotismului;
- să manifeste sentimente sincere (!) faţă de patrie, exprimate şi susţinute de fapte;
9. *Problemele umanităţii - problemele mele:*
- să identifice marile probleme ale umanităţii: malnutriţia, rasismul, războaiele etc.;

- să manifeste sentimentul de solidaritate şi responsabilitate umană.

G. Clasa a XI-a

1. *Tineretul şi lumea contemporană:*
- să cunoască problemele tineretului şi ale lumii contemporane;
- să cunoască problemele româneşti în context internațional;
- să poată analiza obiectiv şansele şi lipsa de şanse ale tineretului din România şi din lume;
2. *Manierele: o cerință exterioară sau un mod de a fi:*
- să înțeleagă importanța şi necesitatea atitudinii manierate în relațiile interpersonale;
- să dovedească o comportare manierată, elegantă, ca semn distinctiv al omului modern şi civilizat;
- să resimtă necesitatea de comportare manierată ca pe o trebuință;
3. *Demnitate şi falsa demnitate: - să înțeleagă conținutul noțiunii;*
- să poată exemplifica din literatură, film, viață;
- să facă distincție între respectul față de sine şi infatuare;
- să se manifeste demn în toate împrejurările;
4. *Competiție şi fair-play:*
- să înțeleagă competiția (şi concurența), drept un mod de a fi al societății modeme şi al economiei de piață;
- să manifeste corectitudine în orice domeniu competițional;
- să poată exemplifica aspecte ale lipsei de fair-play; .
- să refuze neloialitatea şi folosirea mijloacelor necinstite pentru a câştiga sau pentru a învinge;
- să manifeste solidaritate şi sprijin față de cei invitați;
- să manifeste respect şi admirație pentru învingători;
5. *Moral şi imoral în viață personală, în familie şi în societate*
- să deosebească ce este moral de ce este imoral sau amoral;
- să nu accepte duplicitatea (ca formă a imoralității);
- să nu trădeze interesele comune dezirabile;
6. *A dezvolta spiritul pentru a dezarma mâna:*
- să cunoască principalele articole *ale Convenției UNESCO pentru pace internațională şi dezarmare;*
- să înțeleagă că prin *educație* se poate ajunge la înrădăcinarea ideii păcii şi înțelegerii, dar şi a războiului;
- să înțeleagă că războaiele sunt expresia negării idealului democratic al demnității, egalității şi respectului vieții;
- să dezaprobe orice neînțelegeri care pot genera războaie sau dușmănii şi lupte fratricide
7. *"Ubi bene, ibi patria?"*
- să înțeleagă dezavantajele şi riscurile emigrării;
- să opteze pentru statornicie, patrie şi neam;
8. *Seducția şi puterea banului:*
- să înțeleagă că banii ne pot face să trăim onorabil, dar şi că pot deforma caracterul;
- să cunoască existența banilor "curați" şi a banilor "murdari";
- să respingă "valoarea" sprijinită numai pe ban;
9. *Civilizația la volan.*
- să cunoască cerințele comportării civilizate la volan;
- să-şi conştientizeze necesitatea conducerii preventive.

H. Clasa a XII-a

1. *ONU şi drepturile omului:*
- să cunoască importanța şi principalele articole ale *Declarației Universale ale Drepturilor Omului;*
- să aspire spre libertate, egalitate şi demnitate;

- să manifeste solidaritate cu toate popoarele;

2. *Cetățean al țării şi om al lumii şi culturii:*

- să manifeste respect față de țară şi sentimentul egalității cu toți oamenii din lume;
- să respingă manifestările xenofobe, a sentimentelor de superioritate, dar şi a complexelor;
- să susțină necesitatea înțelegerii şi colaborării între oameni;

3. *Pacea - singura şansă a lumii:*

- să înțeleagă că secolul al XXI-lea "va fi paşnic sau nu va fi deloc";
- să poată analiza situațiile conflictuale din lume;
- să fie conştienți că dreptul la viață se realizează prin pace;

4. *Interesele omului şi omul de interes:*

- să înțeleagă corect raportul *trebuințe-interese;*
- să cunoască mijloacele cinstite de satisfacere a trebuințelor;
- să înțeleagă rolul relațiilor interumane şi rezolvarea problemelor şi afacerilor;
- să nu accepte ca omul să devină *mijloc;*

5. *Onoarea şi dezonoarea:*

- să respecte raportul cuvânt de onoare - fapta de onoare;
- să manifeste un comportament care onorează personalitatea;
- să respingă faptele care dezonorează;
- să poată aprecia corect şi obiectiv comportamentul propriu şi al altora;

6. *Trăsături preferate la sexul opus:*

- să înțeleagă că orice persoană are atât părți bune cât şi rele;
- să cunoască criteriile alegerii partenerului de sex opus;
- să opteze pentru frumusețea morală;

7. *Dreptul la viață şi dreptul la moarte:*

- să sesizeze implicațiile morale ale deciziei pe drept la viață (avortul, condamnarea la moarte, sinuciderea);
- să accepte şi să promoveze "dreptul la viață" a tuturor ființelor;
- să înțeleagă perceptele moralei creştine legate de viață şi moarte;

8. *Comportarea în caz de calamitate:*

- să cunoaştem regulile elementare de comportare (în timp de cutremur, inundație, incendiu);
- să înțeleagă importanța evaluării reale a situației.

6.4. EDUCAȚIA PRIN ŞI PENTRU CULTURĂ

A. Clasa a V-a

1. *Frumosul în fiecare zi lângă noi, prin noi.* (curtea, strada, camera, clasa.);

- să-şi formeze deprinderea de a respinge dezordinea, mizeria, şi de a dori să închege armonia, curățenia - frumosul în fiecare lucru simplu în universul ce ne înconjoară;
- să învețe să aranjeze camera în care locuieşte, anexele şi să-i placă şi le vadă în armonie de culori;
- să contribuie la ordinea din bloc, cartier, sat prin modul în care aranjează florile, munceşte pentru a înlătura tot ce e urât.

2. *Eroul, personajul meu preferat (povestea mea preferată);*

- să caute cartea să dorească să o citească;
- să găsească în întâlnirea cu cartea o reală bucurie;
- să privească cartea ca pe o hrană necesară vieții lui;
- să învețe cu răbdare să-i găsească tainele şi să-i facă plăcere să comenteze o carte;

3. *Teatrul, o lume a noastră:*

- să dorească neîncetat să pătrundă în lumea plină de vrajă a dramaturgiei;
- să înțeleagă teatrul ca pe un fenomen complex sinteza a artelor şi a multor meserii -unite în slujba unor mari idei (scenografie, recitare, balet, muzică, croitorie, pictură, coafor, design);
- să devină un împătimit al cultivării acestei arte;

- să înțeleagă că lumea teatrului este o lume a speranțelor şi idealurilor, a căutărilor noastre în drum spre adevăr.

4. *Cântecul la el acasă. Un cântec străbate lumea:*

- să învețe care sunt genurile şi speciile muzicii vocale;
- să iubească cele mai diferite manifestări, nefiind cunoscătorul doar a unei specii sau a câtorva melodii;
- să devină un cunoscător al muzicii vocale naționale si a altor popoare - exprimată în muzica populară, uşoară, rock, coralã, laica şi bisericească;
- să înțeleagă muzica în legătura cu istoria omenirii;
- să pătrundă cu migală şi tenacitate în lumea fără de infinit a muzicii, ca limbaj universal;

5. *Pornind de la cele şapte minuni ale lumii antice* - în față marilor opere de artă ale omenirii să învețe care au fost criteriile dintotdeauna ale aspirației omului spre absolut;

- să înceapă să studieze marile arte: sculptura, arhitectura ca expresie a necontenitei sete de iubire, frumos şi perfecțiune a omului pe pământ;
- să dorească să cunoască probleme ale istoriei sculpturii şi arhitecturii şi a legăturii lor cu celelalte arte;

6. *Radio-ul şi televiziunea. Cum selectez un program?*

- să învețe de mic care sunt criteriile selectării programelor pentru ca timpul liber să însemne nu numai distracție, ci, necontenită cultivare;
- să învețe de mic ca radio-ul şi televiziunea pot fi mijloace de reală educare întru civilizație şi cultură, nu numai simple modalități de trecere a timpului;

7. *Natura ne cheamă cu vraja ei:*

- să înceapă să cunoască tainele naturii, să o iubească şi să fie un apărător al ei;
- să înțeleagă întrepătrunderea între regnuri şi viața omului în mijlocul ei;
- să cunoască natura firii, a plaiurilor natale şi să o încorporeze vieții lui de zi cu zi.

B. Clasa a VI-a

1. *Tradiții locale {costume, dansuri)*

- să înțeleagă mai întâi ce este lângă el, de unde pornim în viață, care este zestrea înaintaşilor şi cum trebuie ea continuată;
- să dorească să cunoască cat mai multe obiceiuri, tradiții;
- să devină un pasionat al căutării, descoperirii celor mai semnificative taine ale artei populare;
- să învețe comportarea în legătură cu întreaga participare la asemenea obiceiuri;

2. *A fi spectator:*

- să cunoască în ce constau datoriile unui spectator, cum se realizează impactul spectator-opera de artă în condițiile sălii de spectacol;
- să învețe ce însemnă pregătirea şi toate regulile de comportare la spectacol (vestimentația, cunoaşterea operei respectivului autor, regizor, dirijor, scenograf, compozitor), în pauze;

3. *Frumosul gest de fiecare zi:*

- să învețe cu bucurie ca frumosul există în vorba, comportarea, gesturile, faptele noastre de zi cu zi, în relațiile cu semenii;
- să cunoască semnificațiile celor mai banale gesturi care pot şi trebuie să înfrumusețeze fiecare zi;
- salutul, comportarea cu cei din familie, solicitudinea cu oamenii din jur, în magazine, instituții publice, în şcoală, în curte;

4. *Filmul - spectacol de sunet şi lumină:*

- să încerce de acum să înțeleagă trăsăturile celei de a şaptea arte - aspect complex al veacului nostru în care tehnica vine spre a ajută arta;
- să încerce să cunoască cele mai semnificative mijloace care măresc valoarea unui film;
- să aleagă acele filme care îl ajută în cunoaşterea omenirii şi în drumul spre înțelegerea virtuților şi defectelor umane;

- să dorească să cunoască istoria filmului, speciile acestuia, devenind un apărător al adevăratei arte;

5. *Bucuria muzicii:*

- să pătrundă în lumea muzicii, a genurilor muzicale, a instrumentelor;
- să cunoască modalitățile de realizare a melosului;

6. Idealurile poporului întrupate în bisericile şi mănăstirile din țară noastră:

- să dezvolte capacitatea de a corela fenomenele vieții spirituale cu discernământ, de a apară şi înțelege credințele religioase;
- să-şi formeze gustul artistic pentru a descoperi frumosul în mănăstirile noastre - întruchipare a vieții şi aspirațiilor de-a lungul istoriei;

7. *Cum aleg un tablou:*

- să-şi formeze de mic un bun gust pe baza cunoaşterii trăsăturilor picturii şi a adevăratelor valori în arta plastică;
- să învețe lumea culorilor, legile picturii şi valoarea operelor marilor artişti;
- să viziteze muzee de pictură din țară şi din lume, să cunoască istoria artelor plastice.

8. *Istoria, societatea şi arta:*

- să înceapă să studieze relația artă-istorie, întruchiparea acesteia în toate formele de artă;
- să tindă spre o superioară înțelegere a istoriei.

C. Clasa a VII-a

1. *Sunt cu cărțile - nu sunt singur. (Prin biblioteci şi librării, standuri, expoziții şi anticariate)*

- să-şi consolideze cunoştințele şi convingerile în legătură cu nevoia de carte bună, de cunoaştere a frumosului, binelui şi adevărului prin ea;
- să învețe relația carte cititor, gingăşia comportării cu cartea şi rolul acesteia în viață familială şi în păstrarea ființei poporului nostru;
- să aprecieze valoarea cărții ca pe un bun de preț, respectând-o, conservând-o;
- să studieze categoriile de cărți, să le caute şi să fie un propagator al cărții de valoare;

2. *La mine acasă sau estetica vieții casnice - menajul:*

- să înceapă să cunoască istoria omenirii prin casele pe care omul şi le-a făcut, expresie a vieții lui interioare;
- să cunoască muzeele satelor, marile aşezări umane şi frumusețea vieții interioare;
- să dorească un cămin frumos al cărui făuritor să fie;
- să încerce zilnic să facă din gospodăria casnică un univers plin de viață;

3. *Natura şi omul. De Ia pădure la arta în lemn:*

- să înțeleagă graiul lemnului, viață lui în lumea naturii;
- să aibă bucuria de a urmări transformarea lui în mâna marilor artişti;

4. *Voci celebre:*

- să-şi adâncească cunoştințele în domeniul artei prin cunoaşterea acelora care au eternizat viață prin vocea lor prelungind aspirațiile noastre;
- să aprofundeze înțelegerea muzicii vocale prin muzica de opera prin muzica vocală;

5. *Navigând, navigând...:*

- să înțeleagă istoria marilor călători şi să încerce să o cunoască în complexitatea ei;
- să vadă în apele țării şi ale lumii, râuri, lacuri, delta şi mari, originea căutării şi a necontenitei lupte a omului cu spațiul şi timpul;
- să câştige an de an aspirația spre sublim - prin prețuirea frumosului în natura şi artă;

6. *Prin muzeele noastre şi din Europa:*

- să înțeleagă întrepătrunderea dintre arte şi dintre aspirațiile popoarelor;
- să fie un apărător al marilor opere de artă a tot ce omul a făurit din dragoste cu imense sacrificii;

7. *Istoria artei (prin sălile de concert sau teatru sau operă):*

- să cunoască arta dirijorală, arta corală, şi să înțeleagă sensul acestora;
- să năzuiască să vadă şi să pătrundă în taina acestor frumuseți.

D. Clasa a VIII-a

1. *Zestrea spirituală a familiei mele:*
- să apere (cunoscând şi conştientizând) valorile de generaţii ale înaintaşilor;
- să dezvolte virtuţile membrilor familiei şi idealurile lor;
2. *Şcoli de renume* (instituţii de învăţământ şi cultură):
- să cunoască şcoli din judeţ, din ţară care se bucură de prestigiu prin marii dascăli şi elevi pe care i-au avut;
- să devină un apărător tenace al şcolii ca altar al oricărei colectivităţi în drumul ei spre progres;
- să-şi cultive mândria de a fi elevii unor şcoli care se bucură de prestigiu;
3. *Frumosul şi limbajul folosit:*
- să înţeleagă drumul vieţii de zi cu zi ca pe un drum al cultivării manierelor elegante spre bucuria noastră, a tuturor,
- să fie aspri judecători faţă de vulgaritate, injurii şi orice este împotriva bunului simţ;
4. *O aripă de cer - dânsul (baletul - dans modern, popular, tematic):*
- să înţeleagă frumuseţea umană prin frumuseţea trupului, a mişcărilor ca expresie fără cuvânt a visurilor omului;
- să vadă unitatea dintre costumaţie, muzică şi mişcare;
- să-şi cultive în acest sens dragostea de frumos şi linişte interioară - dincolo de cuvânt;
5. *Invazia kitsch-ului:*
- să ştie să deosebească arta adevărată de cea comercial-vulgară, rod al viciilor şi setei de bunuri exclusiv materiale;
- să-şi cultive dragostea de simplitate şi adevăr, întrupate în arta de valoare autentică;
- să trudească pentru a apară adevărata cultură, artă şi civilizaţie;
6. *De la tipar, la informatică, de la matematică şi fizică, la poezie:*
- să poată să răspundă prin pregătire şi bun gust la întrebări legate de interdependenţa între ştiinţă şi artă;
- să fie un propovăduitor al frumuseţii minţii umane;
7. *în faţa vieţii - cu colegii, familia, dascălii mei - purtător al virtuţilor poporului meu:*
- să cunoască zestrea spirituală cu care porneşte mai departe, aspiraţiile lui; - să dorească, în sănătate şi bucurie să fie un continuator al înaintaşilor şi un cunoscător al artei, ştiinţei şi culturii;
- să ştie să fie un absolvent demn prin tot ceea ce înfăptuieşte.

E. Clasa a IX-a

1. *Oraşe şi sate. (Zestrea lor peste ani):*
- să ştie cine sunt oamenii care au locuit în aceste aşezări, îndeletnicirile, trăsăturile, virtuţile şi realizările lor;
- să dorească să ducă mai departe această "zestre" şi să fie un promovator al valorilor locale;
2. *De la istoria tiparului şi a cărţii - la cărţile mele dragi:*
- să pătrundă semnificaţia prieteniei cu cartea, revista, ziarul - tiparul în lumea ştiinţelor, artei, jurisprudenţei, economiei, fiind un apărător al civilizaţiei peste secole;
- să dorească să cunoască biografiile marilor inventatori români - foştii elevi ai şcolilor noastre;
3. *Copiii lumii şi muzica:*
- să cunoască date despre copiii care s-au remarcat în lumea muzicii;
- să înţeleagă că copilăria şi adolescenţa sunt vârstele când te apropii de muzica şi o aprofundezi;
- să dorească să cunoască istoria muzicii prin copiii minunaţi ai pamântutui şi ai ţării şi să se apropie de aceştia;
4. *Arta de a dăinui:*
- să perceapă că istoria marilor construcţii - a celebrelor palate - este istoria gândirii, simţămintelor şi idealurilor umane;

- să vadă lumea cu ochii omului iubitor de frumosul realizat de oameni;
- să dorească să realizeze lucruri durabile în orice meserie si-ar alege;

5. *Artă şi spiritualitate în ţara mea:*

- să analizeze problemele diverse ale vieții spirituale (credințe, concepții, tradiții), înțelegând unitatea ca diversitate;
- să îmbine toate aceste cunoştințe cu convingerile personale şi să devină un apărător coştient al spiritualității umane;
- să conştientizeze armonia dintre artă şi spirit pe teritoriul țării noastre;

6. *Frumusețea femeii (în artă, ştiință şi viață):*

- să înțeleagă rolul femeii ca dătătoare de viață şi puterea ei de jertfa în tot ceea ce face;
- să devină apărător al femeii ca făuritoare de nepieritoare comori spirituale;
- să cunoască rolul femeii în slujba frumosului şi civilizației în contemporaneitate;

7. *Identitatea națională:*

- să fie un militant al toleranței, apărării drepturilor omului şi în acelaşi timp al păstrării identității naționale.

F. Clasa a X-a

1. *Călătoria şi descoperirea marilor frumuseți;*

- să facă legătura între istorie, geografie, literatură, arta, economie, înțelegând semnificația călătoriei pentru împlinire spirituală;
- să fie un sprijinitor al acestui mod de a cunoaşte omenirea şi de a o aduce la tine acasă;

2. *Semnificația sărbătorilor.*

- să găsească în cunoaşterea sărbătorilor semnificațiile legate de evoluția morală şi spirituală a unei colectivități"
- să poată analiza ritualul marilor noastre sărbători (Crăciun, Bobotează, Paşti, Rusalii) în legătură cu istoria acestor pământuri, cu trăsăturile oamenilor de pe aceste meleaguri;

3. *Prin ţara mea de cântec şi de dor.*

- să iscodească, oriunde ar merge - dorind să cunoască frumusețea naturii şi a oamenilor prin tot ce stă mărturie peste ani;
- să perceapă, să recepteze şi să-şi dezvolte dorința de a deveni însuşi un păstrător al acestor valori din artă, meşteşuguri, tradiții, culturi;

4. *Arta de a te îmbrăca:*

- să cunoască istoria vestimentației ca expresie a însăşi firii şi vieții oamenilor;
- să se bucure de viață din jur promovând haina frumoasă din toate timpurile, pentru toate vârstele şi ocaziile;

5. *Locuri celebre regăsite în opere de artă - (oraşe, sate, ţări, piscuri, ape, etc.):*

- să înțeleagă ca întregul univers devine minunat prin OM;
- să dorească să cunoască legătura între locuri din întreaga lume şi faptele oamenilor care le-au făcut nemuritoare;

6. *Cuceritorii aerului:*

- să cunoască evoluția minții umane spre cucerirea cosmosului (astronomie, aeronautică, cosmonautică);

7. *Curiozități în setea de frumos:*

- să cunoască meşteşugurile deosebite (arta ceasornicarilor, scafandrilor, prelucrarea pietrelor scumpe, etc.) ca expresie a neostoitei sete a omului de absolut;
- să învețe să înțeleagă oamenii cu preocupări deosebite şi să se cunoască astfel mai bine pe sine.

G. Clasa a XI-a

1. *Universități celebre:*

- să învețe să prețuiască instituțiile de învățământ care au dat lumii valori;
- să apere şcoala, facultatea ca pe o comoară a eternității noastre pe pământ;

- să cunoască marile universități din țară, Europa şi alte continente;

2. *Frumosul în familie:*

- să-şi formeze deprinderea de a aprofunda înțelegerea codului vieții de familie, a relațiilor cu cei dragi, făcând din fiecare zi o bucurie şi o sărbătoare prin comportare, arta culinară, viață spirituală (sărbătorile familiale), munca în curte, grădină;

- să conştientizeze înțelegerea esteticului în fiecare obiect, gest, fapt cotidian;

3. *Mândria de a-ți scrie numele:*

- să cultive dorința de a-şi eterniza prin munca lor numele: acasă, la şcoală, în localitate, în țara, prin meşteşug, o operă de gospodar, o opera de ştiința, de artă, o construcție;

- să învețe de la alții, cunoscând asemenea exemple din jur, din țară, din lume, din cărți, din întreaga istorie a culturii şi civilizației;

4. *Politețea - cultura şi civilizație:*

- să învețe ca politețea şi toată arta comportării şi manierelor este o expresie a civilizației şi raportului om-societate;

- să dorească să fie un om politicos, purtător al frumosului în fapte, limbaj, maniere;

5. *"La masa umbrelor" :*

- să conştientizeze prezența în viață noastră a scriitorilor, oamenilor de artă, de ştiință, ca ființe care ne întregesc şi ne înalță;

- să cunoască trecutul şi oamenii minunați ca prieteni nepieritori;

- să cultive apărarea valorilor eternizate prin trudă şi talent;

6. *Tinerii şi vârstnicii, nepoții şi bunicii - preocupările lor civilizatoare:*

- să înțeleagă raportul între generații şi rolul fiecăreia în împlinirea idealurilor noastre;

- să cunoască şi să cultive specificul acelor relații cum există la poporul nostru;

7. *Arta, şi ştiința la granița dintre milenii:*

- să cunoască aspectele esențiale ale fenomenelor economice, artistice, ştiințifice, juridice şi rolul lor civilizator;

- să poată oricând susține în cunoştință de cauză cultura şi frumosul în slujba unui secol al păcii şi înțelegerii între oameni.

H. Clasa a XII-a

1. *Pe marile drumuri ale lumii şi vieții:*

- să analizeze destine umane din istoria ştiinței ca modele pentru tinerii de astăzi;

- să înțeleagă că istoria omenirii este istoria gândirii şi a rolului civilizator al omului;

- să aspire spre o trăire superioară a vieții;

2. *Voci celebre, melodii de neuitat:*

- să dorească să păstreze cele mai frumoase melodii interpretate de solişti de muzică populară, uşoară, clasică, modernă;

- să devină un iubitor permanent al limbajului universal al muzicii;

3. *Cum sunt eu la sfârşit de liceu - sunt un om educat?*

- să realizeze exact care-i sunt trăsăturile fizice, psihice, intelectuale şi raportul cu familia, colegii, oamenii din jur - pentru a-şi găsi drumul potrivit;

- să facă legătura între cunoştințele acumulate de-a lungul anilor încercând o precisă autodefinire în vederea alegerii felului în viață;

4. *Ştim să descoperim frumosul şi să-l apărăm?*

- să testeze corect şi să observe frumosul îmbinându-1 cu comportamentul, morala, întreaga etică a vieții;

- să prețuiască tot ce s-a făurit prin truda, să învețe înțelegerea pentru oameni îmbinată cu exigența față de propria persoană;

5. *Setea de absolut:*

- să-şi ia ca exemplu din orice domeniu acei oameni care au slujit cultura şi civilizația şi să duci idealul lor mai departe;

6. *Sfârşit şi început de drum:*

- să înțeleagă ca fiecare pas e un act conştient al participării noastre la civilizația țării şi a lumii;

- să se hotărască pentru o viață în care să apere *frumosul, binele şi adevărul* cu prețul suprem al jertfei de fiecare zi.

6.5. EDUCAȚIA PRNTRU TIMPUL LIBER

A. Clasa a V-a

1. *Regimul zilnic al elevului:*
- să cunoască semnificația *regimului zilnic;*
- să accepte respectarea lui ca *mijloc* pentru optimizarea folosirii timpului;
- să aprecieze timpul liber ca pe *o sursă* de împliniri sau nemulțumiri;

2. *Cum ne petrecem timpul liber?*
- să cunoască munca de *timp liber,*
- să identifice *resursele* timpului liber;
- să aprecieze *timpul ca prieten sau duşman;*
- să îmbunătățească *organizarea şi folosirea* timpului liber,
- să-şi dezvolte impactul față de sine;

3. *Jocuri şi jucători:*
- să recunoască jocul ca activitate distractivă interesantă şi utilă pentru timpul liber,
- să identifice principalele categorii de jocuri;

4. *Colecții şi colecționari:*
- să cunoască noțiunile de *colecție şi colecționar;*
- să identifice *calitățile* unui colecționar şi a *criteriilor de apreciere* a unei colecții;
- să participe la prezentarea unor colecții şi a felului cum se organizează o colecție.

B. Clasa a VI-a

1. *Ce este timpul liber şi cum îl folosim?*
- să definească *timpul liber, loisirul;*
- să identifice funcțiile sale de bază: destindere, divertisment, dezvoltare şi să le aprecieze;
- să aleagă judicios formele de petrecere a timpului liber în zilele de şcoală, la sfârşit de săptămână şi în vacanțe;

2. *Lectura în viața mea:*
- să înțeleagă lectura particulară ca mijloc de formare a culturii generale şi de petrecere minunată a timpului liber;
- să dobândească informațiile necesare despre criteriile de alegere a cărții şi despre "arta de a citi" (cum citim);
- să se antreneze în protejarea şi îngrijirea ei.

3. *Reuşita unei excursii:*
- să *identifice excursia şi drumeția* ca activități de recreere şi odihnă activă;
- să învețe ce înseamnă relaxare şi instruire;
- să definească şi analizeze cele 3 etape: pregătirea, desfăşurarea şi valorificarea excursiei;
- să-şi trezească interesul pentru petrecerea activă şi în natură a timpului liber şi să respingă sedentarismul;
- să-şi dezvolte spiritul de echipă, participativ şi competitiv;

4. *Televizorul, stăpânul timpului meu liber?*
- să estimeze televizorul (televiziunea, ca sursă importantă pentru informare, dezvoltare şi divertisment;
- să discearnă în selectarea emisiunilor de televiziune pe baza unor criterii juste de valoare;
- să evalueze consecințele negative ale vizionării excesive a programelor TV;
- să decidă asupra ponderii pe care televizorul să-1 ocupe în timpul liber.

C. Clasa a VII-a

1. *Timpul liber în natura:*
- să identifice legătura omului cu natura, ca prietenul sau dușmanul său;
- să manifeste atitudinea de prieten, ocrotitor al naturii;
- să delimiteze acțiunile de ocrotire a naturii în timpul liber (A.B.C. -ul ocrotirii naturii;
- să inițieze un jurnal (calendar, al naturii cu observații ecologice în timpul liber,
- să hotărască, pentru vacanță, participarea la drumeții cu marcarea de trasee turistice;
- să activeze la clubul "Prietenii naturii";
2. *Estetica timpului liber:*
- să aprecieze "frumosul", "estetica" vieții cotidiene;
- să înțeleagă rolul artei în promovarea și protejarea gustului estetic;
- să identifice și să accepte normele comportamentului estetic în timpul liber;
- să manifeste preocupări practice de înfrumusețare a mediului ambiant;
- să-și cultive bunul gust autentic;
- să manifeste atitudine de respingere față de kitsch;
3. *Animația în cartier și în sat:*
- să aprecieze, pe baza criteriilor obiective, animația din comunitatea sa;
- să se implice în animarea/inițierea unor acțiuni care înfrumusețează viață și împiedică antrenarea tinerilor în acte antisociale;
- să-și dezvolte capacitatea de comunicare și cooperare, inițiativă și inventivitatea, respectul reciproc și comportamentul civilizat;
4. *Ce fac într-o vacanță?*
- să cunoască cum se proiectează și se organizează timpul liber în vacanța de iarnă, de primăvară și în vacanța mare;
- să dobândească informații despre modalitățile specifice de petrecere a timpului liber în vacanță;
- să aleagă și să îmbine activitățile distractiv-recreative cu cele intelectuale, cultural-artistice și sportive și cu cele practic-productive;
- să cunoască sentimentul satisfacției trăirii timpului.

D. Clasa a VIII-a

1. *Atenție la detalii:*
- să conștientizeze faptul că orice lucru trebuie făcut temeinic;
- să-și analizeze obiectivele apropiate și îndepărtate (idealuri, hoby-uri aprofundând fiecare amănunt;
2. *Spune cum îți petreci timpul liber ca să-ți spun cine ești!*
- să evidențieze modul de organizare și utilizare a timpului în prag de absolvire a gimnaziului;
- să aprecieze contribuția timpului liber la dezvoltarea, destinderea și divertismentul propriei persoane;
- să justifice enunțul "spune cum îți petreci timpul liber ca să-ți spun cine ești!";
3. *Ce sporturi practicăm?*
- să aprecieze practicarea sportului în timpul liber ca pe un mijloc important de dezvoltare și destindere;
- să discearnă asupra alegerii sportului potrivit și preferat și a posibilităților de îmbinare armonioasă cu alte activități (intelectuale, artistice)
- să ia atitudine de respingere față de practicarea dezordonată, dezorganizată și ineficientă a sportului, mare consumatoare de timp;
- să se antreneze organizat în practica disciplinelor sportive alese și a dansului - ca mod plăcut și necesar de petrecere a timpului liber;
- să combată sedentarismul.

E. Clasa a IX-a

1. *Gimnastica în timpul liber:*

- să estimeze sedentarismul ca o plagă a epocii actuale;
- să cunoască efectele exercițiilor fizice asupra organismului;
- să încurajeze antrenamentul de întreținere în timpul liber;

2. *"Nu lăsa pe mâine ce poți face astăzi!"*

- să distingă unicitatea timpului ca valoare ireversibilă, cu stocuri limitate;
- să dobândească informațiile despre posibilitățile de extindere a timpului liber prin organizarea şi gospodărirea lui după juste criterii de valoare;
- să identifice posibilitățile adolescentului de a-şi împlini propriile deziderate în timpul său liber;
- să activeze exercițiul punctualității şi al promptitudinii;
- să hotărască să nu fie îngăduitor cu risipa orelor, cu sacrificarea momentelor unice, cu moartea timpului;

3. *Hobby-uri:*

- să definească hobby-ul;
- să elaboreze diferite categorii de hobby;
- să identifice criteriile de alegere a hobby-ului;
- să se inițieze într-un hobby;

4. *Vacanțele mele!*

- să înțeleagă valoarea unei vacanțe pentru intărirea echilibrului biologic uman, pentru a se simți fericit;
- să dobândescă informații despre pregătirea vacanței şi despre modalități specifice de petrecere a timpului liber,
- să extindă semnificația comportamentului ludic.

F. Clasa a X-a

1. *Timpul, prieten şi sau duşman?:*

- să recunoască valențele "timpului liber prieten" (inițiativa, invenția, inteligența, creativitatea şi a performanțelor sale (dezvolta personalitatea şi conferă bucurie, echilibru şi originalitate;
- să identifice caracteristicile principale ale "timpului duşman" (organizarea greşită, poluarea, rutina şi a consecințelor sale (obosește, plictisește, risipește timpul, energia, sănătatea, banii şi uneori alterează personalitatea);

2. *Timpul liber pentru dezvoltarea mea spirituală:*

- să identifice sursele timpului liber pentru lărgirea orizontului cultural pentru îmbogățirea vieții spirituale;
- să cunoască cerințele care asigură că participarea la spectacolul de teatru, film, concert sau vizitarea unei expoziții sau a unui muzeu să fie o autentică manifestare spirituală;
- să stimuleze inteligența şi umorul, comportamentul civilizat, elevat;

3. *Muzica, timp regăsit al bucuriilor noastre:*

- să înțeleagă muzica ca cel mai pătrunzător (accesibil) gen al artei, ca prieten şi susținător al timpului liber;
- să dobândească informații necesare despre genuri şi forme de creație în lumea muzicii;
- să pregătească atitudini active pentru a asculta şi înțelege muzica;
- să dezvolte aptitudini muzicale în timpul liber,
- să se inițieze în alcătuirea,"muzicii ideale";

4. *Spectacole, concerte, expoziții:*

- să recunoască spectacolele de teatru şi film, concertele expozițiile ca resurse ale îmbogățirii vieții spirituale;
- să estimeze criteriile de selecție a spectacolului potrivit vârstei şi preocupărilor;
- să pregătească vizionarea unui spectacol;

5. *Tentația unui cerc, cenaclu, club sau asociație:*

- să le trezească trebuința vieții asociative;
- să opteze spre forma de activitate care îi este cea mai apropiată;

- să-şi cultive datoriile, talentul şi să fie animatorul acestei activităţi.

G. Clasa a XI-a

1. *Timpul - mai preţios ca aurul!:*
- să conştientizeze percepţia timpului şi a scurgerii lui ireversibile;
- să aibă convingerea ca folosirea raţională şi utila a timpului se învaţă;
- să le stimuleze preocupările pentru îmbunătăţirea disciplinei interioare;
- să evalueze lupta cu timpul în fapte, în bucuria reuşitei, a evoluţiei, şi fericirea de a şti să trăieşti;

2. *Estetica în tot ceea ce ne înconjoară:*
- să înţeleagă necesitatea folosirii timpului liber pentru dezvoltarea imaginaţiei pentru a făuri ceva cu totul deosebit;
- să cunoască faptul ca estetica bunurilor de consum, estetica industrială s-a născut din folosirea excepţională a puterii de creativitate;

3. *Cum să organizăm o petrecere în grup?*
- să aleagă ocazia, locul şi timpul, rolul şi modul de organizare în manifestare;
- să stimuleze iniţiativa (organizatorică, culturală, artistică, practică, etc.);
- să exerseze dialogul şi comunicarea, codul manierelor elegante;

4. *Jocuri de societate şi jocuri de noroc:*
- să înţeleagă extinderea semnificaţiei "jocului de societate", a conţinutului şi regulilor sale;
- să dobândească unele informaţii despre "jocurile de noroc" şi discernământul în practicarea lor;
- să cunoască unele categorii de jocuri de societate;,
- să stimuleze inteligenţa şi inventivitatea, perspicacitatea şi spiritul competitiv.

H. Clasa a XII-a

1. *Loisir-ul - element al stilului de viaţă:*
- să aprecieze folosirea timpului liber în anii de liceu;
- să identifice dominanta specifică personalităţii fiecăruia drept criteriu opţional pentru timpul liber;
- să dobândească noi informaţii despre alte domenii ale petrecerii timpului liber,
- să se antreneze la exerciţii diverse pentru dezvoltarea şi perfecţionarea deprinderilor de organizare şi petrecere elevată a timpului liber, ca stil de viaţă;

2. *înţelepciunea oamenilor la începutul unui mileniu:*
- să aprecieze faptul ca oamenii se formează pentru o cultură şi civilizaţie a păcii, a democraţiei şi a unei înalte etici;
- să înveţe ce-nsemnează formarea trăsăturilor gândirii caracterului şi comportamentului pentru o convieţuire în armonie cu a celor din jur;

6.6. EDUCAŢIA PENTRU VIAŢA DE FAMILIE

A. Clasa a V-a

1. *Familia mea:*
- să cunoască rolurile dintr-o familie;
- să aprecieze rolul sau în propria familie;
- să se identifice afectiv şi social cu propria familie pentru a avea sentimentul de securitate;

2. *Cum îmi ajut familia?*
- să-şi recunoască sarcinile ce-i revin în viaţa familiei;
- să-i stimuleze nevoia de participare activă;

3. *Fraţi mai mari, fraţi mai mici:*
- să sesizeze percepţia subiectivă a poziţiei relative a fraţilor într-o familie;
- să identifice "starea de frustrare şi gelozie" resimţită la fiecare frate în raport cu ceilalţi;
- să accepte posibilitatea convieţuirii amiabile între fraţi.

B. Clasa a VI-a

1. *Istoricul familiei:*
- să cunoască elementele de definire a familiei de-a lungul istoriei;
- să înțeleagă importanța şi funcțiile familiei;
2. *Banii familiei:*
- să aprecieze corect resursele financiare ale familiei, ce se cuvine fiecărui membru;
- să înțeleagă necesitatea planificării cheltuielilor familiei;
3. *Buna vecinătate:*
- să recunoască raporturile familiei cu vecinii;
- să identifice condițiile bunei vecinătăți;
- să-i stimuleze interesul pentru a avea relații bune cu vecinii.

C. Clasa a VII-a

1. *Activități casnice:*
- să identifice principalele activități casnice;
- să respecte activitatea celorlalți membri ai familiei;
- să determine dorința, interesul de a-şi asuma efectuarea unor activități;
2. *Aniversările familiei:*
- să descopere care pot fi aniversările familiei lui;
- să cunoască modalitățile de a organiza şi petrece o aniversare;
- să înțeleagă semnificația unificatoare a petrecerilor în familie;
3. *Serile în familie:*
- să identifice modalitățile de petrecere a serii în cadrul familiei (lectura, TV, joc, activitățti casnice);
- să respecte preferințele şi gusturile celor din familie.

D. Clasa a VIII-a

1. *Vârste şi sexe în familie:*
- să distingă rolurile şi statuturile diferite în funcție de vârstă şi sex;
- să accepte “favorurile” şi “frustrările” specifice rolului;
- să-şi conştientizeze propria poziție în familia sa.
2. *Bugetul familiei:*
- să cunoască calculul bugetului unei familii (intrări, cheltuieli, ritmicitatea cheltuielilor);
- să înțeleagă necesitatea utilizării raționale şi planificate a resurselor financiare ale unei familii;
3. *Bucurii şi necazuri în familie:*
- să sesizeze momentele şi elementele generatoare de bucurii şi necazuri în familie;
- să aprecieze solidaritatea familiei în orice situație;
- să înțeleagă suportul afectiv pe care îl oferă familia membrilor săi.

E. Clasa a IX-a

1. *Microgrupul familial:*
- să sesizeze specificul familiei (funcții, roluri, relații) ca microgrup;
- să înțeleagă rolul familiei ca microgrup la nivelul comunității, al societății;
2. *Familia tradițională în România:*
- să cunoască caracteristicile familiei la români (forma fundamentală a vieții sociale, importanța şi numărul copiilor etc.);
- să dorească şi cultive tradițiile familiei româneşti;
3. *Dialog părinți-copii:*
- să identifice dificultățile de comunicare copii-părinți \
- să accepte statutul diferit al părinților şi al copiilor,
- să înțeleagă valențele toleranței în dialog;

4. *Mese festive în familie:*
- să descrie ocaziile şi modalităţile de organizare a meselor festive în familie;
- să cunoască regulile de amenajare a unei mese festive în familie.

F. Clasa a X-a

1. *Problemele mele şi problemele familiei:*
- să identifice rezonanţa problemelor personale în familie şi modul în care receptează şi reacţionează el la problemele familiei;
- să accepte ideea solidarităţii familiei, a securităţii pe care o oferă;
2. *Familia mea în comunitate:*
- să sesizeze poziţia familiei proprii în comunitate(pe stradă, în bloc, în cartier, în comună, etc.);
- să-şi exprime aprecierea personală asupra rolului şi poziţiei familiei în comunitate;
- să cunoască criteriile de valoare după care se evaluează familia în comunitate;
3. *Amenajarea ambientului familial:*
- să descrie ambientul familial propriu;
- să cunoască normele şi cerinţele design-ului ambiental;
- să-şi proiecteze amenajarea ambientului familiei.

G. Clasa a XI-a

1. *Cum mi-aş construi o casă?:*
- să cunoască noţiuni legislative şi economice necesare demarării unei afaceri imobiliare;
- să identifice sursele de consultanţă calificată;
- să-i stimuleze iniţiative de a demara o afacere de acest gen;
2. *O afacere familială:*
- să cunoască noţiuni legislative şi economice necesare demarării unei afaceri;
- să identifice sursele de consultanţă calificată;
- să-i stimuleze iniţiative de a demara o afacere de orice natură.
3. *Week-end-ul şi concediul familiei:*
- să identifice modalităţile de petrecere a week-end- ului, a concediului;
- să înţeleagă nevoia de odihnă în familie, ca semn al respectului faţă de sine şi faţă de familie;
4. *Compatibilităţi între parteneri:*
- să aprecieze care sunt elementele strict necesare în asigurarea compatibilităţii partenerilor;
- să-şi *proiecteze* partenerul - pereche pe baza datelor personale.

H. Clasa u XII-a

1. *Cauze şi perioade de criza în familie:*
- să sesizeze momentele nodale în existenţa unei familiei (primii ani, etapa de “uzură”, plecarea copiilor, etc.);
- să propună posibilităţi de depăşire a crizelor;
2. *Familia - refugiu sau închisoare?*
- să-şi propună să participe la soluţionarea crizelor,
- să exprime opinia proprie vis-a-vis de titlu;
- să înţeleagă necesitatea unei convieţuiri normale, active, participative pentru toţi membrii familiei;
- să înţeleagă limitele dependenţei şi independenţei;
3. *Libertate şi dependenţa economică în familie:*
- să accepte participarea egală a tuturor membrilor familiei, indiferent de poziţia faţă de procurarea banilor (salariat, pensionar, şomer, minor);

- să înțeleagă limitele financiare ale familiei;
- să accepte sacrificiul dorințelor personale în favoarea nevoilor familiei;
4. *Copiii şi bătrânii în familie:*
- să înțeleagă şi, indiferent de statut, toți membrii familiei au drepturi şi obligații;
- să exprime respect şi toleranță pentru cei bătrâni;
- să admită necesitatea atenției sporite acordate copiilor.

6.7. CUNOAŞTEREA PSIHOPEDAGOGICĂ, AUTOCUNOAŞTEREA ÎN VEDEREA DEZVOLTĂRII CARIEREI

A. Clasa a V-a

1. *Eu. Cine sunt, cum sunt?*
- să-şi sesizeze şi conştientizeze notele personale caracteristice;
- să-şi poată realiza un autoportret expresiv, complet;
- identitate;
- trăsături de caracter;
- stil de muncă;
- relații interpersonale;
- să observe şi să descrie portretul colegului ales de fiecare;
- să opereze cu elementele esențiale ale caracterizării psiho-sociale a unei persoane;
- să-i conştientizeze pe copii asupra modului în care sunt percepuți de către colegi;
2. *Cum învăț eu?*
- să-şi aprecieze nivelul deprinderilor intelectuale;
- să înțeleagă necesitatea formării unui stil de muncă intelectuală corect;
3. *Tradițiile profesionale din județul nostru:*
- să identifice specificul profesional din zonă;
- să înțeleagă rostul anumitor profesii "clasice", tradiționale;
- să se sensibilizeze față de paleta profesiilor mai des întâlnite în județ;
4. *"Muncă cere minte, brațe, inima":*
- să înțeleagă raportul dintre *muncă fizică* şi *muncă intelectuală;*
- să sesizeze rolul "pasiunii" şi "dăruirii" în activitate;
5. *Eroul meu preferat:*
- să-şi identifice un posibil model;
- să aprecieze calitățile personajului ales;
- să înțeleagă noțiunea de erou;
6. *Bunicii mei:*
- să identifice rolurile şi statuturile membrilor familiei lui;
- să se raporteze corect la ceilalți membri ai familiei;
- să învețe cât de mult înseamnă bunicii în armonia familială.

B. Clasa a VI-a

1. *îmi place, nu-mi place:*
- să-şi identifice preferințele şi să le poată motiva;
- să cunoască criteriile de evaluare care trebuie să acționeze în preferință şi respingere;
2. *Vreau să ştiu despre profesia...*
- să-şi identifice profesia care îi suscita interesul;
- să-şi completeze cunoştințele cu informații relevante, autorizate;
3. *Cum respect muncă celor din jurul meu?*
- să recunoască rezultatele muncii celor din jur;
- să înțeleagă respectul cuvenit muncii;
- să se raporteze pe sine, la muncă şi la cei din jur;

4. *Obiectele mele preferate:*
- să-şi identifice obiectele de învățământ pe care le preferă;
- să-şi conştientizeze motivele care i-au determinat preferința;
- să-şi însuşească criterii de preferință obiective în raport cu disciplinele şcolare;
5. *Care este persoana care contează cel mai mult pentru mine?*
- să identifice persoana-model la care se raportează;
- să-şi motiveze alegerea "modelului";
- să înțeleagă importanța calităților umane în viața unui om;
6. *Eu şi prietenii mei:*
- să-şi aprecieze prietenii;
- să se raporteze corect la prietenii săi;
- să identifice "câştigul" propriu rezultat din prietenie;
- să identifice "aportul" său în prietenie;
7. *Eu mă supăr dacă...*
- să recunoască situațiile care îi produc nemulțumiri frecvent, uneori;
- să aprecieze justețea supărării resimțite;
- să înțeleagă necesitatea "micilor compromisuri" în existența oamenilor.

C. Clasa a VII-a

1. *De ce învăț eu?*
- să înțeleagă motivele care îi determină activitatea;
- să-şi raporteze motivele personale la grila de motive care ar trebui să-1 determine să învețe;
- să-şi conştientizeze necesitatea motivației interioare a învățării;
2. *Personalități marcante ale județului, oraşului (comunei) noastre:*
- să cunoască viața şi activitatea unor personalități de marca;
- să-şi poată alege un "model" dintre personalitățile cunoscute;
3. *Talentele, calitățile şi defectele mele:*
- să-şi identifice obiectiv talentele, calitățile şi defectele;
- să înțeleagă ca specificul uman îl reprezintă o îmbinare compensatoare a calităților şi defectelor;
- să se mobilizeze pentru a-şi promova talentele, calitățile şi să-şi atenueze defectele;
4. *Prietenul meu, prietena mea:*
- să-şi identifice să-şi descrie prietenul, prietena;
- să înțeleagă valoarea relației de prietenie în formarea personală;
5. *Cum mă văd colegii?*
- să descopere imaginea pe care o au colegii despre el;
- să raporteze propria imagine la imaginea lui oglindită de ceilalți;
- să înțeleagă obiectivitatea aprecierii celorlalți;
- să-şi dezvolte capacitatea de toleranță la frustrare;
6. *Prejudecăți despre anumite profesii:*
- să sesizeze profesiile cu "renume" negativ;
- să înțeleagă că anumite aprecieri pot fi eronate, superficiale;
- să descopere că orice profesie are şi partea ei favorabilă şi poate fi practicată cu interes;
7. *De unde pot afla informații despre şcolile şi profesiile care mă interesează?*
- să cunoască surse de informații accesibile (şcoala, mass-media, Centrul de Asistență Psihopedagogică, Cabinetele interşcolare de consiliere şcolara şi profesională, etc.);
- să identifice modalitățile şi formele de informare în vederea dobândirii autonomiei decizionale;
8. *Examenele şi noi:*
- să înțeleagă necesitatea "pregătirii psihologice" pentru reuşita la un examen, alături de pregătirea specifică;
- să cunoască specificul diferitelor examene (de cunoştințe, de aptitudini, psihologice).

D. Clasa a VIII-a

1. *Eu cred că sunt...:*
- să-şi aprecieze calităţile, defectele, aptitudinile, interesele;
- să înţeleagă care îi sunt "atu"-urile psihice pe care îşi poate dezvolta personalitatea;
2. *Ce mi-ar place să fiu?*
- să sesizeze proiecţia subiectivă asupra profesiei;
- să înţeleagă raportul dintre "ce-mi place" şi "ce pot";
3. *Şcolile din judeţul nostru:*
- să cunoască reţeaua şcolară şi profesională judeţeană;
- să-si evalueze potenţialul şi aspiraţiile;
4. *Uniforma ne aseamănă sau ne deosebeşte?*
- să înţeleagă rolul uniformei ca element de "protecţie", dar şi ca posibilitate de accentuare a specificului unei colectivităţi;
- să-şi formeze o opinie proprie asupra temei;
- să cunoască avantajele şi dezavantajele uniformei;
5. *Eu - acasă, la şcoală, pe stradă:*
- să-şi identifice cele trei ipostaze;
- să sesizeze asemănările şi deosebirile în vederea autoidentificării;
- să-şi conştientizeze nevoia de consistenţă a EU-ului;
6. *Rolul de adult:*
- să cunoască notele definitorii ale statutului de adult;
- să identifice responsabilităţile incumbate acestui statut;
- să-şi conştientizeze poziţia sa raportată la cea a unui adult;
7. *Cartea mea de vizită:*
- să identifice notele definitorii ale propriei persoane;
- să-şi precizeze opţiunea vocaţională;
- să-şi exprime "idealul de viaţă";
8. *Scrie-ţi o scrisoare pe care să o citeşti peste patru ani!*
- să-şi conştientizeze identitatea de sine;
- să sesizeze responsabilitatea faţă de sine în privinţa deciziilor pe care le ia la această vârstă;
9. *Ce aştept eu de la prietenii mei?*
- să identifice "portretul robot" al prietenului;
- să-şi verifice aşteptările exprimate prin confruntarea cu părerea prietenilor;
- să-şi corecteze imaginea despre sine;
10. *Micul meu univers:*
- să recunoască elementele cu relevanţă pentru sine;
- să-şi ordoneze un "sistem de valori".

E. Clasa a IX-a

1. *Timpul şi energia mea. Cum le valorific?*
- să identifice motivele intense care îi determină comportamentul;
- să cunoască o "scară" valorica a motivelor;
- să determine propunerea unor motive superioare;
2. *Sentimentele mele - stăpânul meu?*
- să-şi recunoască stările emoţionale şi efectele lor,
- să cunoască unele modalităţi accesibile de creştere a autocontrolului emoţional;
3. *Persoane de referinţă în viaţă:*
- să identifice reperele "personificate" din existenţa proprie;
- să evalueze aceste "repere";
- să-şi propună modalităţi de urmare a modelelor identificate;
4. *Pot eu să fiu primul?*
- să evalueze realist şi conştient posibilităţile;

- să înțeleagă spiritul competițional;
- să sesizeze importanța succesului în procesul dobândirii încrederii în sine;

5. *Trăsăturile caracteristice definitorii ale unei persoane:*

- să cunoască elementele definitorii ale unui portret psihologic (trăsături de caracter, capacități intelectuale, afectivitate, motivație, etc.);
- să-şi schițeze un autoportret;

6. *Eu vreau.! Ajunge?*

- să sesizeze diferența dintre dorințe, aspirații şi posibilități;
- să identifice modalități de facilitare a acordului dintre aspirații şi posibilități;

7. *Biografii de urmat: - să cunoască "modele" umane demne de urmat;*

- să-şi identifice idealul de viață, modelul ales;
- să înțeleagă rolul tenacității, perseverenței, încrederii în sine, în reuşita în viață.

F. Clasa a X-a

1. *Unde şi cum aş vrea să trăiesc?*

- să-şi conştientizeze idealul de viață proiectat subiectiv;
- să înțeleagă posibilitățile concrete oferite lui;
- să accepte distanța dintre dorințe, iluzii şi realitate;

2. *Ce-mi doresc cel mai mult?*

- să-şi identifice aşteptările, aspirațiile;
- să-şi raporteze lucid capacitățile, disponibilitățile la condițiile realității;

3. *Caracterul şi destinul unui om:*

- să înțeleagă rolul nodal al caracterului în evoluția personalității;
- să-şi aprecieze propriile trăsături de caracter,
- să-şi proiecteze viitorul existenței;

4. *Cum poți reuşi în viață? ("Cheia succesului"):*

- să înțeleagă ca reuşita în viață depinde de câțiva factori determinanți (încrederea în sine, asumarea riscului, creativitate, etc.)
- să-şi propună "promovarea succesului" ca stil de viță;

5. *Testarea psihologică. Admis - respins, apt - inapt:*

- să cunoască specificul unui examen psihologic;
- să accepte valoarea şi relevanța cunoaşterii psihologice a personalității;

6. Voința şi educarea ei:

- să se consolideze cunoştințele despre voința ca o calitate umană definitorie;
- să identifice metode şi exemple de educare a voinței;
- să-şi propună programe personale de educare.

7. *Aptitudini, talente, deprinderi:*

- să identifice rolul instrumentar al aptitudinilor, talentelor şi deprinderilor în reuşita în viață;
- să-şi cunoască propriile aptitudini şi deprinderi consolidate eficient.

G. Clasa a XI-a

1. *Linia vieții mele:*

- să-şi identifice drumul parcurs şi traiectoria lui;
- să-şi mobilizeze energiile pentru asigurarea unui sens ascendent al liniei vieții;
- să accepte şi să înțeleagă momentele de criză în existența umană;
- să identifice modalități de depăşire a crizelor;

2. *Deciziile mele sunt juste?*

- să identifice momentele din existența proprie în care a fost nevoit să ia o decizie;
- să analizeze circumstanțele şi specificul deciziilor luate;
- să cunoască modalități eficiente de decizie;

3. *Criteriile alegerii profesionale:*

- să cunoască criteriile obiective de alegere;

- să identifice criteriile operante pentru sine;
- să determine adoptarea unor criterii corecte;

4. *Cine mă poate ajuta în alegerea profesiei?*
- să identifice sursele autorizate de susținere a opțiunii profesionale;
- să înțeleagă rolul şi rostul consilierii în alegerea profesională;

5. *Bucuria (dezamăgirea) vieții mele:*
- să-şi identifice experiența de viața cu relevanță pentru mai târziu;
- să-şi stimuleze capacitatea de a-şi valorifica experiența anterioară;
- să înțeleagă efectul "timpului" şi al raționalizării asupra experiențelor de viața;

6. *Eu - Propriul meu prieten sau duşman?*
- să-şi identifice imaginea de sine autopercepută;
- să-şi educe capacitatea de autodemisie;
- să înțeleagă importanta acordului cu sine pentru asigurarea echilibrului în viață;

7. *Succese şi eşecuri:*
- să-şi aprecieze succesele şi eşecurile;
- să înțeleagă efectul benefic, tonic, al succesului şi gustul amar al trecului;
- să se mobilizeze pentru a-şi favoriza succesele şi a-şi inhiba, descuraja, eşecurile;

8. *Personalități marcante ale liceului nostru:*
- să identifice motivele care au condus la propulsarea respectivelor personalități;
- să-i determine acceptul unui model existențial;
- să-i conştientizeze scara de valori cu relevanță socială.

H. Clasa a XII-a

1. *Valoarea mea:*
- să-şi conştientizeze calitățile, defectele şi efectele lor la nivelul personalității;
- să-şi precizeze propria scară valorică;
- să realizeze responsabilitatea autorealizării personalității;

2. *Firea mea:*
- să cunoască elementele constitutive, subînțelese noțiunii de fire (dispoziție afectivă, orientare interpersonală, dispoziții temperamentale, etc.);
- să-şi identifice tabloul personal în scopul autocunoaşterii;

3. *Deviza mea în viața este ...:*
- să-şi sesizeze scara personală de valori;
- să-şi identifice motivele care îi generează acțiuni;
- să-şi contureze un ideal de viață;

4. Profesia, garanția siguranței de sine:
- să recunoască importanța socială a diferitelor profesii;
- să identifice posibilitățile de valorizare individuală prin realizarea profesională;
- să înțeleagă importanța alegerii profesionale adecvate;

5. *Centre universitare, şcoli postliceale:*
- să cunoască sistemul național universitar şi postliceal;
- să decidă pe baza unei informații corecte;

6. *Realitatea lumii profesionale: ieri, azi, mâine:*
- să cunoască informațiile necesare privind lumea profesiilor;
- să distingă liniile directoare ale dinamicii lumii profesiilor;
- să-şi trezească interesul pentru profesiile tradiționale, viabile ale poporului nostru;

7. *Drumuri rătăcite:*
- să distingă punctele nodale din calea deciziei carierei (alegerea profesiei, a şcolii, a partenerului, etc.);
- să înțeleagă modalitățile optime de rezolvare şi preîntâmpinare a acestor "rătăciri";

8. *Libertatea şi responsabilitatea mea:*
- să înțeleagă limitele şi valențele adevăratei libertăți personale;
- să accepte necesitatea asumării unor responsabilități uneori chiar cu riscul îngustării libertății.

6.8. ORE LA DISPOZIȚIA EDUCATORULUI

Dirigintele are latitudinea să stabilească unele teme, activități (propuse de elevi sau gândite de el) precum şi forma de desfăşurare.

Realizând armonios toate laturile educației, dirigintele va urmări problemele care preocupă pe educatorii din toate țările Europei. Sugestii: - UNESCO şi problemele educației,

- Educatorul - animator şi formator,
- Dimensiunea europeană a culturii şi identitatea națională,
- Lupte împotriva violenței şi rolul tineretului,
- Anul 1995 - Anul Toleranței,
- Toleranța şi prețuire - aspirație şi moderație,
- România în lume,
- Ce ar trebui să ştim despre SIDA?
- Tineretul în țările vecine,
- Biblioteca - tezaur şi viață eternă,
- O mângâiere pentru cei vârstnici şi năpăstuiți,
- Românii de pretutindeni,
- Interculturalitate şi specific național,
- Lupta împotriva delicventei juvenile. în funcție de realitățile din şcoală şi clasă dirigintele îşi poate organiza ora cu:
- activități ce țin de analiza unor situații deosebite,
- activitatea semestrială,
- un schimb de experiență cu elevi din țară şi străinătate,
- comentarea unei probleme ce preocupă în mod deosebit tineretul şi pe elevii clasei.

CAPITOLUL VII

ACTIVITĂȚI EDUCATIVE EXTRAŞCOLARE ŞI ÎN AFARĂ DE CLASĂ

7.1. Timpul liber al elevului

Activități extra-clasă şi extraşcolare: Obiective:

A) - valorificarea potențialului fizic şi psihic al fiecărui elev pentru a sprijini dezvoltarea armonioasă a personalității prin:

- integrarea în viața socială şi formarea unui comportament civilizat;
- lărgirea orizontului de cultură generală şi stimularea interesului pentru diferite domenii ale ştiinței, artei, tehnicii, culturii;
- îndrumarea şi dezvoltarea înclinațiilor individuale, a aptitudinilor şi talentelor;
- orientarea pentru pregătirea carierei;
- educarea unor înalte calități moral-cetățeneşti şi estetice;
- organizarea rațională a timpului liber, cât mai plăcut şi util;

B) - formarea competențelor specifice unor domenii extraşcolare şi definirea talentelor, aptitudinilor;

- crearea unor abilități şi capacități necesare orientării în momentele de schimbare survenite în existența individuală şi socială;
- completarea lacunelor activității instructiv-educative din cadrul strict al activităților şcolare;
- reclădirea interioară a personalității pe o axă valorică individualizată; Forme ale activităților educative extra-clasă şi extraşcolare:

1) din punctul de vedere al implicării personale - active:

- elevul (tânărul), participă direct: făcând experienţe, lucrând cu aparate, interpretând la un instrument, lucrând manual (ţesând, cosând, pictând, modelând, sculptând).

- pasive: - elevul (tânărul) participă doar audiind, vizionând - ascultând deci, şi vizând spectacole, cercuri, serate, întâlniri.

2) din punctul de vedere al participării şi ambianţei (în şcoală, în afara şcolii, etc.)

- individuale: - lectura, însuşirea diverselor arte, creaţie, alcătuirea colecţiilor, filatelie, activităţi practice, hobby-uri;

- în grup: - închis - clasă, grupă, ciclu şcolar, grupuri de clase;

- în colaborare cu alte grupuri, echipe, şcoli din ţară sau din lume;

3) activităţi organizate: în afară de clasă, în afara şcolii, în timpul anului şcolar, în vacanţă.

7.2. Cercuri cu caracter artistic:

a) *literar:*

- cercul de literatură, de creaţie, dramatic, de folclor-etnografie;

- societatea literară - cu mai multe secţii;

- medalionul literar, seara literară, şezătoare, simpozion, seară muzical-literară, serata literară, proces literar, concurs literar, vizionare de spectacol, întâlniri cu scriitori sau oameni de artă şi cultură;

- vizionare de emisiune la televizor şi comentarea ei;

- audierea de emisiuni radio şi comentarea lor;

- expoziţia şi standul;

- vizita sau excursia literară;

- sesiunea, ştiinţifică;

b) *dramatic:*

- teatru, recitare, pantomimă;

c) *etnografie şi folclor:*

- acasă la creatorii populari, costumul popular, tradiţii şi obiceiuri, festivaluri populare, meserii şi tradiţii (oierit, cioplituri în lemn, etc.), obiceiuri la naştere, nuntă, înmormântare, meşteşuguri, arta construcţiei;

d) *muzical coregrafic:*

- formaţii vocale sau instrumentale de: muzică populară, muzică uşoară, simfonică, operă lirică, cvartete, orchestre de mandoline, chitare, acordeoane, viori, dans - popular, modern, balet, dansuri şi obiceiuri;

e) *arte plastice:*

- desen, pictură, sculptură, grafică, pictura pe sticlă, pe zid, restaurare, decoraţiuni, design, modele, pirogravuri;

f) *Sportive:*

- şah, gimnastică, badminton, volei, fotbal, handbal, baschet, atletism, aruncări (cu discul, cu sulița, cu ciocanul), tenis, înot, carting;

g) Ştiinţifice:

- informatică, electrotehnică, electronică, aeromodele, astronomie, chimie, mecanică, telegrafie, radio, automobilism, minitehnică, limbi modeme, limbi clasice, limbi orientale;

h) *Jocuri:*

- sportive, de perspicacitate, de mişcare; i) *Arta manuală:*

- olărit, cioplit, ţesut, cusut, goblen, croitorie; j) *Tradiţii:*

- ziua clasei, evenimente familiale, ziua onomastică si de naştere, aniversarea şcolii, fii satului, zile din istoria ţării;

k) *Activităţi practice social-obşteşti:*

- de curăţire şi înfrumuseţare a clasei şi laboratoarelor şcolii;

- amenajarea unor baze sportive;

- îngrijirea monumentelor istorice, monumentele eroilor, morminte, edificii cultural-sociale;

- ajutorarea handicapaţilor, îngrijirea bătrânilor, protejarea copiilor;

- sădirea florilor şi pomilor,

- îngrijirea parcurilor, străzilor, grădinilor,
- culegerea plantelor medicinale, activități ecologice;

l) *Activități organizate în vacanțele şcolare:* (în şcoală, în cartier, la Palatul copiilor, cluburi):

a) - tabere locale, județene, naționale, internaționale (de odihnă, creație, sportive, ştiințifice) în funcție de dorințele copiilor, aptitudinile lor, locul, spațiul şi timpul afectat:
- cluburi de vacanță;
- tabere cu finalizare prin festival, excursie, întâlnire cu copii din alte județe, țări, etc.;
- obşteşti, de îmbunătățire şi înfrumusețare a vieții celor din jur (cămine de bătrâni, copii, bolnavi), locuri din cartiere, sate sau oraşe;

b) - vizite de câteva ore în sat, oraş sau în apropiere sau în cadrul unei excursii pe un itinerar mai lung la:
- expoziții, muzee, parcuri, rezervații, case memoriale, centre culturale, biserici, catedrale, mănăstiri, peşteri, castele, palate, turnuri;

c) - cercuri de loisir - parcuri de distracții:
- centre naționale UNICEF / UNESCO;
- îmbinare între sport - cerc artistic - jocuri - distracție;
- pregătirea unor spectacole, serbări, festivaluri îmbinate cu excursia;
- reuniuni, focuri de tabără, o seară cu colegii, cu mai multe familii;
- galele UNICEF

m) *Excursii:*

a) de o zi - pe jos, cu bicicleta, cu trenul, cu autocarul, cu căruța:
- în preajma unui monument, într-un parc sau pădure, pe malul apei;
- într-un sat de vacanță;

b) de două zile: - îmbinarea drumeției cu vizitarea unor obiective, odihnă, distracție;

c) de câteva zile, de o săptămână sau mai multe săptămâni cu următorul program:
- odihnă;
- drumeție;
- vizitarea unor obiective:
- culturale (case memoriale, muzee, biserici, mănăstiri, monumente),
- economice (instituții); n) *întâlniri:*
- cu bicicleta, autocarul, trenul, vaporul, avionul, iahtul, barca;
- cu personalități;
- observarea obiceiurilor folclorice;
- participarea la momente deosebite ale vieții unei colectivități (hram al unei biserici, sărbători, comemorări);
- concerte, spectacole.

CAPITOLUL VIII
COLABORAREA CU ALȚI FACTORI EDUCAȚIONALI

Instituții, organizații, asociații, fundații, societăți cu care se poate colabora pentru realizarea activităților educative.

1. *Organizații guvernamentale:*
- Inspectoratele şcolare județene;
- Palatul național al copiilor - Bucureşti;
- Palate, cluburi ale copiilor;
- Centre județene de asistență psihopedagogică;
- Administrația taberelor județene;
- Inspectoratul județean pentru cultură;
- Inspectoratui județean pentru activitatea sportivă;

- Case de cultură şi centre culturale;
- şcoli şi cluburi pilot, asociate la UNESCO;
- Mitropolii, protopopiate, instituţii cu caracter religios.

2. *Organisme guvernamentale speciale:*
- Comitetul Naţional pentru Protecţia Copilului;
- Comitetul Naţional pentru Adopţiuni;
- Secretariatul de Stat pentru Handicapaţi.

3. *Organizaţii neguvernamentale:*
- Comitetul Naţional Roman pentru UNICEF;
- Organizaţia “Salvaţi Copiii”;
- Fundaţia “Copiii Noştri”;
- Societatea Română de Caritate;
- Organizaţia “Drepturile Copilului”;
- Asociaţia “Speranţa”; - Asociaţia de Ajutorare a Căminelor de Copii;
- SOS - Satele Copiilor - România “Concordia”;
- Liga Tineretului Ortodox Român;
- Liga Română pentru Sănătatea Mondială;
- Asociaţia Română Anti-SIDA;
- Fundaţii pentru tineret;
- Cluburi sportive locale;
- Cenacluri literare, tehnice şi ştiinţifice;
- Societăţi culturale;
- Alte societăţi sau fundaţii.

4. *Organe centrale ale administraţiei publice:*
- Ministerul Muncii şi al Protecţiei Sociale;
- Ministerul învăţământului;
- Ministerul Culturii;
- Ministerul Sănătăţii;
- Ministerul Justiţiei;
- Ministerul Tineretului;
- Ministerul Telecomunicaţiilor;
- Ministerul Transporturilor;
- Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare;
- Ministerul Apărării Naţionale;
- Ministerul de Interne;
- Departamentul pentru Administraţiile Publice Locale;

CAPITOLUL IX
ALTE FORME ALE ACTIVITĂŢII DIRIGINTELUI

9.1. Colaborarea cu consiliul de administraţie al şcolii, direcţiune, profesorii clasei, maiştri, pedagogi, comisia diriguiţilor.

Obiective:
- asigurarea unui circuit optim şi eficient al informaţiei despre copil şi clasă;
- promovarea deciziei democratice în rezolvarea problemelor clasei;
- garantarea consensului demersului educativ.

9.2. Colaborarea cu familia. Convorbiri cu părinţii. Consultaţii, lectorate pe clasă şi şcoală, corespondenţe cu părinţii, vizite la domiciliul elevului (la internat, gazde, tutori). Activităţi cultural-distractive organizate cu părinţii elevilor (serbări - excursii).

Obiective:
- asigurarea unităţii şi continuităţii activităţii educative;
- implicarea familiei în promovarea şi respectarea valorilor fundamentale în personalitatea copiilor prin activităţile educative din şcoală;

- oferirea consultațiilor calificate părinților în probleme de educație şi cunoaştere a copilului;
(Programa Activității Educative în învățământului Preuniversitar)
Aprobată cu nr. 10708/23.09.1994
Comisia de elaborare: Riana Calotă, Dorina Mărginenţu, Mariana Corin, Ileana Daraban, Virginia Ghergu, Titus Hagiu, Adriana Rotam.

PARTEA A TREIA

NIVELURI ALE CONSILIERII

PRIMUL NIVEL: parte a funcției didactice
AL DOILEA NIVEL: corelată cu funcția didactică, dar cu un anumit grad de specializare
AL TREILEA NIVEL: separată de funcția didactică şi furnizată de specialişti

CAPITOLUL X

CONSILIEREA
10.1. CONSILIEREA

- este o relație;
- este o formă specială de comunicare;
- implică ascultarea;
- previne situațiile de criză - rol proactiv;
- o persoană este ajutată de alta;
- o persoană ajută un grup de persoane;
- o formă confidențială de a oferi ajutor;
- este bazată pe principiul dezvoltării personale;
- înseamnă a-i ajuta pe alții să-şi clarifice problemele;
- este o activitate efectuată de profesionişti;
- se ghidează după anumite teorii şi după metode specifice domeniului.

Consilierea presupune existența unei persoane care are temporar sau permanent rolul de consilier şi care oferă sau acceptă în mod explicit să acorde timp, atenție şi respect uneia sau mai multor persoane, cu rolul temporar de client.

Sarcina consilierii este de a oferi clientului oportunitatea de a explora, descoperi şi clarifica moduri de a trăi valorificându-şi resursele, ceea ce conduce la sentimentul de bine interior. (Asociația Britanică pentru Consiliere, 1991)

Consilierea este o activitate care este inițiată de o persoană care caută ajutor. Oferă oportunitatea clientului de a identifica ceea ce-1 perturbă, de a se autoexplora şi de a înțelege.

Procesul de consiliere îl va ajuta să-şi identifice gândurile, emoțiile şi comportamentele, care conştientizate fiind, îl fac să se simtă plin de resurse şi să hotărască schimbarea. (Janice Russel, Graham Dexter, Tim Bond, 1992)

10.2. CARACTERISTICILE RELAȚIEI DE CONSILIERE

- sunt într-adevăr auzit - sentimentul că o altă persoană este real interesată de mine încearcă să mă înțeleagă.
- căldura - mă simt bine primit de cineva, ca şi când ei ar fi bucuroşi să mă vadă
- confidențialitate - este foarte important să mă simt în siguranță, să fiu sigur că altcineva nu va afla ceea ce spun
- egalitate - îmi place să mă simt pe picior de egalitate cu alte persoane. Astfel că el nu se poartă ca şi cum mi-ar fi superiori, ca “expert” sau să aibă putere asupra mea.

“Crede în tine însuți, crede în menirea ta!” - Mark Twain

10.3. CHESTIONAR

“Cât de bine îmi organizez timpul?”

Cerințe:

Răspundeți sincer şi rapid la următoarele întrebări prin: DA sau NU.

R:DA/NU

1. Ai un program stabilit pentru ora de trezire, masă şi culcare? R: DA / NU

2. Ai un loc numai al tău unde ții înregistrările, lucrările importante şi motivațiile? (R:DA/NU

3. Îți rămâne zilnic timp şi pentru tine însuți? R:DA/NU

4. Îți stabileşti prioritățile şi respecți această schemă? R:DA/NU

5. Îți faci liste cu ceea ce ai făcut? R:DA/NU

6. Îți rezervi timp în fiecare zi pentru a-ți planifica ziua de mâine? R:DA/NU

7. Schema ta zilnică de activități este suficient de flexibilă? R: DA/NU

8. Ajungi la timp la întâlniri? R: DA / NU

9. Apelezi la alții să te ajute să termini problemele? R:DA/NU

10. Te simți adesea stresat pentru că nu ai timp să rezolvi problemele? R: DA / NU R: DA / NU

Modalități de prelucrare:

1. Stabilirea scorului

Pentru fiecare DA acordați două puncte.

Faceți suma.

2. Evaluare:

0-7 puncte - pierzi mult timp liber, acordă mai multă atenție schemei de management al timpului;

8-11 puncte - ai încercat să-ți planifici timpul eficient, dar încercările nu au reuşit. De aceea, adesea eşti frustrat că nu poți îndeplini tot ceea ce ți-ai propus;

12-18 puncte - în general, îți foloseşti cum trebuie timpul? Poți îmbunătăți situația, acționează!

20 puncte - eşti foarte organizat să-ți consolidezi timpul mereu. îți termini treburile la timp, conform planificării şi mai rămâne timp şi pentru tine.

10.4. REZOLVAREA CONFLICTELOR

Ce este un conflict?

Un conflict se poate isca în multe feluri. Dacă vrei să faci ceva şi cineva te deranjează - conflict. Când tu vrei linişte, iar alții râd - conflict. Conflictele sunt dezacorduri în ceea ce priveşte atitudinile , scopurile, amenințarea valorilor personale, stilului, lupta pentru putere, dezacord în privința mentalității, elementelor morale, plasarea responsabilității, proceduri, scopuri, metode, roluri.

La ce bun un conflict?

Unele conflicte pot fi pozitive, ajută la accelerarea procesului de învățare în echipă (ce nu ar fi posibilă dacă nu ar exista mai multe puncte de vedere). Sunt bune dacă după aceea echipa lucrează mai bine a creat încredere, a întărit prieteniile, a creat satisfacție. Ele pot redefini o problemă, ajută la cunoaşterea de sine, crează schimbări, energii noi, creşte implicarea şi participarea, pot fi amuzante, dacă nu sunt luate prea în serios, dezvoltă creativitatea, ajută la defularea “deşeurilor emoționale”.

Cum ne dăm seama când a apărut conflictul?

Membrii se ceartă şi se jignesc în loc să discute, fac “bisericuțe”, se pune prea mult la suflet câştigul şi pierderea, beneficiul personal este mai important decât cel colectiv.

Mesaje la persoana I

Exprimarea sentimentelor şi părerilor pozitive ale unei persoane sunt clare şi uşor înțeles, reduc controlul şi păstrează relațiile dintre oameni, exprimarea modului în care te simți, deschid o cale de comunicare sinceră, ducând la schimbarea persoanei.

Mesaje de exprimare

când doriți să le comunicați ideile, rațiunile, interesele, atitudinile, încearcă să te pui în locul persoanei căreia i te adresezi.

Mesaje de răspuns

este răspunsul dat de d-voastră la mesajul celorlalți şi conțin un “nu” hotărât, urmat de o explicație. Când mesajul este acceptabil se foloseşte un “da” clar. Se folosesc în cazurile de presiune a timpului.

nu se folosesc propoziții de genul “nu pot”, “nu cred că voi reuşi”, ci vom spune clar “nu, nu voi juca fotbal pentru că trebuie să-mi termin treaba”

Mesaje de prevenire îi informează pe ceilalți despre ceea ce vreți, ce doriți şi de ce (aş dori “fiindcă”)

Mesaje de confruntare Exprimă sentimentele față de atitudinea unei persoane care ne afectează

Mesaje de apreciere Moduri de a exprima sentimente pozitive față de o persoană

Cum construim un mesaj la persoana I?

Trebuie să te informezi asupra consecințelor, sentimentelor, alternativelor;

pe cât posibil să se descrie comportamentul;

dacă vreți să arătați că persoana v-a influențat spuneți “eu simt”.

10.5. DEFINIREA ŞI CLASIFICAREA PROBLEMEI

Problema va fi analizată şi explicată văzând-o din punctul de vedere al clientului.

Orice activitate de consiliere trebuie să aibă în vedere de la început faptul că cei doi: Consilierul şi Clientul, lucrează împreună la descoperirea şi clarificarea problemei / situației personale unice a Clientului.

Insuficienta descriere a problemei poate complica sau chiar poate face imposibil procesul Consilierii.

Cu cât mai clar şi evident îşi poate formula Clientul problema, cu atât va fi mai uşoară găsirea unei soluții adecvate.

Acest prim pas se va încheia cu o definire clară a problemei, definire obținută cu acordul ambelor părți: Client - Consilier.

10.6. LĂRGIREA PERSPECTIVEI

Pentru a asista clientul în găsirea soluției la problema sa este adesea necesar să deschidem noi perspective.

Concepțiile vechi acționează ca frâne

Pentru a putea schimba situația, uneori sunt necesare noi abordări. Clientul poate fi asistat să se privească în alt mod.

Consilierul poate interveni cu noi cunoştințe, restructurând şi / sau corectându-le pe cele vechi.

Descrierea perspectivelor este o etapă de sine stătătoare în model şi câteodată

absolut necesară de-a lungul întregului

proces de consiliere.

10.7. FORMULAREA SCOPURILOR GENERALE ŞI INTERMEDIARE

Noile perspective conduc la punctul în care începe să fie clar ce este de făcut.

Acum este important să se găsească soluții alternative, să se analizeze consecințele pentru fiecare, să se respingă cele care conduc la consecințe nedorite şi să se ierarhizeze cele care au rămas.

Consilierul ajută clientul ca, în concordanță cu dorința sa, să formuleze obiective ce pot fi atinse şi scopuri intermediare care să contribuie la soluționarea problemei sau la îmbunătățirea procesului de soluționare.

Dacă PASUL 3 este bine pregătit, Clientul ştie deja ce are de făcut, fără să ştie încă cum să o facă.

10.8. ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE ŞI PARCURGEREA LUI

Unul din motivele pentru care Clientul nu-şi poate atinge scopurile poate fi acela că nu a examinat îndeajuns diferite căi de atingere a acestora.

Scopul PASULUI 4 este acela de a identifica diferite acțiuni alternative şi de a construi planuri de acțiune pentru fiecare dintre acestea, cu scopul de a construi planul întregii activități.

Planul de acțiune final trebuie să fie astfel conceput încât să permită atingerea scopurilor pas cu pas.

10.9. MODALITĂȚI NOI DE A GÂNDI PLANUL VIEȚII

- Trecerea de la dependența față de alții la *independență.*
- Trecerea de la planificarea carierei la *planificarea vieții.*
- Trecerea de la fixarea într-o slujbă în viitor, la *crearea carierei şi a viitorului propriu.*
- Trecerea de la delimitarea strictă a rolurilor profesionale *la flexibilizarea* şi redefinirea lor.
- Trecerea de la certitudini al *acceptarea schimbărilor, crizelor şi incertitudinii.*
- Redefinirea crizei şi *incertitudinii ca potențial şi oportunitate.*
- Trecerea de la stilul de viață individualist şi bazat pe competiție la cel *bazat pe cooperare* şi *activitate în rețea*
- Angajarea în *proiecte de autodezvoltare* şi adoptarea unei atitudini deschise față de învățarea pe termen lung.
- Trecerea de la loialitate şi devotament la *înțelegere, creativitate şi (re)valorare a muncii.*

10.10. EVALUARE ŞI REVIZUIRE

Evaluarea trebuie să fie un element prezent în toți pașii procesului de Consiliere.

În evaluarea finală, atât Consilierul cât şi Clientul trebuie să reia pașii procesului de Consiliere.

Au fost atinse scopurile propuse? etc.

Consilierul trebuie să se întrebe dacă Clientul este pregătit să facă față unor situații similare în viitor, pentru că activitatea de Consiliere este şi un proces pedagogic.

Cazul I

"SUBIECTUL GRIGORE"

Motivația pentru care a dorit să participe la consiliere individuală a fost: *"dorința de a scăpa de neliniște, pesimism şi teama că nu va trece de profil de mate ca să intre în bacalaureat precum şi dorința de a-şi organiza mai bine timpul"*

Grigore are 18 ani, este elev în clasa a XII-a la matematică-fizică, profil ales de părinți în clasa a VIII-a, fără a fi consultat. El şi-ar fi dorit să urmeze liceul militar.

În clasa a XI-a a optat pentru Academia de Poliție pentru care a şi făcut nişte teste şi verificări necesare. În clasa a XII-a a renunțat la acest vis la insistențele familiei alege Academia de Studii Economice din Bucureşti. Lui îi este teamă că nu va promova la matematică deoarece domnul profesor este foarte exigent, şi în fiecare oră îl amenință cu nepromovarea.

În prima parte a şedințelor în grup conştientizează prin răspunsurile la chestionarele întocmite de consilier, că este un caz abuzat emoțional atât de profesor cât şi de părinți care doresc să le îndeplinească propriile vise. *"Cazul Măriei din testul aplicat a fost pentru mine relevant. Mi-am dat seama că se cere de la mine prin forță şi supunere să fac ce doresc alții."*

PASUL I

PAŞI ÎN	OBIECTIVE	INSRUMENTE	EVALUARE

CONSILIERE	URMĂRITE	UTILIZATE	
1	2	3	4
1. Definirea problemei: - expectaţii abuzive ale părinţilor privind cariera; - demolarea personalităţii de către profesor; - atitudine de nelinişte, teamă, pesimism.	- exprimarea sinceră, deschisă a sentimentelor faţă de profesor şi părinţi; - vizualizarea obstacolelor şi recunoaşterea lor.	- desenul familiei; - metafora "zidul"; - ascultare activă; - scrisoare adresată către sine (teama).	- participare intensă; - conştientizarea problemelor; - *"o rază de optimism"*.

CONSTATĂRI

Această etapă s-a realizat pe parcursul a trei şedinţe a câte 25-30 de minute fiecare.

Desfăşurarea şedinţelor în cazul cabinetului şcolar de asistenţă psihopedagogică şi de consiliere, într-o atmosferă de calm, respect faţă de elev, empatie şi deschidere faţă de problemele enunţate au permis identificarea problemei şi au stimulat elevul să participe activ. Şedinţa i se pare prea scurtă.

Metafora "Zidul" 1-a ajutat să identifice aspectele esenţiale ale *"fricii faţă de profesorul de matematică şi a stabilit punţi noi de comunicare cu acesta"* A reuşit o corectare a imaginii de sine.

"DESENUL FAMILIEI" 1-a ajutat să accepte ca între el şi tatăl său nu există comunicare, iar fratele nu-1 respectă, mama fiind singura care îl sprijină dar care îşi impune propriile aspiraţii profesionale.

"Scrisoarea cum mă văd peste 2 ani" îl face să accepte ideea că va fi student la A.S.E. la Bucureşti şi nu la Craiova cum vor părinţii, ceea ce 1-a determinat să ceară informaţii despre profilele ocupaţionale de economist, finanţist şi broker.

PASUL 2 LĂRGIREA PERSPECTIVEI

PAŞI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1	2	3	4
- Concepţii vechi care acţionează ca o frână *"nu mă trece dacă nu ştiu foarte bine la matematică, aşa este când i se pune pata pe un elev"* - noi perspective privind oferta Academiei de Studii Economice Bucureşti - Atitudine pozitivă faţă de propria persoană - Reconstruirea imaginii de sine	- concepţie realistă despre profesor dar face diferenţa dintre exigent şi rău sau răzbunător; - identificarea profilelor ocupaţionale şi a condiţiilor de admitere - inventarierea gândurilor pozitive şi negative, a calităţilor, a oportunităţilor şi a persoanelor de suport	- arborele profesional al familiei; - valiza cu calităţi; - P.P.O.P.; - linia vieţii şcolare; - prezentarea profilelor ocupaţionale; - casete video ;"Meseriile viitorului" - comoara din suflet.	- diminuarea neliniştii; - eliminarea fricii faţă de profesor; - conştientizarea că are calităţi pentru meseria de economist; - gânduri pozitive; - managementul timpului liber.

Cele 5 şedinţe ale acestei etape au consolidat relaţia dintre elev şi consilier prin sporirea încrederii şi acceptarea sinceră a utilizării instrumentelor de lucru.

Am constatat cu entuziasm în completarea P.P.O.P. a valizei cu calități.

Informațiile obținute prin filme şi profilele ocupaționale i-au deschis noi perspective de broker, economist si finanțist.

PASUL 3. FORMULAREA SCOPURILOR GENERALE SI INTERMEDIARE

PAŞI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1	2	3	4
- obiectivul intermediar este un ritm nou al activității; - gândurile negative eliminate şi înlocuirea lor cu cele pozitive; - scopul intermediar cum să trec la matematică şi bacalaureat.	- dobândirea de abilități de organizare şi planificare a timpului; - consolidarea atitudinii pozitive față de scopurile propuse; - găsirea de soluții alternative.	- chestionarul "managementul timpului liber"; - roata mea unica; - gânduri pozitive, negative şi de viitor; - joc de rol inversat.	- relaționare mai bună cu profesorul; - responsabilizare; - încredere.

CONSTATĂRI

Cu ocazia celor 5 şedințe ale acestei etape elevul a reuşit să-şi formuleze obiective şi scopuri intermediare.

Gândurile negative de genul *"Nu este corectă atitudinea profesorului de matematică față de mine"* au trecut în gânduri pozitive de genul *"În cele din urmă dacă voi învăța voi depăşi toate obstacolele"*

Aceasta îi conferă încredere în propria persoană.

Jocul de rol inversat în care elevul este profesor de matematică, a permis elevului să se perceapă pe sine în acțiune şi să devină neutru față de problema sa.

Roata mea unica - ne-a ajutat să rezumăm informația pentru obiectivele propuse.

PASUL 4. ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE SI PARCURGEREA LUI

PAŞI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1	2	3	4
- examinarea atitudinilor pentru atingerea planului de acțiune; - identificarea itemilor de construire a unui plan de acțiune.	- prezentarea unei variante de plan de acțiune şi a unui contact personal; - stabilirea termenilor de respectare a planului.	- plan tip de acțiune; - contact personal; - dialog.	- capacitatea de autoorganizare; - valorizarea sa.

CONSTATĂRI

- Au fost necesare 4 şedințe.

- Acceptarea planului de acțiune şi a contractului personal, completarea lor cu seriozitate, încredere şi realism.

- Beneficiul personal al realizării unui astfel de program considera Grigore ca este: *"îmi sporesc autorespectul şi încrederea în mine"*

Soluții:

1. Să mă pregătesc mai atent
2. Să învăț mai mult
3. Să respect cu strictețe ce mi-am propus
4. Evaluare şi revizuire

PASUL 5. EVALUARE SI REVIZUIRE

PAŞI ÎN CONSILIERE	OBIECTIVE URMĂRITE	INSRUMENTE UTILIZATE	EVALUARE
1	2	3	4
- ce a însemnat pentru elev parcurgerea acestui program de consiliere? - este pregătit Grigore să persevereze în atingerea scopului propus?	- prezentarea fişelor de evaluare şi discutarea influenței şedințelor de consiliere asupra imaginii de sine.	- chestionar de evaluare; - fişa de evaluare.	- implicarea; - inițiativa; - deschiderea pentru asumarea responsabilităților.

CONSTATĂRI

Aş reda câteva răspunsuri ale lui Grigore care validează ipotezele de lucru ale studiului:
"Pentru mine şedințele de consiliere individuală privind cariera au fost ca: un colac de salvare în mijlocul oceanului"

"Şedințele de consiliere individuală m-au ajutat să mă regăsesc, să cred în mine şi în calitățile mele"

CONCLUZIE FINALĂ

În cazul lui Grigore procesul de consiliere a durat 4 luni şi problema sa inițială s-a diminuat considerabil.

A reuşit să depăşească starea de frică față de profesorul de matematică şi a schimbat notele la acest obiect de studiu.

În relația cu părinții a reuşit să stabilească comunicarea şi să-i facă să înțeleagă dorința şi justificarea de a merge la Facultatea de Studii Economice din Bucureşti şi nu la Craiova pentru că numai acolo poate face meseria pe care şi-o doreşte.

10.11. CHESTIONAR DE EVALUARE

Completați următoarele enunțuri printr-o metaforă sau un "cuvânt cheie"
1. Pentru mine şedințele de consiliere individuală privind cariera au fost ca.....
2. Şedințele de consiliere individuală m-au ajutat să-mi.....

10.12. ABILITĂȚI DE COMUNICARE

Introducere

Abilitățile de comunicare sunt acele abilități de care ne folosim pentru a construi relațiile cu ceilalți oameni. Dacă ne însuşim abilități de comunicare corecte, ne vom îmbunătăți relațiile cu ceilalți. Obiectivele comunicării: să fim receptivi, să fim înțeleşi, să fim acceptați, să fim acceptați, să provocăm o reacție.

Activitate

Bariere în comunicare

Obiectiv

Participanții învață să recunoască barierele care intervin în comunicare.

Desfăşurarea activității (1)

- Participanții sunt invitați să se aşeze în cerc.
- Formatorul şopteşte la urechea unuia dintre ei o frază fără sens "Vin cal pur ben", care la rândul lui şopteşte la urechea următorului ş. a. m. d.
- În final se discută de ce ultima persoană nu a înțeles mesajul aşa cum a fost transmis inițial.

Desfăşurarea activității (2)

- Formatorul scrie pe o bucată de hârtie fără să-1 vadă ceilalți: "La Paris e primăvară".
- Formatorul spune grupului că are 5 secunde să citească propoziția apoi să scrie ce au văzut.
- Se discută de ce majoritatea au scris "La Paris e primăvară".

Notă:

Când primesc o informație nefamilială, oamenii au tendința de a-i schimba sensul astfel încât să devină familiar.

Activitate

Bariere în comunicare

Obiectiv

Participanții identifică barierele care împiedică o bună comunicare.

Desfăşurarea activității

* Se împarte grupul în microgrupuri de 3-4 persoane. Se împarte fişa intitulată "Bariere în comunicare"
* Se alocă 5-10 minute pentru ca grupul să facă o listă cu toate barierele care intervin în comunicare.
* Se trec pe o listă, se numerotează şi se adaugă alte bariere care lipsesc.

Lista ar trebui să cuprindă: tonul vocii, modul de folosire al limbajului (cuvinte), trunchierea cuvintelor, limbajul corporal, contactul vizual, zgomotul de fundal, mediul, factori de distragere a atenției, nivelul de interes, nervozitatea.

* Se discută cum pot fi îndepărtate aceste bariere.

Discuție

Pentru a putea comunică mai bine, e necesar să fim conştienți de barierele potențiale şi să găsim moduri de a le depăşi. Ca emițător de mesaje, trebuie să păstrăm suficient timp pentru a gândi ceea ce avem de spus. Ca receptor, trebuie să cerem clarificarea mesajului sau să-i spunem emițătorului că n-am înțeles bine. Aceste dificultăți de transmitere sau de receptare a mesajului se numesc bariere în comunicare.

Fişa de activitate

Prima impresie

El/ea arată:	cred că el / ea este:
……	……
……	……
……	……
……	……
……	……
……	……

10.13. Activitate

a) Trimiterea unui mesaj

b) Obiectiv

Recunoaşterea diferitelor moduri de a trimite un mesaj şi a modurilor variate în care oamenii îi percep.

c) Introducere

Oamenii răspund în mod diferit la situații similare, în funcție de stilul de comunicare al fiecăruia şi de situație. Există moduri diferite de a comunica, unele eficiente, altele ineficiente.

d) Desfăşurarea activității

Se distribuie fişa individuală "Trimite mesajul" care este analizată cu grupul.

Se distribuie fişa de activitate intitulată "Trimite mesajul" pe care o vor completa individual. La fiecare scenariu din prima foaie li se cere răspunsul pe foaia de răspuns.

Se solicită apoi răspunsuri întregului grup.

Formatorul va pune grupului următoarele întrebări: ați avut vreodată ocazia să fiți agresiv/pasiv, pasiv/agresiv? Dacă un participant la un exemplu propriu i se cere să-şi exprime acordul sau dezacordul. Gândiți-vă la o situație când ați reacționat în unul din următoarele moduri, pasivitate, agresivitate, ați regretat ulterior. Dacă v-ați putea întoarce în timp, cum v-ați modifica răspunsul? Gândiți-vă la un moment când cineva v-a răspuns într-un mod inadecvat. Cum v-ați simțit? Cum ar fi putut să vă răspundă mai bine?

* Se continuă activitatea incluzându-se mesajele non-verbale. Se împarte grupul în două, fiecărui microgrup dându-i-se câte un scenariu din cele la care au răspuns anterior.

* Fiecare va veni în fața grupului şi va "interpreta" răspunsurile folosindu-se de limbajul corporal şi de voce.

Exemplu:

Situația în care profesorul subevaluează lucrarea unui elev. Răspunsurile elevului pot fi: Pasiv: "Nu sunt sigur, dar nu cred că lucrarea mea a fost evaluată corect" (privire în jos, vorbeşte încet, arată speriat).

Agresiv: "M-ați furat! Ştiu că lucrarea asta merita mai mult!" (Privire ostilă, vorbeşte tare, trânteşte lucrarea pe masă) Pasiv-agresiv: Spune altui participant: "Profesorul m-a furat: O să regrete!"

Asertiv: "Am urmat instrucțiunile pe care ni le-ați dat în clasă şi cred că am răspuns corect. Nu cred că nota aceasta reflectă efortul meu. Aş aprecia dacă ați revedea lucrarea" (Vorbeşte clar şi confidențial, privire înțelegătoare)

Discuție

A fi asertiv înseamnă că te exprimi în cel mai potrivit mod. Dacă în mod curent răspunzi unei situații într-un mod sau altul (pasiv, agresiv, pasiv-agresiv), învață-te să te opreşti şi să gândeşti înainte de a reacționa. Aceste reacții nu îți aduc de obicei răspunsul pe care îl doreşti de la ceilalți. încearcă să te schimbi şi să fii asertiv.

"Viitorul nu este rezultatul alegerilor între căi alternative din prezent, ci un loc care a fost creat întâi de minte şi voință şi apoi în realitate. Viitorul nu este un loc către care mergem, ci un loc pe care îl creăm. Calea către viitor nu trebuie găsită ci creată, iar acțiunile noastre schimbă atât destinația cât si persoana".

10.14. CHESTIONAR PRACTIC:

a) "ÎNVAȚĂ SĂ PRIVEŞTI MAI DEPARTE"

b) Cerințe

Unde mi-aş dori să fiu peste doi ani.

Imaginați-vă pe dumneavoastră peste 2 ani (după liceu).

Gândiți-vă şi scrieți o zi obişnuită în detaliu. Ce veți face? (serviciu, familie, ambele)

Care ar fi aria dumneavoastră de muncă sau studiu?

Care vor fi prietenii dumneavoastră?

Ce veți face în timpul liber?

Evaluare

1. Rețineți ce ați scris şi gândiți-vă dacă:

- coincide sau nu cu visul dumneavoastră de perspectivă privind cariera şi familia
- coincide cu posibilitățile şi aptitudinile dumneavoastră.

c) Apelați pentru interpretare la sfatul consilierului şcolar.

Pentru a-ți atinge visurile:

CHESTIONAR PRACTIC

10.15. “Construieşte-ţi încrederea în tine însuţi”

Încrederea în abilităţile şi în viitorul tău este hotărâtoare pentru a depăşi obstacolele. Pentru aceasta realizează inventarul punctelor tale tari, punctele slabe, oportunităţile (şansele), pericolele.

Cerinţe:

Completaţi cu atenţie şi sinceritate următoarele:

PUNCTE TARI: Calităţi - fizice; - psihice. Deprinderi. Abilităţi.	OPORTUNITĂŢI: Materiale; Sprijinul unor persoane; Spirituale (acces la informaţie).
PUNCTE SLABE: Defecte fizice; Trăsături negative de caracter; Abilităţi.	PERICOLE: Lipsa sprijinului familiei; Apariţia unor incidente (şcoală, etc.); Conflicte, influenţe negative.

Axează-te pe punctele tari şi oportunităţi şi elimină gândurile iraţionale de genul:

1. Nici o nenorocire nu este mai mare decât aceea ca lucrurile să nu meargă cum îţi doreşti
2. Trebuie să ne aşteptăm în fiecare moment la apariţia unor situaţii neplăcute şi să fim pregătiţi să le facem faţă.
3. Este preferabil să eviţi dificultăţile şi responsabilităţile decât să te confrunţi cu ele.
4. Trecutul determină prezentul iar influenţa lui nu poate fi evitată.

10.16. CHESTIONAR PRACTIC

DATA:.....

TEMA: CUM CRED CĂ SUNT SI CUM MĂ VĂD ALŢII?

Cum te simţi acum, la începutul orei? Alege chipul corespunzător.

REGULA ZILEI

Răspunde la următoarele întrebări:

- Ce crezi despre tine?
- Ce cred părinţii despre tine?
- Ce cred colegii despre tine?
- Ce crede învăţătoare despre tine?

Exerciţiu-joc:

Roagă-1 pe colegul de bancă să-ţi spună ce crede despre tine!

Spune-i apoi şi ce crezi tu despre el. Dacă vrei să-i reproşezi anumite lucruri şi să-i spui ce nu-ţi convine la el, alege cele mai potrivite cuvinte, fără să-1 superi.

Răspunde sincer la următoarele întrebări:

- Te deranjează anumite lucruri pe care colegul de bancă le-a spus despre tine? De ce?
- Crezi că este mai bine să ştii ce cred alţii cu adevărat despre tine, decât să te laude în faţă şi să te vorbească de rău în spate?

Cum te-ai simţit astăzi în timpul activităţii noastre?

Colorează căsuţa corespunzătoare.

nu prea bine	Bine	foarte bine	excelent

10.17. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....
TEMA: EU - ACASĂ, LA ŞCOALĂ, PE STRADĂ
Care sunt formulele de salut?

REGULA ZILEI

Răspunde la următoarele întrebări:
- Cum te comporți în clasă, în timpul orei?
- Cum te comporți în pauză?
- Dar în drum spre casă, când te întorci de la şcoală?
- Cum îți respecți părinții?

Joc de rol:
Să ne imaginăm că eşti pe stradă şi te întâlneşti cu directorul şcolii. Cum te comporți?
Dar dacă te întâlneşti cu un coleg de clasă sau cu mama unei colege? Roluri: un elev, director, un coleg, mama unei colege.

10.18. CHESTIONAR PRACTIC:

Ce înseamnă a fi politicos?
Completează rândurile următoare:
……
……
……
……
……
……

Exercițiu-joc:
"Se sună de intrare. Urmează ora de engleză. Este prima oră de engleză la clasa noastră. Uşa se deschide şi intră profesorul. Elevii salută politicos şi se aşează liniştiți la băncile lor. DAN, LIVIU şi MIHAI însă continuă să alerge şi să se joace prin clasă..."
* Continuați voi povestea şi apoi realizați un joc de rol pe această temă.
Povesteşte o întâmplare care s-a petrecut la voi în clasă când un elev nu a fost politicos față de doamna învățătoare, față de un profesor din şcoală sau față de un coleg.
- Cum crezi că ar fi trebuit să se comporte acel elev pentru a nu fi nepoliticos?
- Arată cum ai fi procedat tu în aceste situații (joc de rol)

Răspunde la următoarele întrebări:
- Spune cine este cel mai politicos elev din clasă?
- Dar cel mai nepoliticos?
- Care este băiatul care se comportă cel mai frumos cu fetele?
- Există şi fete care se comportă nepoliticos cu băieții?

Răspunde la următoarea întrebare şi roagă-i pe cei trecuți în tabel să răspundă, colorând căsuța corespunzătoare.

Eşti un copil politicos?	DA	NU	ÎN MICĂ MĂSURĂ
Aprecierea ta			
Aprecierea părinților			
Aprecierea doamnei învățătoare			
Aprecierea colegului de bancă			

Stabiliți o "ZI A POLITEȚII" în care elevii din clasă să fiți foarte politicoşi, indiferent față de cine şi în orice situație!

DATA:

Cum te-ai simțit astăzi în timpul activității noastre? Colorează caseta corespunzătoare.

nu prea bine	bine	foarte bine	excelent

10.19. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....
TEMA: CUM MI-AR PLĂCEA SĂ FIU?
Exercițiu-joc: "Dacă aş fi...."
Imaginează-ți că eşti o floare. Ce floare ai prefera să fii? Povesteşte-ne despre această floare. Spune de ce ai ales-o?

REGULA ZILEI

Răspunde la următoarele întrebări:
- Eşti mulțumit de felul tău de a fi? De ce?
- Eşti mulțumit de felul în care te comporți? De ce?
- Eşti mulțumit de înfățişarea ta, de felul cum arăți? De ce?
- Ai încredere în tine? De ce?

Exercițiu - joc:

Să ne imaginăm că la noi în clasă a apărut "Zâna cea bună" care vrea să vă ajute şi vă poate îndeplini trei dorințe.

Prima dorință: Dacă ar fi să-i ceri zânei să te înzestreze cu trei calități, pe care nu le ai, ce i-ai cere? (Exemplu: "Eu aş vrea să fiu mai cuminte", "Eu aş vrea să fiu mai silitor" etc.)

A doua dorință: Dacă ar fi să-i ceri zânei să te ajute să te schimbi în bine, ce defecte i-ai cere ca printr-o vrajă să le facă să dispară? (Exemplu: "Eu aş vrea să nu mai fiu.....")

A treia dorință: Pentru a treia dorință cere-i zânei ce vrei tu.

Scrie în interiorul căsuțelor patru cuvinte care ți-ar plăcea să fie spuse despre tine.

- Ce ți-ar plăcea să spună despre tine doamna învățătoare?
- Ce ți-ar plăcea să spună despre tine părinții tăi?

Exercițiu-joc:

Scrie în fiecare balon o dorință care speri să ți se împlinească în viitor!

De cine depinde împlinirea fiecărei dorințe în parte?

Ce crezi că trebuie să faci pentru ca dorințele să devină realitate?

Numerotează baloanele în ordinea importanței dorințelor! Discută împreună cu colegii de echipă despre dorințele voastre!
- Sunt diferite sau se aseamănă între ele?
- Sunt uşor sau greu de realizat?

10.20. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....
TEMA: CUM MĂ VĂD COLEGII?
Cum te simți acum la începutul orei? Alege chipul corespunzător.

REGULA ZILEI

Exercițiu-joc:

Se alege un elev din clasă. Colegii trebuie să spună despre el:

- Dacă ar fi o floare, ce floare ar fi?
- Dacă ar fi o pasăre, ce pasăre ar fi?
- Dacă ar fi o apă, ce apă ar fi?
- Dacă ar fi un animal, sau dacă ar fi un copac.

Trebuie să explicați de ce vi l-ați imaginat așa?

Răspunde cu sinceritate la următoarele întrebări:

- Consideri că în general colegii au o impresie bună despre tine?
- Sunt colegi care te cunosc foarte bine și te văd așa cum ești?
- Ce spun colegii despre tine și nu este adevărat?
- Ce spun colegii despre tine și este adevărat?
- Ai vrea să schimbi părerea pe care o are despre tine un anumit coleg? Cum anume?

Exercițiu - joc:

Gândește-te la un coleg de clasă. Spune câteva lucruri despre acest coleg (și calități, și defecte) astfel încât ceilalți să-1 recunoască și să ghicească despre cine este vorba.

Anexa A

Exercițiul nr. 3. Retrage-te într-un loc liniștit și ia-ți răgazul de a răspunde unor întrebări de genul:

Cum simt că sunt punctele mele cele mai tari?

……
……
……

Ce astfel de puncte forte au observat de la mine cei care mă cunosc?

……
……
……

Ce anume îmi place să fac cel mai mult?

……
……
……

Ce trăsături de caracter apreciez cel mai mult la cei din jur?

……
……
……

Care este persoana care a avut cea mai mare influență pozitivă asupra vieții mele?

……
……
……

De ce a putut acea persoană să aibă asupra mea un impact atât de semnificativ?

……
……
……

Care sunt principiile importante pe care se bazează existența și acțiunile mele?

……
……
……

Răspunsurile la aceste întrebări s-ar putea să-ți ofere excelente sugestii pentru redactarea crezului tău.

Exercițiul nr. 4. Folosește-ți ceasul pentru a face următorul exercițiu:

a) Răspunde într-un minut la următoarea întrebare: Dacă aș avea timp și resurse nelimitate,ce aș face?

Nu-ți fie teamă să visezi. Notează tot ce-ți trece prin minte!

b) Scrie pe ceva, într-un minut, care sunt valorile pe care le apreciezi. Ai mai jos o listă care ar putea ajuta să te orientezi:

- liniştea interioară,
- securitatea,
- bunăstarea,
- sănătatea,
- relația strânsă cu ...,
- recunoaştere sau glorie,
- timp liber,
- fericire,
- prietenie,
- familie,
- longevitate,
- timp, cunoştințe şi bani pentru a contribui la.....,
- călătorii,
- sentimentul împlinirii.

10.21. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: CÂT DE BINE MĂ CUNOSC?

- Completează fraza:

"Nu vreau să mă laud, dar....."

REGULA ZILEI

Răspunde la următoarele întrebări:

- Cu cine crezi că te asemeni cel mai mult?
- Cu cine ți-ar plăcea să semeni?

Spune colegilor de echipă câteva lucruri despre tine:

Eu sunt.....

Eu nu sunt.....

Scrie câteva activități pe care îți place să le faci la şcoală.

……

……

……

Scrie câteva activități pe care îți place să le faci în vacanță.

……

……

……

Completează următoarea listă cu lucrurile preferate şi cu lucrurile care nu-ți plac.

Îmi place.....	Nu îmi place.....
Îmi place.....	Nu îmi place.....
Îmi place.....	Nu îmi place.....
Îmi place.....	Nu îmi place.....

Cum nu eşti dar ai vrea să fii?

10.22. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....

TEMA: CARE SUNT CALITĂȚILE SI DEFECTELE MELE?

* Completează fraza:
“Pentru mine minciuna este ca.....”

REGULA ZILEI

Cât de bine te cunoşti?
Subliniază calitățile și defectele pe care crezi că le ai

Calități	Defecte
* disciplinat, * bun la învățătură, * respectuos, * frumos, * vesel, * ascultător, * politicos, * ordonat, * modest, * sănătos, * bun coleg, * prietenos, * împăciuitor, * harnic,	* indisciplinat, * slab la învățătură, * obraznic, * urât, * ursuz, posomorât, * neascultător, * nepoliticos, * dezordonat, * lăudăros, * bolnăvicios, * răutăcios cu colegii, * duşmănos, * supărăcios, * leneş,

Răspunde la următoarele întrebări:
- Ce îți place mai mult la tine?
- Ce nu îți place?
- Ce crezi că ar trebui schimbat?
- Ce ai aflat astăzi despre tine?

10.23. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....
TEMA: TOT DESPRE BĂIEȚI ŞI FETE
Cum te simți acum la începutul orei? Alege chipul corespunzător.

REGULA ZILEI

Completează frazele:
“O fată este ca.....
“Un băiat este ca.....
Completează următoarea listă:
Răspunde la următoarele întrebări:
- Cum trebuie să se poarte băieții cu fetele?
- Dar fetele, cum ar trebui să se poarte cu băieții?

10.24. CHESTIONAR PRACTIC:

DATA:.....
TEMA: GÂNDURI DESPRE NOI
* Spune un cuvânt prin care exprimi starea în care te afli la începutul orei.
REGULA ZILEI

Fetelor le place să:	Băieților le place să:

Completează următoarea listă:

Fetelor nu le place să:	Băieților nu le place să:

Scrisoare către colegi

Aşterne pe hârtie câteva rânduri în care să vorbeşti despre tine, despre colegi, despre clasa voastră: ce este bine, ce este rău, ce crezi că poate fi schimbat pentru ca lucrurile să meargă mai bine.

Dragi colegi,

……
……
……
……
……
.....

10.25. CHESTIONAR PRACTIC:
STILUL DE VIAȚĂ

Chestionarul cuprinde informații şi atitudini legate de stilul de viață. în urma acestui chestionar vă puteți evalua stilul dumneavoastră de viață şi vă puteți identifica comportamentele pe care trebuie să le modificați. încercuiți itemul care vi se potriveşte sau notați în spațiile libere răspunsul adecvat.

Fumatul

a) Nu am fumat niciodată o țigară
b) Obişnuiesc să fumez câteodată
c) De obicei fumez între 1 şi 10 țigări pe zi
d) De obicei fumez între 10 şi 20 țigări pe zi
e) De obicei fumez mai mult de 20 de țigări pe zi
Doresc să reduc numărul de țigări pe care le fumez. DA / NU

Alimentația

a) Cât de des serviți micul dejun?.....
b) Câte mese serviți pe zi?.....
c) Câte gustări serviți între mese?.....
d) Cât de des mâncați carne? (vită, porc, cârnați).....
e) Cât de des mâncați fructe?.....
f) Câtă sare adăugați la mâncare?.....
g) Faceți eforturi să evitați alimentele care conțin grăsimi şi colesterol?.....
h) faceți eforturi să consumați alimente bogate în fibre vegetale?.....
i) încercați să vă mențineți o greutate normală?.....
j) Greutatea dumneavoastră este?.....

Somn

a) Câte ore dormiți în medie pe zi?

Alcool

a) Cum vă descrieți referitor la consumul de alcool - neconsumator de alcool, consumator la ocazii foarte speciale, consumator ocazional sau consumator regulat?

b) Doriți să reduceți cantitatea de alcool consumată?

Exercițiu fizic

a) Practicați în mod regulat vreun exercițiu fizic - sport, activitate fizică?

b) V-ați dori să intensificați activitatea fizică?.....

Alte comportamente

a) Când stați la plajă, folosiți creme sau loțiuni protectoare de soare?.....

b) Când conduceți sau mergeți cu maşina pe locul din față, purtați centura de siguranță?

c) In cazul în care conduceți, respectați restricțiile de viteză?.....

d) în ultimul an de câte ori ați condus deşi ați consumat alcool?

e) Vă spălați zilnic pe dinți?.....

Numai femeile să răspundă la aceste întrebări:

a) Ştiți cum să vă examinați sânii pentru depistarea nodulilor?.....

b) Dacă "da" cam de câte ori pe an vă examinați sânii pentru depistarea nodulilor?.....

c) Cât timp a trecut de la ultimul test pentru secreție vaginală - pentru depistarea cancerului uterin (Testul Papa Nicolau)?.....

Numai bărbații să răspundă la aceste întrebări:

a) Ştiți cum să vă examinați testicului pentru noduli?.....

b) Dacă "da", cam de câte ori pe an vă examinați testiculele pentru depistarea nodulilor?

Comportamentele pe care-mi doresc să le modific pentru îmbunătățirea stilului de viață sunt:

a).....!.....'....

b).....

c).....

d).....

e).....

FIŞE DE MUNCĂ INDEPENDENTĂ

FISA 15

FUMATUL ŞI DEPENDENȚA DE NICOTINĂ

Citiți cu atenție următoarele afirmații şi indicați dacă sunt adevărate sau false. în paranteze aveți răspunsurile corecte.

1. Fumatul relaxează (Fals)
2. Unele adolescente fumează pentru a preveni îngrăşarea. (Adevărat)
3. Majoritatea tinerilor pot să se lase uşor de fumat. (Fals)
4. Este mult mai greu să renunți la consumul de alcool decât la fumat. (Fals)
5. Fumatul unor țigări "mai uşoare" este o modalitatea de a renunța la fumat. (Fals)
6. Fumatul duce la dependența de nicotină. (Adevărat)
7. Adolescenții nu pot deveni dependenți de nicotină. (Fals)
8. Nicotină este un drog. (Adevărat)
9. Este periculos să fumezi în timp ce conduci maşina. (Adevărat)
10. O supradoză datorată fumatului poate fi mortală. (Adevărat)
11. Femeile fumătoare au un risc crescut la pierderea sarcinii. (Adevărat)
12. Persoanele care stau în locuri unde se fumează au la fel de multe riscuri de sănătate ca şi persoanele fumătoare. (Adevărat)
13. Fumatul previne consumul de alcool şi droguri. (Fals)

Consiliere educațională

FIŞA 16

CAREUL

Acest exercițiu facilitează comunicarea dintre voi. Pentru acest scop, căutați câte trei colegi care să aibă caracteristicile înscrise în fiecare cadran.

Îi place înghețata	Joacă fotbal	Îmi place culoarea roz	Merge des pe munte în excursii
Este pasionat de informatică	Are mulți prieteni	Citeşte literatură SF	Nu fumează

Pictează în timpul liber	Si-ar dori să piloteze un avion	Face mult sport	Îi place să mănânce pizza
Colecționează obiecte vechi	Ascultă muzică retro	Are ochii verzi	Este îmbrăcat/ă cu o bluză de culoare albastră

FIŞA 17

CONSECINȚE

Notați posibilele consecințe ale următoarele probleme:

Problema	Consecințe
Scrierea pe pereți Lovirea unui coleg Dacă iei ceva ce nu-ți aparține Dacă arunci în colegi cu un creion sau pix Dacă jignești sau vorbești urât cu un coleg Dacă falsifici notele din carnet Dacă iei ceva din magazin fără să-1 plătești Mergem pe terenul de joacă fără să anunțăm părinții Un coleg a spus ceva urât despre mine şi vreau să-1 bat Mă uit în geanta colegului Vreau să îi iau pixul colegului Un coleg te convinge să fumezi cu el	

FISA 18

ALCOOLUL SI DEPENDENTA DE ALCOOL

Citiți cu atenție următoarele afirmații şi identificați dacă sunt adevărate sau false. în paranteze aveți răspunsurile corecte.

1. Un duş sau o cafea elimină efectele consumului de alcool. (Fals)
2. Este mai sănătos să consumi bere sau vin decât votcă sau țuică. (Fals)
3. Alcoolul este un drog. (Adevărat)
4. Dacă consumi alcool când eşti supărat sau trist, te înveseleşti? (Fals)
5. Beția şi alcoolismul este acelaşi lucru. (Fals)
6. Dacă o persoană încetează să mai consume alcool, ea nu mai este alcoolică (Fals)
7. Majoritatea alcoolicilor sunt şomeri. (Fals)
8. Alcoolismul este un semn de slăbiciune morală. (Fals)
9. Cei mai mulți alcoolici nu au casă sau familie. (Fals)
10. Consumul moderat de alcool nu afectează sănătatea unei femei însărcinate. (Fals)
11. Consumul excesiv de alcool creşte riscul de îmbolnăvire. (Adevărat)
12. Amestecarea băuturilor determină îmbătarea mai rapidă decât consumul unei singure băuturi. (Adevărat)

FISA 19

DROGURILE ŞI DEPENDENȚA DE DROGURI

Citiți cu atenție următoarele afirmații şi identificați dacă sunt adevărate sau false. în paranteze aveți răspunsurile corecte.

1. Consumul de droguri te face mai creativ. (Fals)
2. Drogurile te fac să comunici mai uşor. (Fals)
3. Nu poți deveni dependent după o singură doză. (Fals)
4. Drogurile afectează creierul şi procesele cognitive. (Adevărat)
5. Marijuana nu duce la dependență. (Fals)

6. Adolescenții nu pot deveni dependenți. (Fals)
7. Poți renunța oricând la consumul de droguri, doar să vrei acest lucru. (Fals)
8. Persoanele dependente au risc crescut pentru infectarea cu HIV. (Adevărat)
9. Drogurile produse natural nu au efecte negative asupra sănătății. (Fals)

GRUPUL "GHIOCEII"

COMPONENȚA:
RAPORTOR:
……
SUBIECTUL "MARIUS"
Prezentare:

Diriginta clasei a VIII-a solicita sprijin consilierului pentru rezolvarea situației lui Marius, elev respins de colectiv.

Marius este un copil cu posibilități intelectuale modeste într-o clasă de elevi foarte buni. Din nefericire pentru el nici posibilitățile materiale ale familiei nu sunt bune, colegii săi beneficiind de condiții materiale foarte bune.

Nici fizic nu este avantajat, fiind un dizarmonic în greutate şi la înălțime. Este timid la şicanele colegilor reacționează verbal, utilizând un limbaj suburban.

Colegii refuză vecinătatea sa în bancă, îl tachinează în fiecare pauză şi solicită dirigintei plecarea lui din colectiv.

Marius refuză să părăsească clasa înaintea examenului de capacitate, el fiind în acest colectiv din clasa I, deşi situația sa a început să se tensioneze încă din clasa a IV-a. A încercat să ignore atitudinea ostilă a colegilor dar în timp, chiar şi cei care manifestau inițial, toleranță au devenit ostili.

Apelul la înțelegere din partea dirigintei a rămas fără nici un rezultat. Din discuțiile cu profesorii se ajunge la concluzia că situația la învățătură a acestui elev nu se poate îmbunătăți în mod vizibil şi că el va fi în continuare un elev conştiincios, dar cu rezultate modeste la învățătură.

În urma analizei acestor date se constată că Marius este un elev cu deficiențe la nivelul relațiilor cu cei din jur.

Va fi invitat la cabinetul de consiliere şi ulterior, în cadrul orelor de dirigenție, se vor discuta teme privind cariera, orientarea profesională.

PASUL 1

Definirea problemei	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
- respingerea de către colegi (refuzul acestora de a-1 primi în bancă) - şicane în pauză - disconfort, recalcitrant, reacții verbale dure.	- exprimarea sinceră, deschisă a opțiunilor personale - vizualizarea obstacolelor si recunoaşterea lor	- desenul clasei - metafora "Zidul" - "Ce-mi place, ce nu-mi place" - Autoportret	- Participarea activă; - conştientizarea problemei

CONSTATĂRI:

Această etapă se realizează în 3-4 şedințe de câte 25-30 minute fiecare, în cabinet, într-o atmosferă caldă, de respect pentru elev, de empatie şi deschidere. Copilul manifestă interes în identificarea problemei.

Desenul clasei a permis stabilirea poziției sale in colectiv, în raport cu elevii şi profesorii. Metafora "Zidul", 1-a ajutat sa-şi descopere simpatiile şi afinitățile dar şi ostilitățile. Se teme ca datorită acestor tachinări va pierde examenul sau va avea rezultate mult sub posibilitățile de care este perfect conştient.

"Autoportretul" 1-a ajutat să capete încredere în sine şi convingerea că va putea trece cu bine testarea, deschizându-i posibilitatea realizării aspirațiilor sale.

PASUL 2. LĂRGIREA PERSPECTIVEI

Paşi în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
- concepții care acționează ca o frână "sunt tupeişti încrezuți, egoişti (fără situația părinților nici nu ar fi mai buni") - depistarea şi precizarea propriilor țeluri, aspirații. - implicarea colectivului în orientarea carierei	- concepție realistă despre sine şi despre colegi; - identificarea țelurilor proprii, evaluarea aşteptărilor	- Roata vieții; - Cum mă văd colegii; - Ghiozdanul cu amintiri; - Gândeşte în perspectivă; - Linia vieții; - P.P.O.P.; - Trenul vieții.	- detensionarea atmosferei; - conştientizarea calităților şi eliminarea comportamentelor care îl fac nedorit; - gânduri pozitive managementul timpului liber.

Cel puțin două şedințe se vor desfăşura în clasă, cu întreg colectivul fără a se deconspira cazul. Vor fi întâlniri cu cineva care va încerca să-i ajute în descoperirea propriilor calități în vederea orientării corecte în viitorul apropiat.

în cele trei şedințe Marius a căpătat încredere în sine, a conştientizat importanța stabilirii priorităților, precum şi iminenta despărțire de acest colectiv în vederea realizării propriului țel; renunțarea la orgolii şi ambiții deşarte.

Colegii săi au conştientizat că peste ani, când îşi vor aminti aceste clipe, ar fi frumos ca ele să fie cât mai plăcute.

PASUL 3. FORMULAREA SCOPURILOR GENERALE SI INTERMEDIARE

Paşi în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
- obiectivul intermediar este un nou ritm al activității; - eliminarea gândurilor negative şi înlocuirea lor cu gânduri pozitive	- dobândirea de abilități de organizare şi planificare a timpului; - consolidarea atitudinii pozitive față de scopurile propuse; - găsirea de soluții alternative.	- chestionarul "managementul timpului liber"; - Roata mea unica; - Gânduri pozitive, negative şi de viitor; - joc de rol inversat.	- relaționarea mai bună cu colegii; - responsabilizare; - încredere.

CONSTATĂRI

Cu ocazia celor 5 şedințe ale acestei etape Marius a reuşit să-şi formuleze obiectivele şi scopurile intermediare.

Gândurile privind reacțiile colegilor s-au transformat în gânduri pozitive de genul: rezultatele sale la capacitate să fie cele mai bune, încât să poată fi repartizat în clasa dorită pentru a-şi realiza aspirațiile şi un pas în carieră.

PASUL 4. ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE SI PARCURGEREA LUI

Paşi în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
- examinarea atitudinilor pentru atingerea planului de acțiune; - identificarea itemilor	- prezentarea unei variante de plan de acțiune si a unui contract personal; - stabilirea termenelor	- plan tip de acțiune; - contract personal; - dialog.	- capacitate de autoorganizare; - valorizarea sa.

de construire a unui plan de acțiune.	de respectare a planului.		

CONSTATĂRI

- Au fost necesare 3 şedinţe
- Acceptarea planului de acțiune şi a contractului personal, completarea cu seriozitate, încredere şi realism.
- Beneficiul personal al realizării unui astfel de program, Marius considera că este sporirea autorespectului şi încrederii în sine.

SOLUȚII

- Pregătire mai atentă;
- Conştiinciozitate;
- Respectarea angajamentelor şi a termenelor;
- Evaluare şi revizuire;

PASUL 5. EVALUARE SI REVIZUIRE

Paşi în consiliere	Obiective urmărite	Instrumente utilizate	Evaluare
- ce a însemnat pentru el parcurgerea acestui program? - este pregătit să persevereze în atingerea scopurilor?	- prezentarea fişelor de evaluare si discutarea influentei şedinţelor de consiliere asupra imaginii de sine.	- chestionar de evaluare; - fise de evaluare.	- implicarea; - evaluarea; - deschiderea pentru asumarea responsabilităților.

CONSTATĂRI:

Redăm câteva răspunsuri ale lui Marius, care validează ipotezele de lucru ale studiului: “Pentru mine, şedinţele de consiliere individuală au fost ca o oază în deşert”

“Şedinţele de consiliere individuală m-au ajutat să mă regăsesc, să cred în mine şi în calităţile mele.”

CONCLUZIE FINALĂ

în cazul lui Marius procesul de consiliere a durat 2 luni şi problema sa inițială s-a diminuat considerabil.

S-a preocupat mai mult de pregătirea examenului şi-a descoperit prieten un coleg de bancă, iar atmosfera în clasă s-a ameliorat.

Şi-a descoperit vocația, stabilindu-şi profilul pentru care va opta în liceu.

PARTEA A PATRA

CAPITOLUL XI
CÂTEVA ASPECTE GENERALE PRIVIND CONSILIEREA ŞI ORIENTAREA

Reforma învățământului are ca rezultat, printre altele, încă din 2001, reevaluarea importanței activității de consiliere psihopedagogică şi de orientare şcolară şi profesională a elevilor. Acest fapt se reflectă în introducerea unei noi arii auriculare, intitulate Consiliere şi Orientare, în Curriculum-ul Național pentru învățământul preuniversitar.

Tot atunci au fost introduse pentru şcolile profesionale şi postsecundare şi s-au aplicat modulele: Orientare şi Consiliere Vocațională (anul II şi III - şcoala profesională), respectiv Informare şi Orientare Vocațională (anul I şi II - şcoala postliceală). Acestea sunt menite să ofere elevilor informațiile de bază necesare pentru creşterea şanselor de integrare şcolară şi socio-profesională.

Astfel, *Dirigenţia* a fost înlocuită cu o altă denumire *Consilierea şi Orientarea* având multiple sarcini educative atât în rândul cadrelor didactice, familiei şi elevilor.

Iată că activitatea de orientare şcolară şi profesională a căpătat un statut mai ferm, o consistenţă sporită a activităţilor sale şi o eficienţă externă incontestabilă şi pentru aceasta vor trebui introduse module de formare iniţială a persoanelor care lucrează în această arie şi în cadrul stagiilor de perfecţionare a personalului didactic desfăşurate în universităţi de profil, Case ale Corpului Didactic, sau prin cursuri pentru toţi profesorii susţinute de echipe intinerante de formatori.

Prezentăm pentru început, prevederile referitoare la aria curriculară *Consiliere şi Orientare* din Curriculum-ul Naţional pentru învăţământul preuniversitar:

"Aria curriculară *Consiliere şi Orientare* reprezintă în domeniu nou în planul de învăţământ. în cadrul acestei arii vor continua să existe pe de o parte, întâlnirile profesorului-diriginte cu clasa. Tematica acestora este stabilită de către diriginte, în acord cu programa orientativă a Ministerului Educaţiei şi învăţământului şi cu situaţiile concrete din practica şcolară. Aceste întâlniri pot avea loc cu întregul efectiv de elevi al clasei sau cu o parte dintre aceştia"

Pe de altă parte, aria curriculară *Consiliere şi Orientare* reprezintă cadrul organizat de întâlnire între elevi şi profesorii-consilieri, desemnaţi de Consiliul de administraţie al şcolii.

Iată conţinutul ariei curriculare recomandat de Ministerul nostru:

a) Consiliere în probleme legate de tehnici de învăţare eficientă;

b) Consiliere şi Orientare şcolară;

c) Consiliere în situaţii de rămânere în urmă la învăţătură a unor elevi;

d) Consiliere şi Orientare şcolară pentru elevii performanţi;

e) Consiliere în chestiuni legate de viaţa personală;

f) Consiliere de specialitate, relativă la predarea/învăţarea disciplinelor şcolare.

Decizia privind conţinutul orelor de *Consiliere şi Orientare* aparţine Consiliului de administraţie al şcolii. în învăţământul primar, orele opţionale de *Consiliere şi Orientare* sunt ţinute de învăţători care pot lucra în echipă cu psihologi, pedagogi sau alţi profesori-consilieri ai şcolii. în învăţământul gimnazial, în şcolile unde funcţionează psihopedagogi şcolari, orele de *Consiliere şi Orientare* vor fi ţinute cu precădere de către aceştia, fie individual, fie în echipă cu alţi profesori desemnaţi de către Consiliul de administraţie al şcolii.

Această arie curriculară pune accent pe următoarele aspecte:

* facilitarea participării la viaţa socială a clasei, şcolii şi comunităţii locale;

* dezvoltarea unor strategii personale de evitare a eşecului şcolar;

* familiarizarea cu fişele de post ale unor familii ocupaţionale;

* formarea atitudinilor de acceptare a schimburilor din mediul social, economic, cultural şi politic în care absolventul îşi va desfăşura activitatea;

* participarea motivată la iniţierea şi derularea propriului traseu de învăţare (Din Curriculum-ul Naţional pentru învăţământul obligatoriu. Cadrul de referinţă M.E.N. C.N.C. Bucureşti, Ed. Corint 1998).

CAPITOLUL XII

ASPECTE METODOLOGICE ALE IMPLEMENTĂRII ARIEI CURRICULARE "CONSILIERE ŞI ORIENTARE"

Introducerea ariei curriculare ***Consiliere şi Orientare*** răspunde unor cerinţe educative, sociale şi economice noi.

Activitatea de *Consiliere şi Orientare* poate conferi şcolii o eficienţă externă ridicată şi un prestigiu dorit de întreaga echipă de cadre didactice. Acest lucru se poate atinge atunci când direcţiile de acţiune ale consilierilor şcolari şi profesorilor-diriginţi sunt deplin concordante cu intenţiile copiilor, părinţilor, şcolii şi societăţii prin:

a. asigurarea educaţiei şi formării profesionale de calitate;

b. continuarea studiilor după absolvire în niveluri şi trepte superioare;

c. angajarea cât mai rapidă în munca şi în posturi pentru care elevii sunt pregătiţi, le-au dorit, le aduc satisfacţie etc.

Punerea în aplicare a unui model al dezvoltării carierei presupune, în mod uzual, (re)aducerea individului în centrul preocupărilor directe ale activității consilierului şcolar şi focalizarea atenției pe următoarele direcții:

1. dezvoltarea personală şi socială a individului:

a. autocunoaşterea;

b. înțelegerea identității sinelui, ca parte şi întreg;

c. înțelegerea ambianței sociale şi economice în care trăieşte;

2. dezvoltarea în planul educației şi formării profesionale:

d. autoevaluarea potențialului intelectual (calități, posibilități de dezvoltare, puncte forte);

e. identificarea motivelor care dinamizează activitatea de învățare şi dezvoltare intelectuală;

f. înțelegerea lumii educației, a rolului şi finalității acesteia;

3. dezvoltarea în planul carierei:

g. înțelegerea proceselor economice şi sociale care sunt personal accesibile: familie, economie, profesie, salariu, proprietate, bani, bunuri materiale şi culturale;

h. conştientizarea valorii personale pe piața forței de muncă (ce ofer, ce pot pretinde, ce calități şi defecte am);

i. diversitatea muncii (fizica, intelectuală, servicii, comerț etc.);

j. timp liber, activități comunitare, viață personală, familie etc.

Atunci când facem "educație pentru cariera" şi, mai ales când acest aspect este o parte a curriculum-ului, se au în vedere teme precum:

* autocunoaşterea, autoevaluarea;
* lumea muncii: producție, salariu, şomaj, antreprenoriat;
* aspecte psihosociale, juridice ale muncii;
* munca şi comunicare;
* explorarea diversității profesiilor, meseriilor etc. din mediul de viață imediat, comunitar, regional;
* exemple de aplicare a cunoştințelor şcolare în viața practică.

Reacția şcolii ca instituție de educație, formare şi orientare, la mobilitatea socială şi economică trebuie sa fie de adaptare rapidă a conținutului, structurilor şi funcțiilor sale, de creare a premiselor favorabile pentru elevi care să le permită integrarea socială rapidă, flexibilitatea, inițiativa şi rezolvarea de probleme, diminuarea imprevizibilului sau a hazardului în alegerea carierei.

Dacă pare exagerată, deocamdată, aprecierea ca "orientarea şcolară şi integrarea socio-profesională reprezintă scopul însuşi al învățământului", atunci cu siguranța că este de datoria sa asumarea de sarcini sociale externe, care să vizeze sprijinirea intrării în piața forței de muncă a "produselor" sale. Acest proces trebuie înțeles ca o evaluare şi validare a pregătirii inițiale furnizate de instituțiile educative.

Oricum, scoală trebuie să facă tot ce îi stă în putință pentru valorizarea maxima a fiecărui individ prin stimularea intelectuală a elevilor, aptitudinilor, a atitudinilor şi trăsăturilor de personalitate. Procesul de educație şi formare profesională desfăşurat în şcoală constituie puntea necesară trecerii spre lumea muncii şi a vieții sociale adulte.

În această întreprindere *Consilierea şi Orientarea* nu trebuie sa se constituie ca un obiect de studiu sau o disciplină şcolară în înțelesul ei cotidian, ci ca o *arie de aplicații, dezvoltări practice, experiențe şi atitudini care trebuie învățate a fi exersate în viață.*

Învățarea în sfera orientării şcolare şi profesionale trebuie să aibă sensul de *a învăța pentru a şti să faci* şi nu a învăța pentru a şti.

Şcolile trebuie să vizeze nu numai educarea şi formarea unor tineri bine instruiți, ci şi pregătirea de absolvenți direct angajabili şi imediat productivi.

Descreşterea constantă a ofertei de locuri de muncă necalificata sau slab calificată, dezvoltarea rapidă în plan tehnologic, diseminarea şi punerea rapidă în practică a noilor idei economice, manageriale etc. cer din partea şcolii o din ce în ce mai mare flexibilitate, capacitate de adaptare şi obținerea unui ridicat nivel de educație şi formare a viitoarei forțe de muncă, pentru ca aceasta să se dovedească rapid angajabilă şi productivă.

Educația pentru carieră include, adesea, subiecte care aparent nu sunt legate direct de exercitarea unei profesii, precum: ***metode şi tehnici de muncă intelectuală, viața de familie,***

petrecerea timpului liber, creşterea şi educarea copiilor, economie familială, chestiuni legate de valori şi calitatea vieții, modul de a face față situațiilor dramatice din viața: deces, divorț, cataclisme naturale, şomaj.

Creşterea duratei şcolarizării, cu toate că determină o sporire a gradului de calificare a forței de muncă, nu duce în mod necesar, la ridicarea ratei angajabilității, ci la sporirea şansei de a găsi un loc de muncă în domeniul de pregătire sau în altele conexe. Similar funcționează şi o altă realitate: nu este suficientă şcolarizarea sau ridicarea nivelului aptitudinilor şi deprinderilor de muncă ale anumitor categorii de populație defavorizată sau discriminată pe piața forței de muncă (persoane de o anumită etnie, vârstă, sex, cu handicap etc. pentru ca acestea automat să şi beneficieze, în mod democratic, de oferta pieței muncii; va fi necesară, concomitent şi atenuarea sau demolarea altor "bariere" din calea accesului liber la bursa locurilor de muncă.

În consecință, *Consilierea şi Orientarea* trebuie să fie influentă şi activă în planul adecvării cu realitatea pieței muncii şi schimbările sociale, în cel psihologic şi al educației, devenind astfel un continuum de intervenții: de natură psihologică, pedagogică, socială, educativă, legislativă, medicală, financiară etc.

Sondajele efectuate în rândul elevilor din anii terminali ai învățământului gimnazial şi liceal arată că ei au cunoştințe relativ puține despre ocupații, şi pot enumera un număr relativ mic de profesii, funcții sau meserii şi au cu atât mai puține informații despre conținutul muncii presupus de exercitarea acestor activități. Evident ca în astfel de situații şi aria opțiunilor lor profesionale (realiste şi justificate) este restrânsă, fapt cu implicații nefaste asupra carierei ulterioare, care riscă să fie marcați de alegeri greşite, eşecuri, insatisfacții, frecvente schimburi ale slujbelor, şomaj şi descurajare. Nu de puține ori, în alegerea şcolii şi a unei profesii, un rol de luat în seamă îl are întâmplarea, şansa ori coincidența fericită.

Pentru a veni "în întâmpinarea şansei", trebuie multiplicate ocaziile favorabile opțiunii, alegerii, deciziei şcolar-profesionale. Acest demers se poate realiza şi prin efectuarea de vizite în, potențiale locuri de muncă, de întâlniri informale cu oameni de diferite profesii, inclusiv părinți ai elevilor, lectura, analiza şi comentarea unor biografii ale persoanelor cu succes profesional în domeniul lor, confirmat social.

Adesea, consilierii şcolari şi profesorii-diriginți încep activitățile de informare-orientare cu sondaje efectuate mai ales printre elevii din clasele terminale ale unui ciclu (clasa VIII, XII)" ceea ce le permite evidențierea următoarelor aspecte:

* aria de cunoaştere a lumii profesiilor de către elevi;
* sfera de interese şcolare şi profesionale;
* motivația aspirațiilor şi opțiunilor cu privire la carieră;
* concordanța/neconcordanța între obiectele de învățământ preferate, rezultatele la aceste discipline şcolare şi intențiile lor cu privire la viitoarea profesie;
* concordanța/neconcordanța între aspirațiile lor profesionale şi piața locală a forței de muncă, profesia părinților, aptitudini, preocupările extraşcolare etc.

Interiorizarea sistemului actual de valori culturale, a conduitelor social dezirabile şi trebuința de succes duc la conturarea anumitor aspirații profesionale, înțelese ca aderare la o stare internă de tensiune psihoafectivă orientați spre atingerea unui statut sau rol profesional şi angrenând şi alte aspecte ale vieții psihice.

Conturarea aspirațiilor profesionale face parte din categoria obiectivelor pe termen lung, iar pentru finalizarea lor trebuie alocate resurse însemnate de efort, voința şi mobilizare personală constantă. Stabilitatea aspirațiilor de-a lungul şcolarizării sau altor etape ale vieții exprimă profunzimea adeziunii psiho-motivaționale, investiția afectivă şi rezistența individuală la obstacolele (externe şi interne) apărute în drumul atingerii obiectivului propus/apropiat/redefinit; în egală măsura exprimă şi aderarea la un model construit din numeroase date de natură obiectivă şi subiectiv-proiectivă, imaginea de sine şi a celei dorite să o impună celorlalți "jocul" între datele prezentului şi viitorul prognozat ca posibil pentru sine etc.

Oscilațiile personale între aspirații, dorințe, atracții şi preferințe sunt puternic corelate cu nivelul maturizării psihologice, gradul de cristalizare a personalității, circumstanțele particulare de viață, vârsta, sexul etc. Din această perspectivă, aspirația profesională poate fi considerată realistă,

autentică dacă se sprijină pe resurse, potențialități şi evaluări pertinente ale condițiilor care pot facilita sau obstrucționa realizarea acesteia.

Procesul de conturare a aspirațiilor din sfera viitoarei cariere consta în următorii paşi:

* maturizarea psiho-socială;
* învățarea şcolară şi formarea profesională;
* modul particular de conturare a imaginii de sine;
* modelele personale care se impun atenției şi la care se aderă datorită transferului emoțional operat de acestea;
* ambianța socio-familială;
* irepetabila rezonanță psiho-afectivă a mediului asupra fiecărei persoane;
* istoria personală a întâmplărilor, evenimentelor, accidentelor, şanselor trăite de fiecare individ;
* trebuințele spirituale particulare de cunoaştere şi de expansiune intelectuală;
* trebuința de auto-afirmare, acțiune, compensare, succes, autonomie, independență.

Tocmai din aceste considerente, sondajele efectuate printre elevi (în special din clasele terminale cu ajutorul chestionarelor sunt puțin concludente. Semnificația lor creşte în mod corespunzător prin investigarea şi altor aspecte ale vieții lor personale, a mediului socio-cultural şi economic de proveniența şi nu doar prin rezumarea la simpla declarație formală asupra preferințelor şi, eventual, corelarea acesteia cu notele şcolare.

CAPITOLUL XIII

CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII DE CONSILIERE ŞI ORIENTARE

Consilierea şi Orientarea *tinde să rezolve, simultan, două aspecte extrem de importante în prezent:*

* *asigurarea echității sociale prin democratizarea permanentă a accesului la educație şi formare profesională;*
* ameliorarea continuă a utilizării resurselor umane de care societatea dispune.

Consilierea şi Orientarea ar fi într-o situație privilegiată dacă s-ar constitui într-un **proces** care să se deruleze de-a lungul întregii şcolarități şi, mai ales, la sfârşitul anumitor etape de studii, în cadrul Cabinetelor şcolare de Orientare Şcolară şi Profesională sau în Centrele de Asistență Psihopedagogică.

Ponderea de-a lungul unui an şcolar a subiectelor strict legate de orientarea şcolară şi profesională, în cadrul ariei ***Consiliere şi Orientare*** credem ca nu ar trebui să depăşească jumătate din timpul destinat fostelor ore de Dirigenție.

Ce trebuie cultivat la elevi în cadrul orelor de ***Consiliere si Orientare:***

* cristalizarea unei imagini de sine pozitive;
* sporirea responsabilității personale față de sine, alții, societate;
* creşterea capacității de luare a deciziilor (independența alegerilor personale;
* păstrarea echilibrului în situații de succes şi eşec;
* creşterea rezistenței la frustrare, marginalizare temporară, critica;
* autoevaluarea realistă a potențialelor proprii (intelectual, fizic, aptitudinal etc;
* cunoaşterea clară a calităților personale şi punctelor slabe;
* asumarea de obiective realiste, realizabile;
* capacitatea de analiza a propriilor erori, greşeli, eşecuri;
* asumarea riscurilor, stăpânirea situațiilor de incertitudine, anticiparea consecințelor;
* adoptarea unei atitudini active față de cariera personală;
* elaborarea de soluții alternative;
* adoptarea unei atitudini pozitive față de mediul înconjurător.

Deci, **conținutul** activității de ***Consiliere şi Orientare*** constă, în principal, în:

* informarea şi documentarea personală (prin consultarea de profile ocupaționale, monografii profesionale, ghiduri, lucrări de specialitate, filme de orientare şcolar-profesională, prin vizite de documentare şi participarea la activitatea practică din ateliere);

* informarea şi educația pentru cariera desfăşurate sistematic în şcoală sau în cadrul orelor de activități extraşcolare;

* valorificarea în grup a experiențelor personale pozitive ale elevilor şi ale părinților acestora;

* exersarea alegerii diferitelor rute de formare profesională inițială sau simularea situațiilor favorabile bunei integrări profesionale (interviul de angajare, convorbirea telefonică);

* desfăşurarea de activități orientate către punerea în practică a tehnicilor de căutare a unui loc de muncă (redactarea unui Curriculum Vitae, a unui proiect personal de dezvoltare a carierei, a unei scrisori de prezentare, a portofoliului personal);

* realizarea de activități specifice (convorbire, consiliere, evaluare) inițiate de consilierii şcolari în instituții de profil.

CAPITOLUL XIV

MIJLOACE DE REALIZARE A OBIECTIVELOR ARIEI CURRICULARE "CONSILIERE ŞI ORIENTARE"

Mijloacele utilizate până de curând în şcoală în orientarea şcolara şi profesională nu sunt nicidecum perimate, ci trebuie supuse unui proces de adaptare, de adecvare la realitate, modernizate, actualizate şi integrate noilor conținuturi ale învățământului prevăzute de curriculum-ul național. Ne referim, în principal, la:

* *exercițiile de autocunoştere şi interevaluare desfăşurate în clase;*

* *vizitele în alte şcoli, universități, întreprinderi şi instituții în scop de cunoaştere*, informare, orientare;

* discutarea preocupărilor de timp liber, a hobbi-urilor, pasiunilor personale;

* prezentarea profesiilor părinților;

* invitarea în şcoala a unor personalități, oameni de diferite profesii şi prezentarea muncii lor;

* analiza diferitelor lucrări (autobiografii, jurnale), cărți, articole, emisiuni de radio şi televiziune, filme documentare, ziare specializate în reportaje economice şi despre munca, ziare de reclamă şi rubrici de anunțuri etc. care au conținuturi ajutătoare ***Consilierii şi Orientării;***

* încurajarea participării elevilor la cercurile de specialitate organizate în şcoala şi/sau în afara ei;

* invitarea directorilor de şcoli profesionale, şi licee, rectorilor din instituțiile de învățământ superior; o întâlnirile cu foşti elevi ai şcolii care au, în prezent, realizări profesionale remarcabile;

* simularea în clasă a diferitelor contexte de viață şi profesionale;

* organizarea de întâlniri comune între elevi, părinți, profesori pe diferite teme.

Pentru ca actul alegerii şcolar-profesionale să se justifice în fapt, elevului trebuie să i se ofere cunoştințe, informații, date despre mai multe profesii, domenii de activitate, meserii, poziții sociale etc. Astfel, el va fi pus într-o situație reală de alegere între alternative, de selectare, comparare şi, în consecință, va fi liber să opteze.

Primele elemente de orientare şcolară şi profesională vor fi informații şi cunoştințe simple, din mediul cunoscut elevului: şcoli vecine, din localitate şi din oraşe apropiate, din județ, profesii şi locuri de muncă specifice zonei, cu extinderea similară situației anterioare. Intrarea în detalii se va face la cererea expresă a unor elevi, la presiunea unor noi etape de şcolarizare sau la absolvirea acestora.

Este lesne de presupus că, de exemplu, informarea despre rutele şcolare posibil a fi urmate de orice elev care a absolvit un anumit nivel de învățământ, va trebui să cuprindă:

* denumirea şcolii, adresa poştală, numărul de telefon şi fax, eventual adresa e-mail;

* persoanele de contact (secretar, director);

* tipurile de şcoli din diferite zone sau medii;

* profilurile de pregătire;

* **condițiile de admitere;**

* condițiile de şcolarizare (săli de clasa, sala de sport, biblioteca, laboratoare, ateliere);

* facilități existente (cămin, cantină, spălătorie, cabinet medical, cabinet psihologic);

* dotări speciale ale şcolii (legătură internet, TV satelit, calculatoare, săli de spectacole, stație de amplificare);

* calitatea pregătirii (evaluată prin numărul de absolvenți încadrați în muncă sau care au continuat studiile); modalitățile de a ajunge la sediul şcolii (pe jos sau cu diferite mijloace de transport; tren, autobuz, tramvai).

Aceste informații trebuie prezentate într-o formă sistematizată, după anumite criterii (nu în mod diferit pentru fiecare dintre unități) şi, la cerere, avantajele şi dezavantajele fiecăreia (de exemplu: este situată la mare distanță de casă, dar are dotări deosebite: cămin, ateliere etc.; este situată în mediul rural, dar cu condiții foarte bune de învățare şi rate înalte de plasare / integrare a forței de muncă tinere etc.).

În cadrul orelor de ***Consiliere şi Orientare*** se va prezenta elevilor şi legătura dintre disciplinele şcolare şi lumea muncii, şi relația directă a acestora cu anumite meserii / profesii / funcții. Luați, de exemplu, ce se poate întâmpla, dacă cineva obține rezultate şcolare bune la:

* **limba română limbi străine,** ar putea deveni: profesor de limba română sau de limbi străine, cercetător în lingvistică, bibliotecar, lucrător în publicitate, învățător, educatoare, ghid, translator, secretar, actor, diplomat, jurnalist, critic de artă;

* **matematică,** ar putea deveni: profesor de matematică, economist-contabil, informatician-pragramator, cercetător, inginer, funcționar bancar, tehnician în construcții, agent comercial, arhitect, pilot, astronom, statistician;

* **fizică, chimie, biologie,** ar putea deveni: profesor sau cercetător în unul din aceste domenii, fizician, chimist, biolog, biochimist, botanist, biofizician, tehnician agricol, inginer, fotograf, nutriționist, medic uman, medic veterinar, farmacist, decorator, silvicultor, muzeograf, agronom, biotehnolog, tehnolog în industria alimentară, geolog, horticultor, stomatolog, cosmetician;

* **istorie,** ar putea deveni: profesor sau cercetător în istorie, bibliotecar, ghid, scriitor, ziarist, muzeograf, arheolog, diplomat;

* **informatică,** ar putea deveni: profesor, contabil, informatician-programator, astronom, statistician, cartograf, economist, inginer, lucrător în domeniul financiar-bancar, arhitect, specialist în telecomunicații, ofițer în armată, lucrător în domeniul importului / exportului, controlor trafic aerian;

* **educație fizică,** ar putea deveni: profesor de sport, antrenor sportiv, fizioterapeut, polițist, silvicultor, ofițer în armată, dansator, pescar, pompier, comentator sportiv, atlet, fotbalist.

Acest tip de punere în relație a obiectelor şcolare cu ulterioarele dezvoltări profesionale ale acestor domenii poate continua şi pe niveluri de educație şi formare - pentru disciplinele care sunt incluse în curriculum-ul şcolilor profesionale şi de ucenici, liceului etc. Desigur, rezultatele şcolare bune la învățătură la aceste discipline nu împiedică un elev sa abordeze alt domeniu profesional. în aceste cazuri, performanțele şcolare în anumite direcții duc, cu o probabilitate mai mare, către anumite profesii şi facilitează realizarea în carieră; altfel spus, exercitarea unor profesii presupune anumite aptitudini care pot fi bănuite ca prezente datorită performanțelor şcolare deosebite la unele obiecte de învățământ.

CAPITOLUL XV

RELAȚIA CONSILIERII ŞI ORIENTĂRII CU ALTE DISCIPLINE ŞCOLARE

În mod concret, atunci când ne referim la valorificarea potențialului specific fiecărei discipline şcolare în beneficiul *Consilierii şi Orientării,* avem în vedere:

* *informarea cu privire la aplicațiile practice ale cunoştințelor transmise prin lecții (domenii, finalități);*

* oferirea de informații despre ariile profesionale unde cunoştinţele predate sunt necesare, folosite şi dezvoltate;

* raportarea permanentă a cunoştinţelor şcolare la realitate: oameni care le-au descoperit şi aplicat, locuri, rezultate practice obținute etc.;

* furnizarea de informații despre şcoli profesionale, licee, facultăți unde se pot aprofunda şi pune în valoare sau dezvolta cunoştinţele din anumite domenii, (în general, alegerea unei şcoli înseamnă opțiunea pentru o anumită profesie);

* informarea cu privire la conținutul activităților de bază din anumite sectoare (scop, unelte, rezultate, produse, importanța socială şi materială etc.);

* stimularea interesului pentru disciplina predată (ca element de pornire în conturarea intereselor profesionale mai largi);

* evidențierea valorii plurifuncționale a cunoştinţelor dintr-un domeniu ştiințific, a aplicabilității cunoştinţelor transmise în diferite domenii profesionale.

.Conținutul diferitelor discipline şcolare trebuie şi poată constitui - fără a deturna obiectivele de bază - mijloc indirect de orientare şcolară şi profesională, insuficient explorat încă, pentru că, are un potențial adecvat construirii unei opțiuni a elevului pentru carieră.

CAPITOLUL XVI

EVALUAREA ACTIVITĂȚII DIN CADRUL ORELOR DE CONSILIERE ŞI ORIENTARE

a) Ce trebuie să ştie şi **să ştie să facă** elevii la sfârşitul etapelor de parcurgere a ariei curriculare ***Consiliere*** *şi* ***Orientare?*** (Detalierea acestor competențe pe clase şi niveluri de studii revine fiecărui consilier şcolar sau diriginte, în urma consultării cu ceilalți profesori, conducerea unității, reprezentanți ai autorităților locale).

b) **Autocunoaştere, autodecizie, autoevaluare:**

* să îşi dezvolte şi să îşi interiorizeze deprinderile de (autocunoaştere a caracteristicilor şi abilităților;

* *să probeze înțelegerea relației între calitățile şi aptitudinile personale şi diferite domenii ale muncii;*

* să se descrie în termeni pozitivi (calități, deprinderi şi aptitudini existente şi exersate) şi să îşi recunoască anumite puncte slabe, nedezvoltate sau neexersate încă;

* să ştie în ce constă starea de sănătate fizică, psihică, emoțională şi cum să o păstreze la un nivel optim;

* să îşi asume responsabilități, sarcini, obligații, îndatoriri față de sine, familie, şcoală, comunitate;

* să inițieze, să mențină şi să dezvolte relații de comunicare, sprijin reciproc, cooperare cu familia, colegii, alte persoane;

* să identifice situațiile problematice, să le găsească soluții şi să se implice în rezolvarea lor;

* să demonstreze capacitatea de a asculta pe alții, de a înțelege mesajele lor şi de a le exprima pe ale sale;

* să aleagă acele module opționale de educație şi formare profesională care îi sunt potrivite sau răspund intereselor sale.

c) **Roluri îndeplinite în viață:**

* *să exemplifice şi să demonstreze prin exemple personale în ce constă rolul de elev;*

* să îşi asume pe deplin rolul de elev;

* să îşi contureze o imagine clară cu privire la propria carieră (formare inițială, perfecționare, promovare, modificarea rolurilor sociale);

* să explice şi să exemplifice legătura între învățarea diferitelor discipline din şcoală, diferite profesii şi exercitarea cu succes a acestora;

* să cunoască elementele de baza ale mediului socio-cultural şi economic în care trăieşte (țară, localitate, sistem economic, bani, salariu, taxe, limbă, conaționali de peste graniță, religie, aspecte legale cu privire la drepturile şi obligațiile cetățenilor, ale celor care muncesc etc.);

* să descrie diferite alte roluri pe care le va avea, ca: studenți, absolvenți, membri ai familiei, părinți, angajați, membri în diferite grupuri (sportive, politice, profesionale, ale comunității), ca pensionari etc.;

* să exemplifice şi să demonstreze înțelegerea diferitelor stereotipuri cu privire la munca (bănoasă, curată, de prestigiu etc.);

* să se poată imagina, sub aspectele sale principale, în viitorul rol profesional spre care tinde (loc de muncă, şefi, colegi, salariu, program, sancțiuni, familia proprie, timp liber, boli profesionale, obligații profesionale şi sociale, accidente, dezavantaje, şomaj etc.);

* să anticipeze, în linii mari, ce se va întâmplă cu sine, cu colegii, cu profesiile, cu familia sa, cu țară / localitatea sa etc. peste 10-20 de ani.

d) **Modul de integrare socio-profesională, planificarea carierei:**

** să descrie, în elementele lor esențiale, activitățile profesionale ale fiecărui membru al familiei sale;*

* să enumere ce "primeşte" şi ce "oferă" fiecare angajat la locul său de muncă;

* să cunoască şi să exemplifice responsabilitățile şi drepturile pe care le va avea ca angajat;

* să cunoască şi să demonstreze - în cadrul situațiilor de simulare - că poate pune în practică tehnicile de căutare a unui loc de muncă;

* să enumere şi să exemplifice sursele posibile de satisfacție ale diferitelor persoane de diferite profesii în şcoală, familie, la locul de muncă, în timpul liber;

* să descrie şi să exemplifice prin propria persoană valorile, atitudinile, motivațiile, prioritățile care duc la anumite decizii cu privire la carieră;

* să demonstreze că înțelege cum deciziile altora îi influențează cariera, precum şi deciziile sale viețile altora;

* să identifice în propria viață decizii ale altora şi ale sale care au efecte asupra sa ori le vor influența pe cele viitoare;

* să exemplifice, pentru diferite situații de viață, ce decizii alternative ar avea;

** să demonstreze că poate anticipa importante pentru viața sa;*

** să se autoevalueze sub diferite aspecte, în mod realist, să îşi recunoască şi să îndrepte punctele slabe, să le pună în valoare pe cele forte;*

* să îşi formuleze câteva obiective de termen scurt, mediu şi lung şi să anticipeze paşii pentru a le îndeplini efectele deciziilor sale;

* să ştie de unde şi cum să obțină informațiile necesare luării deciziilor.

Iată o listă orientativă de indicatori de evaluare care pot fi utilizați în conturarea unei aprecieri cu privire la eficiența activității de ***Consiliere şi Orientare.*** Aceştia pot fi incluşi **alături** de alții într-un instrument cu 3 sau 5 trepte de apreciere: 12 3 4 5

* sporirea motivației, a efortului şi perseverenței în muncă;
* sporirea numărului comportamentelor sistematice şi planificate;
* utilizarea spontană a tuturor surselor de informații;
* plăcerea lucrului individual şi în grup;
* creşterea nevoii de competiție;
* creşterea sensibilității la relații interpersonale noi;
* creşterea numărului de întrebări puse şi a intervențiilor personale în discuții;
* sporirea încrederii în sine;
* creşterea toleranței şi înțelegerii;
* scăderea numărului de apelări la competențe externe;
* creşterea exactității autoevaluării;
* apariția frecventă a nevoii de experimentare şi verificare personală;
* sporirea numărului de probleme descoperite şi rezolvarea lor;
* creşterea ca durată, precizie şi sistematizare a comportamentelor de observare;
* utilizarea eficientă şi productivă a instrumentelor şi aparatelor care facilitează învățarea şi rezolvarea problemelor;

* sporirea numărului de situații în care are opinii personale (pe care le susține argumentat) şi informații solide;

* sporirea numărului comportamentelor sistematice în procesul de “fixare” a informațiilor (notițe, fişe, diagrame, scheme etc.);

* conturarea unui stil personal de muncă şi învățare;

* sporirea responsabilității şi asumarea spontană de sarcini.

CAPITOLUL XVII

AUTOCUNOAŞTEREA

Autocunoaşterea are o importanță deosebită în ***Consiliere şi Orientare.*** Procesul autocunoaşterii este chiar mai semnificativ decât luarea la cunoştință a rezultatelor evaluărilor psiho-diagnostice sau aprecierilor externe, pentru că înseamnă confruntarea impresiilor despre sine cu impresiile altora şi extragerea unei concluzii realiste, punerea în balanță a realizărilor personale, potențialităților, calităților şi trăsăturilor individuale etc. de care individul este conştient şi le poate pune în valoare.

Cunoaşterea de sine, ca act de reflectare a personalității complexe a unui individ în propria conştiință, presupune şi o bună capacitate de autoanaliză, realism, intuiție, luciditate, interiorizarea şi utilizarea corectă pentru sine a criteriilor de evaluare, responsabilitate. Pentru ca autocunoaşterea să fie obiectivă, individul trebuie să aibă maturitatea psihologică să o facă, să cunoască şi să interpreteze corect reperele sau indicatorii definitorii ai personalității, să folosească metode şi tehnici combinate de evaluare, mecanisme de compensare şi stimulare a unor trăsături insuficient dezvoltate etc.

Autocunoaşterea reprezintă un produs al maturizării şi diversificării experiențelor sinelui în contact cu lumea şi un proces discontinuu de acumulări, restructurări, adaptări reciproce ale individului la realitatea socială.

Nicicând pe deplin împlinită, autocunoaşterea se configurează prin proiecții succesive ale individului în spațiul sau de exprimare, ca reflectare şi autoreflectare ideatică / acțională.

Autocunoaşterea se învață şi şcoala este principalul loc de realizare a acestui proces, alături de familie, prieteni etc. în măsura în care individul consideră realiste mesajele evaluatorii care îi parvin şi aderă la acestea, se conturează treptat o imagine de sine în conformitate cu respectivele informații. în sfera mesajelor externe de confirmare a capacităților şi trăsăturilor proprii, orice persoană include şi propriile constatări, ca urmare a activităților sale încununate de succes sau eşec. Desigur ca procesul autocunoaşterii are dinamica sa marcată de subiectivism, reevaluări, corecții, confirmări, ierarhizări valorice şi fie se poate concretiza în suport psihologic pentru proiectele de carieră, fie poate rămâne un simplu act de introspecție pasivă.

Dată fiind importanța autocunoaşterii la vârsta şcolarității, am considerat util să amintim, fie şi minimal, câteva aspecte generale ale acestei problematici. Rămâne în grija consilierului să dezvolte şi să completeze tabloul prin activități personalizate cu elevii / părinții / profesorii.

CAPITOLUL XVIII
PARTENERIAT ÎN ACTIVITATEA DE CONSILIERE ŞI ORIENTARE

După cum se ştie, **părinții** au un rol important în orientarea şcolară şi profesională a propriilor copii. Experiența personală pozitivă, dar şi aspirațiile lor nerealizate, anumite stereotipuri cu privire la muncă etc. sunt transferate sau impuse copiilor în planul construcției carierei. Pe de altă parte, aceasta realitate este şi o sursă de conflict între părinți şi copii, profesori sau consilieri şcolari, în cazul în care copilul are o altă opțiune sau este sfătuit să abordeze o altă filieră şcolar-profesională decât cea spre care aspiră adulții.

Modelele comportamentale legate de muncă vehiculate în familie (de apreciere sau depreciere a propriei profesii) vor fi preluate şi de copii, contribuind treptat la conturarea propriilor alegeri. De asemenea, atitudinile parentale puternic autoritare sau, din contră, cele neutre, sau de tip compensator (de “realizare prin copii”) au, fiecare, rata lor de “manipulare”.

Din motive lesne de imaginat (legăturile psiho-afective intra-familiale speciale) mulți părinți își supra-apreciază copiii (fapt, de altfel, bun până la un anumit punct) și le impun trasee educaționale și direcții profesionale la care ei nu aderă cu convingere sau la realizarea cărora vor face față cu greu, penibil, cu eșecuri repetate sau rezultate mediocre. Acest fapt se va răsfrânge asupra satisfacției și reușitei lor ulterioare în muncă.

Lipsa de consens între părinți cu privire la viitoarea profesie a copiilor influențează alegerea făcută de copil, în sensul ca se va contura cu greu, gradul de adeziune va fi redus, iar materializarea opțiunii ezitantă și fără entuziasm.

Părinții transferă copiilor nemulțumirile lor profesionale, stereotipurile cu privire la munca (grea, bănoasă, sigură, murdară, de prestigiu etc.) sau propriile aspirații nerealizate, cu efecte nefavorabile asupra alegerii și realizării carierei.

Implicarea **membrilor comunității** în consilierea școlară se poate dovedi benefică pentru viitorii absolvenți ai anumitor trepte de școlarizare. Contactul nemijlocit al elevilor cu angajatori, manageri ai unităților de toate tipurile (economice, culturale, de servicii etc.), cu angajați reprezentativi pentru anumite domenii profesionale etc. se dovedesc experiențe de comunicare interpersonală utile pentru toți actorii de pe piața muncii: angajatori și viitori solicitanți de locuri de muncă.

Elevul este prins într-o rețea de tipul parteneriatului social, în cadrul căreia cele mai semnificative legături le are cu comunitatea locală (familie, școală, primărie, poliție) prin reprezentanții săi. Atâta vreme cât aceștia îl vor considera o persoană imatură, intervențiile lor vor fi la nivel superficial. Reala apreciere a adolescentului ar însenina conceperea unor proiecte de colaborare autentică, de exploatare a disponibilităților multiple ale generației tinere, în vederea armonizării discursului democratic al adulților investiți cu autoritate.

Implicarea elevilor de la diferite niveluri și forme de școlarizare în elaborarea și derularea planurilor comunitare ar aduce la același numitor cererea și oferta de studiu, de petrecere a timpului liber, de pregătire pentru viața profesională, de învățare socială.

Mijloacele de informare în masă, purtătoare ale informației între toți factorii interesați de educarea tinerei generații, sunt responsabile de calitatea și relevanța mesajelor transmise spre uzul public (părinți, profesori, elevi, angajatori). Odată conectate la circuitul informației, toate instituțiile interesate au obligația de a contribui la îmbogățirea spectrului de cunoaștere a realității și dinamicii educaționale și ocupaționale.

ANEXA 8
a) PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a VI-a
Obiectul: Consiliere și orientare
Tema: "Alcoolul și tutunul dăunează grav sănătății"
Propunător: prof. Tatiana Popa - psiholog
Obiectiv de referință:
* dezvoltarea unei atitudini sănătoase față de consumul de droguri legale (alcool, tutun)
Scopurile activității:
* conștientizarea de către elevi a consecințelor negative ale consumului de alcool și tutun;
* familiarizarea elevilor cu tehnici de elaborare a materialelor educative.
Obiective operaționale:
* să definească drogul;
* să identifice consecințele negative ale consumului de alcool și tutun;
* să exprime opinia personală în legătură cu persoanele consumatoare de alcool și tutun;
* să descopere activitățile care pot înlocui consumul de alcool/tutun;
* să modifice mesajul unei reclame publicitare pentru alcool/tutun;
* să-și formeze/dezvolte abilități de lucru în grup.
Obiective educative:
* formarea deprinderilor de realizare a materialelor educative;
* dezvoltarea capacității de comunicare în cadrul grupului;

Metode şi procedee: conversația, lucrul în grup, explicația, expunerea, studiul de caz, colajul, analiza produselor activității.

Materialul didactic: fişe individuale, carioci, coli de hârtie, flipchart, coli mari, reviste, lipici
Durata: 2 ore didactice

Desfăşurarea activității

ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	STRATEGIA DIDACTICĂ	DURATA
I. Captarea atenției	* Desfăşurarea exercițiului de spargere a gheții "Găseşte-ți partenerul" - Fiecare elev va primi un cartonaş pe care este scris un cuvânt apoi va trebui să-şi găsească perechea care are cartonaşul ce conține un cuvânt opus ca de exemplu:	lucru în grup	10 min
	- pisică - şoarece - tavan - podea - tutun - vitamină - alcool - vitamină - evidențierea opozabilității tutun - vitamină, alcool - vitamină	discuția	
II. Prezentarea temei,scopului şi obiectivelor	Tema pe care o vom aborda astăzi se va desfăşura sub egida sloganului pe care voi 1-ați întâlnit în reclamele pentru tutun şi pe care eu l-am completat cu cuvântul alcool, *"Tutunul şi alcoolul dăunează grav sănătății oamenilor" Cele două substanțe nu sunt vitamine ci sunt droguri.* Prin această activitate urmărim cunoaşterea consecințelor negative ale consumului de alcool şi tutun şi elaborarea unor materiale care să determine scăderea consumului de drog legal în rândul elevilor mai mari şi a adulților.	expunerea	3 min

III. Prezentarea conținutului activității	* *se defineşte drogul* (drogul este o substanță foarte nocivă pentru organismul uman, care atunci când începi să o consumi, nu-ți dă pace, se ține de tine scai până o consumi din nou) * *se face o clasificare a drogurilor,* - droguri legale (alcool, tutun) şi droguri ilegale (marihuana, cocaina, heroina) * *se împarte grupul* de elevi în subgrupe de 6 elevi, prin numărare de la 1 la 5, fiecare grup vă primi o fişă ce descrie un caz de consum de alcool/tutun. - *sarcină* - citiți cu atenție cazurile date şi încercați să descoperiți consecințele negative ale consumului de alcool/tutun asupra sănătății oamenilor. * *listarea consecințelor negative ale consumului de drog legal pe flipchart* (fiecare grup va prezenta pe rând câte o consecință negativă până la epuizarea acestora) Este important să se surprindă *consecințele negative* ale consumului de tutun ca: - scade rezistența organismului	expunerea explicația lucru în grup studiu de caz conversația	5 min 18 min 10 min
	- predispune organismul la îmbolnăvire - aspect fizic neplăcut - scade urata de viață a omului consecințele negative ale consumului de alcool ca: - stare de oboseală - incapacitate de concentrare - aspect fizic neîngrijit - agresivitate - conduite care te fac să încâlci legile * *reprezentarea pe flipchart* a duratei vieții unui consumator de alcool şi tutun comparativ cu durata vieții unui neconsumator. * *sarcină de lucru în grup* - elaborarea unor materiale educative prin modificarea unor reclame publicitare, se împarte grupul în subgrupe de 7-8 elevi, după simboluri; *grupa I* - va elabora un material ce va fi utilizat pentru prevenirea/scăderea consumului de alcool, prin modificarea unei reclame publicitare; *grupa II* - se va elabora un material ce va fi utilizat pentru prevenirea/diminuarea consumului de tutun, prin modificarea unei reclame publicitare; *grupa III* - va elabora un poster cu activități ce ar putea înlocui consumul de alcool/tutun * *prezentarea materialelor elaborate* de fiecare subgrup	desenul conversația lucru în grup colajul	5 min 30 min

IV. Evaluarea activității	Se lucrează pe subgrupele anterioare Sarcină: evaluați ora de consiliere printr-un adjectiv Se scriu toate adjectivele pe flipchart, fiecare subgrup îşi motivează alegerea acelui adjectiv.	conversația	10 min

Prof. psiholog Tatiana Popa

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a X-a
Obiectul: Consiliere şi orientare
Tema: "Adolescență fără drog"
Propunător, prof. Tatiana Popa - psiholog C.J.A.P. Dâmbovița
Obiective de referință:
* dezvoltarea unei atitudini sănătoase față de consumul de droguri
* conştientizarea de către elevi a consecințelor negative ale consumului de droguri ilegale;
* dobândirea unor abilități de a face față presiunii grupului de a consuma droguri.
Obiective operaționale:
* să definească drogul;
* să clasifice drogurile;
* să identifice convingerile eronate ale adolescenților ce-i împing pe aceştia spre consumul de droguri;
* să definească dependența;
* să identifice consecințele grave ale consumului de droguri ilegale;
* să-şi formeze/dezvolte abilități de a face față presiunii grupului pentru a consuma drog;
* să elaboreze un slogan antidrog;
* să-şi formeze/dezvolte abilități de lucru în grup.
Obiective educative:
* să adopte o atitudine conştientă şi responsabilă față de problema pusă în discuție;
* să colaboreze cu colegii în vederea soluționării diverselor sarcini didactice.
Metode şi **procedee:** conversația, brainstorming-ul, lucrul în grup, explicația, expunerea, problematizarea, jocul de rol.
Material didactic: fişe individuale, carioci, coli de hârtie, flipchart, coli mari.
Durata: 1 oră

Desfăşurarea activității

ETAPELE ACTIVITĂȚII	CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII	STRATEGIA DIDACTICĂ	DURATA
I. Captarea atenției	Prezentarea pe tablă a sloganului sub care se va desfăşura activitatea "Noi spunem NU consumului de droguri"	expunerea	2 min
III. Prezentarea temei, scopului si obiectivelor	Tema pe care o vom aborda astăzi aşa cum reiese şi din sloganul prezentat, este aceea de prevenire a consumului de droguri în rândul adolescenților.		
	Pe parcursul activității vom aborda următoarele aspecte: - definirea şi clasificarea drogurilor; - convingeri ale adolescenților față de droguri; - efecte grave ale consumului de droguri ilegale; - definirea dependenței;		

	- situaţii ce pot conduce la consum de drog şi modalităţi de depăşire a lor.		
IV. Prezentarea conţinutului activităţii	* Pentru început aş vrea să vă gândiţi la ceea ce vă sugerează vouă cuvântul drog. Se listează ideile pe flipchart. * *se defineşte drogul* (drogul este o substanţă foarte nocivă pentru organismul uman, care consumată cu regularitate conduce la dependenţă şi în final la moarte prematură) * *clasificarea drogurilor* în - droguri legale şi droguri ilegale. Elevii vor fi solicitaţi să exemplifice drogurile legale (alcool, tutun, cofeină, teină, unele medicamente) şi drogurile ilegale (marijuana, cocaina, heroina). * *se prezintă fişa de lucru nr. 1* care conţine 10 afirmaţii ce pornesc de la convingeri ale adolescenţilor faţă de droguri, convingeri care crease riscul implicării lor în consum. Elevii primesc sarcina de a identifica individual care afirmaţii sunt *false* şi care *adevărate.* * *discuţia* în grupa mare a celor 10 afirmaţii; Elevii sunt rugaţi să modifice răspunsurile eronate date pentru cele 10 afirmaţii * *prezentarea planşei* cu efecte grave ale consumului de drog ilegal - dependenţă - costuri emoţionale - comportamente sexuale de risc - violenţă şi delicventă - suicid * în continuare elevii vor fi rugaţi să definească dependenţa (instalarea nevoii de a consuma drog) * reprezentarea pe tablă a omului dependent şi a evoluţiei în timp a dependenţei * se împarte grupul în subgrupe de 6-7 elevi; fiecare subgrup primeşte fişa de lucru nr. 2, ce	Brainstorming Expunerea Expunerea conversaţia Discuţia colectivă expunerea conversaţia desenul expunerea	3 min 1 min 3 min 4 min 3 min 2 min 3 min 13 min

	conține o situație problematică, în care adolescenții pot cădea pradă consumului de droguri. Fiecare subgrup va primi următoarele sarcini de lucru. - imaginați un dialog posibil între persoanele implicate în situația problematică - prezentați dialogul imaginat. * în funcție de conținutul prezentărilor subgrupelor, se fac aprecieri finale.	problematizarea lucrul în grup jocul de rol Discuția colectivă	2min
V. Obținerea performanței	Elevii sunt rugați să elaboreze un slogan antidrog, lucrând în subgrupele anterioare.	lucrul în grup expunerea	3 min
VI. Evaluarea activității	Sarcină: evaluați ora de consiliere printr-un adjectiv; Se scriu toate adjectivele pe flipchart şi câțiva elevi sunt rugați să-şi motiveze alegerea acelui adjectiv.	conversația	2 min

Psiholog Tatiana Popa

FISA Nr. 2
Caz nr. 1

Ionuț este elev în clasa a XI-a la un liceu din oraş. După neînțelegeri frecvente cu prietena sa, aceasta îl părăseşte pentru un coleg de clasă. Este total deprimat, fără chef de şcoală, şi în ultima vreme absentează de la cursuri.

Într-o zi, întâlneşte în parc un fost coleg de şcoală generală. El îi relatează povestea sa, iar acesta îi propune ca rezolvare să încerce o țigară cu marijuana.

Sarcină: încercați să vă imaginați dialogul dintre cei doi.

Caz nr. 2

Alina este elevă în clasa a X-a la un liceu de prestigiu din oraş. Este o elevă studioasă şi are relații apropiate cu părinții ei. în clasă este cunoscută ca o elevă şi o colegă sociabilă.

într-o seară ea a mers cu un grup de colege la discotecă. Acolo s-au întâlnit cu mai mulți băieți. Printre aceştia se afla şi Marius, vărul unei colege de-a Alinei. Alinei i-a plăcut de Marius aşa că şi-a petrecut mai toată seara cu el. După câteva dansuri Marius i-a propus Alinei să iasă împreună "la aer". Ajunşi afară el a condus-o într-un loc mai retras unde a invitat-o"să prizeze împreună nişte praf

Sarcină: încercați să vă imaginați dialogul dintre cei doi.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a X-a
Propunător, prof. Ana Măria Petrescu, prof. pedagog C.J.A.P.P. Dâmbovița
Activitatea: consiliere în grup
Tema: Traficul de ființe umane. Implicarea şcolii în prevenirea şi combaterea acestui fenomen;
Tipul activității: mixtă
Obiective de referință:

* Conştientizarea elevilor cu privire la implicaţiile multiple şi complexe ale traficului de fiinţe umane;

* Familiarizarea elevilor cu terminologia specifică traficului de fiinţe umane

* Formarea unei atitudini civice conştiente şi responsabile faţă de acest fenomen transnaţional;

Obiective operaţionale:

01. să definească traficul de fiinţe umane;

02. să descrie modalităţile de recrutare, caracteristicile victimei şi caracteristicile recrutorului;

03. să identifice etapele traficului şi caracteristicile acestora;

04. să identifice implicaţiile psihologice ale traficului pentru victimă;

05. să descrie modul în care şcoala şi elevii se pot implica în prevenirea acestui fenomen trasnaţional;

06. să se raporteze critic la activitatea desfăşurată. **Obiective educative:**

- să dea dovadă de empatie faţă de victimele traficului de fiinţe umane;
- să adopte o atitudine conştientă şi responsabilă faţă de problema pusă în discuţie;
- să colaboreze cu colegii în vederea soluţionării diverselor sarcini didactice;
- să se raporteze critic la fenomenul traficului de fiinţe umane.

Metode şi procedee: explicaţia, discuţia colectivă, brainstorming-ul, lucrul în grup, lucrul în perechi, metoda mozaic, turul galeriei, munca independentă, etc.

Mijloace de învăţământ: casetă video, televizor, videocasetofon, coli de hârtie, retrorpoiector, flipchart, carioci, ecusoane.

Durata: două ore didactice

Bobliografîe: Materiale informative O.I.M. - “Participarea şcolii la prevenirea şi combaterea traficului de fiinţe umane”

ETAPELE ACTIVITĂŢII DIDACTICE	OB OP	CONŢINUTUL ACTIVITĂŢII	METODE SI PROCEDEE	MIJL. DID.	TIMP
Captarea atenţiei		Pentru început aş vrea să vă gândiţi la ceea ce vă sugerează sintagma “trafic de fiinţe umane” şi să-mi daţi exemple corecte în acest sens, discutând cu colegul de bancă	Lucrul în diade		15 min
Anunţarea temei scopului şi obiectivelor		Astăzi vom aborda problema traficului de fiinţe umane cu accent pe prevenirea şi combaterea acestui fenomen. Pe parcursul activităţii vom aborda următoarele probleme: 1. Definirea traficului de fiinţe umane; 2. etapele traficului şi caracteristicile lor; 3. Modalităţile de recrutare, caracteristicile victimei şi ale recrutorului; 4. Implicaţiile psihologice ale traficului pentru victimă; 5. Conceptele cheie ale problematicii de fiinţe umane; 6. Intervenţia şcolii pentru prevenirea şi combaterea fenomenului.	Explicaţia	Flip-chart	7min
Prezentarea optimă a	Ol	Ca de obicei, atunci când abordăm o problemă trebuie să pornim de la	Brain-storming-ul	Flip-chart	6 min

conținutului şi dirijarea învățării		clarificarea termenilor. Ce vă sugerează "traficul de ființe umane?" Prezentare pe retroproiector; trafic, prostituție, migrație externă	Explicație	Retro-proiec-tor	6 min
	O2	în continuare, vom urmări câteva secvențe din caseta video pe care sunt prezentate cazuri reale cu tinere care au fost victime ale traficului de ființe umane. Sarcina voastră va fi aceea de a identifica: modalitățile de recrutare, caracteristicile victimei şi ale recrutorului.	Lucrul în grup	Foi, carioci, video, t.v. caseta	20 min
	03	Clasa se împarte în trei grupe în funcție de simboluri. Fiecare grup îşi va desemna un raportor care va prezenta produsul şi apoi îl va afişa iar elevii vor face un tur al galeriei.	Explicația	Flip-chart	7 min
	O4	în continuare, vom vedea care sunt etapele traficului de ființe umane: 1. Ieşirea din țară 2. Vânzarea 3. Sechestrarea 4. Evadarea, fuga Vom forma grupuri de câte 4 elevi, în funcție de modul în care sunt aşezați pe bănci, şi fiecare va urmări unul din cele 4 aspecte. Se vizionează un fragment de casetă. Apoi se reunesc grupurile de experți şi discută problema. Se prezintă caracteristicile fiecărei etape. Care credeți voi că sunt implicațiile psihologice ale traficului, pentru victimă? Ar trebui să uite sau nu? Argumentați pro sau contra. Dacă optați pentru varianta "pro" alegeți hârtie de culoare albastră, dacă optați pentru "contra" alegeți hârtie de culoare verde şi notați pe ele câte trei argumente.	Lucrul în grup, mozaicul Brainstorming Metoda pro/contra	Carioci, foi video, t.v. caseta materia 1 O.I.M. foi color, flipchart scotch	17 min 10 min
Obținerea performanței	O5	Cum credeți voi că s-ar putea implica şcoala în combaterea/prevenirea traficului de ființe umane? Ce ar trebui să facă elevii şi profesorii în această direcție?	Munca independentă Discuția colectivă	Fişe m.i. flipchart	5 min
Evaluarea	O6	Fiecare dintre voi va primi câte o fişă de evaluare în care îşi va exprima sincer părerea despre această activitate.	Munca independentă	Fişe de evaluare	7 min

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Profesor diriginte Pavelescu Marilena
Data: 16.04.2003
Clasa: a VI-a

Tema: "Conflicte ce sunt, şi cum le putem preveni"

Obiective:

- să definească şi să exemplifice situaţiile conflictuale;
- să reflecteze asupra atitudinilor şi comportamentelor care se manifestă în diferite tipuri de conflict
- să identifice surse ale conflictelor;
- să-şi dezvolte abilităţi de prevenire şi rezolvare a conflictelor.

Strategii de realizare: Brainstormingul, lucrul pe grupe, studiul de caz, dicţionare, chestionare, scheme, jurnalul personal

Resurse: creioane, caietul de dirigenţie

Bibliografie: "Managementul conflictului" - ghid pentru formatori şi cadre didactice, Buc 2001;

"Comunicarea eficientă", Ion Ovidiu Pânişoară, Edit. Polirom, Iaşi 2003

Scenariul desfăşurării activităţii

* **Organizarea**

*** Motivarea elevilor:** elevilor li se cere să numească un subiect de discuţie prezent permanent în orele de dirigenţie sau chiar la începutul celor de română să se prezinte materiale referitoare la conflict.

* **Anunţarea temei şi a obiectivelor**

* Desfăşurarea activităţii

- Asociaţi cuvântul conflict cu altul (un cuvânt, o propoziţie)
- Citiţi definiţia din dicţionar
- Găsiţi şi alte sinonime
- Enumeraţi, pe grupe, cât mai multe tipuri de conflicte (se scrie pe tablă şi în caiete schema)
- înainte de a continua discuţia despre conflict se propune următoarea sarcină: Fiecare grup primeşte câte un desen. Fiecare membru îşi va nota pe caiet ce imagine reprezintă (1/2 minut). După acest interval de timp membrii grupului îşi vor împărtăşi părerea şi o vor discuta.

Purtătorul de cuvânt va exprima un singur punct de vedere (1/2 minut).

- Sarcina dată devine sursă pentru analiza cazurilor generatoare de conflicte.

* Se comentează existenţa, apariţia unui conflict la nivelul grupului.

* *Cauzele:*

- un singur desen pentru mai mulţi elevi - RESURSE LIMITATE
- timp limitat
- fiecare a văzut altceva - PERCEPŢII DIFERITE
- fiecare dorea să-şi îndeplinească sarcina, să fie lăudat - NEVOI PSIHOLOGICE
- îndeplinirea sarcinii depindea de altcineva - COMPARTIMENTAREA ACTIVITĂŢILOR

Alte cauze:

INTERESE DIFERITE

VALORI DIFERITE

VIOLENŢA TV

PREJUDECĂŢI

- Reflecţii pe marginea unor tipuri de conflicte

a) profesor - elev

b) elev - elev

Se dă următoarea situaţie: Elevul George întârzie la oră. Nu este prima dată, dar acum avusese de terminat gazeta şcolii, la rugămintea domnului director

Imaginaţi un dialog de 4-5 replici între profesor şi elev care prin comportarea, gestica şi mimica celor doi să conducă:

a) la o situaţie conflictuală

b) la preîntâmpinarea conflictului

Se prezintă un scurt dialog între doi elevi şi se cere analiza comportamentului fizic şi verbal.

c) Se prezintă un alt caz, un conflict între soră / soră Se cer soluţii

- Prevenirea şi soluţionarea conflictelor CHESTIONAR
- MODALITĂŢI DE PREVENIRE SI APLANARE

a) Fiți politicoşi, zâmbiți des, fiți atenți cu ceilalți!

b) Renunțați la amenințări!

c) Aveți încredere în ceilalți, în bunele lor intenții!

d) Ascultați-vă interlocutorul!

e) Cereți-vă scuze!

f) Gândiți-vă că şi voi ați putea greşi!

g) Formulați-vă observațiile fără a jigni, referindu-vă la comportament şi nu la persoană. Folosiți persoana I.

h) încercați să vă stăpâniți nervii! i) Acceptați că şi ceilalți pot avea dreptate!

j) Fiți atenți nu doar la cuvinte, ci şi la mesajele nonverbale (gesturi, mimică, îmbrăcăminte, tonul vocii)

* Conflictul - doar părți negative? Rolul său pozitiv

* Conflictul de idei, creşte capacitatea de adaptare, ne întăreşte, ne învață să negociem

Chestionar: Cum sunt soluționate conflictele:

- în clasa noastră
- în familie
- în comunitate
- cele interioare
- cele dintre voi şi prietenii voştri Asigurarea feed-back-ului - Evaluarea

a) Li se cere elevilor să dea exemple de conflicte pentru stingerea cărora să dea soluții

b) Li se cere elevilor să întocmească un jurnal personal în care să-şi noteze situațiile conflictuale văzute sau trăite.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Clasa: a IV-a

Obiectul: Consiliere şi orientare

Tema: "Valorile care-mi ghidează viața"

Scopurile activității:

- crearea unui climat de acceptare, încredere şi comunicare verbală
- trezirea conştiinței prețuirii şi a afirmării publice a valorilor

Obiectiv de referință: conştientizarea valorilor personale

Obiective operaționale:

- să descrie pe scurt un atribut pozitiv;
- să acorde un atribut pozitiv fiecărui coleg;
- să se autoexamineze în relațiile pe care le stabileşte cu alții;
- să aleagă acele lucruri la care ține cel mai mult;
- să realizeze o ierarhie a acestora din urmă.

Obiective educative:

- dezvoltarea relațiilor interpersonale prin comunicarea ce se stabileşte între membrii grupului
- dezvoltarea capacității de lucru în diade
- dezvoltarea unor deprinderi de clarificare a valorilor

Metode şi procedee: conversația, exercițiul, discuția colectivă, lucrul în grup

Mijloace didactice: cartoane de 3-5 cm, creioane, foi individuale, lista cu 12 itemi.

Momentele activității:

I. CAPTAREA ATENȚIEI

Pentru început se împarte aleator grupul în subgrupe

Sarcină: fiecare subgrup va da o scurtă interpretare maximei "Omul este măsura tuturor lucrurilor"

Se dă citire celor scrise de fiecare subgrup

II. PREZENTAREA TEMEI, SCOPULUI ŞI OBIECTIVELOR

Ora de astăzi se vrea un prim pas în clarificarea valorilor personale , valori care dau direcția vieții noastre şi implicit comportamentului vostru

Pentru aceasta am ales tema "Valorile care îmi ghidează viața". în cadrul acestei ore veți exersa pentru a deveni conştienți de acele lucruri considerate importante pentru deciziile voastre.

III. PREZENTAREA CONȚINUTULUI ACTIVITĂȚII

A - desfăşurarea exercițiului jocul avertizării (pentru crearea unui climat de acceptare, încredere şi comunicare verbală), astfel:

* pe nişte cartoane mici (3-5 cm) se scrie un singur cuvânt; acesta trebuie să reprezinte un atribut pozitiv de exemplu politețe, hărnicie, fidelitate, zâmbet

* grupul este împărțit în subgrupe de 3-4 persoane

Sarcina 1: fiecare subgrupă scrie pe o foaie de hârtie explicații posibile ale cuvântului de pe cartonaş

Exemplu: la zâmbet se poate scrie: te face să te simți bine şi ajută şi altora.

Foile sunt afişate la vedere.

Sarcina 2: fiecare participant îşi pune numele acolo unde el crede că există o trăsătură ce-1 caracterizează numai bine.

Dirigintele trebuie să aibă grijă ca fiecare participant să-şi găsească o astfel de trăsătură.

Sarcina 3. fiecare participant trebuie să scrie numele altui participant în dreptul unei trăsături

B- Desfăşurarea exercițiului: "O dorință poate determina adevărul"

* fiecare participant primeşte o listă cu 12 itemi după cum urmează:

1. a primi 10 milioane lei fără impozite;
2. a trăi sănătos şi fericit până la 85 de ani;
3. a trăi într-o lume fără războaie cel puțin 25 de ani;
4. reducerea treptată a crimei cu eliminarea în anul 2050;
5. o viață cu prietenii şi oamenii pe care-i iubiți pe care-i alegeți voi;
6. a deveni faimos şi cunoscut în domeniul profesional;
7. a trăi într-o lume eliberată de poluarea mediului;
8. a vă schimba ocupația şi a deveni renumit şi plin de succes;
9. a descoperi terapiile pentru toate formele de cancer;
10. eliminarea rapidă a sărăciei până în 2015;
11. continuarea infinită a vieții voastre aşa cum este ea în prezent;
12. a vă realiza visul vostru secret.

Sarcina 1: fiecare elev ordonează cele 12 enunțuri în funcție de preferințele personale astfel încât în capătul listei să apară "ce-ați dori cel mai mult"

* se împarte grupul în subgrupe de 3 elevi

Sarcina 2: se prezintă ordonările personale în subgrup, fiecare motivându-şi preferințele Dirigintele asistă la o prezentare a fiecărui grup

EVALUARE

* se lucrează pe subgrupele anterioare

Sarcină: evaluați ora de dirigenție desfăşurată printr-un adjectiv

* se scriu toate adjectivele pe tablă

* fiecare subgrup îşi motivează alegerea acelui adjectiv

CAPITOLUL XIX
REPERE METODICE PENTRU ARIA CURRICULARĂ

Consiliere şi Orientare în gimnaziu şi liceu **ÎNVĂȚĂMÂNT GIMNAZIAL**

Obiective	**Conținut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
Lumea în care trăim			
1. Familiarizarea elevilor cu convențiile sociale	- Bunele maniere - Tradițional şi modern în comportamentul individual şi/sau de grup - Grupul de apartenență şi grupul de referință	- Prezentare şi discuții pe caz - Analiza cost/beneficii - Analiza exemplelor - Analiza structurală - Brainstorming - Dezbatere - Discuție în grup - Exercițiu în grup	Alcătuirea unei liste de convenții sociale adaptate contextual şi discutarea utilității acestora

		(campania publicitară) - Exerciţiu individual şi exerciţiu în perechi - Joc de rol. - Problematizarea - Scara prezentului spre viitor - Simulare - Studiu de caz - Vizionare casetă	
2. Identificarea oportunităţilor şi constrângerilor impuse individului de lumea contemporană	- Obligaţie şi/sau plăcere - Statutul social - Căi de realizare şi de optimizare		Analiza comparativă a avantajelor/limitelor practicării exclusive a unui anumit comportament
3. Proiectarea unor scheme mentale pe teme date, folosind experienţa socială acumulată	- Imaginea publică - Rolul apariţiei şi aparenţei în construirea şi menţinerea imaginii publice - Banii, scop sau mijloc - Profesiile viitorului		Propunerea unor modele dezirabile de comportament social
4. Identificarea prejudecăţilor legate de profesii în societatea contemporană	- Tentaţiile lumii moderne - Activităţi la marginea legalităţii - Moda (vestimentară şi ideologică) - Idei preştiinţifice (locuri comune, tabu-uri, prejudecăţi) - Calitatea vieţii, între ideal şi real - Modalităţi de petrecere a timpului liber - Culturi şi subculturi		Exemplificarea unor prejudecăţi legate de profesii (statut social, sex, vârstă) şi argumentarea/contraargumentarea lor
Metode şi tehnici de învăţare eficientă			
1. Însuşirea şi adaptarea mnemotehnicilor în funcţie de disciplină/arie curriculară	• Mnemotehnici - Învăţarea situaţională	- Dezbatere - Discuţie colectivă - Exerciţiu individual şi în pereche - Joc de rol - Problematizarea - Simulare - Studiu de caz	Utilizarea conştientă şi eficientă a unui tip de mnemotehnică la o disciplină/arie curriculară
2. Cunoaşterea unor modalităţi alternative de studiu	- Învăţarea prin diferite forme de expresivitate umană (scris, vorbit, mişcare) - Raportul cantitate/calitate în învăţarea şcolară		Denumirea unor activităţi pe care individul le poate realiza mai bine cu ajutorul computerului
3. Conştientizarea importanţei unui program de activitate personalizat	- Planul de acţiune (pe termen imediat, scurt, mediu şi lung) - Programul de activitate al elevului eficient - Modalităţi de înlăturare a caracterului rutinier/repetitiv al unor activităţi		Întocmirea unui plan de activitate personalizat, conform criteriilor de eficienţă discutate la ore Realizarea unei liste de priorităţi pe termen imediat, scurt, mediu, lung
Obiective	**Conţinut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
4. Pregătirea psihologică pentru examene	- Elemente de pregătire pentru examen - Randamentul în condiţii de examen - învăţarea individuală, cu partener, în grup		Atitudinea generală a elevilor, atitudine individuală în condiţiile unui examen
5. Înlesnirea accesului la metode simple de evitarea monotoniei în activităţile curente de învăţare	- Posibilităţi de utilizare a computerului		Aplicarea metodelor de evitare a monotoniei în situaţii tipice din mediul şcolar, familial
Comunicarea			

1. Cunoaşterea importanței comunicării în viața individului şi a comunității	- Agenții comunicării, mediul şi obstacolele în comunicare - Diferențele culturale, factor perturbator în comunicare	- Exerciții - Brainstorming - Discuții în clasă pe marginea exercițiilor - Jocuri de rol - Dramatizare	Creşterea responsabilității vis-à-vis de modul de comunicare în clasă Identificarea unor exemple de comunicare defectuoasă cauzate de diferențe culturale
2. Delimitarea şi operarea cu diferite forme ale comunicării	- Metafora în exprimarea verbală - „Tu vorbeşti, eu te ascult” - Cum ne ascultăm unii pe ceilalți - Diferențele culturale, factor perturbator în comunicare		Demonstrarea abilității de utilizare a tuturor modalităților de comunicare (verbală, nonverbală)
3. Creşterea creativității în actul comunicării	- Polisemantism - Tipuri de mesaje („Tu” şi „Eu”)		Ameliorarea climatului de învățare la ore (disciplină, intervenții ale elevilor pe teme de conținut, diversificarea formelor de exprimare a cunoştințelor/ deprinderilor) Creşterea coeziunii clasei, datorită unei mai bune comunicări între elevi
4. Cunoaşterea importanței şi semnificațiilor limbajului nonverbal	- Cum comunicăm cu ajutorul corpului nostru, mesaje contradictorii - Posibile semnificații ale limbajului nonverbal, în diferite medii culturale		Coerență între mesajele verbale şi cele nonverbale
5. Reguli de comunicare în societate	- Comunicarea ca formă de respect - Reguli de comunicare: cu prietenii, profesorii, cu colegii, cu părinții, prietenii părinților etc.		Exprimarea corectă şi diferențiată în relație cu cadrele didactice, părinții şi colegii, prietenii

Obiective	**Conținut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
Autocunoaşterea			
1. Identificarea elementelor specifice propriului sistem motivațional	- Ce-mi place să fac - La ce materie îmi place să învăț. De ce? - Ce meserie îmi aleg şi pe ce mă bazez	- Cum ai fi dacă ai fi... - Colaje realizate pe grupe - Discuții în grup/perechi (eventual pe baza unor desene sau a completării unor fişe) - Exprimarea prin metafore - Filmări video - Jocuri de intercunoaştere: - Jocuri de rol sau dramatizări - Prezentarea frontală	Cunoaşterea propriilor interese, aspirații
2.Conştientizarea abilităților personale	- Eu şi ceilalți - Cercul de prieteni şi ce poate spune despre personalitatea noastră		Prezentarea abilităților personale Optimizarea stilului individual de învățare
3. Realizarea diferențelor între ideal şi real, posibilități şi dorințe	- Cum mă văd eu/ceilalți		Orientarea preliminară în privința viitoarei meserii
Rezolvarea conflictelor			
1. Inițierea elevilor în managementul situațiilor cu potențial conflictual	- Cauze posibile de conflict (la şcoală, în familie, în situații publice, între comunități) - Atitudini față de conflict (ofensivă, defensivă, de acceptare, confruntare, compromis) - Modalități de rezolvare a conflictului	- Analiza unor articole din presă cu privire la conflicte: de muncă, interpersonale, etnice etc. - Brainstorming - Dezbateri - Discuții - Exerciții de grup - Simulare şi joc de rol - Studiu de caz	Participarea la analiza unor situații conflictuale în ansamblu

		- Problematizare şi exerciţii în perechi	
2. Conştientizarea importanţei unui climat (familial, de învăţare) stabil şi pozitiv	- Eu şi familia mea. Cum mă sprijină părinţii mei - Luarea deciziei - Neimplicarea, influenţarea, impunerea		Argumentarea caracteristicilor unui climat educogen, cu aplicaţie la climatul din clasă şi de acasă
3. Formarea deprinderii de a integra situaţiile, evenimentele trăite sau discutate în contexte mai largi şi de a le prevedea consecinţe posibile	- Conflictul dintre generaţii - Cauze, consecinţe, exemple, modalităţi de rezolvare		Scăderea numerică şi ca gravitate a conflictelor interpersonale din clasă, în unitatea de timp (lună, semestru) Ierarhizarea soluţiilor potrivite unui conflict

Obiective	**Conţinut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
Socializarea			
1. Operarea distincţiei între diferiţi agenţi şi medii de socializare	- Omul în societate - Eu şi ceilalţi - Relaţiile cu cei din jur - Arborele familiei - „Meseria" de elev - Noţiunile de individ, societate, rol şi status social, integrare socială - Agenţi ai socializării: familia, grupul de prieteni, şcoala, mass-media - Situaţii de cooperare între elevi, între clase, între şcoală şi alte medii - Rolul familiei/prietenilor/ şcolii în socializarea elevului - Asemănări şi diferenţe între persoane	- Dezbateri (proverbe, aforisme) - Discuţii - Studiu de caz - Prezentare frontală - Problematizare - Simulare	Definirea noţiunilor de individ, societate, rol şi status social, integrare socială Distincţia între diferiţii agenţi de socializare Identificarea principalilor agenţi ai socializării elevului şi argumentarea în favoarea unităţii de acţiune a acestora Argumentarea specificităţii rolurilor îndeplinite de fiecare categorie de populaţie din societate
2. Sporirea coeziunii grupului-clasă	- Clasa ca mediu social (relaţiile dintre elevii aceleaşi clase, dintre o clasă şi alte clase, dintre grupul-clasă şi alte medii) - Relaţii de competiţie sau de colaborare intra/inter clase		Distingerea diferitelor tipuri de relaţii ce se stabilesc între elevi, între grupul de elevi şi alte medii Analizarea relaţiilor de cooperare şi de competiţie dintre elevi
3. Formarea abilităţii de relaţionare cu vârstnicii	- Interese specifice vârstei - Cum (să) îmi fac prieteni - Cum (să) îmi păstrez prietenii		Dezbaterea temei prieteniei în termeni de valori constante: (bine, sinceritate etc.
4. Formarea abilităţii de relaţionare cu adulţii şi cu vârstnicii	- Conflictul între generaţii - Cauze, consecinţe, exemple, modalităţi de rezolvare a lor - Ce s-ar întâmpla dacă dintr-o comunitate ar lipsi bătrânii, (sau adulţii, sau copiii)		Exemplificarea conflictului între generaţii şi a modalităţilor de soluţionare a acestuia
Alimentaţia			
1 .Conştientizarea importanţei procesului de hrănire pentru supravieţuirea, creşterea şi dezvoltarea organismului uman	- Piramida trebuinţelor (Maslow)	- Chestionar cu răspunsuri la alegere - Dezbatere - Exerciţiul - Fişe individuale de lucru - Simulare - Studiu de caz	Explicarea rolului hranei în asigurarea supravieţuirii, creşterii şi dezvoltării organismului uman
2 Întemeierea relaţiei de condiţionare între o alimentaţie corectă, completă şi o viaţă	- Boli de origine alimentară - Programul de hrănire al puberului (10-14 ani); necesarul energetic, de vitamine, minerale, proteine		Întocmirea programului de alimentaţie corespunzător constituţiei anatomice şi stilului de viaţă (elev, sportiv etc.)

3. Formarea capacității de a identifica în viața curentă elementele minimale de calitate a alimentației	- Cum determinăm perioada de garanție/valabilitate a unui produs alimentar - Consecințe ale încălcării standardelor de calitate în alimentație		Găsirea modalităților de asigurare a calității alimentației în situații-limită de viață
4. Dezvoltarea deprinderilor de a respecta condițiile igienico-sanitare ale alimentației proprii și a celor din jur (colegi, membrii ai familiei)	- Masa in familie • Masa pe cont propriu - Masa în excursie - Masa in locuri neamenajate - Masa în cadru festiv		Exemplificarea diferitelor situații în grupuri mici, cu sarcini diferențiate
Obiective	**Conținut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
5. Depistarea elementelor de civilizație în alimentația omului și a semnificației lor psihosociale	- Rutină și ritual în pregătirea mesei - Tradiții și modernitate în pregătirea mesei - Cadru posibil: familiar, oficial, călătorie		Evidențierea specificului cultural de alimentație la diferite popoare

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL

Obiective	**Conținut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
Autocunoaşterea – Intercunoaşterea			
1. Analiza raportului dintre factorii interni (ereditate, familie) și factorii externi (școală, anturaj, întâlniri semnificative) în construirea sinelui	- Istoria mea personală - Dinamica formării conceptului de sine (percepție, imagine, conștiință) - Cercul de prieteni și ce spune el despre personalitatea noastră	- Prezentare frontală - Colaje realizate în grupe, prezentarea lor în fața clasei - Discuții în grup/perechi (eventual pe baza unor desene sau a completării unor fișe) - Exprimarea prin metafore - Filmări video - Jocuri de intercunoaștere - Jocuri de rol sau dramatizări	Creşterea încrederii în sine Descrierea aspectelor pozitive legate de propria personalitate
2. Definirea elementelor specifice propriului sistem motivațional și aptitudinal	- Cine sunt părinții noștri/cine suntem noi - Cum mă văd eu/ceilalți (trăsături cardinale) - Modul în care prejudecățile influențează comunicarea și luarea deciziilor - Ce meserie îmi aleg și pe ce mă bazez		Ilustrarea schemelor de autocunoaștere cu exemple din sistemul motivațional propriu (interese, aspirații, convingeri)
Obiective	**Conținut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
3. Argumentarea propriei opțiuni școlare și profesionale	- Ce înseamnă o decizie corectă - Analiza raportului între dorințe și posibilități (interne și externe) - Compromisul, modalitate de supraviețuire - Disonanța cognitivă		Luarea unei decizii preliminare în privința propriului viitor școlar și profesional, pe baza analizei factorilor implicați
Comunicarea			
1. Diferențierea stilurilor de comunicare și a contextelor corespunzătoare	- Importanța comunicării pentru autocunoaștere - Rolul comunicării în grup și al autocunoașterii prin ceilalți - Exerciții de comunicare verbală și nonverbală - Importanța limbajului nonverbal în viața curentă	- Exerciții de grup, urmate de discuții frontale - Expuneri urmate de discuții - Realizarea colajelor - Scrisoare către mine însumi/ însămi, colegul de bancă, profesor etc.	Creşterea coeziunii clasei și a comunicării inter/intra-grupale

2. Cunoaşterea unor modalităţi de îmbogăţire a vocabularului	- Tipuri de mesaje („Tu”şi „Eu”) şi rolul lor în dezamorsarea conflictelor - Polisemantismul şi rolul său în apariţia situaţiilor tensionate sau conflictuale	- Simulare şi joc de rol	Sporirea expresivităţii limbajului verbal şi nonverbal
3. Înţelegerea empatiei ca stare a persoanei in comunicare şi importanţa sa	- Empatia, mai mult decât cuvinte		Capacitatea de a se raporta la propriile relaţii de prietenie şi de a exemplifica situaţii de comunicare empatică; Diferenţiere între a vorbi/a comunica, a asculta/a auzi, a fi prezent/a fi activ etc.
Educarea copiilor			
1. Înţelegerea status-rolului de copil în familie	- Stadii în evoluţia psihofizică a copilului - Nevoi specifice şi modalităţi de satisfacere - Copilul, reflexie a părinţilor - Un copil, o responsabilitate	- Discuţii • Eseuri - Dezbateri în grupuri mici - Exemplificări prin metafore - Vizite la instituţii reprezentative - Discutarea unor cazuri preluate din filme (abuzuri ale părinţilor) - Problematizare	Argumentarea relaţiei copil-responsabilitate
2.Conştientizarea importanţei climatului familial pentru creşterea şi educarea copiilor	- Roluri în familia nucleară: tatăl, mama, fraţii - Roluri exagerate: tată autoritar - mamă supusă, mamă autoritară - tată supus şi consecinţele lor asupra dezvoltării psihice a copilului - Comportamente de cuplu dezirabile - Comportamente deviante (alcoolism, droguri, violenţă) - Factori cu potenţial de stres în familie		Oferirea de exemple şi contraexemple privind climatul favorabil creşterii unui copil
3. Descrierea aspectelor importante ale sexualităţii, din perspectiva părinţilor	- Preceptele religioase şi realitatea timpurilor noastre • o informaţie îţi poate salva viaţa (despre BTS, SIDA, metode contraceptive) - Activitatea sexuală, intre tentaţie şi responsabilitate		Explicarea conştientă, raţională a ideilor preştiinţifice privitoare la sexualitate Angajarea în discuţii pe grupuri mici, cu un coleg/specialist/consilier ca moderator

Obiective	**Conţinut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
Alimentaţia			
1. Sensibilizarea faţă de problema resurselor alimentare epuizabile	- Principii de bază ale alternativelor nutriţionale (avantaje şi dezavantaje)	- Analiza unor fragmente de lectură - Discuţia - Dezbaterea - Studiul de caz - Problematizarea	Explicarea modului optim de păstrare a resurselor alimentare la nivel micro/macrocomunitar Descrierea lanţului cauzal al producerii calamităţilor naturale
2. Cunoaşterea alternativelor nutriţionale: vegetarianismul, hrana fără foc, postul	- Silueta, miraj sau pedeapsă - Boli de origine alimentară		Evidenţierea specificului diferitelor alternative nutriţionale
3. Regimul alimentar: dietă, program pentru slăbit	- Călătorie pe meridianele lumii		Descrierea principiilor de bază ale programelor de slăbit
4. Identificarea matricei culturale în relaţie cu bucătăria specifică a popoarelor	- Virtuţile terapeutice ale alimentelor (ceapă, usturoi, miere, lapte, fructe de pădure) - Pericolul drogurilor - Afrodisiacele		Prezentarea elementelor caracteristice ale gastronomiei unui popor
5. Argumentarea importanţei consumului de produse cu acţiune terapeutică	Listă de alimente cu valoare curativă		Descrierea calităţilor terapeutice ale unor alimente

6. Depistarea elementelor de civilizaţie în alimentaţia omului modern şi semnificaţia lor psihosocială	- Elemente de ritual şi rutină în pregătirea mesei - Tradiţie şi modernitate		Pregătirea micului dejun pe grupe mici Exemplificarea normelor de comportament la masă
Comportamente indezirabile			
1. Dezvoltarea unei atitudini pozitive faţă de ceilalţi	- Cum îi privesc pe ceilalţi - Bârfa, calomnia, injuria şi implicaţiile lor - Ce câştig şi ce pierd în diferite situaţii de exprimare a unui comportament	- Analiza cost-beneficiu - Brainstorming - Dezbateri - Discuţii pe baza unor - Exemple din literatură, din comunitate etc. - Joc de rol - Studiu de caz	Argumentarea necesităţii de a adopta o atitudine pozitivă faţă de ceilalţi, în special în situaţii critice
2. Cunoaşterea conceptului de comportament; modalităţi de exprimare comportamentală	- Comportament, conduită, expresivitate generală a persoanei - Tipuri de comportament		Exersarea diferitelor tipuri de comportament in situaţii simulate in clasă
3. Operarea distincţiei între modul de exprimare verbal şi cel faptic în comportamentul agresiv	- Modalităţi de exprimare a agresivităţii: verbală (calomnia, bârfa, injuria) şi faptică (violenţa)		Definirea noţiunii de comportament agresiv şi distincţia între diferitele forme de exprimare ale acestuia
Obiective.	Conţinut tematic		Criterii de evaluare
S. Cunoaşterea specificului diferitelor sectoare de activitate	- Industrie, agricultură, servicii etc.		Evidenţierea specificului diferitelor sectoare de activitate
6. Aplicarea criteriilor de calitate totală la produse, servicii cunoscute	- Condiţii de reuşită în afaceri - Criterii de competitivitate		Exemplificarea unor criterii de apreciere a calităţii produselor şi serviciilor
Piaţa muncii			
1. Informarea cu privire la specificul ocupaţional al zonei, judeţului, comunităţii (profesii, instituţii, legislaţie)	- Piaţa muncii pe plan local	- Dezbateri, - Discuţii, - Exerciţii - Joc de rol - Studiul unor documente	Cunoaşterea modalităţilor de informare cu privire la oportunităţile de muncă
2. Dezvoltarea abilităţilor de promovare a imaginii proprii	Tehnici de căutare a unui loc de muncă Prezentarea la un interviu Cartea mea de vizită Documente de angajare		Realizarea unui Curriculum Vitae (CV), a unei scrisori de intenţie, recomandări etc.
3. Cunoaşterea standardelor de comportament profesional specific anumitor domenii	Profesii cerute pe piaţa muncii Profesii în declin Profesiile viitorului		Descrierea specificului unor profesii în ceea ce priveşte abilităţile necesare

4. Dezvoltarea abilităților persuasive	Campanie publicitară pentru un produs, un serviciu, o persoană, un post		Susținerea unei pledoarii în favoarea unui produs sau serviciu prin prezentarea avantajele acestuia
Rezolvarea conflictelor			
1. Studiul unor conflicte de rol în exercitarea profesiei	- Conflictul intrapersonal - Stresul de rol - Disonanța cognitivă	- Dezbatere - Discuție de grup - Joc de rol - Problematizare - Simulare - Studiu de caz - Exercițiu în perechi	Exprimarea opiniei față de cazurile discutate (acord, incompatibilitate, compromis, alternativă etc.)
2. Stimularea capacității elevilor de a-şi negocia poziția în situațiile ce se pretează la asemenea abordare	- Atitudinea nonverbală în prevenirea/stingerea conflictelor - Negocierea, contexte posibile - Strategii de negociere		Implicarea în situații de negociere şi discutarea strategiilor
Obiective	**Conținut tematic**		**Criterii de evaluare**
3. Prevenirea abuzului de orice fel asupra persoanei, conform dreptului la autodeterminare	- Abuzul fizic şi emoțional -A doua şansă		Identificarea situațiilor de abuz în diferite forme: în filme, cărți, întâmplări reale
Metode si tehnici de învățare eficientă			
1. Sporirea indicelui de creativitate în abordarea materialului de învățat	- Cum (să) învăț - analiză critică, surse multiple de informare şi cunoaştere - Pregătirea pentru examene	- Dezbatere - Discuții - Exercițiu individual şi în perechi - Joc de rol - Problematizare - Studiu de caz	Abordarea materialului de învățat la o anumită disciplină printr-una din modalitățile discutate
2. Definirea şi optimizarea stilului propriu de învățare	- Stiluri de învățare	- Testare	Întocmirea unei liste cu descriptori ai stilului personal de învățare
3. Definirea şi aplicarea unor modalități alternative de studiu	- Forme de studiu: citirea în diagonală, citirea printre rânduri, sublinieri, cuvinte-cheie, idei principale, fişe, rezumate, scheme		Participarea la analiza interdisciplinară frontală a unei teme/concept
4. Formarea viziunii interdisciplinare la elevi	- învățarea interdisciplinară la nivelul unei arii curriculare		Identificarea unei teme/concept cu grad mare de generalitate şi diferite domenii
5. Deslușirea votului si ponderii factorilor motivaționali în procesul de învățare	-Supra/subsolicitare fizică şi psihonervouă - Optim motivațional - Stres - Program de activitate - Odihna activă		r^tramodufaiper*»»!* raportare la cvcAmonlele şcolare
6. Identificarea unor variabile de personalitate şi adaptarea stilului de învățare la acestea	- Ce tip de inteligență am - Tipuri de învățare (umană, asistată de calculator, socială, incidentală, din experiență etc.) - Hobby, „serviciul" meu neremunerat - Metode şi tehnici de relaxare şi de mobilizare		Caracterizarea stilului propriu de învățare Precizarea unor modalități de optimizare a stilului personal de învățare Planificarea activităților într-o zi de şcoală
Gospodărirea casei			

1. Cunoaşterea criteriilor estetice de design interior, amenajarea spaţiului locuit	- Criterii estetice - Stiluri în decorarea interiorului - Cum arată casa mea - Locul meu preferat	- Discuţii pe marginea unor proverbe, aforisme - Dezbateri - Prezentare de imagini cu decoraţiuni interioare	Denumirea perechilor de culori compatibile şi de culori nepotrivite
2. Cunoaşterea criteriilor ergonomice de amenajare interioară	- Amenajare interioară - Aranjarea lucrurilor - Curăţenie - Destinaţia diferitelor categorii de bunuri - Specificul diferitelor spaţii (de lucru, hrană, destindere)		Prezentarea unor reguli de aranjare a mobilierului şi aparaturii casnice pentru a asigura o ergonomie deplină a activităţilor (existenţa unui Ioc special pentru depozitarea fiecărei categorii de bunuri: cărţi, tacâmuri, casete, îmbrăcăminte)
Obiective	**Conţinut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
3. Cunoaşterea avantajului de a trăi în medii riscurilor presupuse de mediile neigienice	- Igiena casnică - Igienă corporală - Igiena locului de muncă		Cunoaşterea riscului de contaminare cu boli cauzate de mediile neigienizate
4. Stabilirea necesarului de resurse (alimentare, energetice de, timp) al unui individ/familie	- Raporturile dintre calitate, cantitate, preţ - Calitatea produselor şi serviciilor		Exemplificarea unor indicatori ai calităţii produselor şi serviciilor

Orientarea carierei

1. Conştientizarea necesităţii de a avea o profesie	- Ce înseamnă a avea o profesie - Implicaţiile vieţii profesionale asupra vieţii personale şi reciproc - Relaţia profesie-status social - împlinire personală	- Analiza comparativă: părinţi-personalităţi publice (actori, oamenii politici) - Analiza pe cazul părinţilor, prietenilor etc. - Analiza situaţiei pe plan local - Analiza socio-econoică - Brainstorming - Casete video (profiluri ocupaţionale) - Discuţii - Elaborarea de trasee individuale posibile - Eseu - Exemple de trasee şi vieţi exemplare; identificarea de exemple în comunitatea locală şi analizarea lor - Identificarea de talente în rândul colegilor şi analiza modului în care sunt valorificate în momentul de faţă - Imaginarea de situaţii posibile - Joc colectiv: eu spun o profesie, clasa spune Avantajele - Joc de rol - Justificarea alegerii personale în cazul elevilor, discuţii - Materiile promoţionale - Prezentarea nomenclatorului de ocupaţii (COR) - Scenarii posibile - Valorificarea experienţelor personale dobândite prin part-time, slujbe temporare	Cristalizarea opiniilor personale ale elevilor în raport cu profilul de studiu/profesia dorită
Obiective	**Conţinut tematic**	**Metodologie**	**Criterii de evaluare**
2. Conştientizarea oportunităţilor şi a importanţei de a alege o carieră	- Domenii profesionale şi profesiuni specifice - Meserii căutate şi meserii vulnerabile - De ce un liceu şi nu altul?! - De ce o meserie şi nu alta?! - Alegere personală, alegerea impusă (de către părinţi) - Diferenţa dintre a alege şi a adopta alegerea prietenilor		Întocmirea unei liste cu meserii adecvate propriei orientări educaţionale
3. Valorificarea aptitudinilor	- Talent, înclinaţie, aptitudine, pricepere		Alcătuirea unei liste personale

personale în alegerea şi stabilirea traseului profesional/educaţional, carierei	- Talentele, atuuri sau impedimente, în funcţie de cum le folosesc - Nume pentru ce ştiu să fac (pentru lucrurile la care sunt bun), asocierea cu o anumită profesie		cu profesii potrivite intereselor, aptitudinilor proprii
4. Realizarea corelaţiei dintre aspiraţii şi posibilităţi în alegerea carierei	- Ce mă împiedică să fac ceea ce mi-aş dori - Lumea în care trăiesc - Cum pot să ajung cât mai aproape de visul meu - Noţiuni de leadership: şef, subordonat, echipă, ierarhie, stil de muncă		Schiţarea traseului educaţional/profesional pentru următorii 5 ani
5. Identificarea avantajelor şi dezavantajelor profesiei dorite	- Ce îmi oferă profesia dorită în lumea în care trăiesc - De ce mi-aş recomanda profesia pe care mi-o doresc		Enumerarea de avantaje şi dezavantaje corespunzătoare unei profesii
6. Înţelegerea reorientării profesionale ca o posibilitate şi oportunitate de re-construire a carierei	- Reorientarea profesională, acceptarea ca normalitate - În ce situaţii, pentru ce motive mi-aş schimba profesia - Noi orizonturi. Ce am de câştigat?		Descoperirea de oportunităţi pentru propriii părinţi
Autoorganizarea activităţii			
1. Dezvoltarea deprinderilor de management al timpului	- Orarul personal, agendă personală - Ce înseamnă a avea timp pentru tot ce vreau să fac - Punctualitate, respectarea limitelor temporale	- Exemple şi contraexemple - Discuţii - Joc de rol - Proverbe şi metafore pentru timpul pierdut - Studiu de caz	Alcătuirea unei planificări pentru săptămâna în curs
2. Folosirea timpului liber în mod eficient	- Ce tac cu timpul meu liber - Riscul timpului pierdut - Bucurii pe care mi le pot oferi singur		Realizarea unei liste cu lucruri pe care le-ar face dacă ar avea timp
Obiective	Conţinut tematic		Criterii de evaluare
3. Stabilirea de priorităţi şi urmărirea realizării lor în mod sistematic	- Obiective pe termen scurt/lung - Planul de acţiune şi importanţa lui pentru reuşita personală		Alcătuirea unui plan de acţiune trimestrial şi urmărirea lui
4. Formarea abilităţii de a lua decizii pentru sine	- Cum analizez o situaţie: argumente pro/contra - Importanţa luării deciziilor în viaţă		Dezvoltarea unei atitudini responsabile în faţa unor situaţii deosebite
5. Dezvoltarea capacităţilor de autoevaluare şi autoanaliză a acţiunilor	- Relaţia cauză-efect, acţiune consecinţe în spaţiul de viaţă personal - Cum afectează acţiunile mele prezente, evoluţia mea viitoare - Ce am învăţat din greşelile mele		Enumerarea principalelor puncte forte şi slabe individuale
Utilizarea surselor de informaţie			

1. Identificarea surselor alternative de informaţie	- Tipuri de informaţie după suportul, scopul, natura comunicării - Natura şi conţinutul informaţiei: profesionale, ştiri, de loisir, publicitare etc. - Rolul mass-media în viaţa personală, profesională, familială - Familia, şcoala, prietenii, mass-media, ca surse de informaţie	- Analiza comparativă a surselor informale de informaţie - Construirea unor situaţii ipotetice - Discuţii - Exemplificarea prin situaţii personale - Exerciţii - Fişe de lucru - Prezentarea de materiale informative	Realizarea unei clasificări a surselor de informare înţelegerea complementarităţii surselor formale şi informale de informaţie
2. Conştientizarea diferenţei dintre sursele formale şi sursele informale de informaţie	- Veridicitatea informaţiei şi autoritatea sursei - “Am auzit că... “ versus - “Am citit/văzut că...” - Diferenţa dintre informai şi formal - Sursa informată şi informaţia profesională		Identificarea de surse formale şi informale de informaţie
3. Utilizarea surselor informale şi valorizarea lor situaţională	- Colegii, părinţii, cunoştinţele - Ofertant de informaţie (ce trimite la sursă)		Alcătuirea unor strategii de utilizare a surselor informale
Obiective	Conţinut tematic		Criterii de evaluare
4. Deprinderea utilizării surselor formale de informaţie în mod eficient:	- Instituţii /persoane, servicii de informaţii, radioul, televiziunea, bibliotecile, arhivele, muzeele, târgurile de carte etc.		însuşirea modurilor de utilizare a surselor formale de informare
	- Materialele (atlase, dicţionare, enciclopedii, anuare) - Tezaure de termeni (descriptori, table de materii, indexul) - Cataloagele bibliotecilor (tematice, alfabetice, ale colecţiilor) - Criteriul cronologic de ordonare a datelor - Fişa de lucru, fişă tehnici, bibliografia - Recenzia, extrasul, conspectul, rezumatul, sinteza, schema, graficul, tabelul, diagrama		Adecvarea contextuală a consultării anumitor surse formale

Grupul Şcolar “Voievodul Mircea”
Târgovişte

PROGRAM MANAGERIAL AL ACTIVITĂŢII EDUCATIVE ŞI EXTRAŞCOLARE ÎN ANUL ŞCOLAR 2003 - 2004

Prof. Radu Monica

Obiective educaţionale	Forme şi modalităţi de realizare	Termen	Responsabili
1. Proiectarea eficientă a activităţii educative şi aplicarea acesteia în procesul instructiv-educativ	- Stabilirea şi numirea diriginţilor în funcţie de posibilităţile socio-afective. - Stabilirea comisiilor pe domenii de activităţi: 1. Comisia activităţii educative;	1-15 IX	Echipa magerială a liceului: dir: Carmen Ion Dir. adj.: Duţă Marius

	2. Comisia pentru organizarea activității de perfecționare și organizarea bibliotecii; 3. Comisia de orientare școlară și profesională; 4. Comisia pentru organizarea concursurilor școlare, a premierii elevilor și a excursiilor școlare; 5. Comisia pentru baza materială și mijloace de învățământ; 6. Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale; 7. Comisia pentru verificarea documentelor școlare; 8. Comisia pentru amenajarea și optimizarea spațiului școlar; 9. Comisia P.S.I. 10. Comisia de inventariere; 11. Comisia pentru protecția muncii; 12. Comisia de disciplină; - Depunerea programelor de activitate ale comisiilor enumerate mai sus. - Depunerea la timp a documentelor școlare (planificările la dirigenție). - Stabilirea graficului activităților extrașcolare și afișarea lor la panou. - Elaborarea graficului activităților Consiliului elevilor și afișarea lor la panou.	15-30 IX 1.10.03 30.09.03 1.10.03 15.10.03	Consiliul de administrație al liceului Consiliile de lucru Consilierul educativ și diriginții Consilierul educativ Consiliul elevilor Consilierul educativ Consilierul educativ, diriginții
	- Realizarea programului "Relația cu părinții", stabilirea temelor pentru lectoratele cu părinții, comunicarea obiectivelor educaționale ale școlii.	15.10.03	
2. Îmbunătățirea disciplinei în școală	- Urmărirea disciplinei în școală, verificarea frecvenței. - Depistarea cazurilor grave de indisciplină, de deviere comportamentală, de delicventă juvenilă; - Participarea la ședințele cu părinții; - Analiza stării de disciplină-propuneri; - Inițierea unor programe educative în colaborare cu factori de răspundere locali, colaborarea cu Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică - Educația permanentă a adulților -"Rolul de părinte"	Permanent nov. 2003 semestrul I semestrul II	Director Comisia de disciplină, diriginții Consiliul profesorilor clasei Consiliul elevilor Consilier educativ
3. Educația pentru sănătate	- Se vor efectua controale săptămânale în sălile de clasă și se vor igieniza toate spațiile existente în liceu; - Realizarea unor activități coordonate de cabinetul medical școlar; - Derularea cercului "Sanitarii pricepuți" și participarea la concurs; - Participarea elevilor la dezbaterea "SIDA - o promovare la solidaritate".	Permanent decembrie 2003 aprilie 2004 octombrie 2003	Diriginții, Comisia pentru amenajarea spațiului școlar Consilier educativ Cabinet medical Coord. Cercului și elevii. Consilierul educativ Direcția de Sănătate Publică Consiliul elevilor
4. Educația pentru valori	- Deschiderea anului școlar 2003-2004; - "Ziua educației"; - "Zilele liceului": spectacol cultural-artistic organizat în amfiteatru; întreceri sportive în sălile și pe terenul de sport; - Organizarea "Balului Bobocilor";	15.09.03 05.10.03 nov. 2003 nov. 2003 decembrie	Cadrele didactice Cadrele didactice Consiliul elevilor, diriginții Clasele a XII Diriginții (XII)

	- Majoratul elevilor claselor a XII-a; - Organizarea de excursii şi vizite; - Concursul "Tinere condeie"- profesorii de lb. română selectează cele mai bune lucrări; - "1 Decembrie" - Sărbătoarea națională a românilor; - "Să fim mai darnici şi mai buni" - activitate de colectare şi donare a darurilor pentru căminele de copii. - "Vine, vine Moş Crăciun!" - serbarea de Crăciun organizată	semestrial decembrie 1 Decembrie dec. 2003 aprilie 2004 dec. 2003	Comisia pentru manifestările culturale Consiliul elevilor şi profesor coordonator Consiliul elevilor şi profesor coordonator Consiliul elevilor
	cu sprijinul elevilor de liceu; - Zilele Eminescu; - "Valentine's day" - ziua îndrăgostiților; - Sărbătorirea zilelor de 1-8 Martie - "Balul Mărțişorului"; - "27 Martie: Ziua Mondială a Teatrului" (participarea la spectacolele de teatru din oraş); "Zilele Educației Naționale": Ziua culturii, Ziua Adolescentului, Ziua Europei. Sesiuni de comunicări ştiințifice; manifestări cultural-sportive, expoziții-din creația elevilor; - Carnavalul tinereții; Zilele porților deschise (în fiecare zi vor fi planificate vizite ale elevilor de gimnaziu); - Ziua Independenței - simpozion, cocursuri artistice; - "Ultima zi de licean" - ora festivă de dirigenție; - Organizarea Banchetului elevilor claselor a XII-a	ian. 2004 feb. 2004 martie 2004 27 martie 9 mai 2003 mai 2004 9 mai 2004 iunie 2004 iunie 2004	Catedra de lb. română şi biblioteca Consiliul elevilor Diriginții Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale Catedra de istorie Diriginții claselor a XII-a
5. Educația pentru securitatea personală	- Desfăşurarea cercurilor: "Educația rutieră, educația pentru viață", "Prietenii pompierilor", "Protecție civilă"; - Promovarea drepturilor copiilor şi ale tinerilor (concursuri şcolare, expozitții de desene); - Inițierea unor programe educative în colaborare cu Poliția județului.	permanent (lunar) oct.2003 aprilie-mai 2004	Profesorii ce coordonează cercurile. Consilier şcolar, Poliția județeană
6. Orientarea şcolară şi profesională	- întocmirea dosarului de orientare şcolară şi profesională; - Realizarea programului de orientare şcolară şi profesională; - Prezentarea rețelei universitare; - Realizarea, administrarea şi discutarea chestionarelor de orientare şcolară şi profesională; - Prezentarea profilelor ocupaționale; - Vizitarea diverselor instituții.	Anul şcolar 2003-2004	Consilierul educativ, profesor psiholog, diriginți.

Grupul Şcolar "Voievodul Mircea"
Târgovişte

PROGRAM MANAGERIAL AL ACTIVITĂȚII EDUCATIVE ŞI EXTRAŞCOLARE ÎN ANUL ŞCOLAR 2003 - 2004

Prof. Radu Monica

Obiective educaționale	**Forme şi modalități de realizare**	**Termen**	**Responsabilii**
1. Îmbunătățirea disciplinei în şcoală	- Urmărirea disciplinei în şcoală, verificarea frecvenței. - Depistarea cazurilor grave de indisciplină, de deviere comportamentală, de delicventă juvenilă; - Inițierea unor programe educative în colaborare cu factori de răspundere locali, colaborarea cu Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică - Educația permanentă a adulților -"Rolul de părinte"	Permanent semestrul II	Director Comisia de disciplină Consiliul profesorilor clasei Consilier educativ

2. Educația pentru sănătate	- Se vor efectua controale săptămânale în sălile de clasă şi se vor igieniza toate spațiile existente în liceu; - Derularea cercului “Sanitarii pricepuți” şi participarea la concurs;	Permanent aprilie 2004	Diriginții, Comisia pentru amenajarea şi optimizarea spațiului şcolar Coord. cercului împreună cu elevii. Consilier educativ
3. Educația pentru valori	- Organizarea de excursii şi vizite; - “Să fim mai darnici şi mai buni” - activitate de colectare şi donare a darurilor pentru căminele de copii. - Zilele Eminescu; - “Valentine's day” - ziua îndrăgostiților; - Sărbătorirea zilelor de 1-8 Martie - “Balul Mărțişorului”; - “27 Martie: Ziua Mondială a Teatrului” (participarea la spectacolele de teatru din oraş); “Zilele Educației Naționale”: Ziua culturii, Ziua Adolescentului, Ziua Europei. Sesiuni de comunicări ştiințifice; manifestări cultural-sportive, expoziții-din creația elevilor; - Carnavalul tinereții; Zilele porților deschise (în fiecare zi vor fi planificate vizite ale elevilor de gimnaziu);	semestrial aprilie 2004 ian. 2004 feb. 2004 martie 2004 27 martie 9 mai 2003 mai 2004	Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale Consiliul elevilor Catedra de lb. română şi biblioteca Consiliul elevilor profesor coord. Diriginții Comisia pentru organizarea manifestărilor culturale

COMISIA DIRIGINTILOR - CLASA a IX-a SAM şi profesională
PLAN MAMAGERIAL
RESPONSABIL : MS NEDELCU DAN

COMPETENȚA	OBIECTIVE GENERALE	FORME ŞI MODALITĂȚI DE REALIZARE	RESPONSABILITĂȚI
1. Managementul clasei ca grup	- Formarea si dezvoltarea capacității de organizare a clasei ca microgrup - Cunoaşterea şi respectarea normelor si valorilor grupului - Identificarea si găsirea de soluții pentru nevoile grupului - Dezvoltarea potențialului de apreciere corectă a comportamentului individual prin răspundere şi inițiativa care sa determine autocunoaşterea şi devenirea conştienta şi activă	- Se vor organiza excursii/ vizite cu obiective bine determinate - Prezentarea unor materiale despre raportul individ/ grup de tipul: a) sintalitatea clasei; b) lideri formali/ lideri informali; c) profilul individual/ profilul colectiv ; d) rezolvarea conflictelor; managenetul conflictelor; e) discuții, chestionare cu clasa sau pe grupe de elevi pe marginea temelor propuse.	- Fiecare diriginte va prezenta un proiect de lecție sau un chestionar având la bază componenta nr.1 « Managementul clasei ca grup » - Va fi ales liderul clasei, reprezentantul clasei în consiliul elevilor, iar în prima şedință cu părinții, comitetul de părinți la nivelul clasei.

2.Dezvoltarea personalității şi orientării pentru carieră.	- Activitățile organizate, prin forma si conținutul lor, sa implice direct sau indirect problemele cum sunt: motivația învățării, încrederea in sine,capacitatea de decizie si îndrăzneala creatoare. - Valorificarea resurselor interioare in scopul autorealizării. - Dezvoltarea motivației învățării raportate la propriul potențial si la oferta şcolara profesionala. - Orientarea elevilor către profesii şi meserii solicitate in societate.	Teste care vizează cunoaşterea psihopedagogică şi autocunoaştere a in vederea dezvoltării carierei. - Realizarea unor seturi de fise ce cuprind: curriculum vitae, interviul de angajare, referințe, scrisoare de intenție, oferta de servicii. - Simulări de interviuri de angajare - Discuții cu invitați din diferite domenii de activitate.	- Diriginții claselor a XI-a vor prezenta proiecte de lecție sau chestionare având la bază componenta nr.2 «Dezvoltarea personalității şi orientarea pentru carieră »
3. Educația pentru valori	Înțelegerea, cunoaşterea şi respectarea valorilor fundamentale ale societății democratice. - Armonizarea sistemului propriu de valori în acord cu cel social. - Formarea unei conduite participative la viata sociala Adoptarea de criterii morale si estetice in aprecierea valorilor culturale, a tarii si incorporării acestora in viata personala si in relațiile din grupul social ; - Optimizarea şi cultivarea necesității practicării exercițiilor de menținere a sănătății. - Formarea şi dezvoltarea deprinderilor de igiena a muncii, alimentație rațională.	- Vizitarea unor muzee/galerii de artă - Discuții pe teme de cultură generală, cultură de specialitate. - Vizionarea unor emisiuni T.V., filme, documentare, reportaje.	- Diriginții vor prezenta proiect privind lecții având la baza componenta nr.3 « Educația pentru valori »
4. Educația pentru familie şi timpul liber	- Descoperirea elementelor si aspectelor fundamentale ale organizării si trăirii vieții de familie si folosirea unor informații pertinente privind buna ei funcționare. - Înțelegerea rolului si răspunderilor sociale ale familiei, a importantei respectului reciproc si comunicării sincere intre membrii familiei. - Formarea unui stil de viata civilizat si ordonat, evitând stările de stres, prin cultivarea unor atitudini optimiste de viata. - Aprecierea corectă a diverselor forme şi căi de petrecere a timpului liber.	- Invitarea unor specialişti care țin cursuri despre “Viața de familie” - Realizarea unor seminarii cu ajutorul elevilor care au absolvit cursurile de “ Viața de familie” in cadrul orelor de dirigenție, pe teme solicitate de elevi - Consultarea unor materiale cu informații medicale in legătura cu stresul şi viața	- Diriginții vor prezenta un proiect de lecție sau un chestionar.

		ordonată.	
5. Educația pentru sănătate	- Cunoaşterea şi înţelegerea normelor de igiena şi influenţă a factorilor de risc. - Dezvoltarea responsabilităţii pentru menţinerea sănătăţii proprii şi a celorlalţi.	- Consultarea unor materiale cu informaţii medicale în legătură cu o serie de boli transmisibile. - Invitarea unor medici care să genereze discuţii de tip seminarial cu colectivele claselor. - Realizarea unui program de colaborare săptămânală cu cabinetul medical al şcolii	
6. Măsuri curente în fiecare ora de dirigenţie	- Analiza frecventei elevilor la cursuri, motivarea absentelor unde este cazul si prevenirea elevilor cu tendinţe de chiul. - Analiza situaţiilor deosebite, observaţii in fata clasei a elevilor care nu respecta regulamentul şcolar si regulamentul de ordine interioara. - Analiza rezultatelor la învăţătură, atenţionând cu deosebire elevii cu situaţii care se predispun la corigente sau repetenţie.	- Întâlnirea diriginţilor cu părinţii în cadrul şedinţelor - Realizarea de electorate cu părinţii	
7. Activităţi organizate cu membrii comisiei	- Dezbaterea programului pe activitate al comisiei pe ambele semestre ale anului 2002- 2003	- Vor fi stabilite sarcinile in cadrul subcomisiei Semestrul 1: - organizarea « Balului bobocilor » - lecţie deschisa - a IX-a A SAM Semestrul 2 : - vizita la Oţel Inox şi Univ. Valahia lecţie deschisă - a IX-a B SAM	Diriginţii claselor a IX-; MS NETU MARIN Ing. CALTEA DORU

Diriginte Câlţea Doru
Clasa a IX-a

Sem. I	**TEMA**	**OBIECTIVE**	**STRATEGII**
săptămâna S1.S2	1. Managementul clasei ca grup	- Cunoaşterea fiecărui elev si colectivului in ansamblu; - Atribuirea responsabilităţilor de grup	- Autoprezentarea fiecărui elev; - Chestionarea elevilor privind datele şi problemele de interes
S3	2. Dascălii si discipolii lor	- Recunoaşterea calităţilor pe care le au cei mai buni dascăli; - Recunoaşterea calităţilor elevilor cu rezultate bune şi f. bune;	- Sensibilizarea elevilor in vederea unei bune comunicări - Conştientizarea rolului unui dascăl în viaţa unui elev

S4	3. Consilierea părinților	- Cunoaşterea raporturilor părinți - copii; - Depistarea cazurilor deosebite	- Chestionarea elevilor si părinților, - Crearea unui program de consiliere a părinților şi elevilor
S5.S6	4. Armonia ambientului	- Recunoaşterea importantei aspectului înconjurător in dinamica activităților, - Amenajarea unei săli a clasei pentru desfăşurarea activităților cu dirigintele	- Sensibilizarea şi motivarea elevilor prin şi pentru frumos - Adoptarea unei atitudini ferme de combatere a distrugerii - Realizarea unui proiect: "Colțul meu de rai"
S7	5. Cum se învață?	- Cunoaşterea factorilor de succes; - Depistarea cazurilor si cauzelor de neadaptare la noul regim şcolar	- Crearea unui tablou al factorilor care conduc la insuccesul şcolar, - Analiza şi corectarea programului personal
S8	6. Pornografia	- Înțelegerea locului pornografiei in societate; - Păstrarea echilibrului emoțional, fizic si spiritual in contextul invaziei porno	- Prezentarea materialelor informative despre sexualitate - Accentuarea importantei păstrării decenței şi echilibrului
S9	7. Sănătatea	- Înțelegerea sintagmei: "Sănătatea este avuția cea mai de preț" - Depistarea cazurilor de dependenta de tutun, alcool, droguri, etc.	- Completarea unui chestionar individual prin care se dezvăluie preocupările personale pentru păstrarea sănătății - Cultivarea interesului pentru păstrarea sănătății
S10	8. Alcoolul	- Informarea elevilor despre alcoolismului si efectele sale; - înțelegerea rolului întregii familii şi prietenilor în combaterea / înlăturarea alcoolismului	- Prezentarea unui material informativ; - Analizarea unor aspecte trăite
S11	9. Drogurile	- Informarea elevilor despre efectele consumului de droguri ; - înțelegerea rolului întregii familii si prietenilor in combaterea / înlăturarea consumului de droguri	- Prezentarea unui material informativ; - Analizarea unor aspecte trăite; - Conceperea unei campanii de luptă anti-drog
S12	10. Relaxarea	- Însuşirea unor tehnici de relaxare; - Conştientizarea însuşirii unor proaste deprinderi de relaxare de la cei din jur	- Folosirea unor tehnici de relaxare cu efect imediat - Recomandarea unor lecturi în domeniu
S13	11. Demnitatea	- Înțelegerea conceptului; - Motivarea respectului de sine si reciproc	- Descoperirea şi analizarea unor modele personale - Conturarea unui profil în spiritul demnității personale
S14	12. Încheierea sem. I	- Informarea părinților si elevilor despre rezultatele activității şcolare - Stabilirea unui program de activități comune pe timpul vacantei	- Dialogarea directă cu părinții elevilor cu situații deosebite; - Întărirea relațiilor interpersonale prin activități extraşcolare
Sem. al II-lea	**TEMA**	**OBIECTIVE**	**STRATEGII**
săptămâna SI	13. Analiza situațiilor şcolare din sem. I	- Evidențierea elevilor cu rezultate foarte bune şi slabe; - Identificarea cauzelor care au determinat situațiile de corigență	- Conceperea unui program de activitate individuală în scopul creşterii randamentului şcolar
S2, S3, S4	14. Autocunoaşterea si rolul gândirii pozitive	- Valorificarea unor modalități de autocunoaştere; - Stimularea gândirii pozitive în abordarea oricărei probleme	- Crearea unui suport psihic pe baza convingerilor personale
S5	ÎS. Eu şi viata de elev	- Cunoaşterea colectivului şi consolidarea relațiilor elev-diriginte	- Completarea unui chestionar
S6	16. Violența şi frica	- Recunoaşterea formelor de agresiune verbală şi fizică; - Identificarea factorilor care generează frica	- Crearea unui sistem propriu de apărare - Stabilirea unor norme de conduită colegială în clasă
S7	17. Tentațiile şi obsesiile	- Recunoaşterea tentațiilor şi obsesiilor specifice vârstei; - Sugerarea modalităților de combatere a acestora	- Studiu de caz
S8	18. Ruşinea	- Înțelegerea noțiunii; - Recunoaşterea valorilor morale creştine	- Analizarea complexului emoțional creat de ruşine - Recâştigarea demnității personale - Studiu de caz
S9	19. Adolescenți - părinți -copii	- Identificarea problemelor specifice vârstei; - înțelegerea Conflictului dintre generații	- Chestionarea elevilor şi părinților; - Discuții cu părinții
S10	20. Dragostea şi prietenia	- Recunoaşterea, aprecierea şi cultivarea acestor sentimente	- Motivarea relațiilor de dragoste şi prietenie
S11	21. Mama	- Explicarea complexului de sentimente şi atitudini ale mamei; - însuşirea bunelor maniere	- Sărbătorirea zilei de 8 Martie
S12	22. Sexualitatea	- Informarea privind bolile transmise sexual şi mijloacele de contracepție; - Abordarea temei din perspectiva psihologică, morală şi socială	- Completarea unui chestionar

S13	23. Psihologia de succes	- Înțelegerea complexității şi interdependentei factorilor convergenți spre succes	- Identificarea unei dorințe personale, stabilirea scopului şi proiectarea activității în sprijinul atingerii acestuia
S14	24. Timpul liber	- Înțelegerea necesității folosirii eficiente a timpului liber, - Cultivarea gustului pentru frumos	- Organizarea timpului liber individual; - Participarea colectivă la diferite acțiuni (spectacol, expoziție)
S15	25. Cine sunt eu ?	- Cunoaşterea temperamentului şi aptitudinilor individuale	- Analizarea rezultatelor obținute la unele teste de personalitate
S16	26. "Dumnezeu există acolo unde este lăsat să intre"	- Primenirea sufletului pentru sfintele sărbători de Paşti; - Cultivarea respectului pentru credință şi obiceiuri religioase	- Implicarea colectivă şi voluntară în acțiuni organizate de Paşti
S17	27. Omul ca ființă, socială	- Confruntarea imaginii de sine cu cea sugerată celor apropiați; - Câştigarea respectului şi încrederii celor din jur	- Completarea unor chestionare şi compararea obținute;
S18	28. Supraviețuitorul	- Analizarea puterii de decizie şi acțiune în situații extreme; - Acceptarea conştientă a oricărei realități	- Împărtăşirea unor experiențe dramatice - Studiu de caz
S19	29. Dragostea de natură	- Valorificarea conştientă şi responsabilă a darurilor naturii;	- Adoptarea unor atitudini civilizate în timpul excursiilor
S20	30. Comportamentul civilizat	- Acceptarea unor norme de conduită în societate	- Studiu de caz
S21 522	31. Încheierea anului şcolar	- Informarea elevilor şi părinților asupra rezultatelor şcolare; - Găsirea de soluții pentru remedierea situațiilor slabe la învățătură şi disciplină	- Discuții cu părinții şi elevii, corespondența cu părinții - Închiderea festivă a anului şcolar

BIBLIOGRAFIE

1. Ministerul învățământului - "Programa activității educative în învățământul preuniversitar" 1994
2. Ministerul învățământului - "Ghid pentru activitatea educativă" 1995
3. Albii, H - Didactica psihologică, EDP, Bucureşti, 1973
4. Ausubel, D.P. Robinson F. G. - Învățarea în şcoală EDP, Bucureşti, 1981
5. Bandura L. - Elevii dotați şi dirijarea instruirii lor EDP, Bucureşti, 1976
6. Bertrand S. - Educația de mâine, EDP, Bucureşti, 1976
7. Cerghit S. Radu I. T. - Didactica, EDP, Bucureşti, 1993
8. Chelcea A. Chelcea S. - Cunoaşterea de sine - condiție a înțelepciunii, Ed. Academiei, Bucureşti, 1986
9. Chelcea A. Chelcea S. - Eu, tu, noi. Viața psihică. Ipoteze, certitudini, Ed Academiei, Bucureşti, 1983
10. Ciocan I. Negreț I. - Formarea personalității umane. Semnificații şi sensuri instructiv - educative, Ed. Militară, București, 1981
11. Cristea R., Cristea M. - Personalitatea şi idealul moral, Ed. Albatros, Bucureşti, 1989
12. Cristea S. - Modelul conceptual al finalităților educației în Trib. Înv. nr. 50/1993
13. Dancsuly A. Ionescu M. Radu I. Salade D. - Pedagogie, EDP, Bucureşti, 1979
14. Davitz J. R. Ball S. - Psihologia procesului educațional, EDP, Bucureşti 1978
15. Drăgan I. - Psihologia pentru toți, Ed. Ştiințifică, București, 1975
16. D'Hainaut (coord) - Programe de învățământ şi educația permanentă, EDP, Bucureşti, 1981
17. Duțu M. - Educația şi problemele lumii contemporane, Ed. Albatros, Bucureşti, 1989
18. Dumitrescu I. Andrei N. - Activitatea educativă a dirigintelui, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1975
19. Faur S. - Politețea la toate orele zilei. Ed. Ceres, Bucureşti 1979
20. Gârleanu Rodica, Al. Gheorghe - Activitatea simultană la două sau mai multe clase, Ed. Gh. Alexandru, Craiova, 1996
21. Gagne R. M. - Condițiile învățării, EDP, Bucureşti 1975
22. Gagne R Brigs LJ. - Principii de deign al instruirii, EDP, Bucureşti 1977
23. Ghivrică L. - Relația profesor - elev în perspectiva lecției moderne, EDP, Bucureşti, 1975
24. Chitera A.L. - Tematica orelor de dirigenție din liceele de cultură generală, Bucureşti, 1971
25. Golu P. - Învățarea şi dezvoltarea, ESE, Bucureşti, 1985
26. Grama D. - Preferința interpersonală. Elemente de psihologie aplicată, ESE, Bucureşti, 1974
27. Grant B. Hennings D. - Mişcările, gestica şi mimica profesorului, EDP, Bucureşti, 1977
28. Jinga I. - Educația permanentă, EDP, București, 1979
29. Kulcsar T. - Factorii psihologici ai reuşitei şcolare, EDP, Bucureşti 1978
30. Joița Elena - Didactica aplicată în învățământ
31. Joița Elena - Managementul şcolar, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 1994
32. Hassenforder J. - Inovația în învățământ, EDP, București, 1986
33. Lengrand P. - Introducere în educația permanentă, EDP, Bucureşti, 1973
34. Landshere de v şi G - Definirea obiectivelor educației, EDP, Bucureşti, 1979
35. Leroy G. - Dialogul în educație, EDP, Bucureşti, 1974

36. Mucchielli R. - Metode active în pedagogia adulților, EDP, Bucureşti, 1982
37. Neculau A. - Lideri în dinamica grupurilor Ed. Ştiințifică,Bucureşti, 1977
38. Neacşu I. - Instruire şi învățare, Ed. Ştiințifică, Bucureşti, 1990
39. Nicola I. - Pedagogie şcolară, EDP, Bucureşti, 1980-1994
40. Ockel E. - Cât poate fi solicitat copilul în procesul pedagogic EDP, Bucureşti, 1976
41. Pavelescu V. - Psihologie pedagogică - studii EDP, Bucureşti, 1969
42. Păun E. - Sociopedagogie şcolară EDP, Bucureşti, 1982
43. Piaget J. - Psihologia inteligenței, Ed. Ştiințifică, Bucureşti, 1965
44. Planchard E. - Pedagogie şcolară contemporană, EDP, Bucureşti, 1992
45. Popescu Nevreanu P. (coord) - Psihologie şcolară, TUB, Bucureşti, 1978
46. Radu I. T. (coord) - Sinteze pe teme de didactică modernă - Culegere - tribuna învățământului, 1986
47. Salade D. - Curs de pedagogie, Ed. Dacia, Cluj Napoca, 1990
48. Şchiopu U Verza E. - Psihologia vârstelor, EDP, Bucureşti, 1981
49. Toma S. - Autoeducația, sens şi devenire, EDP, Bucureşti, 1983
50. Thomas J. - Marile probleme ale educației în lume, EDP, Bucureşti, 1977
51. Todoran D. - Educație şi individualitate, EDP, Bucureşti, 1976
52. Vaideanu G. - Educația la frontiera dintre milenii Ed. Politică, Bucureşti, 1986
53. *** - Dirigenția - încercări, opinii şi contribuții, Institutul de Ştiințe Pedagogice EDP, Bucureşti, 1975
54. *** - Probleme ale muncii dirigintelui Institutul de Ştiințe Pedagogice Cluj, EDP, Bucureşti, 1964
55. *** - Perspective - Revista UNESCO
56. *** - Colecția - Pedagogia secolului XX
57. *** - Dicționar de pedagogie - Bucureşti, 1980
58. Bucur, G. E. - Elemente practice de medicină a orientări şcolare şi profesionale, Ed. medicală, Bucureşti, 1986
59. Drevillon J. - Orientarea şcolară şi profesională, EDP, Bucureşti, 1973
60. Jigău M. - Consilierea carierei, Bucureşti, 2001
61. Salade D.I. - Orientare şcolară şi profesională. Compendiu., Ed. Paco Bucureşti, 1998
62. Stoica Marin - Pedagogie şi psihologie pentru examenele de definitivat şi grade didactice, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova 2003.
63. Tomşa Gh. - Consilierea şi orientarea în şcoală, Casa de editură şi presă Vata Românească, Bucureşti, 1999
64. Tomşa Gh. (coord) - Dicționar de orientare şcolară şi profesională., Ed. Afeliu, Bucureşti, 1996
65. Ungureanu D. - Copii cu dificultăți de învățare, EDP, Bucureşti, 1999
66. Verza E. Păun E. - Educația integrată a copiilor cu handicap, Bucureşti, 1998
67. *** - Cariera: şansă sau planificare? - Revista de pedagogie Nr. 1-12,1997
68. *** - Educațional and Vocational Guidance în the European Comunity. European Commision, 1993
69. *** - Legea învățământului nr. 84/24 iulie 1995. Bucureşti, Tribuna învățământului, 1995

SFÂRŞITUL CĂRȚII

Prof. Ioan Hapca mulțumeşte lui Dumnezeu că a reuşit să scaneze şi să corecteze această carte, care va fi distribuită gratuit pentru inițierea profesorilor de pretutindeni.

e-mail: ihapca2002@yahoo.com

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ajută-le celor care vor citi, înțelege, interpreta şi aplica cunoştințele din această carte!

Amin!